

MAGYAR TUDOM. AKADÉMIAI
ALMANACH

CSILLAGÁSZATI ÉS KÖZÖNSÉGES

NAPTÁRRAL,

MDCCCLXVI-RA.

PESTEN,

EGGENBERGER FERDINÁND

M. AKAD. KÖNYVÁRUSNÁL.

OSZK
KÖNYVELOSZTÓ
FŐLŐSPÉLDÁNY

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

Nyomatott Emich Gusztáv, magy. akad. nyomdásznál, Pestén, 1866.

CSILLAGÁSZATI
ÉS
KÖZÖNSÉGES NAPTÁR

MDCCCLXVI-ra.

SZERKESZTETTE

KONDOR GUSZTÁV

A M. T. A. L. TAGJA.

CSILLAGÁSZATI

KÖNYSZÉK NAPTÁR

1872. ÉVI

MÁJUS 1. KEDDŐ

KÖNYSZÉK NAPTÁR

MÁJUS 1. KEDDŐ

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ünnepszámítás 1866-ra.

Számok és ünnepek	Gergely-féle vagy új naptár		Julius-féle vagy ó naptár	
Aranyszám	4		5	
Epacta (Holdkulcs)	XIV		XXV	
Napkör	27		27	
Római adószám	9		9	
Vasárnapi betű	G		B	
Septuagesima	Januarius	28	Januarius	23
Hamvazó szerda	Februarius	14	Februarius	9
Húsvét vasárnap	Aprilis	1	Martius	27
Áldozó csütörtök	Május	10	Május	5
Pünkösd vasárnap	Május	20	Május	15
Első advent vasárnap	December	2	November	27
I Kántornap	Februarius	21	Februarius	10
II Kántornap	Május	23	Május	18
III Kántornap	September	19	September	21
IV Kántornap	December	19	December	14

Időszámítás 1866-ra.

A z 1866 - i k é v a

7374—7375-ik év	a byzanci időszak szerint.
7358 " "	az alexandriai időszak szerint.
7066 " "	a világteremtés óta Eusebius szerint.
6579 " "	a Julius-féle időszak szerint.
6045 " "	a világteremtés óta a zsidó régi évrend szerint.
5626—5627 " "	a világteremtés óta a zsidó újabb korszámításban
3881 " "	az Ábrahám időszakban.
2619 " "	Róma fölépítése óta Varro szerint.
2613 " "	a Nabonassar-féle korszakban.
2189 " "	a Philippi évszámban nagy Sándor halála óta.
1914 " "	az Antiochiai korszakban.
1904 " "	a Spanyol vagy Caesarok korszakában.
1582 " "	a Diocletian vagy a Martirok korszakában.
1282—1283 " "	a török korszakban.
1911 " "	a Julius-féle naptárjavítás óta.
626 " "	a papír feltalálása óta.
524 " "	a lőpor feltalálása óta.
426 " "	a nyomdászat feltalálása óta.
374 " "	Amérika fölfedezése óta.
349 " "	a Reformáció óta.
284 " "	a Gergely-féle naptárjavítás óta.
258 " "	a távcső feltalálása óta.
179 " "	az általános nehézkedés törvényének Newton által fölfedezése óta.
167 " "	a gőzgépnek feltalálása óta.

Időszámítás 1866-ra.

A z 1866 - i k é v a

- 977-ik év a mai Magyarországnak a nép által Árpád vezérlete alatt elfoglalásától számítva.
- 872 " " István megkereszteltetése óta.
- 866 " " sz. István király megkoronáztatása óta.
- 774 " " Horváthországnak sz. László által elfoglalása óta.
- 764 " " Dalmátországnak Kálmán által elfoglalása óta.
- 649 " " II. Endrének a sz. földre való menetele óta.
- 644 " " az „Arany Bulla“ alkottatása óta.
- 628 " " a Kun népnek IV. Béla alatt Magyarországba bevándorlása óta.
- 625 " " Magyarországnak IV. Béla alatt a mongol-tatárok általi elpusztítása óta.
- 565 " " III. Endre, az Árpádház utolsó ivadéka halála óta.
- 484 " " Nagy Lajos halálától számítva.
- 422 " " a várnai ütközettől számítva.
- 410 " " Hunyady János halála óta.
- 376 " " Mátyás király halála óta.
- 352 " " a Dózsa György általi pór-lázadástól számítva.
- 340 " " a mohácsi ütközettől számítva.
- 325 " " Budának a törökök által történt végképi elfoglalása óta.
- 300 " " Zrínyi halála óta.
- 231 " " a magyar kir. tudomány-egyetem alapítása óta.
- 180 " " Budának visszafoglalásától számítva.
- 86 " " a magyar kir. tudomány-egyetem újjáalakításától számítva.
- 64 " " a magyar nemzeti Múzeum alapítása óta.
- 41 " " a magyar tudományos Akadémia alapítása óta,
- 29 " " a nemzeti színház alapítása óta.
- 17 " " a budapesti lánczhíd fölépítése óta.

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orsz naptár
Hétfő	1	1 Újév, Kis-Kar.	Újév napja	20 D. 1865. Ign.
Kedd	2	2 Makár apát	Abel és Szet	21 Juliana
Szerda	3	3 Genováva	Enoh, Dániel	22 Anastasia
Csüt.	4	4 Titus	Izabella	23 Krétai 10 vért.
Péntek	5	5 Telesphorus †	Simeon	24 K. e. b. vége
Szom.	6	6 Vizkereszt	Sz. 3 klr. (Ep.)	25 N. Karács.
Vas.	7	7 G. 1. Ep. Luczián	G. 1. Ep. Izid.	26 C. B. A. elj.
Hétfő	8	8 Szeverin	Erhárd	27 István vért.
Kedd	9	9 Marcellin, Julián	Márziál	28 2000 vértanu
Szerda	10	10 Remete Pál	Remete Pál	29 Apró szentek
Csüt.	11	11 Hygin	Matilda	30 Anysia
Péntek	12	12 Ernő †	Reinhold	31 Melánia
Szomb.	13	13 Hilár †	Vidor	1 Jan. 1866. Új.
Vas.	14	14 G. 2. Ep. Jéz. sz.	G. 2. Ep. Bód.	2 B. Sylvester
Hétfő	15	15 Mór	Mór	3 Malachias
Kedd	16	16 Marcell	Marczel	4 70 apostol
Szerda	17	17 Remete Antal	Remete Antal	5 Theophant
Csüt.	18	18 Piroska	Piroska	6 Epiphania
Péntek	19	19 Kanut, Márius †	Sára	7 Ker. János
Szomb.	20	20 Fábíán és Seb. †	Fábíán, Sebest.	8 Chos. György
Vas.	21	21 G. 3. Ep. Ágnes	G. 3. Ep. Ágn.	9 B. Polyeuctes
Hétfő	22	22 Vincze	Vincze	10 Nizai Gergely
Kedd	23	23 B. asszony. eljegyz.	Emerentia	11 Theodosius
Szerda	24	24 Timotheus	Timoté	12 Titiana
Csüt.	25	25 Pál fordulása	Pál fordulása	13 Hermilus
Péntek	26	26 Polykarp †	Polykarp	14 Sabbas
Szomb.	27	27 Aranysz. János †	Aranysz. Ján.	15 Thebai Pál
Vas.	28	28 G. Sept. Marg., K.	G. Sept. N. K.	16 B. Triod. V. P.
Hétfő	29	29 Szalézi Ferencz	Valér	17 Nagy Antal
Kedd	30	30 Martina	Adelgunda	18 Athanasius
Szerda	31	31 Nólai Péter	Virgilius	19 Macarius

○ UN. (utolsó negyed) Jan. 8. 10 ó. 52'9 p. este.

● UH. (újhold) Jan. 16. 9 ó. 52'2 p. este.

II.

Januarius 1866.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Időegyen- let k. idő-v. idő		Csillagidő köz.-délb.	
	5626. Tebeth, Sebat		1282. Sabân, Ramadân		p.	mp.	ó.	p. mp.
1	14		13	{ szerencse napok	+	3 51·0	18 43 25·7	
2	15		14			4 19·0	47 22·3	
3	16		15	Vizsgálat éjje		4 46·8	51 28·9	
4	17		16	Mekka Kaab. h.		5 14·2	55 15·4	
5	18		17	32 pént. (Dsuma)		5 41·1	59 12·0	
6	19	16. szomb. (Sab.)	18			6 7·7	19 3 8·5	
7	20		19			+	6 33·7	19 7 5·1
8	21		20			6 59·3	11 1·6	
9	22		21			7 24·4	14 58·2	
10	23		22			7 49·0	18 54·8	
11	24		23			8 13·0	22 51·3	
12	25		24	33. péntek		8 36·4	26 47·9	
13	26	17. sz. ● UH. előtt	25			8 59·2	30 44·4	
14	27		26			+	9 21·5	19 34 41·0
15	28	Sadd. kirek. Sanh.	27			9 43·0	38 37·5	
16	29		28			10 3·9	42 34·1	
17	1	Sebat. Újh. napja	29			10 24·0	46 30·6	
18	2		1	Ramadân (B. k.)		10 43·4	50 27·2	
19	3		2	34. péntek		11 2·1	54 23·8	
20	4	18. szombat	3	Ábrahám köny.		11 20·1	58 20·3	
21	5		4	Koráu küldése		+	11 37·3	20 2 16·9
22	6		5			11 53·6	6 13·4	
23	7		6			12 9·2	10 10·0	
24	8		7	Mózes 5 könyv.		12 24·1	14 6·5	
25	9	Xylophoria	8			12 38·1	18 3·1	
26	10		9	35. péntek		12 51·2	21 59·6	
27	11	19. szombat	10			13 3·5	25 56·2	
28	12		11			+	13 15·0	20 29 52·8
29	13		12			13 25·7	33 49·3	
30	14		13			13 35·5	37 45·9	
31	15	Öröm napja	14	{ szerencse napok		13 44·6	41 42·4	

○ EN. (első negyed) Jan. 23. 10 ó. 10·3 p. este.

○ HT. (hold tölte) Jan. 30. 9 ó. 44·8 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p. ó. p.	ó. p. ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p. ó. p.	ó. p. ó. p.
1	280 52	♊ —23 1	7 51 4 17	103 12	♊ +17 51	5 4e.	7 24r.	
2	281 54	" 22 55	51 18	116 59	♊ 15 56	6 11	8 11	
3	282 55	" 22 50	51 19	130 34	♊ 13 11	7 18	8 50	
4	283 56	" 22 44	51 20	143 45	♊ 9 49	8 25	9 23	
5	284 57	" 22 37	50 21	156 33	♊ 6 5	9 30	9 52	
6	285 58	" 22 30	50 22	169 0	♊ + 2 12	10 33	10 19	
7	286 59	" —22 23	7 50 4 23	181 8	♊ — 1 40	11 34e.	10 44r.	
8	288 0	" 22 15	50 24	193 4	♊ 5 26	* *	11 10	
9	289 2	" 22 6	49 25	204 53	♊ 8 57	0 34r.	11 36	
10	290 3	" 21 57	49 26	216 41	♊ 12 5	1 35	0 4e.	
11	291 4	" 21 48	48 27	228 32	♊ 14 45	2 35	0 36	
12	292 5	" 21 39	48 28	240 33	♊ 16 49	3 33	1 11	
13	293 6	" 21 29	48 30	252 46	♊ 18 10	4 30	1 52	
14	294 7	" —21 18	7 47 4 31	265 15	♊ —13 40	5 24r.	2 40e.	
15	295 8	" 21 7	46 33	278 2	♊ 18 15	6 14	3 35	
16	296 10	" 20 56	45 35	291 7	♊ 16 52	6 59	4 36	
17	297 11	" 20 44	45 36	304 27	♊ 14 32	7 39	5 42	
18	298 12	" 20 32	44 37	318 2	♊ 11 25	8 16	6 51	
19	299 13	" 20 20	43 38	331 48	♊ 7 38	8 49	8 3	
20	300 14	" 20 7	42 40	345 41	♊ — 3 23	9 20	9 15	
21	301 15	" —19 54	7 41 4 41	359 40	♊ + 1 4	9 50r.	10 29e.	
22	302 16	" 19 40	40 42	13 41	♊ 5 28	10 20	11 41	
23	303 17	" 19 26	39 44	27 45	♊ 9 35	10 53	* *	
24	304 18	" 19 12	38 46	41 51	♊ 13 11	11 28	0 54r.	
25	305 19	" 18 57	37 47	55 57	♊ 15 59	0 9e.	2 5	
26	306 20	" 18 42	36 49	70 2	♊ 17 50	0 56	3 13	
27	307 21	" 18 27	35 50	84 4	♊ 18 35	1 49	4 17	
28	308 22	" —18 11	7 34 4 51	98 1	♊ +18 12	2 49e.	5 12r.	
29	309 23	" 17 55	33 53	111 48	♊ 16 44	5 53	6 3	
30	310 24	" 17 39	32 55	125 22	♊ 14 21	4 58	6 44	
31	311 24	" 17 22	31 57	138 40	♊ 11 17	6 5	7 21	

Jan. 1. a nap hossza 8 ó. 26 p.
A napjanuariusban 1 ó. 0 p-el nő.

- UN. Jan. 8. 10 ó. 52-9 p. este.
● UH. Jan. 16. 9 ó. 52-2 p. este.
○ EN. Jan. 23. 10 ó. 10-3 p. este.
○ HT. Jan. 30. 9 ó. 44-8 p. este.

IV.

Januarius 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenest emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	17	31	—20	15	6 15 r.	10	44 r.	3	12 e.	
	8	17	39	21	4	6 4	10	28	2	52	
	14	18	2	22	5	6 9	10	27	2	45	
	20	18	32	22	48	6 20	10	34	2	47	
	26	19	7	22	57	6 32	10	45	2	57	
♀ Venus	2	17	55	—23	20	6 57 r.	11	7 r.	3	18 e.	
	8	18	28	23	26	7 7	11	17	3	26	
	14	19	0	23	6	7 14	11	26	3	37	
	20	19	33	22	20	7 19	11	35	3	50	
	26	20	5	21	10	7 20	11	43	4	6	
♂ Mars	2	17	45	—23	56	6 51 r.	10	58 r.	3	6 e.	
	8	18	5	24	3	6 48	10	54	3	1	
	14	18	25	23	59	6 43	10	50	2	57	
	20	18	45	23	47	6 38	10	46	2	53	
	26	19	4	23	24	6 32	10	42	2	52	
♃ Jupiter	2	18	47	—23	2	7 48 r.	0	0 d.	4	12 e.	
	10	18	55	22	54	7 24	11	36 r.	3	49	
	18	19	3	22	43	7 0	11	12	3	26	
	26	19	10	22	31	6 34	10	49	3	4	
♄ Saturnus	2	14	35	—12	43	2 42 r.	7	47 r.	0	53 e.	
	12	14	38	12	55	2 6	7	11	0	16	
	22	14	40	13	3	1 30	6	34	11	38 r.	
♅ Uranus	2	6	7	+23	42	3 20 e.	11	19 e.	7	19 r.	
	12	6	5	23	43	2 39	10	38	6	38	
	22	6	3	23	43	1 57	9	57	5	57	

Merkur mint hajnal-csillag látható. — Venus hajnal-csillag, de nem látható. — Mars mint hajnal csillag a nyilas csillagzatában van, és 6-5 órakor reggel kel fel. — Jupiter e hó 1-én a nappal együttállásba jő, azért nem látható. — Saturnus a mérleg csillagzatában van, és e hó közepén 2 órakor reggel kel fel.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1	2	47.6 r.	Jupiternek együttállása a nappal.
	7	6.6 r.	Nap a földközelen.
5	9	22.6 r.	Venus a leszálló pálya-csomójában.
8	10	52.9 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
9	11	22.6 e.	Hold a földtávban.
10	8	49.6 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben. Saturnus elhajlása : — 12° 53.4 Hold " : — 13° 11.9
13	11	33.6 e.	Merkurnak legnagyobb nyugoti eltérése : 23° 54.3
14	4	25.6 r.	Venusnak együttállása Jupiterrel az egyenes emelkedésben, elhajlásuk különbsége: 18.7
	10	33.6 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
15	9	15.6 r.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
	11	51.6 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
16	3	43.6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
16	9	52.2 e.	● UH (újhold).
19			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 8 ó. 11 p. reggel.
23	4	34.6 e.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
	6	22.6 e.	Hold a földközelen.
23	10	10.3 e.	○ EN. (Hold az első negyedben).
25	3	55.6 e.	Merkurnak együttállása Marssal az egyen. emelked. elhajlásuk különbsége : 33.0
27	10	42.6 r.	Merkurnak együttállása Jupiterrel az egyenes emelkedésben, elhajlásuk különbsége: 30.9
	11	11.6 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
29	9	15.6 r.	Marsnak együttállása Jupiterrel az egyen. emel. elhajlásuk különbsége : 43.6
30	9	44.8 e.	○ HT. (hold tölte).

VI.

Januarius 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ° ' "	elhajlása ° ' "
1	Nyilas (121)	7	0 13·3r.	277 16·46	—19 19·11
	Ikrek 54 λ	4 5	4 8·3e.	107 35·85	+16 46·87
2	Ikrek 68 k	5	0 48·6r.	111 29·35	+16 6·89
3	Rák 45 A'	6 7	7 42·9r.	128 57·14	+13 9·64
4	Oroszlán 6 h	6	5 56·3r.	141 11·36	+10 18·40
6	Oroszlán 65 p ²	5 6	3 25·6r.	165 1·19	+ 2 41·09
15	Nyilas (94)	7	6 19·1r.	275 59·87	—19 12·95
	Nyilas (112)	7	8 3·2r.	276 52·34	—19 22·22
20	Halak 11 w'	6 7	9 13·4e.	350 38·42	— 2 31·64
22	Halak 88	6 7	8 1·6e.	16 55·94	+ 6 17·23
29	Ikrek 54 λ	4 5	3 56·0r.	107 35·85	+16 46·87
30	Rák 65 α ²	5	10 8·4e.	132 47·29	+12 22·52

Februarius 1866.

I.

Hét, hó és év		Rom. katolikus	Protestans	Görög-orosz
napja		naptár	naptár	naptár
Csüt.	1	32 Ignác	Brigitta	20 Euthymius
Pént.	2	33 Gyerty. sz. B. A.	Gy. sz. B. A.	21 Maximus
Szomb.	3	34 Balázs püsp. †	Balázs	22 Timotheus
Vas.	4	35 G. Sex. Cors. And.	G. Sex. Veron.	23 B.1.Sept. Kel.
Hétfő	5	36 Ágota	Ágota	24 Xenia
Kedd	6	37 Dorottya	Dorottya	25 Gergely hitv.
Szerda	7	38 Romuald	Richard	26 Xenophon
Csüt.	8	39 Máthai János	Salamon	27 Arany sz. János
Péntek	9	40 Apollónia †	Apollónia	28 Ephraim
Szomb.	10	41 Skolastika †	Gábor, Árpád	29 Ignác
Vas.	11	42 G. Quinq. Fars.v	G. Quinq. Euf.	30 B.2. Maes. B.
Hétfő	12	43 Eulália	Eulália	31 Cyrus, Ján.
Kedd	13	44 Húshagyó, R. Katal.	Kastor	1 Febr. Try.
Szerda	14	45 Hamv. szerd., Bál. †	Bálint	2 Kr. ur. el.
Csüt.	15	46 Faustín és Jovita	Faustín	3 Simeon, An.
Péntek	16	47 Juliána †	Juliána, Samu	4 Izidor
Szomb.	17	48 Donát, Konstancz †	Konstánczia	5 Ágota
Vas.	18	49 G. Quad. 1. b. v. S.	G. 1. Inv. Zsu.	6 B.3. Sür. Buc.
Hétfő	19	50 Konrad	Gabin	7 Parthenius
Kedd	20	51 Eleuther	Eucharis	8 Theodor
Szerda	21	52 Eleonóra, Kánt. †	Eleonóra	9 Hamv. sz., N.
Csüt.	22	53 Péter székfogl.	Péter székfogl.	10 Charalamp.
Péntek	23	54 Romana †	Szeverin	11 Balázs
Szomb.	24	55 Mátyás apostol. †	Mátyás apost.	12 Meletius
Vas.	25	56 G. 2. b. vas. Valb.	G. 2. Rem. Va.	13 B. 4. 1. b. v. M.
Hétfő	26	57 Sándor	Jónás, Gotthilf	14 Auxentius
Kedd	27	58 Leandor	Leander	15 Onesimus
Szerda	28	59 Roman †	Román	16 Pamp. Kánt. †

○ UN (utolsó negyed) Febr. 7. 8 ó. 55'5 p. este.

● UH (újhold) Febr. 15. 11 ó. 29'0 p. regg.

II.

Februarius 1866.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Időegyen- let k.idő-v.idő		Csillagidő köz.-délb.	
	5626. Sebat, Adar		1282. Ramadân, Sev.		p.	mp.	ó.	p. mp.
1	16		15	szerencse nap	+13	52·8	20	45 39·0
2	17		16	36. péntek	14	0·2	49	35·5
3	18	20. szombat	17		14	6·7	53	32·1
4	19		18	Jéz. év. küld.	+14	12·5	20	57 28·6
5	20		19		14	17·4	21	1 25·2
6	21		20		14	21·6	5	21·7
7	22	Niskalen hal. eml.	21		14	25·0	9	18·3
8	23	Benj.el.háb.em.ü.	22		14	27·6	13	14·9
9	24		23	37. péntek	14	29·4	17	11·4
10	25	21. sz. ● UH. el.	24		14	30·4	21	8·0
11	26		25		+14	30·7	21	25 4·5
12	27		26		14	30·3	29	1·1
13	28		27	Mindenható éj.	14	29·0	32	57·6
14	29	Ant.Epiph.h.e.ün.	28		14	27·1	36	54·2
15	30	Újhold napja	29	Gyasz K.M.v.m	14	24·4	40	50·7
16	1	Adar	30	38. péntek	14	21·0	44	47·3
17	2	22 szombat	1	Sevval, Böjtvége	14	16·8	48	43·8
18	3		2	Nagy Bairam	+14	11·9	21	52 40·4
19	4		3		14	6·4	56	36·9
20	5		4		14	0·1	22	0 33·5
21	6		5		13	53·2	4	30·1
22	7	Móz.hal.nap. b.	6		13	45·6	8	26·6
23	8	Eső-ünnep	7	39.p.Hams. hal.	13	37·3	12	23·2
24	9	23. szombat	8		13	28·4	16	19·7
25	10		9		+13	19·0	22	20 16·3
26	11		10		13	8·9	24	12·8
27	12		11		12	58·2	28	9·4
28	13	Esther-Böjt	12		12	47·1	32	5·9

○ EN (első negyed) Febr. 22. 6 ó. 40 p. reggel.

Februarius 1866.

III.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	
1 312 25	☾	—17 5	7 30	4 58	151 39	☾	+ 7 42	7 11e.	7 52r.
2 313 26	"	16 48	29 5	0	164 20	☾	+ 3 52	8 16	8 20
3 314 27	"	16 30	28	2	176 44	☾	— 0 3	9 19	8 47
4 315 28	"	—16 12	7 26	5 4	188 52	☾	3 54	10 21e.	9 13r.
5 316 29	"	15 54	24	6	200 49	☾	— 7 31	11 22	9 39
6 317 29	"	15 36	23	7	212 39	☾	10 49	* *	10 5
7 318 30	"	15 17	21	9	224 27	☾	13 39	0 21r.	10 35
8 319 31	"	14 58	19	10	336 19	☾	15 56	1 19	11 9
9 320 31	"	14 39	18	11	248 20	☾	17 34	2 16	11 47
10 321 32	"	14 20	16	13	260 35	☾	18 24	3 11	0 31e.
11 322 33	"	—14 0	7 15	5 14	273 8	☾	—18 22	4 3r.	1 22e.
12 323 34	"	13 40	14	16	286 2	☾	17 24	4 51	2 20
13 324 34	"	13 20	12	18	299 18	☾	15 29	5 33	3 24
14 325 35	"	13 0	10	20	312 56	☾	12 40	6 12	4 33
15 326 35	"	12 39	9	21	326 53	☾	9 5	6 47	5 44
16 327 36	"	12 19	7	23	341 4	☾	4 55	7 21	6 59
17 328 36	"	11 58	5	25	355 25	☾	— 0 25	7 51	8 13
18 329 37	"	—11 37	7 4	5 26	9 50	☾	+ 4 7	8 23r.	9 29e.
19 330 37	☾	11 15	2	28	24 15	☾	8 25	8 55	10 44
20 331 38	"	10 54	0	29	38 35	☾	12 18	9 30	11 56
21 332 38	"	10 32	6 58	30	52 48	☾	15 14	10 10	* *
22 333 39	"	10 10	56	32	66 52	☾	17 18	10 55	1 5r.
23 334 39	"	9 48	54	33	80 46	☾	18 19	11 46r.	2 9
24 335 39	"	9 26	53	35	94 30	☾	18 14	0 42e.	3 7
25 336 40	"	— 9 4	6 51	5 37	108 3	☾	+17 7	1 44e.	3 58r.
26 337 40	"	8 42	50	39	121 24	☾	15 4	2 47	4 41
27 338 40	"	8 19	48	41	134 31	☾	12 15	3 51	5 18
28 339 40	"	7 57	47	42	147 26	☾	8 55	4 57	5 52

Febr. 1. a nap hossza 9 ó. 28 p.
 A nap februariusban 1 ó. 27
 p.-el nő.

○ UN. Febr. 7. 8 ó. 55' 5 p. este.
 ● UH. Febr. 15. 11 ó. 29' 0 p. reg.
 ○ EN. Febr. 22. 6 ó. 4' 0 p. reg.

IV.

Februarius 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenest emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	19	50	—22	13	6 44r.	11	0 r.		3 17e.	
	8	20	29	20	45	6 51	11	16		3 40	
	14	21	9	18	29	6 54	11	32		4 8	
	20	21	49	15	22	6 54	11	49		4 41	
	26	22	31	11	25	6 51		0 7 e.		5 18	
♀ Venus	2	20	41	—19	20	7 20r.	11	52 r.		4 25e.	
	8	21	12	17	23	7 17	11	59		4 42	
	14	21	42	15	8	7 12		0 5 e.		4 57	
	20	22	12	12	39	7 6		0 10		5 16	
	26	22	40	9	58	6 58		0 15		5 33	
♂ Mars	2	19	27	—22	47	6 24r.	10	37 r.		2 51e.	
	8	19	47	22	5	6 16	10	34		2 51	
	14	20	6	21	15	6 6	10	29		2 51	
	20	20	25	20	16	5 57	10	25		2 53	
	26	20	45	19	9	5 47	10	20		2 53	
♃ Jupiter	2	19	17	—22	21	6 12r.	10	28 r.		2 43e.	
	10	19	25	22	7	5 46	10	4		2 21	
	18	19	32	21	52	5 20	9	40		1 59	
	26	19	39	21	38	4 55	9	15		1 35	
♄ Saturnus	2	14	41	—13	8	0 49r.	5	51 r.		10 56 r.	
	12	14	43	13	10	0 11	5	13		10 17	
	22	14	43	13	8	11 31e.	4	31		9 38	
♅ Uranus	2	6	2	+23	43	1 12e.	9	12 e.		5 13 r.	
	12	6	1	23	43	0 32	8	32		4 31	
	22	6	0	23	43	11 52r.	7	51		3 51	

Merkur hajnal csillag, de e hó közepén már nem látható. — Venuse hó 26-án a nappal együttállásba jő, azért nem látható. — Mars mint hajnal csillag látható. — Jupiter mint hajnal csillag a nyilas csillagzatában fénylik. — Saturnus a mérleg csillagzatában az éjnek második felében látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
1	2	40·6 r.	Saturnus negyedfényben a nappal.
2	8	46·6 e.	Merkur a naptávban.
6	9	22·6 e.	Hold a földtávban.
7	7	22·6 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben. Saturnus elhajlása : — 13° 9' 8 Hold " : — 13° 9' 1
7	8	55·5 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
8	5	29·6 e.	Venus a naptávban.
12	8	52·6 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
13	0	37·6 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
14	6	16·6 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
15	9	58·6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
15	11	29·0 r.	● UH (újhold).
18	4	22·6 e.	Hold a földközéln.
22	6	4·0 r.	○ EN. (Hold az első negyedben).
	8	51·6 e.	Merkurnak legnagyobb déli szélessége.
24	4	1·6 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
26		28·6 r.	Venusnak felső együttállása a nappal.
27	2		Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet : 6 ó. 36·8 p. reggel.

VI.

Februarius 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ° ' "	elhajlása ° ' "
4	Szűz (91)	6 7	6 34·5r.	185 14·82	— 3 52·31
8	Mérleg 34 ζ ³	6	3 9·7r.	230 46·57	—16 8·82
	Mérleg 35 ζ ⁴	6	4 39·6r.	231 20·13	—16 23·70
9	Kígyótartó 7 χ	5	6 30·5r.	244 48·69	—18 8·91
22	Bika (246) I	6 7	11 58·5e.	72 24·48	+16 56·51
23	Bika 130 N	6	7 7·4e.	84 54·29	+17 40·68
24	Ikrek 26 u	5 6	5 56·4e.	98 38·94	+17 46·54
26	Rák 45 A ¹	6 7	11 25·1e.	128 57·14	+13 9·64
27	Rák 50 A ²	6	2 8·0r.	129 53·68	+12 36·15
	Oroszlán 6 h	6	9 18·4e.	141 11·36	+12 3·72

Martius 1866.

I.

Hét, hó és év napja			Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Csüt.	1	60	Albin	Albin	17 Theodor
Péntek	2	61	Simplicius †	Simplicius	18 Leo pápa
Szomb.	3	62	Kunigunda †	Kunigunda	19 Archíppus
Vas.	4	63	G.3.b.vas. Kázm.	G.3.Ocul. Ad.	20 B.5.II.b.v.L.
Hétfő	5	64	Adorján	Frigyes	21 Timotheus
Kedd	6	65	Frigyes	Fridolin	22 Eugen
Szerda	7	66	Tamás, Böjt k. †	Felicitas	23 Polycarpus
Csüt.	8	67	Istenes János	Philemon	24 K. János
Péntek	9	68	Cyr. és Meth., Fr. †	Adel	25 Tarasius
Szomb.	10	69	40 Vértanu†	Sándor	26 Porphyrius
Vas.	11	70	G.4.b.vas. Herak.	G.4.Laet. Ro.	27 B.6.III.b.v.P.
Hétfő	12	71	Gergely	Gergely	28 Vazul
Kedd	13	72	Rozina	Ernö, Kristina	1 Mart. Eudoxia
Szerda	14	73	Mathilda †	Zakariás	2 Hesychius
Csüt.	15	74	Longinus	Kristof	3 Eutropius
Péntek	16	75	Heribert †	Czirják	4 Gerasimus
Szomb.	17	76	Gertrud †	Gertrud	5 Conon
Vas.	18	77	G.5.b.vas. Fek.v.	G.5.Jud. Ans.	6 B.7.IV.b.v.
Hétfő	19	78	József	József	7 Vazul
Kedd	20	79	Ambrus	Nikétas	8 Theophylactus
Szerda	21	80	Benedek †	Benedek	9 40 vértanu
Csüt.	22	81	Oktávia	Kázmér	10 Quadratus
Péntek	23	82	Fájdalmas szűz †	Eberhárd	11 Sophronius
Szomb.	24	83	Gábor főangyal †	Gábor	12 Theophanes
Vas.	25	84	G.6.Gy. o. B. A.	G.6.Vir. vas.	13 B.8.V.b.v.N.
Hétfő	26	85	Manó	Manó	14 Benedek
Kedd	27	86	Rupertus	Hubert	15 Agapius
Szerda	28	87	Sixtus, Guntram †	Gedeon	16 Sabinus
Csüt.	29	88	N. Csüt., Eustas. †	N. Csüt.	17 Elek
Péntek	30	89	N. Pént., Quirin. †	N. Péntek	18 Cyrillus
Szomb.	31	90	N. Szomb., Benj. †	Amos próf.	19 Chrysanthom.

○ HT (hold tölte)

○ UN (utolsó negyed)

● UH (újhold)

Mart. 1. 1 ó. 8'4 p. este.

Mart. 9. 5 ó. 9'5 p. este.

Mart. 16. 10 ó. 53'0 p. este.

II.

Martius 1866.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Időegyenl.	Csillagidő
	5626. Adar, Nisan	1282. Sev., Dsü'l-kade	k. idő-v. idő p. mp. ó. p. mp.	köz.-délb.
1	14 Kis Purim	13	} szerencse napok	+12 35·3 22 36 2·5
2	15 Nagy Purim	14		12 23·0 39 59·0
3	16 24. szombat	15		12 10·3 43 55·6
4	17	16 Ohudi ütközet	+11 57·1	22 47 52·1
5	18	17	11 43·5	51 48·7
6	19	18	11 29·4	55 45·2
7	20	19	11 14·9	59 41·8
8	21	20	11 0·1	23 3 38·3
9	22	21 41. péntek	10 44·9	7 34·9
10	23 25.sz. ● UH. előtt	22	10 29·3	11 31·4
11	24	23	+10 13·5	23 15 28·0
12	25	24	9 57·3	19 24·5
13	26	25	9 40·9	23 21·1
14	27	26	9 24·2	27 17·6
15	28 Ant. rend. visszav.	27	9 7·3	31 14·2
16	29	28 42. péntek	8 50·1	35 10·7
17	1 Nis. 26.sz. Újh. n.	29	8 32·7	39 7·3
18	2 Áron gyerm. hal.	1 Dsü'l-kade	+ 8 15·1	23 43 3·9
19	3	2	7 57·3	47 0·4
20	4	3	7 39·4	51 57·0
21	5	4 7 alv. bar. megy.	7 21·3	54 53·5
22	6	5 Kaaba építése	7 3·1	58 50·1
23	7	6 43. péntek	6 44·8	0 2 46·6
24	8 27. szombat	7 Móz. átm. a Nilf.	6 26·4	6 43·2
25	9	8	+ 6 7·9	0 10 39·7
26	10 Maria halála, böjt	9	5 49·4	14 36·3
27	11	10	5 30·9	18 32·8
28	12	11	5 12·5	22 29·4
29	13	12	4 53·8	26 25·9
30	14 Pascha ü. előe.	13 44. péntek	4 35·3	30 22·5
31	15 Pasch. ü.k. 28sz.	14 } szerencse napok	4 16·9	34 19·0

○ EN (első negyed) Mart. 23. 2 ó. 18·7 p. este.

○ HT (hold tölte) Mart. 31. 5 ó. 47·6 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold					
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.		
	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.		
1	340 40	X	— 7 34	6 44	5 43	160 6	ny	+ 5 13	6 1e.	6 21r.
2	341 40	"	7 11	42	44	172 33	ny	+ 1 21	7 5	6 48
3	342 41	"	6 48	41	46	184 48	p	— 2 30	8 7	7 14
4	343 41	"	— 6 25	6 38	5 48	196 51	p	— 6 13	9 8e.	7 40r.
5	344 41	"	6 2	35	50	208 46	p	9 37	10 9	8 7
6	345 41	"	5 39	33	51	220 35	m	12 37	11 8e.	8 36
7	346 41	"	5 16	31	52	232 24	m	15 5 *	*	9 9
8	347 41	"	4 52	29	54	244 16	X ↗	16 56	0 5r.	9 44
9	348 40	"	4 29	27	56	256 16	X ↗	18 2	1 0	10 25
10	349 40	"	4 5	26	57	268 30	X ↗	18 19	1 52	11 12
11	350 40	"	— 3 42	6 24	5 58	281 1	γ	— 17 45	2 40r.	0 6e.
12	351 40	"	3 18	22	6 0	293 54	γ	16 16	3 25	1 5
13	352 40	"	2 55	20	1	307 11	γ	13 53	4 5	2 10
14	353 40	"	2 31	17	3	320 54	γ	10 39	4 42	3 20
15	354 39	"	2 7	15	4	335 1	X	6 44	5 16	4 33
16	355 39	"	1 44	14	5	349 28	X	— 2 19	5 48	5 49
17	356 39	"	1 20	11	7	4 11	γ	+ 2 18	6 20	7 6
18	357 38	"	— 0 56	6 9	6 9	19 2	γ	+ 6 50	6 52r.	8 24e.
19	358 38	"	0 32	7	11	33 53	γ	10 56	7 28	9 40
20	359 38	"	— 0 9	6	12	48 38	γ	14 19	8 7	10 54
21	0 37	γ	+ 0 15	4	13	63 10	□	16 44	8 52	* *
22	1 37	"	0 39	2	14	77 25	□	18 3	9 43	0 1r.
23	2 36	"	1 2	0	16	91 22	γ	18 14	10 38	1 3
24	3 35	"	1 26	5 57	18	105 1	γ	17 21	11 38r.	1 57
25	4 35	"	+ 1 49	5 55	6 20	118 21	γ	+ 15 31	0 40e.	2 42r.
26	5 34	"	2 13	53	21	131 23	Ω	12 56	1 44	3 20
27	6 34	"	2 36	51	22	144 11	Ω	9 46	2 48	3 54
28	7 33	"	3 0	49	24	156 44	ny	6 12	3 53	4 24
29	8 32	"	3 23	47	25	169 6	ny	+ 2 25	4 55	4 51
30	9 31	"	3 47	45	26	181 17	p	— 1 25	5 57	5 17
31	10 30	"	4 10	43	27	193 20	p	5 8	6 58	5 43

Mart. 1. a nap hossza 10 ó. 59 p.

A nap martiusban 1 ó. 45 p.-elnő.

○ HT. Mart. 1. 1 ó. 8'4 p. este.

○ UN. Mart. 9. 5 ó. 9'5 p. este.

● UH. Mart. 16. 10 ó. 53'0 p. este.

○ EN. Mart. 23. 2 ó. 18'7 p. este.

○ HT. Mart. 31. 5 ó. 47'6 p. reg.

IV.

Martius 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemeretése	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkúr	2	22	59	—	8 21	6 53 r.	0	19 e.		5 44 e.	
	8	23	41	—	3 9	6 49	0	37		6 25	
	14	0	22	+	2 22	6 41	0	54		7 7	
	20	0	58		7 37	6 31	1	8		7 44	
	26	1	26		11 39	6 15	1	11		8 7	
♀ Venus	2	22	59	—	8 5	6 52 r.	0	18 e.		5 45 e.	
	8	23	27		5 8	6 43	0	23		6 2	
	14	23	54	—	2 9	6 33	0	26		6 21	
	20	0	21	+	0 54	6 24	0	30		6 37	
	26	0	48		3 57	6 13	0	33		6 54	
♂ Mars	2	20	57	—	18 21	5 40 r.	10	17 r.		2 54 e.	
	8	21	16		17 3	5 27	10	12		2 57	
	14	21	34		15 38	5 16	10	6		2 58	
	20	21	52		14 8	5 3	10	1		3 1	
	26	22	11		12 33	4 50	9	56		3 2	
♃ Jupiter	2	19	42	—	21 30	4 42 r.	9	2 r.		1 23 e.	
	10	19	48		21 16	4 16	8	37		0 59	
	18	19	54		21 1	3 48	8	11		0 35	
	26	20	0		20 48	3 21	7	45		0 10	
♄ Saturnus	2	14	42	—	13 5	10 59 e.	4	2 r.		9 6 r.	
	12	14	41		12 59	10 17	3	22		8 27	
	22	14	40		12 49	9 37	2	40		7 46	
♅ Uranus	2	6	0	+	23 43	11 20 r.	7	20 e.		3 19 r.	
	12	6	0		23 43	10 40	6	40		2 39	
	22	6	0		23 43	10 1	6	1		2 1	

Merkúr e hó 1-én a nappal a felső együttállásba jő, azért ekkor nem látható, de e hó közepétől kezdve mint esti csillag látható. — Venus nem látható. — Mars mint hajnal csillag látható. — Jupiter e hó közepén reggel 4 óra körül felkel, és a nyilas csillagzatában látható. — Saturnus a mérleg csillagzatában tartózkodik, és este 10 óra körül felkel. — Mozgása jegyellenes.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
1	10	10·6 r.	Merkurnak felső együttállása a nappal.
1	1	8·4 e.	○ HT. (hold tölte).
2	10	40·6 e.	Merkurnak együttállása a Venussal az egyenes emelkedésben, elhajlásuk különbsége: 7·3
3	5	57·6 r.	Venusnak legnagyobb déli szélessége. Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 6 ó. 28·1 p. reggel.
6	3	2·6 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása: — 13° 3'0 Hold " — 12 57·4
	4	22·6 e.	Hold a földtávban.
9	5	9·5 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
12	4	51·6 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
14	6	37·6 r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
	3	7·6 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
15			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 4 ó. 52·5 p. reggel.
16	10	53·0 e.	● UH. újhold).
16			Napfogyatkozás. Kezdeté a földön általában 9 ó. 56·6 p. este bp. v. idő Vége a földön általában . . . éjfélkor Budapesten nem lesz látható.
17	8	54·6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
18	0	38·6 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel. Merkur elhajlása: + 5° 33·6 Hold " + 4 43·2
	2	22·6 e.	Hold a földközelen.
	8	24·6 e.	Merkur a napközelen.
20	9	2·6 e.	A nap a kosban. . . . . Tavasz kezdete.
23	9	37·6 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
23	2	18·7 e.	○ EN. (Hold az első negyedben).
	10	12·6 e.	Uranus negyedfényben a nappal.
26	4	2·6 e.	Merkurnak legnagyobb keleti eltérése 18° 51·3
29	3	40·6 r.	Merkurnak legnagyobb éjszaki szélessége.
31	5	47·6 r.	○ HT. (hold tölte).
31			Holdfogyatkozás. A teljes sötétülés kezdete: 5 ó. 0·6 p. reggel bp. k. idő A teljes sötétülés vége: 6 " 38·6 " " " " " Budapesten ezen holdfogyatkozás kezdetétől fogva egész a közepéig lesz látható.

VI.

Martius 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ő. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ° /	elhajlása ° /
2	Szűz (213)	7	11 38·8e.	178 32·56	— 1 1·02
15	Vízöntő 46 ρ	6	6 21·9r.	333 17·27	— 8 29·45
18	Halak (107)	7	6 58·6e.	21 34·12	+ 7 31·28
19	Kos 31 υ	6	9 20·2e.	37 19·62	+11 52·04
24	Ikrek 67	7	10 16·9e.	111 26·50	+15 55·58
	Ikrek 68 k	5	10 16·4e.	111 29·35	+16 6·89
29	Oroszlán 65 p ²	5 6	4 26·1r.	165 1·19	+ 2 41·09

Aprilis 1866.

I.

Hét, hó és év			Rom. katolikus	Protestans	Görög-oroszl
napja			naptár	naptár	naptár
Vas.	1	91	G. Húsvét vas.	G. Húsv. v.	20 B. 9. VI. b. v.
Hétfő	2	92	Húsvét hétfő	Húsv. hétfő	21 Jakab püs.
Kedd	3	93	Richard	Darius	22 Vazul
Szerda	4	94	Izidor	Ambrus	23 Nicon
Csüt.	5	95	Vincze	Hozeás	24 Zacharias
Péntek	6	96	Coelestin, Sixtus †	Iréne	25 Gy. o. B. A.
Szomb.	7	97	Ármin, Hermann †	Hegesippus	26 Gabriel
Vas.	8	98	G. 1. Feh. v. Albert	G. 1. Quas. Ap.	27 B. Húsvétv.
Hétfő	9	99	Demeter	Demeter	28 Húsvét hétfő
Kedd	10	100	Ezékiel	Dániel	29 Húsvét kedd
Szerda	11	101	Leo pápa, Izsák	Ezékiel	30 Clim. János
Csüt.	12	102	Gyula	Gyula	31 Hypatius
Péntek	13	103	Justin †	Justin	1 Aprilis, Mar.
Szomb.	14	104	Tiborcz †	Tiborcz	2 Titus
Vas.	15	105	G. 2. Gonz. Péter	G. 2. Mis. Oly.	3 B. 1. Nicetas
Hétfő	16	106	Anastasia	Áron	4 György
Kedd	17	107	Rudolf	Rudolf	5 Theodulus
Szerda	18	108	Apollonius	Flavian	6 Eutychius
Csüt.	19	109	Crescentia, Emma	Tódor	7 Mel. György
Péntek	20	110	Viktor, Géza †	Sulpitius, Abs.	8 Herodion
Szomb.	21	111	Anselmus †	Adolár	9 Eupsychius
Vas.	22	112	G. 3. Soter, Cajus	G. 3. Jub. S. s. C.	10 B. 2. Terentius
Hétfő	23	113	Béla	György	11 Antipas
Kedd	24	114	György	Albrecht	12 Vazul
Szerda	25	115	Márk evang.	Márk evang.	13 Artemon
Csüt.	26	116	Kilit	Kilit	14 Márton pápa
Péntek	27	117	Peregrin †	Anasztáz	15 Aristarch
Szomb.	28	118	Vitális †	Vitályos	16 Agape, Irene
Vas.	29	119	G. 4. Veronai Pét.	G. 4. Cant. Sib.	17 B. 3. Symeon
Hétfő	30	120	Sienai Katalin	Eutropius	18 Decap. János

○ UN (utolsó negyed) Apr. 8. 9 ó. 58'1 p. reggel.

● UH (újhold) Apr. 15. 8 ó. 19'4 p. reggel.

II.

Aprilis 1866.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Időegyenl.	Csillagidő
	5626. Nisan, Ijar	1282. Dsû'l-kade, Dsû'l-l-hedse	k. idő-v. idő p. mp.	köz.-délb. ó. p. mp.
1	16 <i>Második ün.</i>	15 szerencse nap	+ 3 58·5	0 38 15·6
2	17	16	3 40·3	42 12·1
3	18	17	3 22·2	46 8·7
4	19	18	3 4·3	50 5·2
5	20	19	2 46·6	54 1·8
6	21 <i>Hetedik ün.</i>	20 45. péntek	2 29·0	57 58·3
7	22 <i>Nyol. ü. 29. sz.</i>	21	2 11·7	1 1 54·9
8	23	22	+ 1 54·6	1 5 51·4
9	24	23	1 37·7	9 48·0
10	25 1. Perek	24	1 21·1	13 44·5
11	26 Böjt, Jozua hal. m.	25	1 4·8	17 41·1
12	27	26	0 48·9	21 37·7
13	28	27 46. péntek	0 33·3	25 34·2
14	29 30. sz. ● UH. el.	28	0 17·9	29 30·8
15	30 Újhold napja	29	+ 0 2·9	1 33 27·3
16	1 Ijar	30	— 0 11·8	37 23·9
17	2	1 Dsû'l-l-hedse	0 26·0	41 20·4
18	3 2. Perek	2	0 40·0	45 17·0
19	4	3	0 53·5	49 13·5
20	5	4 47. péntek	1 6·6	53 10·1
21	6 31. szombat	5	1 19·4	57 6·6
22	7 Böjt, húsv. al. elk. b.	6	— 1 31·7	2 1 3·2
23	8 Böjt	7	1 43·6	4 59·7
24	9	8 Isten kinyilatk.	1 55·0	8 56·3
25	10 3. Perek	9	2 6·0	12 52·8
26	11 Böjt, fr. el., Illés hal.	10 Kis Bairam	2 16·5	16 49·4
27	12	11 48. péntek	2 26·5	20 45·9
28	13 32. szombat	12	2 36·0	24 42·5
29	14 Kis húsvét 4. P.	13	— 2 45·1	2 28 39·1
30	15 Böjt	14	2 53·6	32 35·6

○ EN (első negyed) Apr. 21. 11 ó. 47·3 p. este.

○ HT (hold tölte) Apr. 29. 10 ó. 39·3 p. este.

Aprilis 1866.

III.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold					
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.		
	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.		
1 11 30	☾	+	4 33	5 41	6 28	☾	— 8 38	8 0e.	6 10r.	
2 12 29	"		4 56	39	30	☾	11 46	8 59	6 38	
3 13 28	"		5 19	36	32	☾	14 23	9 57	7 9	
4 14 27	"		5 42	34	34	☾	16 24	10 52	7 43	
5 15 26	"		6 5	33	35	☾	17 44	11 45e.	8 21	
6 16 25	"		6 27	30	36	☾	18 17	* *	9 6	
7 17 24	"		6 50	28	38	☾	18 0	0 34r.	9 56	
8 18 23	"	+	7 13	5 26	6 39	☾	— 16 51	1 19r.	10 52r.	
9 19 21	"		7 35	24	41	☾	14 50	2 0	11 53	
10 20 20	"		7 57	22	42	☾	12 1	2 37	0 58e.	
11 21 19	"		8 19	20	44	☾	8 27	3 12	2 7	
12 22 18	"		8 41	18	45	☾	— 4 18	3 44	3 21	
13 23 17	"		9 3	16	47	☾	+	0 13	4 37	
14 24 15	"		9 25	14	48	☾	4 50	4 48	5 55	
15 25 14	"	+	9 46	5 12	6 49	☾	+	9 13	5 21r.	7 14e.
16 26 13	"		10 8	10	50	☾	13 2	6 0	8 31	
17 27 11	"		10 29	8	51	☾	15 57	6 43	9 46	
18 28 10	"		10 50	7	53	☾	17 45	7 32	10 51	
19 29 9	"		11 11	5	55	☾	18 19	8 28	11 49	
20 30 7	☾		11 31	3	56	☾	17 43	9 28	* *	
21 31 6	"		11 52	0	57	☾	16 6	10 31	0 40r.	
22 32 4	"	+	12 12	4 58	6 59	☾	+	13 39	11 36r.	1 21r.
23 33 2	"		12 32	56	7 1	☾	10 34	0 41e.	1 57	
24 34 1	"		12 52	55	2	☾	7 4	1 45	2 29	
25 34 59	"		13 11	53	3	☾	+	3 22	2 48	2 56
26 35 57	"		13 31	52	5	☾	— 0 35	3 49	3 22	
27 36 56	"		13 50	50	7	☾	4 13	4 51	3 47	
28 37 54	"		14 9	49	8	☾	7 46	5 51	4 13	
29 38 52	"	+	14 28	4 47	9	☾	11 0	6 52e.	4 41r.	
30 39 50	"		14 46	45	10	☾	13 47	7 50	5 11	

Apr. 1. a nap hossza 12 ó. 47 p.
A nap aprilisban 1 ó. 38 p.-el nő.

- UN. Apr. 8. 9 ó. 58'1 p. reg.
- UH. Apr. 15. 8 ó. 19'4 p. reg.
- EN. Apr. 21. 11 ó. 47'3 p. este.
- HT. Apr. 29. 10 ó. 39'3 p. este.

IV.

Aprilis 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	1	41	+13	57	5	52 r.	0	59 e.	8	6 e.
	8	1	38	13	28	5	28	0	32	7	37
	14	1	26	11	5	5	3	11	56 r.	6	49
	20	1	13	8	4	4	40	11	20	6	0
	26	1	8	5	50	4	22	10	51	5	19
♀ Venus	2	1	20	+7	26	6	2 r.	0	38 e.	7	14 e.
	8	1	48	10	19	5	52	0	42	7	33
	14	2	16	13	4	5	44	0	47	7	49
	20	2	45	15	37	5	36	0	52	8	8
	26	3	14	17	56	5	30	0	57	8	24
♂ Mars	2	22	32	-10	37	4	38 r.	9	49 r.	3	4 e.
	8	22	49	8	54	4	20	9	43	3	6
	14	23	7	7	8	4	5	9	37	3	8
	20	23	24	5	19	3	51	9	30	3	10
	26	23	41	3	30	3	36	9	24	3	12
♃ Jupiter	2	20	4	-20	36	2	56 r.	7	22 r.	11	47 r.
	10	20	8	20	25	2	28	6	54	11	21
	18	20	12	20	15	1	59	6	26	10	54
	26	20	15	20	8	1	30	5	58	10	26
♄ Saturnus	2	14	37	-12	37	8	50 e.	1	55 r.	7	1 r.
	12	14	35	12	23	8	7	1	13	6	20
	22	14	32	12	9	7	23	0	31	5	40
♅ Uranus	2	6	1	+23	43	9	19 r.	5	19 e.	1	18 r.
	12	6	2	23	43	8	41	4	40	0	40
	22	6	3	23	43	8	3	4	2	0	2

Merkur e hó elején mint esti csillag látható, de 14-én a nappal együttállásba jő, azért ekkor nem látható. — Venus mint esti csillag csak e hó közepétől kezdve látható. — Mars mint hajnal csillag a vízöntőben van, és reggel 4 óra körül felkel. — Jupiter a bak csillagzatába lép, és e hó közepén reggel 2 óra körül felkel. — Saturnus a mérleg csillagzatában tartózkodik, és e hó 29-én a nappal szembenállásba jő, azért az egész éjjel látható. Mozgásba jegellenes.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
2	7	43·6 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása: —12° 36·3 Hold " : —12 40·0
3	6	22·6 r.	Hold a földtávban.
6	8	21·6 e.	Merkurnak együttállása Venussal az egyen. emel.
7			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 5 ó. 1·9 p. reggel.
8	9	58·1 r.	○ UN (Hold az utolsó negyedben).
9	9	33·6 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
12	3	22·6 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyen. emel.
14	7	19·6 r.	Merkurnak alsó együttállása a nappal.
15	3	50·6 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
15	8	19·4 r.	● UH (újhold).
15			Napfogyatkozás. Kezdeté a földön általában 6 ó. 26·6 p. reg. bp. v. idő Vége a földön általában: 9 " 47·6 " " " "
			Budapest nem lesz látható.
	10	42·6 e.	Marsnak legnagyobb déli szélessége.
	11	22·6 e.	Hold a földközeli.
16	4	21·6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
19	6	2·6 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
21	8	2·6 r.	Jupiter negyedfényben a nappal.
	3	51·6 e.	Merkur leszálló pálya-csomójában.
21	11	47·3 e.	○ EN (Hold az első negyedben.)
23			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 17·6 p. reggel.
25			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 3 ó. 15·8 p. reggel.
28	0	46·6 e.	Venus a leszálló pálya-csomójában.
29			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 2·0 p. reggel.
	3	45·6 e.	Saturnusnak szembenállása a nappal.
	10	13·6 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása: —11° 58·8 Hold " : —12 15·0
29	10	39·3 e.	○ HT (hold tölte).
30	11	12·6 r.	Hold a földtávban.

VI.

Aprilis 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ° ' "	elhajlása ° ' "
10	Vízöntő 8 z'	6	4 52·6r.	313 8·42	—13 34·16
20	Ikrek 51	5	8 25·6e.	106 25·13	+16 23·14
	Ikrek (39)	7	9 41·9e.	107 15·80	+16 22·83

Hét, hó és év			Rom. katolikus	Protestans	Görög-ország
napja			naptár	naptár	naptár
Kedd	1	121	Fülöp és Jakab	Fülöp és Jak.	19 Paphnutius
Szerda	2	122	Zsigmond	Zsigmond	20 Vízszentelés
Csüt.	3	123	Kereszt feltalálása	Ker.feltalálása	21 Januarius
Péntek	4	124	Flórián	Flóris, Amália	22 Sien. Theodor
Szomb.	5	125	Pius, Gotthárd	Gotthárd	23 György
Vas.	6	126	G. 5. Portai János	G. 5. Rog. D.	24 B. 4. Sabbas
Hétfő	7	127	Szaniszló	Godofréd	25 Márk. evang.
Kedd	8	128	Mih. ark. m.	Szaniszló	26 Basileus püsp.
Szerda	9	129	Naz. Ger.	Hiob, Hermes	27 Simeon
Csüt.	10	130	Áld. Csütörtök	Áld. Csütör.	28 Jasen és Sos.
Péntek	11	131	Beatrix †	Adalbert	29 9 Vértanu
Szomb.	12	132	Pongrácz †	Pongrácz	30 Jakab
Vas.	13	133	G. 6. Szervác	G. 6. Ex. Sz.	1 Máj. B. 5. Jer.
Hétfő	14	134	Bonifác	Bonifác	2 Nagy Athan.
Kedd	15	135	Zsófia	Zsófia	3 Timotheus
Szerda	16	136	Nepom. János	Peregrinus	4 Pelagia
Csüt.	17	137	Paskalis	Torpetus	5 Áld. Csüt.
Péntek	18	138	Theodot †	Liborius	6 Hiob
Szomb.	19	139	Bernardin †	Potenciána	7 Sz. Ker. felt.
Vas.	20	140	G. Pünk. Vas.	G. Pünk. v.	8 B. 6. János h.
Hétfő	21	141	Pünkösdi hétfő	Pünk. Hétfő	9 Izaiás próféta
Kedd	22	142	Julia, Ilona,	Ilona	10 Zelot. Simon
Szerda	23	143	Dezső, Kánt. †	Dezső	11 Mocius
Csüt.	24	144	Johanna	Zsuzsánna	12 Epiphan. pk.
Péntek	25	145	Orbán †	Orban	13 Glyceria
Szomb.	26	146	Neri Fülöp †	Béda	14 Isidor vt.
Vas.	27	147	G. 1. sz. Hár. Vas.	G. Trin. Luc.	15 B. Pünk. v.
Hétfő	28	148	Vilmos	Vilmos	16 Pünk. hétfő
Kedd	29	149	Maximilian	Maximilian	17 Pünk. kedd
Szerda	30	150	Nándor	Nándor	18 Pét., Kánt. †
Csüt.	31	151	Ürnapja	Petronella	19 Patricius

○ UN (utolsó negyed) Máj. 7. 10 ó. 57-8 p. este.

● UH (újhold) Máj. 14. 4 ó. 14-1 p. este.

II.

Május 1866.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Időegyen- let k. idő-v. idő		Csillagidő köz.-délb.	
	5626. Ijar, Sivan		1282. Dsû'l-hedse 1283. Moharrem		p.	mp.	ó.	p. mp.
1	16		15	szerencse nap	—	3 1·6	2 36	32·2
2	17		16			3 9·0	40	28·7
3	18	Lag-B'omer	17			3 15·9	44	25·3
4	19		18	49. pént., Tó-ün.		3 22·2	48	21·8
5	20	33. szombat	19			3 27·9	52	18·4
6	21		20		—	3 33·1	2 56	14·9
7	22		21			3 37·6	3 0	11·5
8	23	Böjt, Gaza elfog. m.	22	Béke ünnepe		3 41·6	4	8·0
9	24	5. Perek	23			3 45·0	8	4·6
10	25		24			3 47·8	12	1·2
11	26		25	50. p. Aligyür. v.		3 50·0	15	57·7
12	27	34. sz. ● UH el.	26			3 51·6	19	54·3
13	28	Böjt, Sam. pr. h. m.	27		—	3 52·7	3 23	50·8
14	29		28			3 53·1	27	47·4
15	1	Sivan, Újh. napja	29			3 53·0	31	43·9
16	2	6. Perek	1	Mohar. 1283. [		3 52·4	35	40·5
17	3		2	Újev ün.]		3 51·0	39	37·0
18	4		3	1. pént. (Dsuma)		3 49·3	43	33·6
19	5	35. sz. Hetek ün. e.	4			3 47·0	47	30 1
20	6	Hetek ünnepe	5		—	3 44·1	3 51	26·7
21	7	Második ün.	6			3 40·7	55	23·3
22	8		7			3 36·8	59	19·8
23	9		8			3 32·4	4 3	16·4
24	10		9			3 27·5	7	12·9
25	11		10	2. p. Huss. hal.		3 22·1	11	9·5
26	12	36. szombat	11			3 16·2	15	6·0
27	13		12		—	3 9·8	4 19	2·6
28	14		13			3 3·0	22	59·2
29	15	Makkabeus. győz.	14	szerencse napok		2 55·7	26	55·7
30	16		15			2 47·8	30	52·3
31	17		16	Jer. Kibl. hird.		2 39·7	34	48 8

○ EN. (első negyed) Máj. 21. 11 ó. 13·9 p. reg.

○ HT. (hold tölte) Máj. 29. 2 ó. 34·1 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold					
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.		
	° /	° /	ó. p.	ó. p.	° /	° /	ó. p.	ó. p.		
1	40 49	♌	+15 5	4 44	7 12	237 41	♍	-16 0	8 47e.	5 43r.
2	41 47	"	15 23	42	14	249 34	♎	17 32	9 41	6 20
3	42 45	"	15 40	40	16	261 32	♏	18 18	10 31	7 2
4	43 43	"	15 58	38	17	273 37	♐	18 15	11 18	7 50
5	44 41	"	16 15	36	18	285 53	♑	17 21	11 59e.	8 43
6	45 39	"	+16 32	4 35	7 19	298 22	♒	-15 37	* *	9 42r.
7	46 37	"	16 49	33	21	311 7	♓	13 6	0 36r.	10 44
8	47 35	"	17 5	31	22	324 13	♈	9 51	1 10	11 50
9	48 33	"	17 21	30	23	337 41	♉	6 1	1 42	1 0e.
10	49 31	"	17 37	29	24	351 35	♊	- 1 43	2 12	2 12
11	50 29	"	17 53	27	25	5 55	♋	+ 2 47	2 43	3 26
12	51 27	"	18 8	26	27	20 38	♌	7 16	3 15	4 44
13	52 25	"	+18 23	4 24	7 29	35 40	♍	+11 23	3 51r.	6 2e.
14	53 22	"	18 38	23	30	50 53	♎	14 47	4 30	7 19
15	54 20	"	18 52	22	31	66 7	♏	17 10	5 17	8 31
16	55 18	"	19 6	21	32	81 11	♐	18 19	6 10	9 36
17	56 16	"	19 20	20	34	95 57	♑	18 11	7 11	10 31
18	57 14	"	19 33	19	35	110 17	♒	16 53	8 15	11 18
19	58 11	"	19 46	18	36	124 9	♓	14 37	9 23	11 58
20	59 9	"	+19 59	4 17	7 37	137 32	♈	+11 39	10 30r.	* *
21	60 7	♐	20 11	16	39	150 29	♉	8 11	11 36	0 31r.
22	61 4	"	20 23	14	41	163 2	♊	4 26	0 41e.	1 0
23	62 2	"	20 35	13	42	175 18	♋	+ 0 36	1 43	1 27
24	63 0	"	20 46	12	42	187 20	♌	- 3 11	2 44	1 52
25	63 57	"	20 57	11	43	199 14	♍	6 50	3 44	2 18
26	64 55	"	21 8	11	44	211 3	♎	10 11	4 44	2 44
27	65 52	"	+21 18	4 10	7 45	222 51	♏	-13 7	5 44e.	3 13r.
28	66 50	"	21 28	9	46	234 41	♐	15 32	6 41	3 44
29	67 47	"	21 37	8	47	246 35	♑	17 16	7 37	4 20
30	68 45	"	21 46	7	48	258 35	♒	18 16	8 29	5 1
31	69 42	"	21 55	6	49	270 42	♓	18 27	9 16	5 47

Máj. 1. a nap hossza 14 ó. 28 p.
A nap májusban 1 ó. 15 p-el nő.

- UN. Máj. 7. 10 ó. 57'8 p. este.
● UH. Máj. 14. 4 ó. 14'1 p. este.
○ EN. Máj. 21. 11 ó. 13'9 p. reg.
○ HT. Máj. 29. 2 ó. 34'1 p. este.

IV.

Május 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		leменete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	1	12	+	5 4	4 6 r.		10 32 r.		4 57 e.	
	8	1	26		5 45	3 54		10 22		4 50	
	14	1	47		7 36	3 42		10 20		4 57	
	20	2	15		10 21	3 33		10 23		5 13	
	26	2	49		13 41	3 27		10 33		5 40	
♀ Venus	2	3	44	+	19 58	5 26 r.		1 4 e.		8 42 e.	
	8	4	15		21 41	5 23		1 11		8 59	
	14	4	46		23 2	5 23		1 18		9 15	
	20	5	18		24 0	5 25		1 26		9 27	
	26	5	50		24 34	5 29		1 35		9 40	
♂ Mars	2	23	58	—	1 40	3 22 r.		9 17 r.		3 12 e.	
	8	0	15	+	0 10	3 7		9 10		3 14	
	14	0	31		1 59	2 53		9 3		3 15	
	20	0	48		3 47	2 37		8 57		3 17	
	26	1	5		5 33	2 22		8 50		3 18	
♃ Jupiter	2	20	16	—	20 3	1 9 r.		5 36 r.		10 4 r.	
	10	20	18		20 0	0 38		5 6		9 35	
	18	20	18		19 59	0 8		4 34		9 4	
	26	20	18		20 1	11 36 e.		4 3		8 32	
♄ Saturnus	2	14	29	—	11 55	6 39 e.		11 49 e.		4 58 r.	
	12	14	26		11 42	5 56		11 6		4 17	
	22	14	23		11 29	5 14		10 24		3 35	
♅ Uranus	2	6	5	+	23 43	7 25 r.		3 25 e.		11 25 e.	
	12	6	7		23 42	6 47		2 47		10 47	
	22	6	9		23 42	6 10		2 10		10 10	

Merkur hajnal-csillag ugyan, de nem látható. — Venus min esti csillag látható, és e hó közepén este 9^h 5 órakor leszáll. — Mars a halak csillagzatában reggel 3 óra körül felkel. — Jupiter éjjél körül kel fel, és reggelig látható. — Saturnus a mérleg és a szűz csillagzatok határain tartózkodik, és az egész éjjel látható. Mozgása jegyellenes.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1	8	2·6 e.	Merkur a naptávban.
6	9	3·6 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
7 10	57·8	e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
9			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása bemenet: 1 ó. 33·6 p. reggel.
	7	1·6 e.	Mars a napközelben.
11	0	56·6 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel- kedésben.
12	1	52·6 r.	Merkurnak legnagyobb nyugoti eltérése: 26° 4'·9
	9	46·6 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
14	10	22·6 r.	Hold a földközeli.
14 4	41·1	e.	● UH (újhold).
16	1	1·6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emel- kedésben.
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 27·4 p. reggel.
17	5	29·6 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
18			Jupiter IV. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 5·1 p. reggel.
21 11	13·9	r.	○ EN. (Hold az első negyedben).
22	6	7·6 r.	Merkurnak legnagyobb déli szélessége.
27	0	25·6 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
			Saturnus elhajlása: — 11° 24'·5
			Hold " : — 11° 45'·4
	2	22·6 e.	Hold a földtávban.
29 2	34·1	e.	○ HT. (hold tölte).
30	2	43·6 r.	Venusnak együttállása Uranussal az egyenes emel- kedésben, elhajlásuk különbsége: 60'·3
			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 10 ó. 39·3 p. este.
31			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 2 ó. 33·5 p. reggel.

VI.

Május 1866.

Csillagfordések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. °	elhajlása °
1	Mérleg 34 ζ^3	6	1 10·7r.	230 46·57	—16 8·82
9	Vízöntő 46 ρ	6	1 17·1r.	333 17·27	— 8 29·45
12	Halak 80 e	5	3 49·9r.	15 22·23	+ 4 56·51
19	Rák 50 A ²	6	9 9·2e.	129 52·68	+12 36·15
20	Rák 60 α'	6	0 47·0r.	132 9·00	+12 8·24
22	Oroszlán 76	6	9 21·2e.	168 0·45	— 2 23·20
30	Kígyótartó 29 s	6	3 46·6r.	253 30·33	—18 41·08
31	Nyilas (112)	7	10 38·4e.	276 52·34	—19 22·22
	Nyilas (121)	7	11 36·2e.	277 18·22	—19 19·03

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár	
Péntek	1 152	Gratiana †	Nikodem	20	Thallelaeus
Szomb.	2 153	Erasmus †	Ephraim	21	Konst. és Hel.
Vas.	3 154	G. 2. Klotilda	G. 1. Tr. Eras.	22	B. 1. M. sz. v.
Hétfő	4 155	Quirin	Karpáz	23	Mihály püsp.
Kedd	5 156	Bonifác	Bonifác	24	Simeon
Szerda	6 157	Norbert	Benignus	25	János feje
Csüt.	7 158	Róbert	Lukretia	26	Carpus
Péntek	8 159	Jéz. sz. sz., Med. †	Medárd	27	Helladius
Szomb.	9 160	Primus és Felic. †	Primus, Felic.	28	Eutyches
Vas.	10 161	G. 3. Margit	G. 2. Tr. On.	29	B. 2. Theodos.
Hétfő	11 162	Barnabás	Barnabás	30	Izsák szerz.
Kedd	12 163	Fakundai János	Basilides	31	Hermeias
Szerda	13 164	Paduai Antal	Tóbiás	1	Jun. Justinus
Csüt.	14 165	Vazul	Antonia	2	Nicephorus
Péntek	15 166	Vitus †	Vidos	3	Lucillian
Szomb.	16 167	Benno püsp. †	Justina	4	Metrophan
Vas.	17 168	G. 4. Adolf, Rain.	G. 3. Tr. Folm.	5	B. 3. Doroth.
Hétfő	18 169	Marczellin	Gerváz	6	Hilarion
Kedd	19 170	Juliana	Szilvér	7	Theodotus
Szerda	20 171	Silvér pápa	Regina	8	Strat. Theodor
Csüt.	21 172	Gonz. Alajos	Alajos	9	Alex. Cyrill
Péntek	22 173	Paulinus, Ákos †	Paulina, Ákos.	10	Sándor, Antal
Szomb.	23 174	Szidonia †	Szidonia	11	Bertalan
Vas.	24 175	G. 5. Ker. János	G. 4. Tr. Ján.	12	B. 4. Onuphr.
Hétfő	25 176	Prosper	Eulogius	13	Aquilina
Kedd	26 177	János és Pál	Jeremiás	14	Elisaeus
Szerda	27 178	László király	László	15	Amos próf.
Csüt.	28 179	II. Leo pápa †	Leo és Jozua	16	Tichon
Pént.	29 180	Péter és Pál	Péter, Pál	17	Manó vt.
Szomb.	30 181	Pál emlékezete †	Pál emlékezete	18	Leontius

○ UN (utolsó negyed) Jun. 6. 8 ó. 28·7 p. reggel.

● UH (újhold). Jun. 12. 11 ó. 23·1 p. este.

II.

Junius 1866.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Időegyen- let k.idő-v.idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5626. Sivan, Thamuz	1283. Moharrem, Safar		
1 18		17 3. péntek	— 2 31·1	4 38 45·4
2 19 37. szombat		18	2 22·1	42 41·9
3 20		19	— 2 12·6	4 46 38·5
4 21		20	2 2·8	50 35·0
5 22		21	1 52·6	54 31·6
6 23		22	1 42·1	58 28·2
7 24 Bőjt, Jer., elp. m.		23	1 31·2	5 2 24·7
8 25		24 4. péntek	1 20·0	6 21·3
9 26 38. sz. ● UH. el.		25	1 8·5	10 17·8
10 27		26	— 0 56·7	5 14 14·4
11 28		27	0 44·7	18 10·9
12 29		28	0 32·5	22 7·5
13 30 Újhold napja		29	0 20·1	26 4·0
14 1 Thamuz		30	— 0 7·5	30 0·6
15 2		1 Safar, 5. péntek	+ 0 5·2	33 57·2
16 3 39. szombat		2	0 18·0	37 53·7
17 4		3	+ 0 30·9	5 41 50·3
18 5		4	0 43·9	45 46·8
19 6		5	0 56·9	49 43·4
20 7		6	1 9·9	53 40·0
21 8		7	1 22·9	57 36·5
22 9		8 6. péntek	1 35·8	6 1 33·1
23 10 40. szombat		9	1 48·7	5 29·6
24 11		10	+ 2 1·5	6 9 26·2
25 12		11	2 14·2	13 22·7
26 13		12	2 26·8	17 19·3
27 14		13 {szerencse napok	2 39·2	21 15·9
28 15		14 {	2 51·5	25 12·4
29 16		15 7. péntek	3 3·6	29 9·0
30 17 41. szombat		16	3 15·4	33 5·5

○ EN (első negyed) Jun. 20. 1 ó. 1·2 p. reggel.

○ HT (hold tölte) Jun. 28. 4 ó. 51·3 p. reggel.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	70 40	☐ +22 3	4 6	7 50	282 57	☾ -17 47	10 0e.	6 38r
2	71 37	" 22 11	5	51	295 22	☾ 16 15	10 38	7 34
3	72 35	" +22 19	4 4	7 52	307 58	☾ -13 58	11 14e.	8 35r.
4	73 32	" 22 26	4	53	320 48	☾ 10 56	11 45	9 40
5	74 29	" 22 33	3	53	333 53	☾ 7 20	* *	10 47
6	75 27	" 22 39	3	54	347 17	☾ -3 15	0 15r.	11 56
7	76 24	" 22 45	2	55	1 2	☾ +1 5	0 44	1 7e.
8	77 22	" 22 51	2	56	15 9	☾ 5 30	1 15	2 21
9	78 19	" 22 56	2	56	29 38	☾ 9 52	1 46	3 36
10	79 16	" +23 1	4 1	7 57	44 25	☾ +13 23	2 23r.	4 52e.
11	80 14	" 23 5	1	58	59 26	☾ 16 14	3 5	6 6
12	81 11	" 23 9	1	58	74 31	☐ 18 0	3 54	7 15
13	82 8	" 23 13	0	59	89 32	☐ 18 29	4 51	8 17
14	83 6	" 23 16	0	59	104 18	☐ 17 42	5 55	9 9
15	84 3	" 23 19	0	59	118 41	☐ 15 48	7 2	9 53
16	85 0	" 23 21	0	8 0	132 38	☐ 13 1	8 10	10 30
17	85 57	" +23 23	4 0	8 0	146 5	☐ + 9 37	9 19r.	11 3e.
18	86 55	" 23 25	0	1	159 5	☐ 5 52	10 26	11 31
19	87 52	" 23 26	0	1	171 40	☐ + 1 58	11 31	11 57
20	88 49	" 23 27	1	1	183 57	☐ - 1 55	0 34e.	* *
21	89 46	" 23 27	1	1	195 58	☐ 5 40	1 35	0 23r.
22	90 44	☐ 23 27	1	1	207 51	☐ 9 8	2 35	0 49
23	91 41	" 23 27	1	1	219 40	☐ 12 14	3 35	1 17
24	92 38	" +23 26	4 2	8 2	231 29	☐ -14 48	4 33e.	1 46r.
25	93 35	" 23 24	2	2	243 22	☐ 16 47	5 30	2 20
26	94 32	" 23 23	2	2	255 22	☐ 18 3	6 24	2 58
27	95 30	" 23 21	2	2	267 31	☐ 18 30	7 14	3 42
28	96 27	" 23 18	2	2	279 58	☐ 18 6	8 0	4 32
29	97 24	" 23 15	3	2	292 19	☐ 16 49	8 40	5 28
30	98 21	" 23 12	3	2	304 59	☐ 14 43	9 17	6 28

Jun. 1. a nap hossza 15 ó. 44 p.
A nap junius 19-ig 17 p.-el nő,
innen pedig junius végéig 2 p.-el
fogy. A leghosszabb nap 16 ó. 1p.

☉ UN. Jun. 6. 8 ó. 28-7 p. reg.
● UH. Jun. 12. 11 ó. 23-1 p. este.
☉ EN. Jun. 20. 1 ó. 1-2 p. reg.
☉ HT. Jun. 28. 4 ó. 51-3 p. reg.

IV.

Junius 1866.

Bolygók

jegye és neve	hó nap- ja	egyes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	3	36	+17	56	3 27 r.		10 53 r.		6 20 e.	
	8	4	25	21	24	3 32		11 19		7 4	
	14	5	20	23	51	3 50		11 50		7 50	
	20	6	17	24	53	4 16		0 23 e.		8 30	
	26	7	11	24	17	4 51		0 55		8 58	
♀ Venus	2	6	27	+24	39	5 38 r.		1 44 e.		9 50 e.	
	8	6	59	24	16	5 48		1 52		9 55	
	14	7	30	23	28	6 2		2 0		9 58	
	20	8	1	22	17	6 17		2 8		10 0	
	26	8	32	20	43	6 33		2 14		9 57	
♂ Mars	2	1	25	+7	34	2 4 r.		8 41 r.		3 19 e.	
	8	1	41	9	14	1 50		8 35		3 20	
	14	1	58	10	50	1 36		8 28		3 20	
	20	2	14	12	21	1 22		8 21		3 21	
	26	2	32	13	48	1 8		8 14		3 21	
♃ Jupiter	2	20	17	-20	5	11 7 e.		3 35 r.		8 r.	
	10	20	15	20	12	10 34		3 2		7 29	
	18	20	13	20	22	10 2		2 29		6 55	
	26	20	10	20	33	9 27		1 53		6 19	
♄ Saturnus	2	14	21	-11	18	4 26 e.		9 38 e.		2 50 r.	
	12	14	19	11	11	3 44		8 57		2 9	
	22	14	18	11	6	3 3		8 12		1 29	
♅ Uranus	2	6	12	+23	41	5 30 r.		1 30 e.		9 29	
	12	6	14	23	40	4 53		0 52		9 12	
	22	6	17	23	39	4 16		0 16		8 16	

Merkur e hó 16-án a nappal a felső együttállásba jő, tehát nem látható. — Venus mint esti csillag ragyog, és e hó végén 10 órakor száll le. — Mars a bak csillagzatába lép, és reggel 1.5 óra körül felkel. — Jupiter a bak és a nyilas csillagzatok határain tartózkodik, e hó közepén este 10.5 óra körül felkel, és reggelig látható. Mozgása jeggyellenes. — Saturnus a szűz csillagzatában van, és éjfél után 2 óra körül száll le.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1	0	17·6 r.	Venus a napközelben. Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 43·6 p. reggel.
3	2	49·6 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
6	8	28·7 r.	○ UN (Hold az utolsó negyedben). Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 37·7 p. reggel.
9	8	10·6 r.	Marsnak együttállása a holddal az egyen. emelked. Mars elhajlása: $+9^{\circ} 27' 1$ Hold " $+9 \quad 3' 1$
10	5	54·6 r.	Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
11	6	22·6 e.	Hold a földközelben.
12	2	37·6 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
12	11	23·1 e.	● UH (újhold).
13	6	32·6 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
14	7	40·6 e.	Merkur a napközelben.
15	1	25·6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
16	8	24·6 r.	Merkurnak felső együttállása a nappal. Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet 11 ó. 57·5 p. este.
20	1	1·2 r.	○ EN (Hold az első negyedben).
10		40·6 r.	Merkurnak együttállása Uranussal az egyen. emel. elhajlásuk különbsége: $74' 8$
21	5	40·6 e.	A nap a rákban . . . . . Nyár kezdete.
23	0	39·6 r.	Venusnak legnagyobb éjszaki szélessége.
4		20·6 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása: $-11^{\circ} 5' 9$ Hold " $-11 \quad 16' 9$
24	1	22·6 r.	Hold a földtávban. Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 54·7 p. reggel. Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 11 ó. 31·7 p. este.
25	2	20·6 r.	Merkurnak legnagyobb éjszaki szélessége.
26	2	18·6 r.	Uranusnak együttállása a nappal az egyen. emel.
28	4	51·3 r.	○ HT (hold tölte).
30	4	19·4 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.

VI.

Juni 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ó. p.	elhajlása o
6	Vízöntő (250) M'	7	0 50·7r.	342 3·39	— 5 42·06
28	Nyilas (82)	6	4 15·8r.	275 34·71	— 18 48·57
29	Nyilas 44 ρ'	5	3 18·3r.	288 28·59	— 18 5·80

Julius 1866.

I.

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orosz naptár
Vas.	1 182	G. 6. Theodorik	G. 5. Tr. Theo.	19 B. 5. Jud. ap.
Hétfő	2 183	Sarlós B. Asszony	Sarlós B. Assz.	20 Methodius
Kedd	3 184	Kornél	Heliodor	21 Julianus
Szerda	4 185	Ulrik	Udalrik	22 Özséb
Csüt.	5 186	Domitius	Sarolta	23 Agrippina
Péntek	6 187	Izsaiás próf. †	Goár	24 Ker. János szül.
Szomb.	7 188	Vilibald †	Vilibald	25 Febronia
Vas.	8 189	G. 7. Kilián, Erzs.	G. 6. Tr. Kil.	26 B. 6. Thes. D.
Hétfő	9 190	Lucretia	Luiza	27 Sz. P. bőjt vége
Kedd	10 191	Amália	Amália	28 Cyrus és János
Szerda	11 192	I. Pius pápa	Eleonora	29 Péter és Pál
Csüt.	12 193	Henrik	Henrik	30 12 apostol
Péntek	13 194	Margit †	Margit	1 Jul. Koz., Dem.
Szomb.	14 195	Bonaventura †	Bonaventura	2 B. A. ruhája
Vas.	15 196	G. 8. Apost. oszl.	G. 7. Tr. Ap. o.	3 B. 7. Hyacinth
Hétfő	16 197	Karmelh. B. Assz.	Ruth	4 Kret. András
Kedd	17 198	Elek	Elek	5 Athanasius
Szerda	18 199	Frigyes	Maternus	6 Sisoe
Csüt.	19 200	Aurelia	Rufina	7 Mal. Tamás
Péntek	20 201	Illés próf. †	Illés	8 Procopius
Szomb.	21 202	Dániel próf. †	Paulina	9 Pancratius
Vas.	22 203	G. 9. Mária Magd.	G. 8. Tr. Magd.	10 B. 8. 45 vért.
Hétfő	23 204	Apollinár	Apollinár	11 Euphemia
Kedd	24 205	Kristina	Kristina	12 Proclus
Szerda	25 206	Jakab apost.	Jakab. apost.	13 Gábor árka.
Csüt.	26 207	Anna	Anna	14 Aquila ap.
Péntek	27 208	Pantaleon †	Márta	15 Cerycus
Szomb.	28 209	Incze, Victor †	Pantaleon	16 Athenogenes
Vas.	29 210	G. 10. Márta	G. 9. Tr. Beatr.	17 B. 9. Marina vt.
Hétfő	30 211	Abdon és Senn.	Abdon	18 Aemilian
Kedd	31 212	Lojolai Ignác	Ernestina	19 Dius, Macrine

○ UN. (utolsó negyed) **Jul. 5.** 3 ó. 19'7 p. este.

● UH. (újhold) **Jul. 12.** 6 ó. 51'1 p. reggel.

II.

Julius 1866.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Időegyen- let k. idő-v. idő	Csillagidő köz.-délb.
	5626. Thamuz, Ab	1283. Safar, Rebî el-avvel	p. mp.	ó. p. mp.
1	18 Templ. elf., sz. b.	17	+ 3 27·1	6 37 2·1
2	19	18	3 38·5	40 58·6
3	20	19	3 49·7	44 55·2
4	21	20	4 0·6	48 51·8
5	22	21	4 11·2	52 48·3
6	23	22 8. péntek	4 21·5	56 44·9
7	24 42. sz. ● UH. el.	23	4 31·5	7 0 41·4
8	25	24	+ 4 41·1	7 4 38·0
9	26	25	4 50·3	8 34·5
10	27	26	4 59·2	12 31·1
11	28	27	5 7·6	16 27·6
12	29	28	5 15·6	20 24·2
13	1 Ab, Újhold napja	29 9. p. Egek ünn.	5 23·2	24 20·8
14	2 43. szombat	1 Rebî el-avvel	5 30·2	28 17·3
15	3	2	+ 5 36·8	7 32 13·9
16	4	3	5 42·9	36 10·4
17	5	4	5 48·4	40 7·0
18	6	5	5 53·4	44 3·5
19	7	6	5 57·9	48 0·1
20	8	7 10. péntek	6 1·8	51 57·7
21	9 44. szombat	8 Med. székv. hir.	6 5·1	55 53·2
22	10 Templ. el., sz. b.	9	+ 6 7·8	7 59 49·8
23	11	10	6 10·0	8 3 46·3
24	12	11 Szent éj	6 11·5	7 42·9
25	13	12 Mahomed szül.	6 12·5	11 39·4
26	14	13 szerencse napok	6 12·9	15 36·0
27	15 Örömmün. napja	14 11. Péntek	6 12·7	19 32·5
28	16 45. szombat	15	6 11·9	23 29·1
29	17	16	+ 6 10·4	8 27 25·7
30	18 Bőjt, Lámpa el. m.	17	6 8·4	31 22·2
31	19	18	6 5·8	35 18·8

○ EN (első negyed) Jul. 19. 4 ó. 59·1 p. este.

○ HT (hold tölte) Jul. 27. 5 ó. 29·0 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° /	° /	ó. p.	ó. p.	° /	° /	ó. p.	ó. p.
1	99 18	☉ +23 8	4 48	1	317 50	☾ -11 52	9 50e.	7 32r.
2	100 16	" 22 4	5	1	330 53	☾ 8 24	10 20	8 38
3	101 13	" 22 59	6	1	344 8	☾ 4 27	10 49	9 47
4	102 10	" 22 54	7	1	357 37	☾ -0 14	11 18	10 56
5	103 7	" 22 49	7	1	11 20	☾ +4 6	11 49	0 7e.
6	104 4	" 22 43	8	0	25 19	☾ 8 17	* *	1 19
7	105 2	" 22 36	9	0	39 34	☾ 12 5	0 22r.	2 32
8	105 59	" +22 30	4 10	7 59	54 4	☾ +15 11	0 29r.	3 46e.
9	106 56	" 22 23	11	58	68 44	☾ 17 21	1 44	4 55
10	107 53	" 22 16	12	57	83 29	☾ 18 24	2 36	6 0
11	108 50	" 22 8	12	56	94 11	☾ 18 11	3 35	6 57
12	109 48	" 22 0	13	56	112 42	☾ 16 47	4 40	7 45
13	110 45	" 21 51	14	55	126 56	☾ 14 23	5 48	8 26
14	111 42	" 21 42	16	54	140 46	☾ 11 12	6 59	9 1
15	112 39	" +21 33	4 17	7 53	154 12	☾ +7 31	8 8r.	9 32e.
16	113 37	" 21 23	18	53	167 12	☾ +3 36	9 14	9 59
17	114 34	" 21 13	18	53	179 49	☾ -0 23	10 19	10 27
18	115 31	" 21 3	19	52	192 6	☾ 4 15	11 22	10 53
19	116 29	" 20 52	20	51	204 10	☾ 7 52	0 24e.	11 19
20	117 26	" 20 41	21	50	216 4	☾ 11 6	1 24	11 48
21	118 23	" 20 30	22	49	227 54	☾ 13 53	2 23	* *
22	119 20	" +20 18	4 23	7 48	239 45	☾ -16 4	3 20e.	0 21r.
23	120 18	☾ 20 6	24	46	251 42	☾ 17 36	4 16	0 57
24	121 15	" 19 54	26	44	263 48	☾ 18 21	5 7	1 39
25	122 12	" 19 41	27	43	276 6	☾ 18 15	5 54	2 26
26	123 10	" 19 28	28	43	288 37	☾ 17 17	6 38	3 19
27	124 7	" 19 14	30	42	301 23	☾ 15 27	7 17	4 18
28	125 4	" 19 1	31	41	314 22	☾ 12 48	7 52	5 21
29	126 2	" +18 47	4 33	7 39	327 33	☾ -9 27	8 24e.	6 28r.
30	126 59	" 18 32	34	39	340 57	☾ 5 36	8 54	7 37
31	127 56	" 18 18	35	37	354 31	☾ -1 24	9 23	8 47

Jul. 1. a nap hossza 15 ó. 57 p.
A nap juliusban 0 ó. 57 p.-el fogy.

- UN. Jul. 5. 3 ó. 19-7 p. este.
● UH. Jul. 12. 6 ó. 51-1 p. regg.
○ EN. Jul. 19. 4 ó. 59-1 p. este.
○ HT. Jul. 27. 5 ó. 29-0 p. este.

IV.

Julius 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkúr	2	8	1	+22	24	5 26 r.		1 19 e.		9 11 e.	
	8	8	42	19	39	6 1		1 37		9 14	
	14	9	17	16	28	6 28		1 48		9 9	
	20	9	45	13	10	6 50		1 53		8 56	
	26	10	7	10	4	7 2		1 50		8 40	
♀ Venus	2	9	1	+18	49	6 48 r.		2 20 e.		9 53 e.	
	8	9	30	16	37	7 4		2 25		9 46	
	14	9	57	14	10	7 21		2 29		9 37	
	20	10	24	11	31	7 37		2 32		9 28	
	26	10	50	8	42	7 53		2 35		9 18	
♂ Mars	2	2	48	+15	10	0 55 r.		8 7 r.		3 21 e.	
	8	3	6	16	26	0 41		8 0		3 21	
	14	3	22	17	37	0 28		7 54		3 20	
	20	3	40	18	41	0 16		7 47		3 19	
	26	3	56	19	39	0 4		7 40		3 17	
♃ Jupiter	2	20	7	-20	42	9 1 e.		1 25 r.		5 51 r.	
	10	20	3	20	56	8 27		0 51		5 15	
	18	19	59	21	9	7 52		0 15		4 38	
	26	19	55	21	22	7 18		11 39 e.		3 59	
♄ Saturnus	2	14	17	-11	5	2 23 e.		7 36 e.		0 49 r.	
	12	14	17	11	6	1 43		6 56		0 9	
	22	14	17	11	12	1 5		6 17		11 29 e.	
♅ Uranus	2	6	20	+23	38	3 39 r.		11 39 r.		7 38 e.	
	12	6	22	23	37	3 3		11 1		7 1	
	22	6	25	23	36	2 26		10 25		6 24	

Merkúr mint esti csillag látható. — Venus mint esti csillag látható. — Mars a bika csillagzatába lép, és éjfélkor felkel. — Jupiter a bak és a nyilas csillagzatok határain tartózkodik, e hó 20-án a nappal szembenállásba jő, azért egész éjjel látható. — Saturnus a szűz csillagzatában az éjnek csak az első felében látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
1			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 3 ó. 49.1 p. reggel.
2			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 2 ó. 5.7 p. reggel.
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 10 ó. 17.7 p. este.
4	4	9.6 r.	Nap a földtávban
5	3	19.7 e.	○ UN (Hold az utolsó negyedben).
8	0	50.6 r.	Marsnak együttállása a holddal az egyen. emelked.
9	8	22.6 e.	Hold a földközeli.
10			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 0 ó. 12.2 p. reggel.
11	7	16.6 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
12	6	51.1 r.	● UH (újhold)
			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 10 ó. 34.7 p. este.
14	6	35.6 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
15	2	29.6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
17			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 2 ó. 6.9 p. reggel.
18	3	7.6 e.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
19	4	59.1 e.	○ EN (Hold az első negyedben.)
20	9	45.6 r.	Jupiternek szembenállása a nappal.
10		10.6 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása: —11° 10.5 Hold " : —11 0.2
21	5	22.6 e.	Hold a földtávban
24			Jupiter IV. mellékbolygójának fogyatkozása, bemenet: 1 ó. 35.2 p. reggel.
	6	53.6 r.	Merkurnak legn. keleti eltérése... 27° 4.8
26			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 0 ó. 45.9 reggel.
27			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 1 ó. 53.3 p. reggel.
	4	32.6 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
27	5	29.0 e.	○ HT (hold tölte)
28	7	18.6 e.	Merkur a naptávban.
29	10	12.6 r.	Saturnus negyedfényben a nappal.

Csillagföldések

Hő napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. °	elhajlása °
1	Vízöntő 9 z ²	6	0 23·5r.	313 26·31	—14 3·06
4	Halak 44 t	6	11 383·e.	4 37·88	+ 1 11·91
15	Hatodló 35	7	8 6·5e.	159 5·78	+ 5 27·13
27	Bak 14 τ ²	6	8 22·7e.	307 56·62	—15 25·25

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-ország naptár
Szerda	1 213	Vasas Péter	Vasas Péter	20 Illés próf.
Csüt.	2 214	Porczyunkula	Gusztáv	21 Simeon
Péntek	3 215	István †	Ágoston	22 Mária Magdolna
Szomb.	4 216	Domonkos †	Domonkos	23 Phocas vt.
Vas.	5 217	G. 11. H. B. Assz.	G. 10. Tr. Osz.	24 B. 10. Kriszt.
Hétfő	6 218	Urunk színe vált.	Sixtus	25 Anna
Kedd	7 219	Kajetán	Donatus	26 Hermolaus
Szerda	8 220	Czirjék, Justin	Czirjék	27 Pantaleon
Csüt.	9 221	Román	Roland	28 Prochorus
Péntek	10 222	Lőrincz †	Lőrincz	29 Callinicus
Szomb.	11 223	Zsuzsánna	Zsuzsánna	30 Silas
Vas.	12 224	G. 12. Klára	G. 11. Tr. Klára	31 B. 11. Eudoc.
Hétfő	13 225	Hypolit	Kassian	1 Aug. B. A. b. k.
Kedd	14 226	Özséb	Özséb	2 István
Szerda	15 227	Nagy B. Assz.	N. B. Asszony	3 Izsák és Dalm.
Csüt.	16 228	Rókus	Rókus	4 7 alvó
Péntek	17 229	Liberatus, Bertr. †	Augusta	5 Eusignius
Szomb.	18 230	Ilona †	Ilona, Agapet	6 Urunk sz. v.
Vas.	19 231	G. 13. Joak. ünn.	G. 12. Tr. Szeb.	7 B. 12. Domet.
Hétfő	20 232	Ist. magy. kir.	Istv. m. kir.	8 Aemilián
Kedd	21 233	Francziska	Adolf	9 Mátyás apost.
Szerda	22 234	Timoté	Timoté	10 Lőrincz
Csüt.	23 235	Ben. Fülöp	Zakarjás	11 Euplus
Péntek	24 236	Bertalan †	Bertalan	12 Phocius
Szomb.	25 237	Lajos király †	Lajos	13 Maximus
Vas.	26 238	G. 14. Sám. próf.	G. 13. Tr. Sam.	14 B. 13. Mich.
Hétfő	27 239	Calasanti József	Gebhard	15 N. B. A., Böjt v.
Kedd	28 240	Ágoston	Ágoston	16 Diomedes
Szerda	29 241	János fővétele	János fővétele	17 Myron vt.
Csüt.	30 242	Limai Rózsa	Benő	18 Florus és Laur.
Péntek	31 243	Rajmund †	Paulinus	19 András

○ UN (utolsó negyed) Aug. 3. 8 ó. 23'4 p. este.

● UH (újhold) Aug. 10. 3 ó. 52'4 p. este.

II.

Augustus 1866.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Időegyen- let k. idő-v. idő		Csillagidő köz.-délb.	
	5626. Ab, Elul		1283. Rebî-el-avvel Rebî el-accher		p.	mp.	ó. p.	mp.
1	20		19		+ 6	2·6	8 39	15·3
2	21	Kis fa-ünnep	20		5	58·8	43 11·	
3	22		21	12. péntek	5	54·5	47 8·4	
4	23	46. sz. ● UH el.	22		5	49·5	51 5·0	
5	24		23	Mahomed hal.	+ 5	44·0	8 55	1·5
6	25		24		5	37·9	58 58·1	
7	26		25		5	31·2	9 2 54·6	
8	27		26		5	24·0	6 51·2	
9	28		27		5	16 1	10 47·8	
10	29		28	13. péntek	5	7·7	14 44·3	
11	30	47. sz. Újhold n.	29		4	58·8	18 40·9	
12	1	Elul	30		+ 4	49·1	9 22 37·4	
13	2		1	Rebî el-accher	4	39·1	26 34·0	
14	3	Selihot., 40 nap. im.	2		4	28·5	30 30·5	
15	4		3		4	17·3	34 27·1	
16	5		4		4	5·5	38 23·6	
17	6		5	14. péntek	3	53·2	42 20·2	
18	7	48.sz. Jer. falai fel.	6		3	40·4	46 16·7	
19	8		7		+ 3	27·0	9 50 13·3	
20	9		8		3	13·2	54 9·8	
21	10		9		2	59·0	58 6·4	
22	11		10		2	44·1	10 2 3·0	
23	12		11		2	28·9	5 59·5	
24	13		12	15. péntek	2	13·2	9 56·1	
25	14	49. szombat	13	} szerencse napok	1	57·0	13 52·6	
26	15		14		+ 1	40·5	10 17 49·2	
27	16		15		1	23·5	21 45·7	
28	17	Görögök elűzetése	16		1	6·2	25 42·3	
29	18		17		0	48·5	29 38·8	
30	19		18		0	30·5	33 35·4	
31	20		19	16. péntek	0	12·3	37 31·9	

○ EN. (első negyed) Aug. 18. 10 ó. 32·2 p. reg.

○ HT. (hold tölte) Aug. 26. 4. ó. 49·7 p. reg.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.	° ′	° ′	ó. p.	ó. p.
1	128 54	Ω	+18 3	4 36 7 35	8 14	∇	+ 2 56	9 54e. 9 58r.
2	129 51	"	17 47	37 33	22 7	∇	7 8	10 25 11 9
3	130 49	"	17 32	38 31	36 8	∞	11 0	11 1 0 22e.
4	131 46	"	17 16	39 30	50 18	∞	14 16	11 41 1 34
5	132 44	"	+17 0	4 40 7 29	64 33	□	+16 40	* * 2 42e.
6	133 41	"	16 44	41 27	78 53	□	18 4	0 29r. 3 48
7	134 39	"	16 27	43 26	93 13	□	18 18	1 22 4 46
8	135 36	"	16 10	45 24	107 29	Ω	17 22	2 24 5 37
9	136 34	"	15 53	46 22	121 36	Ω	15 23	3 29 6 21
10	137 31	"	15 35	47 21	135 28	Ω	22 33	4 38 6 58
11	138 29	"	15 18	49 19	149 3	my	9 4	5 47 7 31
12	139 27	"	+15 0	4 51 7 17	162 17	my	+ 5 13	6 56r. 8 0e.
13	140 24	"	14 42	52 15	175 10	my	+ 1 13	8 3 8 27
14	141 22	"	14 23	53 14	187 44	∩	- 2 43	9 6 8 54
15	142 20	"	14 5	54 12	200 1	∩	6 28	10 10 9 21
16	143 17	"	13 46	55 11	212 5	m	9 54	11 11 9 50
17	144 15	"	13 27	57 9	224 0	m	12 50	0 10e. 10 21
18	145 13	"	13 7	59 7	235 51	m	15 14	1 9 10 55
19	146 11	"	+12 48	5 0 7 5	247 44	✕	-17 0	2 4e. 11 34e.
20	147 9	"	12 28	1 4	259 43	✕	18 1	2 57 * *
21	148 6	"	12 8	3 2	271 52	∞	18 15	3 47 0 18r.
22	149 4	"	11 48	5 1	284 15	∞	17 37	4 32 1 9
23	150 2	my	11 28	6 6 58	296 55	∞	16 7	5 13 2 5
24	151 0	"	11 8	7 5 56	309 53	∞	13 46	5 49 3 6
25	151 58	"	10 27	8 54	323 10	∞	10 38	6 24 4 12
26	152 56	"	+10 26	5 9 6 53	336 43	∞	- 6 54	6 55e. 5 21r.
27	153 54	"	10 5	11 51	350 31	∞	- 2 44	7 26 6 33
28	154 52	"	9 44	13 48	4 30	∞	+ 1 40	7 56 7 45
29	155 50	"	9 23	15 46	18 39	∞	5 59	8 29 8 59
30	156 48	"	9 1	16 44	32 51	∞	10 0	9 3 10 13
31	157 46	"	8 40	18 43	47 6	∞	13 27	9 42 11 24

Aug. 1. a nap hossza 14 ó. 59 p.
A nap augusztusban 1 ó. 37 p.-el
fogy.

○ UN. Aug. 3. 8 ó. 32.4 p. este.

● UH. Aug. 10. 3 ó. 52.4 p. este.

○ EN. Aug. 18. 10 ó. 32.2 p. reg.

○ HT. Aug. 26. 4 ó. 49.7 p. reg.

IV.

Augustus 1866.

Bolygók

jegye és neve	hó nap- ja	egyenes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	10	21	+	7 8	7 3 r.		1 38 e.		8 12 e.	
	8	10	23		5 45	6 48		1 16		7 46	
	14	10	14		5 56	6 14		0 43		7 12	
	20	9	56		7 50	5 24		0 2		6 40	
	26	9	40		10 36	4 31		11 22 r.		6 14	
♀ Venus	2	11	21	+	5 15	8 11 r.		2 37 e.		9 4 e.	
	8	11	46	+	2 13	8 26		2 39		8 51	
	14	12	10	—	0 51	8 41		2 40		8 39	
	20	12	35		3 56	8 59		2 41		8 26	
	26	12	59		6 58	9 9		2 41		8 14	
♂ Mars	2	4	16	+	20 38	11 51 e.		7 33 r.		3 15 e.	
	8	4	33		21 22	14 40		7 26		3 12	
	14	4	49		21 53	11 29		7 19		3 9	
	20	5	6		22 29	11 19		7 12		3 4	
	26	5	22		22 49	11 10		7 4		2 59	
♃ Jupiter	2	19	51	—	21 33	6 48 e.		11 8 e.		3 27 r.	
	10	19	47		21 43	6 14		10 32		2 51	
	18	19	43		21 53	5 39		9 58		2 16	
	26	19	41		21 59	5 5		9 24		1 41	
♄ Saturnus	2	14	18	—	11 21	0 24 e.		5 35 e.		10 47 e.	
	12	14	20		11 32	11 47 r.		4 57		10 8	
	22	14	22		11 46	11 11		4 20		9 30	
♅ Uranus	2	6	28	+	23 34	1 46 r.		9 44 r.		5 43 e.	
	12	6	30		23 33	1 9		9 7		5 6	
	22	6	32		23 32	0 32		8 40		4 29	

Merkure hó 21-én a nappal az alsó együttállásba jő, azért nem látható. — Venus mint esti csillag látható. — Mars a bika csillagzatában van, és este 11:5 óra körül felkel. — Jupiter a bak és a nyilas csillagzatok határain ragyog, mozgása jeggyellenes, és e hó közepén reggel 2:5 órakor leszáll. — Saturnus a mérleg és a szűz csillagzatok határain tartózkodik, és este 10 óra körül leszáll. Mozgása ismét jeggymentes.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
2			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 2 ó. 40·8 p. reggel.
3	8	32·4 e.	○ UN (Hold az utolsó negyedben). Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 9 ó. 8·4 p. este.
5	4	27·6 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyen. emelked.
6	0	22·6 r.	Hold a földközeli.
7	6	7·6 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
9			Jupiter IV. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 11 ó. 49·8 p. este.
10	3	52·3 e.	● UH (újhold) Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 11 ó. 4·5 este
11	8	36·6 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
13			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 8 ó. 11·6 p. este.
14	1	34·6 r.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Venus elhajlása: —0° 37·5 Hold " : —1 0·9
10	3·6 e.		Saturnus 1·3-el éjszakra a hold szélétől.
16	10	18·6 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása: —11° 38·9 Hold " : —11 11·9
17			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 10 ó. 0·1 p. reggel.
18			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 0 ó. 59·6 p. reggel.
	2	6·6 r.	Venus a leszálló pálya-csomójában.
	5	23·6 r.	Merkurnak legnagyobb éjszakai szélessége.
18	10	3·22 r.	○ EN (Hold az első negyedben.)
	11	22·6 r.	Hold a földtávban
20			Jupiter II. mellékboly. fogy., kim.: 11 ó. 0·3 este.
21	4	16·6 r.	Merkurnak alsó együttállása a nappal.
22	7	22·6 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
25			Jupiter III. mellékboly. fogy., kim.: 2 ó 0·8 p. reg.
26	4	49·7 r.	○ HT (hold tölte) Jupiter I. mellékboly. fogy., kim.: 9 ó. 23·7 p. este.
28			Jupiter II. mellékboly. fogy., kim.: 1 ó. 33·3 p. reg.
31	1	22·6 e.	Hold a földközeli.

VI.

Augustus 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ° ' "	elhajlása °
6	Bika (246) I	6 7	1 10·7r.	72 24·48	+16 56·51
13	Szűz (213)	7	7 35·2e.	178 32·56	— 1 1·02
16	Saturnus közepe		10 3·1e.		
26	Vízöntő 46 ε	6	5 26·5r.	333 17·27	— 8 29·45

Hét, hó és év		Rom. katolikus	Protestans	Görög-orosz	
napja		naptár	naptár	naptár	
Szomb.	1 244	Egyed †	Egyed	20	Samu
Vas.	2 245	G. 15. Öran. ünn.	G. 14. Tr. Abs.	21	B. 14. Thadd.
Hétfő	3 246	Mansvét	Mansvét	22	Agathonicus
Kedd	4 247	Rozália	Rozália	23	Lupus
Szerda	5 248	Victorin, Lőrincz	Herkules	24	Eutyches
Csüt.	6 249	Zakáriás, Magnus	Magnus	25	Titus Apost.
Péntek	7 250	Regina †	Regina	26	Adorján
Szom.	8 251	Kisasszony	Kisasszony	27	Poemen
Vas.	9 252	G. 16. B. A. neve	G. 15. Tr. Gor.	28	B. 15. Mózes
Hétfő	10 253	Tolent, Miklós	Jódók	29	János fővét.
Kedd	11 254	Protus, Emil	Protus	30	Sándor
Szerda	12 255	Macedonius	Tóbiás	31	B. Assz. öve
Csüt.	13 256	Mauritius	Maternus	1	Sept. Simeon
Péntek	14 257	Sz. Ker. felmag. †	Sz. Ker. felm.	2	Mamas vért.
Szomb.	15 258	Nikoméd †	Nikoméd	3	Anthimus
Vas.	16 259	G. 17. Ludmilla	G. 16. Tr. Euf.	4	B. 16. Babylas
Hétfő	17 260	Lambert	Lambert	5	Zacharias
Kedd	18 261	Tamás	Titus	6	Mihály árk.
Szerda	19 262	Január, Kánt. †	Szidonia	7	Sozon
Csüt.	20 263	Eustachius	Fauszta	8	Kisasszony
Péntek	21 264	Máté evang. †	Máté	9	Joachim, Anna
Szomb.	22 265	Móricz †	Mór	10	Menodora
Vas.	23 266	G. 18. Tek., Lin.	G. 17. Tr. Tek.	11	B. 17. Theod
Hétfő	24 267	Gellért	Gellért	12	Autonomus
Kedd	25 268	Kleofás	Kleofás	13	Cornelius
Szerda	26 269	Justina	Cyprian	14	Ker. felem.
Csüt.	27 270	Kozma, és Demjén	Adolf	15	Nicetas
Péntek	28 271	Venczel †	Venczel	16	Euphemia
Szomb.	29 272	Mihály főangyal †	Mihály főangy.	17	Zsófia
Vas.	30 273	G. 19. Jeromos	G. 18. Tr. Jer.	18	B. 18. Eu men.

○ UN (utolsó negyed) Sept. 2. 1 ó. 24·7 p. reggel.

● UH (újhold) Sept. 9. 3 ó. 30·6 p. reggel.

II.

September 1866.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Időegyen- let k.idő-v.idő p. mp.	Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.
	5626. Elul, 5627. Tisri	1283. Rebí el-accher Dsemâdi el-avvel		
1	21 50. szombat	20	— 0 6'4	10 41 28'5
2	22	21	— 0 25'3	10 45 28'5
3	23	22	0 44'4	49 21'6
4	24	23	1 3'8	53 18'1
5	25	24	1 23'4	57 14'7
6	26	25	1 43'3	11 1 11'2
7	27	26 17. péntek.	2 3'3	5 7'8
8	28 51. sz. ● UH. el.	27	2 23'5	9 4'3
9	29 Újév előest. Böjt	28	— 2 43'9	11 13 0'9
10	1 Tisri. 5627. U.	29	3 4'4	16 57'4
11	2 Második ünn.	1 Dsemâdi el-av.	3 25'1	20 54'0
12	3 Gedaljah-Böjt	2	3 45'9	24 50'6
13	4	3	4 6'8	28 47'1
14	5 Böjt, 20 zs. hal. m.	4 18. péntek	4 27'8	32 43'7
15	6 1. szombat	5	4 48'9	36 40'2
16	7 Böjt, ar. bor. im. m.	6	— 5 10'0	11 40 36'8
17	8	7	5 31'1	44 33'3
18	9 Engeszt. ün. elő.	8 Ali születése	5 52'3	48 29'8
19	10 Engeszt. ünn.	9	6 13'4	52 26'4
20	11	10	6 34'6	56 23'0
21	12	11 19. péntek	6 55'7	12 0 19'5
22	13 2. szombat	12	7 16'7	4 16'1
23	14 Sátoros ün. elő.	13	— 7 37'6	12 8 12'6
24	15 Sátoros ün.	14	7 58'4	12 9'2
25	16 Második ün.	15 Ali halála	8 19'0	16 5'7
26	17	16	8 39'5	20 2'3
27	18	17	8 59'8	23 58'8
28	19	18 20. péntek	9 19'8	27 55'4
29	20 3. szombat	19	9 39'7	31 51'9
30	21 Pálmák ünnepe	20 Constant. bevét.	— 9 59'2	12 35 48'5

○ EN (első negyed)

Sept. 17. 4 ó. 44'3 p. reggel.

○ HT (hold tölte)

Sept. 24. 3 ó. 21'7 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold			
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.
1	158 44	ny + 8 18	5 19	6 42	61 21	□ + 16 5	10 27e.	0 34e.
2	159 42	" + 7 56	5 19	6 39	75 32	□ + 17 41	11 18e.	1 39e.
3	160 40	" 7 34	21	36	89 39	□ 18 12	* *	2 39
4	161 38	" 7 12	23	34	103 38	☾ 17 37	0 16r.	3 31
5	162 37	" 6 50	24	32	117 29	☾ 15 59	1 18	4 17
6	163 35	" 6 28	25	30	131 8	☾ 13 28	2 24	4 55
7	164 33	" 6 5	26	28	144 34	☾ 10 16	3 32	5 29
8	165 31	" 5 43	27	26	157 45	ny 6 36	4 40	6 1
9	166 30	" + 5 20	5 29	6 23	170 41	ny + 2 40	5 46r.	6 29e.
10	167 28	" 4 57	31	21	183 21	— 1 17	6 52	6 56
11	168 27	" 4 34	33	19	195 47	☾ 5 7	7 55	7 23
12	169 25	" 4 12	34	18	207 59	☾ 8 40	8 58	7 51
13	170 24	" 3 49	35	15	220 1	☾ 11 58	9 59	8 21
14	171 22	" 3 26	37	13	331 55	☾ 14 24	10 57	8 54
15	172 21	" 3 2	38	12	243 46	☾ 16 22	11 54	9 31
16	173 19	" + 2 39	5 39	6 10	255 39	☾ - 17 39	0 48e.	10 12e.
17	174 18	" 2 16	40	8	267 37	☾ 18 10	1 38	10 59
18	175 16	" 1 53	41	6	279 45	☾ 17 51	2 24	11 52
19	176 15	" 1 30	43	3	292 8	☾ 16 42	3 7	* *
20	177 14	" 1 6	45	1	304 50	☾ 14 42	3 45	0 50r.
21	178 12	" 0 43	46	5 59	317 54	☾ 11 55	4 20	1 54
22	179 11	" + 0 20	47	58	331 20	☾ 8 25	4 52	3 1
23	180 10	☾ - 0 4	5 48	5 55	345 8	☾ - 4 21	5 23r.	4 11r.
24	181 9	" 0 27	49	52	259 17	☾ + 0 1	5 55	5 24
25	182 8	" 0 51	51	50	13 42	☾ 4 29	6 27	6 39
26	183 6	" 1 14	53	49	28 18	☾ 8 44	7 1	7 55
27	184 5	" 1 37	54	47	42 58	☾ 12 29	7 41	9 10
28	185 4	" 2 1	55	45	57 36	☾ 15 25	8 26	10 23
29	186 3	" 2 24	57	42	72 7	☾ 17 20	9 15	11 31
30	187 2	" - 2 48	5 59	5 40	86 26	☾ + 18 9	10 11e.	0 34e.

Sept. 1. a nap hossza 13 óra 23 p.
A nap septemberben 1 ó. 42 p-el
fogy.

- UN. Sept. 2. 1 ó. 24·7 p. reg.
● UH. Sept. 9. 3 ó. 30·6 p. reg.
○ EN. Sept. 17. 4 ó. 44·3 p. reg.
○ HT. Sept. 24. 3 ó. 21·7 p. este.

IV.

September 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	9	40	+12	50	3	54r.	10	53 r.	5	56e.
	8	10	0	12	45	3	50	10	51	5	54
	14	10	34	10	35	4	9	11	1	5	52
	20	11	15	6	54	4	44	11	18	5	51
	26	11	55	2	25	5	21	11	34	5	48
♀ Venus	2	13	28	—10	24	9	26r.	2	42 e.	7	58e.
	8	13	52	13	13	9	40	2	43	7	46
	14	14	16	15	53	9	53	2	43	7	34
	20	14	41	18	21	10	7	2	44	7	22
	26	15	5	20	36	10	19	2	45	7	10
♂ Mars	2	5	41	+23	13	10	59e.	6	55 r.	2	51e.
	8	5	55	23	25	10	50	6	46	2	44
	14	6	10	23	30	10	40	6	38	2	37
	20	6	26	23	32	10	31	6	29	2	28
	26	6	40	23	29	10	22	6	19	2	17
♃ Jupiter	2	19	39	—22	4	4	36e.	8	54 e.	1	12 r.
	10	19	38	22	8	4	3	8	21	0	38
	18	19	37	22	10	3	31	7	50	0	6
	26	19	38	22	9	3	0	7	18	11	35
♄ Saturnus	2	14	25	—12	4	10	32r.	3	41 e.	8	48e.
	12	14	29	12	22	9	57	3	3	8	11
	22	14	32	12	46	9	23	2	29	7	33
♅ Uranus	2	6	34	+23	31	11	50e.	7	48 r.	3	47e.
	12	6	35	23	30	11	12	7	10	3	8
	22	6	36	23	29	10	34	6	32	2	30

M e r k u r mint hajnal-csillag látható. — V e n u s mint esti csillag látható. — M a r s az ikrek csillagzatába lép. és este 10·5 óra körül felkel. — J u p i t e r a nyilas csillagzatában tartózkodik, e hó végén mozgása ismét jegymentes, és csak az éj első felében látható. — S a t u r n u s mint esti csillag a mérleg csillagzatában látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
2	1	24.7 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben). Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 11 ó. 81.9 p. este.
3	5	26.6 r.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
4	2	26.6 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyenes emel.
6	5	10.6 r.	Merkur az emelkedő pálya-csomójában.
11		23.6 e.	Merkurnak legnagyobb nyugoti eltérése: 17° 59.2
7	6	23.6 e.	Merkurnak együttállása a holddal az egyenes emel.
9	3	30.6 r.	● UH (újhold).
10	9	39.6 r.	Mars az emelkedő pálya-csomójában.
	6	56.6 e.	Merkur a naptávban.
11			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 7 ó. 43.1 p. este.
12	11	32.6 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emel.
13	9	9.6 r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen emel. Saturnus elhajlása: — 12° 24.4 Hold " : — 11° 27.1
14			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 8 ó. 4.2 p. este.
15	7	22.6 r.	Hold a földtávban.
17	4	44.3 r.	○ EN. (Hold az első negyedben).
18	1	27.6 r.	Venusnak együttállása Saturnussal az egyen. emel. Jupiter I. mellékboly. fogy., kim.: 9 ó. 38.5 p. este.
19	2	16.6 e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
21	2	35.6 r.	Merkurnak legnagyobb éjszaki szélessége.
	9	0.6 r.	Venus a naptávban. Jupiter I. mellékboly. fogy., kim.: 10 ó. 40.9 p. este.
23	7	58.6 r.	A nap a mérlegben . . . . Ősz kezdete
24	3	21.7 e.	○ HT. (hold tölte).
24			Holdfogyatkozás. A teljes sötétülés kezdete: 2 ó. 7.6 p. este. bp. v. idő A teljes sötétülés vége: 4 " 9.6 " " " Budapesten nem lesz látható.
	11	0.6 e.	Marsnak együttállása Uranussal az egyen. emel. elhajlásuk különbsége: 1.5
25			Jupiter I. mellékboly fogy., kim.: 11. ó. 33.8 p. este.
27	3	22.6 r.	Hold a földközelen.
28	5	42.6 e.	Uranus negyedfényben a nappal.
29			Jupiter III. mellékboly. fogy., kim.: 10 ó. 7.0 p. este.

VI.

September 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenest emelked. °	elhajlása °
1	Bika 87 α	1	10 7·7e.	67 3·31	+16 14·46
3	Bika 130 N	6	3 4·8r.	84 54·29	+17 40·58
21	Vízöntő 9 z ²	6	2 9·4r.	313 26·31	-14 3·06
24	Halak 44 t	6	8 54·5e.	4 37·88	+ 1 11·91
25	Halak (131)	7	3 29·4r.	7 38·88	+ 2 24·08
26	Halak (123)	6 7	4 26·2r.	22 11·55	+ 6 57·52
	Kos 24 ξ'	6	11 6·0e.	34 24·48	+10 0·18
	Kos (85)	6	11 59·0e.	34 53·55	+ 9 57·68
28	Bika 54 γ	3 4	9 33·0e.	63 2·36	+15 18·15
	Bika 70	7	11 53·3e.	64 29·40	+15 38·15
29	Bika 75	6	1 5·4r.	65 11·67	+16 3·49
	Bika (99)	5 6	2 15·9r.	65 43·22	+15 54·11
	Bika 87 α	1	4 59·2r.	67 3·31	+16 14·36
	Bika 111	6	11 11·2r.	79 8·68	+17 15·43
30	Bika 117	6	0 43·6r.	80 3·61	+17 7·62

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-orsz naptár
Hétfő	1 274	Remigius	Benignus	19 Trophimus
Kedd	2 275	Leodegar, Rahel	Leodegar	20 Eustathius
Szerda	3 276	Kandid	Kandid	21 Codr., Kant. †
Csüt.	4 277	Szeraf. Ferencz	Ferencz	22 Phocas
Péntek	5 278	Placidus †	Fides	23 Ker. Ján. fogad.
Szomb.	6 279	Brúnó †	Friderika	24 Thekla
Vas.	7 280	G. 20. Olv. ünn.	G. 19. Tr. Am.	25 B. 19. Euphr.
Hétfő	8 281	Brigitta	Pelagia	26 János evang.
Kedd	9 282	Dénes	Dénes	27 Callistratus
Szerda	10 283	Borgiai Ferencz	Gedeon	28 Chariton
Csüt.	11 284	Burkhard, Placz.	Burghárd	29 Cyriacus
Péntek	12 285	Miksa †	Miksa	30 Gergely püsp.
Szomb.	13 286	Kálmán †	Ede	1 Oct. B. A. sz.
Vas.	14 287	G. 21. Kaliszt	G. 20. Tr. Kal.	2 B. 20. Cyprian
Hétfő	15 288	Terézia	Hedvig	3 Dénes
Kedd	16 289	Gallus	Gál	4 Hierotheus
Szerda	17 290	Hedvig	Florentina	5 Charitine
Csüt.	18 291	Lukács evang.	Lukács evang.	6 Thamás apost.
Péntek	19 292	Alkant. Péter †	Nándor	7 Sergius
Szomb.	20 293	Vendelin †	Vendel	8 Pelagia
Vas.	21 294	G. 22. Orsolya	G. 21. Tr. Ors.	9 B. 21. Alph. J.
Hétfő	22 295	Kordula	Kordula	10 Eulampius
Kedd	23 296	Kapiszt. János	Szeverin	11 Fülöp apost.
Szerda	24 297	Ráfáel főangyal	Ráfáel	12 Probus
Csüt.	25 298	Krizánt	Vilma	13 Carpus
Péntek	26 299	Demeter, Amand †	Evarist	14 Paraskevi
Szomb.	27 300	Szabina †	Szabina	15 Lucian
Vas.	28 301	G. 23. Simon, Juda	G. 22. Tr. S., J.	16 B. 22. Longin.
Hétfő	29 302	Narcisz	Narcisz	17 Hoseas
Kedd	30 303	Kolos	Kolos	18 Lukács evang.
Szerda	31 304	Farkas †	Ref. eml. ün.	19 Joel próféta

○ UN (utolsó negyed) Oct. 1. 7 ó. 24'9 p. reg.

● UH (újhold) Oct. 8. 6 ó. 14'4 p. este.

II.

October 1866.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Időegyen- let k. idő-v. idő	Csillagidő köz.-délb.
	5627. Tisri, Marches- van	1283. Dsemâdi el-av. Dsemâdi el-accher	p. mp.	ó. p. mp.
1	22 <i>Gyül. zárün.</i>	21	—10 18·5	12 39 45·0
2	23 <i>Törvényör. n.</i>	22	10 37·5	43 41·6
3	24	23	10 56·1	47 38·1
4	25	24	11 14·4	51 34·7
5	26	25 21. péntek	11 32·3	55 31·2
6	27 4. sz. ● UH. el.	26	11 49·9	59 27·8
7	28	27	—12 7·0	13 3 24·3
8	29	28	12 23·7	7 20·9
9	30 Újhold napja	29	12 40·1	11 17·4
10	1 Marchesvan	30	12 55·9	15 14·0
11	2	1 Dsemâdi el-ac.	13 11·3	19 10·6
12	3	2 22. péntek	13 26·2	23 7·1
13	4 5. szombat	3	13 40·6	27 3·7
14	5	4	—12 54·5	13 31 0·2
15	6 Böjt, Jer. puszt.m.	5	14 7·9	34 56·8
16	7	6	14 20·8	38 53·3
17	8	7	14 33·1	42 49·9
18	9	8	14 44·8	46 46·4
19	10	9 23.p.Abub.sz.n.	14 55·9	50 43·0
20	11 6. szombat	10	15 6·4	54 39·5
21	12	11	—15 16·2	13 58 36·1
22	13	12	15 25·5	14 2 32·6
23	14	13	15 34·1	6 29·2
24	15 Böjt	14	15 41·9	10 25·7
25	16	15 } szerencse napok	15 49·1	14 22·3
26	17	16 24. péntek	15 55·5	18 18·8
27	18 7. szombat	17	16 1·2	22 15·4
28	19 Böjt, S.ün.al.elk.b.	18	—16 6·1	14 26 12·0
29	20	19	16 10·3	30 8·5
30	21	20 Fatima. szül. n.	16 13·7	34 5·1
31	22 Böjt	21	16 16·3	38 1·6

- EN (első negyed) **Oct. 16.** 10 ó. 40·0 p. este.
 ○ HT (hold tölte) **Oct. 24.** 1 ó. 28·6 p. reggel.
 ○ UN (utolsó negyed) **Oct. 30.** 4 ó. 6 1' p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	
	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	° ' "	° ' "	ó. p.	ó. p.	
1	188 1	—	3 11	6 0	5 38	100 30	☉	+17 48 11 11e.	1 29e.
2	189 0	"	3 34	1 37	114 19	☉	16 25 * *	2 16	
3	189 59	"	3 57	2 34	127 52	☉	14 7 0 16r.	2 57	
4	190 59	"	4 21	4 32	141 8	☉	11 7 1 23	3 32	
5	191 58	"	3 44	5 31	154 10	☉	7 36 2 29	4 1	
6	192 57	"	5 7	7 29	166 59	☉	+ 3 49 3 35	4 31	
7	193 56	"	5 30	6 8	5 27	179 34	☉	— 0 6 4 40r.	4 58e.
8	194 56	"	5 53	10 25	191 38	☉	3 57 5 44	5 24	
9	195 55	"	6 16	12 22	204 12	☉	7 35 5 46	5 52	
10	196 54	"	6 39	13 20	216 17	☉	10 53 7 48	6 21	
11	197 54	"	7 1	15 19	228 14	☉	13 40 8 47	5 53	
12	198 53	"	7 24	16 17	240 7	☉	15 51 9 45	7 28	
13	199 53	"	7 47	17 14	251 57	☉	17 22 10 40	8 7	
14	200 52	"	8 9	6 19	5 12	263 48	☉	— 18 7 11 31r.	8 52e.
15	201 52	"	8 31	20 11	275 45	☉	18 5 0 18e.	9 41	
16	202 51	"	8 53	22 8	287 50	☉	17 13 1 2	10 37	
17	203 51	"	9 15	23 7	300 9	☉	15 34 1 40	11 36	
18	204 51	"	9 37	25 5	312 47	☉	13 7 2 15	* *	
19	205 50	"	9 59	26 3	325 46	☉	9 58 2 50	0 40r.	
20	206 50	"	10 21	28 1	339 11	☉	6 11 3 20	1 48	
21	207 50	"	10 42	6 30	5 0	353 3	☉	— 1 57 3 51e.	2 59r.
22	208 49	"	11 4	31 4	58 7 21	☉	+ 2 31 4 22	4 12	
23	209 49	"	11 25	32 56	22 2	☉	6 58 4 56	5 28	
24	210 49	☉	11 46	34 55	36 59	☉	12 3 5 34	6 46	
25	211 49	"	12 6	36 53	52 5	☉	14 27 6 16	8 2	
26	212 49	"	12 27	37 51	67 9	☉	16 52 7 6	9 15	
27	213 49	"	12 48	38 49	82 2	☉	18 6 8 2	10 23	
28	214 49	"	13 8	6 40	4 48	96 38	☉	+18 6 9 3e.	11 23r.
29	215 49	"	13 28	41 46	110 52	☉	16 56 10 8	0 15e.	
30	216 49	"	13 48	43 44	124 42	☉	14 49 11 14	0 57	
31	217 49	"	14 7	45 45	138 2	☉	11 56 * *	1 34	

Oct. 1. a nap hossza 11 ó. 38 p.

A nap octoberben 1 ó. 40 p.-elfogy.

☉ UN. Oct. 1. 7 ó. 24.9 p. reg.

☉ UH. Oct. 8. 6 ó. 14.4 p. este.

☉ EN. Oct. 16. 10 ó. 40.0 p. este.

☉ HT. Oct. 24. 1 ó. 28.6 p. reg.

☉ UN. Oct. 30. 4 ó. 1.6 p. este

IV.

October 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenes emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkúr	2	12	33	—	2 15	5	56 r.	11	50 r.	5	43 e.
	8	13	11		6 47	6	31	0	3 e.	5	36
	14	13	47		11 2	7	3	0	16	5	30
	20	14	23		14 55	7	32	0	28	5	24
	26	14	58		18 18	8	2	0	40	5	17
♀ Venus	2	15	30	—	22 35	10	32 r.	2	46 e.	7	0 e.
	8	15	54		24 17	10	41	2	46	6	50
	14	16	17		25 41	10	48	2	46	6	41
	20	16	39		26 46	10	54	2	44	6	33
	26	16	59		27 31	10	55	2	41	6	25
♂ Mars	2	6	53	+	23 23	10	11 e.	6	9 r.	2	8 e.
	8	7	5		23 15	10	1	5	58	1	56
	14	7	14		23 4	9	51	5	47	1	43
	20	7	29		22 53	9	39	5	34	1	29
	26	7	39		22 41	9	27	5	20	1	15
♃ Jupiter	2	19	38	—	22 7	2	37 e.	6	54 e.	11	13 e.
	10	19	40		22 2	2	7	6	24	10	44
	18	19	43		21 55	1	37	5	54	10	16
	26	19	46		21 46	1	8	5	28	9	47
♄ Saturnus	2	14	36	—	13 3	8	48 r.	1	52 e.	6	57 e.
	12	14	41		13 25	8	16	1	18	6	27
	22	14	45		13 46	7	43	0	42	5	43
♅ Uranus	2	6	37	+	23 29	9	55 e.	5	45 r.	1	51 e.
	12	6	37		23 29	9	16	5	15	1	12
	22	6	37		23 29	8	36	4	34	0	32

Merkúr e hó 3-án a nappal együttállásba jő, azért nem látható. — Venus mint esti csillag e hó végén legnagyobb fényében ragyog. — Mars az ikrek csillagzatában este 10 óra előtt felkel. — Jupiter a nyilas csillagzatában van, és e hó közepén este 10:5 óra körül leszáll. — Saturnus mint esti csillag látható.

Hó napja	közép idő		Égi jelek
	ó.	p.	
1	7	24.9 r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).
8	57.6 r.		Uranusnak együttállása a holddal az egyenes emel.
0	22.6 e.		Venusnak legnagyobb keleti eltérése... 46° 41' 7"
3	14.6 e.		Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
3	1	36.6 r.	Merkurnak felső együttállása a nappal.
4			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet: 7 ó. 58.2 p. reggel.
8	6	14.4 e.	● UH (újhold).
8			Napfogyatkozás. Kezdeté a földön általában: 4 ó. 24.6 p. este. bp. v. idő
			Vége a földön általában: 7 " 55.6 " " "
			Budapesten nem lesz látható.
8	0.6 e.		Mars negyedfényben a nappal.
9	2	51.6 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyenes emel. Merkur elhajlása: + 7° 14.1' Hold " + 6 15.3
10	10	12.6 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása: — 13° 21.3' Hold " : — 12° 7.7
11			Jupiter I. mellékboly. fogy., kim.: 9 ó. 53.6 p. este.
12	7	4.6 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emel.
13	1	22.6 r.	Hold a földtávban.
	10	38.6 e.	Venusnak legnagyobb déli szélessége.
14	2	22.6 e.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
16			Jupiter IV. mellékboly. fogy., kim.: 0 ó. 34.0 p. reg.
			Jupiter II. mellékboly. fogy., kim.: 7 ó. 50.8 p. este.
16	10	40.0 e.	○ EN. (Hold az első negyedben).
17	1	18.6 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
	8	47.6 r.	Jupiter negyedfényben a nappal.
20			Jupiter I. mellékboly. fogy., kim.: 6 ó. 17.6 p. este.
22			Venus a legnagyobb fényben.
24	1	28.6 r.	○ HT. (hold tölte).
	11	15.6 r.	Merkurnak együttállása Saturnussal az egyenes emelkedésben.
	6	34.6 e.	Merkur a naptávban.
25	6	22.6 r.	Hold a földközeli.
27			Jupiter I. mellékboly. fogy., kim.: 8 ó. 13.1 p. este.
28	3	16.6 e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
29	7	18.6 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emel.
30	4	1.6 e.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).

VI.

October 1866.

Csillagfödések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ° ' "	elhajlása ° ' "
2	Ikrek 68 k	5	4 40·9r.	111 29·35	+16 6·89
3	Rák 29	6	4 16·5r.	125 17·09	+14 39·27
13	Kígyótartó 29 s	6	4 58·9e.	253 30·33	-18 41·08
23	Halak 80 e	5	3 39·6r.	15 22·23	+ 4 56·51
26	Bika (246) I	6 7	8 38·5e.	72 24·48	+16 56·51
29	Ikrek 54 λ	4 5	4 36 7r.	107 35·85	+16 46·87

Hét, hó és év napja		Rom. katolikus naptár	Protestans naptár	Görög-ország naptár
Csüt.	1 305	Mindenszentek	Mindenszent.	20 Artemius
Péntek	2 306	Halottak emlékez. †	Halot. emlék.	21 Hilarion
Szomb.	3 307	Hubert, Ida †	Sylver	22 Acerbius
Vas.	4 308	G. 24. Bor. Károly	G. 23. Tr. Kár.	23 B. 23. Jak. ap.
Hétfő	5 309	Imre herczeg	Imre	24 Arethas
Kedd	6 310	Lénárd	Erdmann	25 Marcian
Szerda	7 311	Engelbert	Malachias	26 Demeter
Csüt.	8 312	Godofréd	Kolos	27 Nestor
Péntek	9 313	Tivadar †	Todor	28 István
Szomb.	10 314	Avellini András †	Probus	29 Anastasia
Vas.	11 315	G. 25. Márton	G. 24. Tr. Márt.	30 B. 24. Zenob.
Hétfő	12 316	Emilián	Jónás	31 Stachys
Kedd	13 317	Szaniszló	Briceius	1 Nov. Koz., Dem.
Szerda	14 318	Klementina, Juk.	Jukund	2 Acindynus
Csüt.	15 319	Lipót	Lipót	3 Acepsymas
Péntek	16 320	Otmár, Edmund †	Otmár	4 Joannicius
Szomb.	17 321	Gergely csodat. †	Hugo, Florin.	5 Galaction
Vas.	18 322	G. 26. Odó, Eugen	G. 25. Tr. Jenő	6 B. 25. Pál p.
Hétfő	19 323	Erzsébet királynő	Erzsébet	7 Jeromos
Kedd	20 324	Valoisi Bódog	Edmund	8 Mihály főan.
Szerda	21 325	B. A. beavatása	B. A. beavat.	9 Onesiphor
Csüt.	22 326	Cziczella	Cziczella	10 Erastus
Péntek	23 327	Kelemen †	Kelemen	11 Győző
Szomb.	24 328	Ker. nev. János †	Emilia	12 Alam. János
Vas.	25 329	G. 27. Katalin	G. 26. Tr. Kat.	13 B. 26. Ap. sz. J.
Hétfő	26 330	Konrad	Konrád	14 Fülöp apost.
Kedd	27 331	Virgil	Günter	15 Kar. el. bőjt. kez.
Szerda	28 332	Sosthenes	Rufus	16 Máté evang.
Csüt.	29 333	Szaűurnin	Valter	17 Gergely
Péntek	30 334	András apost. †	András apost.	18 Platon és Rom.

● **UH** (újhold) **Nov. 7.** 11 ó. 41'0 p. reggel.

○ **EN** (első negyed) **Nov. 15.** 3 ó. 23'2 p. este.

II.

November 1866.

Hó napja	Zsidó naptár		Török naptár		Időegyen- let k. idő-v. idő p. mp.		Csillagidő köz.-délb. ó. p. mp.	
	5627. Marchesvan, Kislev		1283. Dsemâdi el- accher, Redseb					
1	23	Templ.fert.gör.ált.	22		—16	18·0	14	41 58·2
2	24		23	25. péntek		16 19·0		35 54·7
3	25	8. sz. ● UH. el.	24			16 19·1		49 51·3
4	26		25		—16	18·4	14	53 47·8
5	27		26			16 16·9		57 44·4
6	28		27			16 14·5	15	1 40·9
7	29		28			16 11·3		5 37·5
8	30	Újhold napja	29			16 7·2		9 34·0
9	1	Kislev	1	Redseb. 26. p.		16 2·3		13 30·6
10	2	9.sz.Esőérti im. k.	2			15 56·6		17 27·2
11	3	Bálványtiszt.eltör.	3		—15	50·0	15	21 23·7
12	4		4	Titkok éjje		15 42·6		25 20·3
13	5		5			15 34·4		29 16·8
14	6	B., Jer. k. m. miatt	6			15 25·3		33 13·5
15	7	Herodes halála	7			15 15·4		37 9·9
16	8		8	27. péntek		15 4·7		41 6·5
17	9	10. szombat	9			14 53·1		45 3·0
18	10		10		—14	40·8	15	47 59·6
19	11		11			14 27·6		52 56·1
20	12		12			14 13·7		56 52·7
21	13		13			13 58·9	16	0 49·3
22	14		14	szerencse napok		13 43·3		4 45·8
23	15		15	28. péntek		13 26·9		8 42·4
24	16	11. szombat	16			13 9·7		12 38·9
25	17		17		—12	51·8	16	16 35·5
26	18		18			12 33·1		20 32·0
27	19		19			12 13·7		24 28·6
28	20	Esőérti imanap	20			11 53·5		28 25·2
29	21	Ün. a Gariz. hegy.	21			11 32·6		32 21·7
30	22		22	29. péntek		11 11·0		36 18·3

○ HT (hold tölte) Nov. 22. 11 ó. 30·8 p. reg.

○ UN (utolsó negyed) Nov. 29. 4 ó. 21·0 p. reg.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	
	° /	° /	ó. p.	ó. p.	° /	° /	ó. p.	ó. p.	
1	218 49	m	—14 27	6 46 4 41	151 13	ny	+ 8 31	0 21r.	2 7
2	219 49	"	14 46	47 39	163 59	ny	4 47	1 27	2 35
3	220 49	"	15 4	49 38	176 30	ny	+ 0 54	2 32	3 2
4	221 49	"	—15 23	6 50 4 36	188 48	p	— 2 57	3 36r.	3 28e.
5	222 49	"	15 42	52 34	200 58	p	6 39	4 38	3 55
6	223 50	"	16 0	53 33	223 0	m	10 2	5 39	4 23
7	224 50	"	16 18	55 32	224 57	m	12 59	6 39	4 53
8	225 50	"	16 35	56 30	236 50	m	15 23	7 37	5 27
9	226 51	"	16 52	58 29	248 22	↗	17 7	8 34	6 5
10	227 51	"	17 10	7 0 28	260 32	↗	18 6	9 27	6 48
11	228 51	"	—17 26	7 1 4 27	272 25	↘	—18 19	10 16r.	7 35e.
12	229 52	"	17 43	3 26	284 22	↘	17 42	10 59	8 28
13	230 52	"	17 59	4 24	296 26	↘	16 18	11 40	9 25
14	231 53	"	18 15	6 22	308 42	↘	14 7	0 16e.	10 26
15	232 53	"	18 30	8 21	321 13	↘	11 17	0 48	11 29
16	233 54	"	18 45	9 20	334 5	↘	7 49	1 19	* *
17	234 54	"	19 0	10 19	347 21	↘	— 3 52	1 49	0 37r.
18	235 55	"	—19 15	7 12 4 18	1 4	v	+ 0 27	2 19e.	1 47r.
19	236 55	"	19 29	13 18	15 16	v	4 53	2 49	3 0
20	237 56	"	19 42	15 17	29 56	↘	9 9	3 25	4 15
21	238 57	"	19 56	16 16	44 59	↘	12 57	4 4	5 32
22	239 57	"	20 9	18 15	60 16	□	15 57	4 50	6 49
23	240 58	↗	20 22	19 14	75 37	□	17 49	5 44	8 2
24	241 59	"	20 34	21 13	90 50	☾	18 23	6 45	9 8
25	242 59	"	—20 46	7 22 4 12	105 45	☾	+17 39	7 52e.	10 6r.
26	244 0	"	20 57	23 12	120 14	☾	15 48	9 0	10 55
27	245 1	"	21 9	25 11	134 15	☾	13 3	10 10	11 35
28	246 2	"	21 19	26 10	147 46	☾	9 41	11 17	0 9e.
29	247 2	"	21 30	28 9	160 50	ny	5 56	* *	0 39
30	248 3	"	21 40	29 8	173 31	ny	+ 2 1	0 23 r.	1 7

Nov. 1. a nap hossza 9 óra 55 p.
A. nap novemberben 1 ó. 16p-el
fogy.

● UH. Nov. 7. 11 ó. 41'0 p. reg.
○ EN. Nov. 15. 3 ó. 23'2 p. este.
○ HT. Nov. 22. 11 ó. 30'8 p. reg.
○ UN. Nov. 29. 4 ó. 21'0 p. reg.

IV.

November 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenest emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
♀ Merkur	2	15	40	—21	35	8 33	r.	0	54 e.	5	14 e.
	8	16	15	23	41	8 57		1	5	5	13
	14	16	48	25	2	9 14		1	14	5	15
	20	17	15	25	32	9 21		1	19	5	17
	26	17	31	25	2	9 9		1	11	5	11
♀ Venus	2	17	20	—27	59	10 50	r.	2	34 e.	6	16 e.
	8	17	34	28	3	10 41		2	24	6	6
	14	17	43	27	48	10 27		2	10	5	53
	20	17	47	27	13	10 4		1	50	5	37
	26	17	45	26	18	9 32		1	24	5	17
♂ Mars	2	7	50	+22	30	9 20	e.	5	3 r.	0	57 e.
	8	7	57	22	23	8 55		4	48	0	40
	14	8	3	22	20	8 37		4	30	0	22
	20	8	8	22	21	8 19		4	11	0	3
	26	8	10	22	28	7 57		3	50	11	43 r.
♃ Jupiter	2	19	50	—21	38	0 44	e.	5	4 e.	9	25 e.
	10	19	54	21	24	0 16		4	37	8	59
	18	20	0	21	10	11 48	r.	4	11	8	34
	26	20	6	20	52	11 21		3	46	8	10
♄ Saturnus	2	14	50	—14	10	7 7	r.	0	4 e.	5	3 e.
	12	14	55	14	31	6 33		11	30 r.	4	27
	22	14	59	14	51	6 1		10	55	3	50
♅ Uranus	2	6	36	+23	30	7 52	e.	3	50 r.	11	48 r.
	12	6	35	23	31	7 12		3	10	11	8
	22	6	34	23	32	6 31		2	29	10	28

Merkur esti csillag, de csak e hó végén látható. — Venus mint esti csillag ragyog, és 6 óra körül leszáll. — Mars a skorpió csillagzatába lép, és este 8 óra körül felkel. — Jupiter mint esti csillag a bika és a nyilas csillagzatok határainál tartózkodik. — Saturnus e hó 7-én a nappal együttállásba jő, azért nem látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
7 11	14·6	r.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben. Saturnus elhajlása : — 14° 20' 5 Hold " : — 12° 54' 3
7 11	41·0	r.	● UH (újhold).
5	3·6	e.	Saturnusnak együttállása a nappal.
9 5	40·6	r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
1	22·6	e.	Hold a földtávban.
10			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet : 5 ó. 3·0 p. este.
8	27·6	e.	Venusnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
11			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet : 10 ó. 14·6 p. este.
12			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet : 6 ó. 32·5 p. este.
13 3	19·6	e.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
14 4	38·6	r.	Merkurnak legnagyobb déli szélessége.
15 3	23·2	e.	○ EN. (Hold az első negyedben).
17			Jupiter II. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet : 7 ó. 40·9 p. este.
18 11	44·6	r.	Merkurnak legnagyobb keleti eltérése : 22° 16' 1
19			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet : 8 ó. 27·6 p. este.
22 11	30·8	r.	○ HT. (hold tölte).
5	22·6	e.	Hold a földközelpontban.
24 11	33·6	e.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
26 2	16·6	e.	Marsnak együttállása a holddal az egyenes emelkedésben.
28			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása kimenet : 4 ó. 51·5 p. este.
29 4	21·0	r.	○ UN. (Hold az utolsó negyedben).

Csillagfödések

Hó napja	csillag			bemenet közép idő ó. p.	csillag		
	neve és jegye		nagy- sága		egyen- esemelked.	elhajlása	
					0	0	
1	Hatodló	10	6	1 12' 6r.	147 19' 94	+	9 34' 13
	Hatodló	11	6	2 29' 3r.	147 45' 25	+	8 57' 21
11	Nyilas	(82)	6	6 52' 3e.	275 34' 71	—	18 48' 57
	Nyilas	(88)	7	6 45' 2e.	275 52' 00	—	18 59' 27
	Nyilas	(94)	7	7 31' 0e.	275 59' 87	—	19 12' 95
12	Nyilas	44 ε'	5	6 52' 2e.	288 28' 59	—	18 5' 80
14	Vízöntő	9 ζ ²	6	6 37' 0e.	313 26' 31	—	14 3' 06
16	Vízöntő	67 N	6	6 57' 7e.	339 3' 61	—	7 39' 70
19	Halak	(131)	7	1 7' 4r.	7 38' 88	+	2 24' 08
20	Halak	(123)	6 7	2 1' 1r	22 15' 55	+	6 57' 52
	Kos	24 ξ'	6	8 25' 8e.	34 24' 48	+	10 0' 18
	Kos	(85)	6	9 22' 6e.	34 53' 55	+	9 57' 68
22	Bika	70	7	7 8' 0e.	64 29' 40	+	15 38' 07
	Bika	75	6	8 3' 3e.	65 11' 67	+	16 3' 49
	Bika	(99)	5 6	9 10' 4e.	65 43' 22	+	15 54' 11
	Bika	87 α'	1	11 32' 1e.	67 3' 31	+	16 14' 46
23	Bika	111	6	5 10' 2e.	79 8' 68	+	17 15' 43
	Bika	117	6	6 27' 0e.	80 3' 61	+	17 7' 62
24	Bika	130 N	6	2 54' 1r.	84 54' 29	+	17 40' 68
	Ikrek	16 u	5 6	10 47' 8e.	98 38' 94	+	17 46' 54
28	Oroszlán	14 o	4	0 32' 5r.	143 29' 91	+	10 30' 13

Hét, hó és év		Rom. katolikus	Protestans	Görög-orosz	
napja		naptár	naptár	naptár	
Szomb.	1 335	Eligius †	Longinus	19	Abadias
Vas.	2 336	G.1. Adv. Bibiana	G.1. Adv. Aur.	20	B. 27. Gergely
Hétfő	3 337	Xavéri Ferencz	Kasszian	21	B. A. beavat.
Kedd	4 338	Borbála	Borbála	22	Philemon
Szerda	5 339	Szabbás apát †	Abigail	23	Amphilochus
Csüt.	6 340	Miklós	Miklós	24	Katalin
Péntek	7 341	Ambrus †	Agathon	25	Kelemen
Szom.	8 342	B. Assz. foganta.	Viola	26	György
Vas.	9 343	G.2. Adv. Leokád.	G.2. Adv. Joa.	27	B. I. Adv. v. J.
Hétfő	10 344	Judita	Judit	28	István
Kedd	11 345	Damasus	Damáz	29	Paramon
Szerda	12 346	Dionizia, Maxent. †	Otilia	30	András apost.
Csüt.	13 347	Lucza, Otilia	Lucza	1 Dec.	Nahum
Péntek	14 348	Spiridion †	Nikáz	2	Habakuk
Szomb.	15 349	Ireneus, Kriszt. †	Ignác	3	Sophonius
Vas.	16 350	G. 3. Adv. Etelka	G.3 Adv. Ana.	4	B. II. Adv. v. B.
Hétfő	17 351	Lázár	Lázár	5	Sabbas
Kedd	18 352	Gratian	Vunibáld	6	Miklós
Szerda	19 353	Nemesius, Kánt †	Ábrahám	7	Ambrus
Csüt.	20 354	Amon	Liberatus	8	Patapius
Péntek	21 355	Tamás apost. †	Tamás apost.	9	B. A. fogant.
Szomb.	22 356	Demetrius, Zenó †	Beata	10	Menas
Vas.	23 357	G.4. Adv. Victoria	G.4. Adv. Dag.	11	B. III. Ad. v. D.
Hétfő	24 358	Adám és Éva †	Adám és Éva	12	Spiridion
Kedd	25 359	N. Karácson.	N. Karács.	13	Enstratius
Szerd.	26 360	István vértanu	István vért.	14	Thyrs., Kánt †
Csüt.	27 361	János evang.	János evang.	15	Eleutherius
Péntek	28 362	Aprószentek †	Aprószentek	16	Aggaeus
Szomb.	29 363	Tamás	Jonathán	17	Ósatyák
Vas.	30 364	G. Dávid	G. Dávid	18	B. IV. Ad. v. S.
Hétfő	31 365	Szilveszter	Szilveszter	19	Bonifacius

● UH. (újhold)

Dec. 7. 6 ó. 41-2 p. reggel.

○ EN. (első negyed)

Dec. 15. 5 ó. 59-2 p. reggel.

II.

December. 1866.

Hó napja	Zsidó naptár	Török naptár	Időegyen- let k.idő-v.idő	Csillagidő köz.-délb.
	5627. Kislev, Tebeth	1283. Redseb, Sabân	p. mp.	ó. p. mp.
1	23 12. sz. ● UH. el.	23	— 10 48·6	16 40 14·8
2	24 Gyerty. meg. ün.	24	— 10 25·7	16 44 11·4
3	25 Felavatási ünn	25	10 2·1	48 7·9
4	26	26	9 37·9	52 4·5
5	27	27	9 13·1	56 1·0
6	28	28 Mah. próf. elf.	8 47·7	59 57·6
7	29	29 30. p. Egb. sz. éj.	8 21·8	17 3 54·2
8	30 13. sz. Újhold n.	30	7 55·5	7 50·7
9	1 Tebeth	1 Sabân	— 7 28·6	17 11 47·3
10	2	2	7 1·4	15 43·8
11	3	3 Husseinszül. n.	6 33·7	19 40·4
12	4	4	6 5·7	23 36·9
13	5	5	5 37·3	27 33·5
14	6	6 31. péntek	5 8·6	31 30·1
15	7 14. szombat	7	4 39·7	35 26·6
16	8 Böjt, zs. törv. átf. m.	8	— 4 10·6	17 39 23·2
17	9 Böjt, egypt. meg. m.	9	3 41·2	43 19·7
18	10 Jerus. ostr., Böjt	10	3 11·7	47 16·3
19	11	11	2 42·0	51 12·8
20	12	12	2 12·3	55 9·4
21	13	13 32 szombat	1 42·4	59 6·0
22	14 15. szombat	14 { szerencse napok	1 12·6	18 3 2·5
23	15	15 Vizsgálat éjje	— 0 42·7	18 6 59·1
24	16	16 Mekka Kaab. h.	— 0 12·8	10 55·6
25	17	17	+ 0 17·1	14 52·2
26	18	18	0 47·0	18 48·7
27	19	19	1 16·5	22 45·3
28	20	20 33. péntek	1 46·0	26 41·9
29	21 16. szombat	21	2 15·4	30 38·4
30	22	22	+ 2 44·6	18 34 35·0
31	23	23	3 13·5	38 31·5

○ HT (hold tölte) Dec. 21. 9 ó. 50·1 p. este.

○ UN (utolsó negyed) Dec. 28. 8 ó. 39·5 p. este.

Hó napja	☉ Nap				☾ Hold				
	hossza	elhajl.	kelte	lem.	hossza	elhajl.	kelte	lemen.	
	o ' "	o ' "	ó. p.	ó. p.	o ' "	o ' "	ó. p.	ó. p.	
1 249 4	↗	—21 49	7 30 4	8	185 54	☾	— 1 54	1 28r.	1 34e.
2 250 5	"	21 58	7 32 4	8	198 3	☾	— 7 40	2 31r.	2 0e.
3 251 6	"	22 7	33	8	210 4	☾	9 9	3 32	2 27
4 252 7	"	22 15	34	7	221 58	☾	12 14	4 32	2 56
5 253 8	"	—22 23	35	7	233 50	☾	14 49	5 31	3 28
6 254 9	"	22 30	36	6	245 40	↗	16 45	6 28	4 5
7 255 10	"	22 37	37	6	257 32	↗	18 0	7 23	4 45
8 256 11	"	22 44	38	6	269 26	↗	18 27	8 14	5 31
9 257 12	"	—22 50	7 39 4	6	281 24	☾	—18 5	9 0r.	6 22e.
10 258 13	"	22 56	40	6	293 27	☾	16 55	9 41	7 18
11 259 14	"	23 1	41	6	305 36	☾	14 59	10 18	8 17
12 260 15	"	23 6	41	6	317 55	☾	12 20	10 52	9 19
13 261 16	"	23 10	42	6	330 26	☾	9 5	11 23	10 24
14 262 17	"	23 14	43	6	343 14	☾	5 22	11 51	11 30
15 263 18	"	23 17	44	7	356 22	☾	— 1 16	0 20e.	* *
16 264 19	"	—23 20	7 45 4	7	9 54	☾	+ 3 0	0 48e.	0 39r.
17 265 20	"	23 22	46	8	16 50	☾	7 15	1 20	1 51
18 266 21	"	23 24	46	8	31 2	☾	11 13	1 56	3 4
19 267 22	"	23 25	47	9	45 40	☾	14 35	2 37	4 20
20 268 23	"	23 26	47	9	60 40	☾	17 3	3 24	5 34
21 269 25	"	23 27	48	9	83 35	☾	18 19	4 22	6 44
22 270 26	☾	23 27	48	10	93 51	☾	18 15	5 27	7 48
23 271 27	"	—23 27	7 48 4	10	113 53	☾	+16 54	6 36e.	8 43r.
24 272 28	"	23 26	49	11	128 43	☾	14 28	7 47	9 29
25 273 29	"	23 25	50	11	142 45	☾	11 14	8 59	10 8
26 274 30	"	23 23	50	12	156 26	☾	7 29	10 9	10 42
27 275 31	"	23 30	50	12	169 37	☾	+ 3 29	11 15	11 11
28 276 32	"	23 18	50	12	182 23	☾	— 0 32	* *	11 38
29 277 34	"	23 14	50	13	194 47	☾	4 25	0 20r.	0 5e.
30 278 35	"	—23 11	7 50 4	14	206 55	☾	— 8 3	1 23r.	0 31e.
31 279 36	"	23 6	50	15	218 53	☾	11 17	2 24	1 0

Dec. 1. a nap hossza 8 ó. 38 p.

A nap dec. 22-ig 16 p.-el fogy;

innen pedig dec. végéig 3 p.-el nő.

A legrövidebb nap 8 ó. 22 perc.

● UH. Dec. 7. 6 ó. 41.2 p. reg.

○ EN. Dec. 15. 5 ó. 59.2 p. reg.

○ HT. Dec. 21. 9 ó. 50.1 p. este.

○ UN. Dec. 28. 8 ó. 39.5 p. este.

IV.

December 1866.

B o l y g ó k

jegye és neve	hó nap- ja	egyenest emelked.		elhajlása		kelte		delelése		lemerete	
		ó.	p.	°	'	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
☿ Merkur	2	17	24	—23	25	8 30 r.		0 40 e.		4 50 e.	
	8	16	53	20	49	7 20		11 46 r.		4 10	
	14	16	27	18	53	6 22		10 56		3 31	
	20	16	26	18	56	5 58		10 31		3 6	
	26	16	44	20	13	5 57		10 25		2 54	
♀ Venus	2	17	36	—25	0	8 50 r.		0 52 e.		4 53 e.	
	8	17	22	23	22	8 3		0 15		4 35	
	14	17	7	21	32	7 16		11 36 r.		3 56	
	20	16	54	19	48	6 31		10 59		3 29	
	26	16	46	18	28	5 52		10 27		3 4	
♂ Mars	2	8	12	+22	42	7 34 e.		3 28 r.		11 22 r.	
	8	8	11	23	32	7 7		3 3		10 59	
	14	8	8	23	29	6 38		2 37		10 35	
	20	8	2	24	0	6 6		2 8		10 9	
	26	7	58	24	36	5 31		1 37		9 42	
♃ Jupiter	2	20	11	—20	39	11 1 r.		3 27 e.		7 52 e.	
	10	20	18	20	18	10 33		3 2		7 29	
	18	20	24	19	56	10 7		2 37		7 6	
	26	20	32	19	31	9 41		2 13		6 45	
♄ Saturnus	2	15	4	—15	11	5 27 r.		10 20 e.		3 14 e.	
	12	15	9	15	28	4 54		9 45		2 38	
	22	15	13	15	44	4 19		9 10		2 0	
♅ Uranus	2	6	33	+23	33	5 50 e.		1 48 r.		9 47 r.	
	12	6	31	23	35	5 8		1 7		9 6	
	22	6	29	23	36	4 27		0 26		8 25	

M e r k u r e hó 7-én a nappal az alsó együttállásba jő, azért ez idő körül nem látható, de e hó végén mint esti csillag látható. — V e n u s e hó 11-én a nappal az alsó együttállásba jő, azért ez idő körül nem látható, de e hó végén mint esti csillag látható. — M a r s e hó közepén este 6^h 5 órákor felkel, és reggelig látható. — J u p i t e r mint esti csillag látható. — S a t u r n u s mint hajnal-csillag látható.

Hó napja	közép idő		É g i j e l e n e t e k
	ó.	p.	
3	4	24·6 r.	Merkur a leszálló pálya-csomójában.
6	2	22·6 e.	Hold a földtávban.
	11	43·6 e.	Saturnusnak együttállása a holddal az egyen. emel. Saturnus elhajlása : — 15° 15' 4 Hold " : — 13 34' 3
7	6	41·2 r.	● UH (újhold).
	8	14·6 r.	Merkurnak együttállása a holddal az egyen. emel.
	6	12·6 e.	Merkur a napközelben.
	7	12·4 e.	Merkurnak alsó együttállása a nappal.
	7	51·6 e.	Venusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
9	5	40·6 r.	Venus a leszálló pálya-csomójában.
11	7	18·6 r.	Jupiternek együttállása a holddal az egyen. emel.
	5	27·6 e.	Venusnak alsó együttállása a nappal.
12			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet 4 ó. 53·7 p. este.
15	5	59·2 r.	○ EN (Hold az első negyedben).
17			Jupiter III. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet : 6 ó. 19·4 p. este.
18	1	50·6 r.	Merkurnak legnagyobb éjszaki szélessége.
21	6	22·6 r.	Hold a földközeli.
			Jupiter I. mellékbolygójának fogyatkozása, kimenet : 5 ó. 5·1 p. este.
21	9	50·1 e.	○ HT (hold tölte).
22	1	57·6 r.	A nap a bakban . . . . . Tél kezdete.
	9	1·6 r.	Uranusnak együttállása a holddal az egyen. emel.
23	7	35·6 e.	Marsnak együttállása a holddal az egyen. emelked.
26	7	19·6 e.	Merkurnak együttállása Venussal az egyen. emel.
27	9	9·6 r.	Merkurnak legn. nyugoti eltérése . . . . 22° 21' 2
28	8	45·6 r.	Uranusnak szembenállása a nappal.
28	8	39·5 e.	○ UN (Hold az utolsó negyedben).
31	1	34·6 e.	Nap a földközeli.

VI. December 1866.

Csillagfordések

Hó napja	csillag		bemenet közép idő ó. p.	csillag	
	neve és jegye	nagy- sága		egyenes emelked. ° ' "	elhajlása ° ' "
15	Halak (270)	6 7	4 29·6e.	259 32·83	— 1 14·76
19	Czethal (4)	6 7	3 29·6r.	46 0·10	+12 32·30
20	Bika (246) I	6 7	6 29·1e.	72 24·48	+16 56·51
21	Bika 111	6	6 28·3r.	79 8·68	+17 15·43
22	Ikrek 21	7	8 10·8r.	96 7·33	+17 52·60
23	Ikrek 54 λ	4 5	0 30·1r.	107 35·85	+16 46·87
24	Rák 29	6	4 30·0r.	125 17·09	+14 39·27
	Oroszlán (35)	7	11 47·3e.	137 38·73	+12 3·72
30	Szűz 82 m	5 6	6 37·5r.	203 38·71	— 8 1·53
31	Mérleg 2	6	3 18·7r.	214 3·04	—11 5·96

Nap- és hold-fogyatkozások 1866-ra.

Ezen évben leszen három nap- és két hold-fogyatkozás, melyek közül csak az első holdfogyatkozás lesz látható Budapesten is kezdetétől fogva egészen a közepéig.

I. Napfogyatkozás martius 16-dikán 1866.

Kezdeté a földön általában . . . . 9 ó. 56'6 p. este bp. v. idő
Legnagyobb sötétülés (2'7 hüv. éjszakra) 10 " 58'6 " " " " "
Vége a földön általában . . . . éjféltkor

Ezen kis napfogyatkozás Ázsiának éjszakkéleti, és Éjszak-Amérikának egy kis éjszaknyugoti részében lesz látható.

Ezen napfogyatkozás tehát B u d a p e s t e n nem lesz látható.

II. Holdfogyatkozás martius 31-dikén 1866.

A fogyatkozás kezdete általában . . 3 ó. 53'6 p. reggel bp. k. idő
A teljes sötétülés kezdete . . . . 5 " 0'6 " " " " "
A sötétülés közepe . . . . 5 " 49'6 " " " " "
A teljes sötétülés vége . . . . 6 " 38'6 " " " " "
A fogyatkozás vége általában . . . 7 " 45'6 " " " " "

Ezen holdfogyatkozás egész folyama alatt látható Amérikában, folyamának pedig csak egy része lesz Európa- Afrika- és nyugat-Ázsiában látható.

Budapesten a hold 5 ó. 43 perczkor száll le, azért ezen holdfogyatkozás kezdetétől fogva egészen a közepéig vagyis körülbelül 42 perczig Budapesten is látható lesz.

III. Napfogyatkozás április 15-dikén 1866.

Kezdeté a földön általában . . . . 6 ó. 26'6 p. reggel bp. v. idő
Legnagyobb sötétülés (8'9 hüv. délre) 8 " 7'6 " " " " "
Vége a földön általában . . . . 9 " 47'6 " " " " "

Ezen napfogyatkozás főképen a déli tengereken és Ausztráliának déli részén lesz látható. — Tehát Budapesten nem lesz látható.

Nap- és holdfogyatkozások 1866-ra.

IV. Holdfogyatkozás szeptember 24-dikén 1866.

Kezdeté a földön általában	2 ó.	7'6 p.	este	bp.	k.	idő.
A teljes sötétülés kezdete	2 "	36'6	"	"	"	"
A sötétülés közepe	3 "	23'6	"	"	"	"
A teljes sötétülés vége	4 "	9'6	"	"	"	"

Ezen holdfogyatkozás egész folyama alatt déli Ázsiában és Ausztráliában, kezdete Éjszak-Amérikának nyugoti részében, a vége Európának keleti részében és Áfrikában lesz látható. — Tehát Budapesten nem lesz látható.

V. Napfogyatkozás october 8-dikán 1866.

Kezdeté a földön általában	4 ó.	24'6 p.	este	bp.	v.	idő.
Legnagyobb sötétülés (6'6 hüv. éjszakra)	6 "	15'6	"	"	"	"
Vége a földön általában	7 "	55'6	"	"	"	"

Ezen napfogyatkozás nyugoti Európában, nevezetesen Portugal, Spanyol-, Franciaország, Nagy-Britannia, Italia egy részében, Németországban, Skandinaviában, Áfrikának egy kis éjszak-nyugoti részén és Éjszak-Amérikának éjszaki részén lesz látható. — Tehát Budapesten nem lesz látható.

Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, lát- köze és sugara, hold látköze és sugara 1866.

Év, hó és nap	pályakör ferdesége			nap irány- ferdülése		nap lát- köze		nap sugara		hold lát- köze		hold sugara	
	° ' "			" "		" "		" "		" "		" "	
1865. Dec. 31	23	27	14.46	—	20.60	8.72	16	17.3	59	20	16	12	
1866. Jan. 7	23	27	14.52	—	20.59	8.72	16	17.3	54	45	14	57	
14			14.58		20.58	8.72		17.0	55	43	15	13	
21			14.66		20.57	8.72		16.5	58	58	16	6	
28			14.76		20.55	8.71		15.7	58	22	15	56	
" Febr. 4	23	27	14.87	—	20.53	8.70	16	14.8	54	41	14	56	
11			14.98		20.50	8.69		13.6	56	0	15	17	
18			15.08		20.47	8.67		12.2	59	48	16	19	
25			15.16		20.44	8.66		10.7	57	32	15	42	
" Mart. 4	23	27	15.22	—	20.40	8.64	16	9.0	54	27	14	52	
11			15.25		20.37	8.63		7.3	56	1	15	17	
18			15.25		20.33	8.61		5.4	60	41	16	34	
25			15.22		20.28	8.60		3.5	57	4	15	35	
" Apr. 1	23	27	15.17	—	20.25	8.58	16	1.6	54	11	14	47	
8			15.06		20.20	8.56	15	59.6	55	54	15	15	
15			14.97		20.16	8.55		57.7	61	14	16	43	
22			14.85		20.12	8.53		55.9	56	59	15	33	
29			14.69		20.08	8.51		54.1	54	0	14	44	
" Máj. 6	23	27	14.54	—	20.05	8.50	15	52.4	55	51	15	15	
13			14.40		20.03	8.49		50.9	61	14	16	43	
20			14.28		20.00	8.47		48.5	57	8	15	36	
27			14.16		19.98	8.46		48.2	53	59	14	44	
" Jun. 3	23	27	14.05	—	19.96	8.45	15	47.2	56	2	15	18	
10			13.97		19.94	8.45		46.4	60	45	16	35	
17			13.92		19.92	8.44		45.8	57	16	15	38	
24			13.91		19.92	8.44		45.3	54	6	14	46	

Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, lát- köze és sugara, hold látköze és sugara 1866.

Év, hó és nap	pályakör ferdesége			nap irány- ferdülése		nap lát- köze		nap sugara		hold lát- köze		hold sugara	
	° ' "			"		"		"		"		"	
1866. Jul.	1	23	27	13° 92'	—	19° 91'	8° 44'	15	45·1	56	31	15	25
	8			13° 95'		19° 92'	8° 44'		45·1	60	4	16	24
	15			14° 01'		19° 93'	8° 44'		45·2	57	12	15	37
	22			14° 09'		19° 94'	8° 44'		45·7	54	15	14	49
	29			14° 18'		19° 95'	8° 45'		46·4	57	15	15	37
" Aug.	5	23	27	14° 30'	—	19° 98'	8° 46'	15	47·2	59	28	16	14
	12			14° 40'		20° 01'	8° 47'		48·2	56	50	15	31
	19			14° 51'		20° 04'	8° 48'		49·4	54	20	14	50
	26			14° 61'		20° 07'	8° 49'		50·8	58	6	15	51
" Sept.	2	23	27	14° 69'	—	20° 11'	8° 50'	15	52·4	59	9	16	9
	9			14° 75'		20° 14'	8° 52'		54·0	56	13	15	21
	16			14° 79'		20° 19'	8° 54'		56·8	54	18	14	49
	23			14° 78'		20° 22'	8° 55'		57·6	58	49	16	3
	30			14° 76'		20° 26'	8° 57'		59·5	59	14	16	10
" Oct.	7	23	27	14° 70'	—	20° 30'	8° 59'	16	1·5	55	34	15	10
	14			14° 61'		20° 34'	8° 60'		3·4	54	12	14	47
	21			14° 50'		20° 38'	8° 62'		5·3	59	7	16	8
	28			14° 37'		20° 42'	8° 63'		7·2	59	41	16	17
" Nov.	4	23	27	14° 24'	—	20° 46'	8° 66'	16	9·0	55	1	15	1
	11			14° 10'		20° 49'	8° 67'		10·6	54	8	14	47
	18			13° 96'		20° 52'	8° 68'		12·2	58	57	16	5
	25			13° 81'		20° 54'	8° 69'		13·5	60	15	16	27
" Dec.	2	23	27	13° 75'	—	20° 56'	8° 70'	16	14·7	54	45	14	57
	9			13° 67'		20° 57'	8° 71'		15·7	54	16	14	49
	16			13° 63'		20° 59'	8° 72'		16·4	58	32	15	58
	23			13° 62'		20° 60'	8° 72'		17·0	60	32	16	31
	30			13° 63'		20° 60'	8° 72'		17·2	54	44	14	56

A régiebb bolygódok szembenállás-naplói 1866-ra.

Bolygód	Hó és nap	Bolygód		Bolygód	Hó és nap	Bolygód	
		egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása °			egyen. emelk. ó. p.	elhaj- lása °
(1) ♄ Ceres	Januarius	15	8 30	+30 10	(2) ♀ Pallas	Nem jő a nappal szemben- állításba.	
		16	29	17			
		17	28	24			
		18	27	32			
		19	26	38			
		20	25	45			
		21	24	52			
		22	23	59			
		23	22	+31 5			
		24	21	11			
		25	20	17			
		26	19	23			

(1) ♄ Ceres szembenáll. a nap-
pal jan. 21. 8 ó. reggel.

Fényereje . . . = 0.903

Nagysága . . . = 7.5

(3) ♃ Juno	Nem jő a nappal szemben- állításba.	Vesta	Augustus	25	22	57	-17 33
				26		56	41
				27		55	49
				28		54	57
				29		53	-18 5
				30		52	12
				31		51	20
			September	1	22	50	27
				2		49	34
				3		48	41
				4		47	48
				5		46	54

(4) ♃ Vesta szembenáll. a nap-
pal aug. 31. 1 ó 17 p. reggel.

Fényereje . . . = 1.08

Nagysága . . . = 6.8

Bolygódok.

Az 1865. évi Almanachban feljegyeztük, hogy **Hind** a párisi Bulletinben 1864. mart. 17. azon tudósítást közlőtte, miszerint **Pogson** Madrasban 1864. febr. 2. egy új bolygódót fedezett föl, mely

(80) Sappho

jegyet és nevet kapott. Ezen tudósítást Luther Bilkben kétségbe vonta, azt állítván, hogy **Pogson** febr. 2. (76) **Freia** bolygódót talált fel ismét. Ezen valószínű véleményben **Oppolzer** is osztozott. Azonban ezek daczára ezen bolygód még is felvétellett a többi bolygódok sorába a fennebbi jegye és neve alatt. Ezen bolygódoknak észleletei, tehát pálya-elemei is, eddig előttünk még nem ismeretesek.

Az 1865. évi Almanach megjelenése óta három új bolygód fedeztetett föl, ugymint :

(81) Terpsichore.

Tempel Marseilleben 1864. sept. 30. egy új bolygódót fedezett föl, mely 10-ed nagyságura becsültetett, és a melynek jegye és neve: (81) **Terpsichore**.

Észleltetett a berlini, bilki és bécs-józsefvárosi szemléldén. Tietjen Berlinben a pálya-elemeit kiszámította, melyek e következők :

Időszak 1864. nov. 13:0 berl. k. idő.

közép anomalia	= 341° 17' 46" 8
napközeli hossza	= 48 17 29.6
emelkedő pálya-csomó hossza	= 2 31 45.1
pálya-hajlása	= 7 55 22.0
középkivüliség szöge	= 12 7 30.2
naponkénti közép mozgás	= 737'' 2946
nagyobb féltengely logara	= 0.454910

(82) **Alkmene.**

Luther R. Bilkben Düsseldorf mellett 1864. nov. 27. este egy új bolygódót fedezett föl, mely 11-ed nagyságu. Ez a 82-ik bolygód. Luther kérésére Littrow Bécsben ezen bolygódnak „Alkmene” nevet adta.

Észleltetett a bécs-józsefvárosi, lipcei, bonni és bilki szemlédén, Oppolzer Bécsben e következő pálya-elemeit számította ki:

Időszak 1865. jan. 0·0 berl. k. idő

közép anomalia	= 322° 51' 52" 68
napközeli hossza	= 131 12 48·23
emelkedő pálya-csomó hossza	= 26 50 32·64
pálya-hajlása	= 2 50 34·31
középkivüliség szöge	= 13 17 29·44
naponkénti közép mozgás	= 772" 0855
nagyobb féltengely logara	= 0·4415608

(83) **Beatrix.**

Gasparis Nápolyban 1865. apr. 26-án este egy új bolygódót fedezett föl, melynek jegye és neve (83) **Beatrix.**

Kiszámított pálya-elemei e következők:

Időszak 1865. máj. 9·44073. — 1865. közép éjnapen.

közép anomalia	= 339° 37' 37" 1
napközeli hossza	= 209 49 2·9
emelkedő pálya-csomó hossza	= 27 38 27·7
pálya-hajlása	= 4 45 37·0
középkivüliség szöge	= 7 58 24·5
naponkénti közép mozgás	= 882" 42
nagyobb féltengely logara	= 0·402888.

Az 1864. évben fölfedezett

Üstökösök ről.

1864. I. üstökös.

A Tempel által Marseilleben 1864. júl. 4. fölfedezett üstököséről az 1865. évi Almanachban volt szó. Azonban azóta újabb észleletekből jobb pálya-elemek számítottak ki, ezek közül különösen a Stampfer úrtól Bécsben kiszámítottak megemlítendőik, melyek e következők:

napközel ideje	= 1864. aug. 16 ^h 13 ^m 46 ^s berl. k. idő
napközel hossza	= 303° 47' 4" 3" közép éjnapegyen
emelkedő pálya-csomó hossza	= 94 31 48 ^h 7 ^m 1864 ^o
pálya-hajlása	= 1 52 6 ^h
napközeltáv logara	= 9.957710
mozgása	jegyellenes.

Ezen üstökösnek pályája a leszálló pálya-csomójának tájában földünk pályájához közeledett, és táva földünkötől körülbelül 0.007 volt.

1864. II. üstökös.

Donati és Toussaint Florencziában júl. 23. egy igen gyenge fényű üstökösöt fedeztek föl a Berenice hajfürtjében, melynek jegye 1864. II. üstökös.

Észleltetett a bonni, bécsi, bécs-józsefvárosi szemléldén, mely észleletekből Oppolzer úr Bécsben e következő pályaelemeit számította ki:

napközel ideje	= 1864. oct. 11 ^h 35 ^m 4 ^s berl. k. idő
napközel hossza	= 262° 4' 1" közép éjnapegyen
emelkedő pálya-csomó hossza	= 31 31 ^h 0 ^m 1864 ^o
pálya-hajlása	= 110 0 ^h 2 ^m
napközeltáv logara	= 9.97728.

Ezen üstökös a középfényű első rendű ködhöz hasonlítható, gyenge fénye mellett még is egy kis csillagalaku magot, jó közép-ponti sűrűsödést mutatott.

1864. III. üstökös.

Donati Florencziában sep. 9. egy új üstö-

köst fedezett föl, melynek jegye: 1864. III. üstökös. Észleltetett a berlini, florenczi, nápolyi és lipcsei szemléldén, melyekből Oppolzer úr Bécsben e következő pálya-elemeit számította ki:

napközel ideje	= 1864. oct. 11. 35573 berl. k. idő
napközel hossza	= $262^{\circ} 55' 42.5$ } közép éjnapegyén
emelkedő pálya-csomó hossza	= 31 33 26.9 } 1864.0
pálya hajlása	= 109 57 29.4
napközeltáv logara	= 9.975959.

1864. IV. üstökös.

Bäcker Nauenben dec. 15. egy új üstököst fedezett föl, melynek jegye: 1864. IV. üstökös. Világossága a 7-ed nagyságu csillagokéval volt egyenlő, közepében sűrűsödés mutatkozott, magja nem volt.

Észleltetett a bécsi és bonni szemléldén. Tietjéntől Berlinben kiszámított pálya-elemei a következők:

napközel ideje	= 1864. dec. 22. 5230 berl. k. idő
napközel hossza	= $321^{\circ} 46' 9.7$ } közép éjnapegyén
emelkedő pálya-csomó hossza	= 203 15 20.0 } 1864.0
pálya-hajlása	= 48 51 40.8
napközeltáv logara	= 9.886919
mozgása	jegymentes.

1864. V. üstökös.

Bruhns a lipcsei szemlélde igazgatója dec. 31. reggel Lipcsében egy új üstököst fedezett föl, melynek jegye: 1864. V. üstökös. Ezen üstökös az elmosódott ködhöz hasonlított, átmérője körülbelül 2 ívpercz, mozgása lassu, és magja csinos volt. A naptól ellenkező irányban farkalaku meghosszabbításnak látszott. Több szemléldén észleltetett. Bruhns e következő pálya-elemeit számította ki:

napközel ideje	= 1864. dec. 27. 36241 berl. k. idő
napközel hossza	= $164^{\circ} 21' 56.1$ } látszó éjnapegyén
emelkedő pálya-csomó hossza	= 342 25 11.1 } 1864.0
pálya-hajlása	= 18 14 40.6 }
napközeltáv logara	= 0.056220
mozgása	jegyellenes.

Az alap-csillagok középhelyei 1866-ra.

C s i l l a g o k

jegye és neve	közép egyenes emelkedése		évi változ. az egyenes emelked. mp	közép elhajlása			évi vált. az elhajl.
	ó. p.	mp.		o	'	"	
α Andromeda	0	1 27.944	+3.0859	+28	21	2.73	+19.910
γ Pegasus	0	6 20.352	+3.0819	+14	26	18.74	+20.035
α Cassiopea	0	32 55.201	+3.3591	+55	48	7.32	+19.812
α Kos	1	59 37.515	+3.3662	+22	49	38.72	+17.247
α Czethal	2	55 16.632	+3.1279	+ 3	33	43.22	+14.367
α Perseus	3	14 46.274	+4.2466	+49	22	52.42	+13.194
α Bika	4	23 14.071	+3.4354	+16	14	14.36	+ 7.652
α Szekerész	5	6 47.696	+4.4223	+45	51	28.68	+ 4.194
β Orion	5	8 5.984	+2.8812	— 8	21	32.50	+ 4.487
β Bika	5	17 49.398	+3.7878	+28	29	26.87	+ 3.477
α Orion	5	47 55.129	+3.2475	+ 7	22	44.66	+ 1.056
α Nagy kutya	6	39 14.542	+2.2427	—16	32	3.85	— 4.626
α Ikrék	7	26 2.492	+3.8400	+32	10	44.96	— 7.431
α Kis kutya	7	32 17.242	+3.1465	+ 5	33	57.21	— 8.902
β Ikrék	7	37 6.788	+3.6822	+23	20	49.15	— 8.306
α Vízi kígyó	9	21 0.168	+2.9492	— 8	4	45.15	—15.381
α Oroszlán	10	1 13.996	+3.2024	+12	37	15.46	—17.412
α Nagy medve	10	55 25.898	+3.7666	+62	28	24.62	—19.353
β Oroszlán	11	42 13.397	+3.0657	+15	19	16.28	—20.096
β Szűz	11	43 42.905	+3.1246	+ 2	31	11.23	—20.286
γ Nagy medve	11	46 46.240	+3.1919	+54	26	32.07	—20.025
α Szűz	13	18 8.222	+3.1511	—10	27	38.97	—18.936
η Nagy medve	13	42 15.491	+2.3735	+49	58	59.11	—18.111
α Ökrész	14	9 33.018	+2.7337	+19	52	54.01	—18.904

Az alap-csillagok középhelyei 1866-ra.

C s i l l a g o k						
jegye és neve	közép egyenes emelkedése		évi változ. az egyenes emelked. mp.	közép elhajlása		évi vált. az elhajl.
	ó. p.	mp.		o	"	"
1 α Mérleg	14 43 16	746	+ 3.3048	-15	26 16.44	-15.242
2 α Mérleg	14 43 28	188	+ 3.3058	-15	28 57.86	-15.221
β Kis medve	14 51 7	682	- 0.2547	+74	42 9.70	-14.761
α Korona	15 29 0	942	+ 2.5386	+27	10 4.14	-12.340
α Kígyó	15 37 40	181	+ 2.9501	+ 6	50 58.38	-11.610
α Skorpió	16 21 11	724	+ 3.6667	-26	7 52.88	- 8.401
α Herkules	17 8 32	347	+ 2.7333	+14	32 44.38	- 4.417
α Kígyótartó	17 38 42	916	+ 2.7816	+12	39 37.09	- 2.932
γ Sárkány	17 53 29	828	+ 1.3934	+51	30 20.81	- 0.606
α Lant	18 32 24	122	+ 2.0311	+38	39 38.86	+ 3.112
γ Sas	19 39 53	271	+ 2.8527	+10	17 20.60	+ 8.472
α Sas	19 44 14	748	+ 2.9386	+ 8	31 0.58	+ 9.194
β Sas	19 48 43	894	+ 2.9476	+ 6	4 27.58	+ 8.679
1 α Bak	20 10 13	155	+ 3.3308	-12	55 11.18	+10.801
2 α Bak	20 10 37	094	+ 3.3341	-12	57 27.65	+10.830
α Hattyu	20 46 51	849	+ 2.0427	+44	48 10.25	+12.681
α Cepheus	21 15 22	765	+ 1.4377	+62	1 5.58	+15.102
β Cepheus	21 26 55	174	+ 0.8012	+69	58 20.92	+15.700
α Vízöntő	21 58 54	072	+ 3.0836	- 0	58 10.11	+17.318
α Déli hal	22 50 14	423	+ 3.3305	-30	19 53.74	+18.967
α Pegasus	22 58 5	286	+ 2.9837	+14	29 6.80	+19.317
α Kis medve	1 9 57	593	+19.5570	+88	35 42.04	+19.129
β Kis medve	18 15 33	967	-19.3800	+86	36 15.03	+ 1.381

Különböző szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k									
megnevezése	földir. széless.			hossza Budától			keleti hossza		
	éjszakra +			(időben)			Ferrotól		
	délre —	0	"	nyugotra +	keletre —	ó. p. mp.	(ívben)	0	"
Abo	+60	26	56·8	—0	12	56·3	39	56	49·5
Albany (Dudley sz.)	+42	39	49·6	+6	11	10·2	303	55	12·6
Altona	+53	32	45·3	+0	36	25·8	27	36	18·3
Ann-Arbor (Éjsz.Am.)	+42	16	48·0	+6	51	6·8	393	56	3·0
Armagh (Írland)	+54	21	12·7	+1	42	47·4	11	0	53·5
Athene	+37	58	20·0	—0	18	43·8	41	23	41·6
Batavia	— 6	7	36·6	—5	51	0·6	124	27	53·6
Berlin	+52	30	16·7	+0	22	37·0	31	3	30·0
Bern	+46	57	6·0	+0	46	26·2	25	6	10·8
Bécs (cs. k. egyetemi)	+48	12	35·5	+0	10	40·6	34	2	36·0
Bécs (józsefvárosi)	+48	12	54·9	+0	10	47·0	34	1	0·0
Bilk	+51	12	25·0	+0	49	7·6	24	26	0·0
Bologna	+44	29	47·0	+0	30	47·3	29	0	55·0
Bonn	+50	43	45·0	+0	47	48·0	24	45	45·0
Bremen	+53	4	36·0	+0	40	56·6	26	28	36·0
Breslau (Boroszló)	+51	6	56·5	+0	7	48·8	34	42	3·7
Bruxelles (Brüsszel)	+50	51	10·7	+0	58	43·5	22	1	53·1
Buda	+47	29	10·0	+0	0	0	36	42	45·0
Cambridge (Angl.)	+52	12	51·6	+1	15	49·2	17	45	27·3
Cambridge (Amér.)	+42	22	48·6	+6	0	42·6	306	32	6·2
Cape (Jóremény foka)	—33	56	3·0	+0	2	16·9	36	8	31·1
Christiania	+59	54	43·7	+0	33	17·7	28	23	19·5
Clinton (New-York)	+43	3	16·5	+6	17	49·1	302	15	29·2
Copenhága	+55	41	13·6	+0	25	52·7	30	14	34·5
Danzig	+55	21	18·0	+0	1	32·5	36	20	52·5
Dorpat	+58	22	47·1	—0	30	41·6	44	23	9·5
Dublin	+53	23	13·0	+1	41	33·9	11	19	16·0
Durham	+54	46	6·2	+1	22	31·7	16	4	49·8
Edinburg	+55	57	23·2	+1	28	55·5	14	28	52·2

Különböző szemlédek földirati fekvései.

S z e m l é l d é k									
megnevezése	földr. széless.			hossza Budától			keleti hossza		
	éjszakra +	délre —	''	(időben)	nyugotra +	keletre —	Ferrotól	(ívben)	''
	o	'	''	ó.	p.	mp.	o	'	''
Florenzia	+43	46	40·8	+0	31	9·0	28	55	30·0
Genève (Genf)	+46	11	58·8	+0	51	34·8	23	49	3·3
Glasgow	+55	52	42·6	+1	33	23·7	13	21	49·0
Gotha	+50	56	5·2	+0	33	16·1	28	23	43·5
Göttinga	+51	31	47·9	+0	36	25·1	27	36	28·5
Greenwich	+51	28	38·0	+1	16	11·9	17	39	46·0
Hamburg	+53	33	7·0	+0	36	18·2	27	38	11·4
Helsingfors	+60	9	42·3	—0	23	39·0	42	37	30·0
Kazan	+55	47	24·2	—2	0	17·0	66	46	59·3
Königsberg	+54	42	50·6	—0	5	47·0	38	9	30·0
Krakó	+50	3	50·0	—0	3	38·6	37	37	24·0
Kremsmünster	+48	3	23·7	—0	19	39·7	31	47	50·1
Leiden (régi szeml.)	+52	9	27·4	+0	58	15·0	22	8	59·6
Leiden (új szeml.)	+52	9	20·3	+0	58	15·7	22	8	48·8
Lipcese	+51	20	9·8	+0	26	38·3	30	3	10·5
Liverpool	+53	24	47·8	+1	28	12·0	14	39	44·4
London (Mr. Bish. sz.)	+51	27	11·0	+1	17	25·2	17	21	26·5
London (Mr. Barcl. sz.)	+51	34	34·0	+1	16	12·7	17	39	34·0
Madras	+13	4	8·1	—4	4	45·4	97	54	5·6
Manheim	+49	29	12·9	+0	42	21·1	26	7	28·5
Marburg	+50	48	46·9	+0	41	6·9	26	26	2·1
Marseille	+43	17	49·0	+0	54	43·5	23	1	53·0
Milano	+45	28	0·7	+0	39	25·8	26	51	17·7
Modena	+44	38	52·8	+0	32	29·1	28	35	29·0
Moskau	+55	45	19·8	—1	14	5·0	55	14	0·5
München	+48	8	45·0	+0	29	46·0	29	16	15·0

Különböző szemléldék földirati fekvései.

S z e m l é l d é k

megnevezése	földir. széless. északra + délre — ° ' "	hossza Budától (időben) nyugotra + keletre — ó. p. mp.	keleti hossza Ferrotól (ívben) ° ' "
Nápoly	+40 51 46.6	+ 0 19 13.1	31 54 29.0
New-York	+40 52 45.0	+ 6 12 7.6	283 40 51.6
Nikolajeff	+46 58 20.6	— 0 51 42.2	49 38 18.2
Olmütz	+49 35 43.0	+ 0 7 4.0	34 56 45.0
Oxford	+51 45 36.0	+ 1 21 14.5	16 24 6.9
Padua	+45 24 2.5	+ 0 28 42.9	29 32 2.3
Palermo	+38 6 44.0	+ 0 22 46.3	31 0 48.6
Paramatta	—33 48 49.8	— 8 47 54.4	168 41 20.1
Páris	+48 50 13.0	+ 1 6 51.0	20 0 0.0
Petersburg	+59 56 29.7	— 0 45 1.6	47 58 8.3
Philadelphia	+39 57 7.5	+ 6 16 50.3	302 30 10.7
Prága	+50 5 18.5	+ 0 18 30.6	32 5 5.4
Pulkova	+59 46 18.7	— 0 45 6.7	47 59 26.1
Róma	+41 53 53.7	+ 0 26 15.8	30 8 48.2
Sant Jago de Chile	—33 26 25.4	+ 5 58 44.9	307 1 31.5
Schwerin	+53 37 38.2	+ 0 30 31.2	29 4 56.7
Senftenburg	+50 5 10.0	+ 0 10 21.3	34 7 25.1
Speyer	+49 18 55.2	+ 0 42 26.0	26 6 15.0
Stockholm	+59 20 34.0	+ 0 3 57.7	35 43 19.5
Sydney	—33 51 40.8	— 8 48 48.0	168 54 45.5
Turin	+45 4 6.0	+ 0 45 23.5	25 21 52.1
Upsala (új szemléldé)	+59 51 31.5	+ 0 5 41.9	35 17 16.1
Utrecht	+50 5 10.5	+ 0 55 39.8	22 47 48.0
Velencze	+45 25 49.5	+ 0 26 47.1	30 0 58.5
Varsó	+52 13 5.7	— 0 7 55.5	38 41 37.8
Washington	+38 53 38.6	+ 6 24 23.9	300 36 46.1

Jegyek és rövidítések magyarázata.

Jegyek és rövidítések.

ó.	óra	bp.	budapesten
p.	percz (idő)	k. idő	középidő
mp.	másodpercz (idő)	v. idő	valódi idő
°	fok	+	éjszaki elhajlás
'	percz (ív)	—	déli elhajlás
“	másodpercz (ív)	● UH	újhold
e.	este	○ EN	első negyed
d.	délben	○ HT	hold tölte
r.	reggel	○ UN	utolsó negyed

Az állatöv jegyei.

0	♈ kos . . .	0 fok	VI	♋ mérleg . . .	180 fok
I	♉ bika . . .	30 „	VII	♌ skorpió . . .	210 „
II	♊ ikrek . . .	60 „	VIII	♍ nyilas . . .	240 „
III	♋ rák . . .	90 „	IX	♎ bak . . .	270 „
IV	♏ oroszlán . . .	120 „	X	♐ vízöntő . . .	300 „
V	♑ szűz . . .	150 „	XI	♑ halak . . .	330 „

Az égi testek jegyei.

☉ Nap

☾ hold

☿ Merkúr

♀ Venus

♂ föld

♂ Mars

♃ Jupiter

♄ Saturnus

♅ Uranus

♆ Neptun

(1) ♄ Ceres

(2) ♀ Pallas

(3) ♄ Juno

(4) ☽ Vesta

(5) ♄ Astraea

(6) ♀ Hebe

(7) ☽ Iris

(8) ♄ Flora

(9) ☽ Metis

(10) ♄ Hygiea

(11) ♄ Parthenope

(12) ♄ Victoria

(13) Egeria

(14) Irene

(15) ♄ Eunomia

(16) Psyche

(17) ♄ Thetis

(18) Melpomene

(19) Fortuna

(20) Massalia

(21) Lutetia

(22) Calliope

(23) Thalia

(24) Themis

(25) Phocaea

(26) ♄ Proserpina

(27) Euterpe

(28) ♄ Bellona

(29) Amphitrite

(30) Urania

(31) Euphrosyne

(32) Pomona

(33) Polyhymnia

(34) Circe

(35) ♄ Leucothea

(36) Atalanta

(37) † Fides

(38) Leda

(39) Laetitia

(40) Harmonia

(41) Daphne

(42) Isis

(43) Ariadne

(44) Nysa

(45) Eugenia

(46) Hestia

(47) Aglaja

(48) Doris

(49) Pales

(50) Virginia

(51) Nemausa

(52) Europa

(53) Calypso

(54) Alexandra

(55) Pandora

(56) Melete

(57) Mnemosyne

(58) Concordia

(59) Elpis (Olympia)

(60) Echo (Titania)

(61) Danaë

(62) Erato

(63) Ausonia

(64) Angelina

(65) Cybele (Maxim.)

(66) Maja

(67) Asia

(68) Leto

(69) Hesperia

(70) Panopaea

(71) Niobe

(72) Feronia

(73) Clytia

(74) Galatea

(75) Eurydice

(76) Freia

(77) Frigga

(78) Diana

(79) Eurynome

(80) Sappho

(81) Terpsichore

(82) Alkmene

(83) Beatrix

Csillagászati és közönséges naptár elrendezése.

Ezen csillagászati és közönséges naptár az ünnep- és időszámításon kívül magában foglal minden óra 6 oldalt, melyek I-től . . . VI-ig külön vannak lapozva. Az I. alatti lapon van a római katolikus, a protestans és a görög-orsz naptár; a II. alatti lapon a zsidó és a török naptár, továbbá az időgyenlet és a csillagidő; mind a két lapnak alsó részén a hold változásai vannak följegyezve; a III. alatti lapon a nap és hold naplója; a IV. alatti lapon a fő bolygók naplója; végre az V. és VI. alatti lapon az égi jelenetek és a csillagfödések vannak összeállítva. Ezek után következnek a nap- és a holdfogyatkozások külön tárgyalva. A pályakör ferdesége, a nap irányferdülése, látköze és sugara; a hold látköze és sugara. A régibb bolygódok szembenállása a nappal 1866-ra. Az újabb időben fölfedezett bolygódok tárgyalása. Az 1864. évben fölfedezett üstökösök tárgyalása. Az alapesillagok közép helyei 1866-ra. Különböző szemléldék földirati fekvései, és végre a jegyek és rövidítések magyarázata.

C s i l l a g i d ő.

Mivel földünk a tengelye körül tökéletesen egyenletes mozgással forog, azért ez az időmérésére alkalmazható. Azon idő, mely alatt földünk a tengelye körül egyszer megfordul, tehát azon idő, mely ugyanazon állócsillagnak két egymásra következő delelése között elmúlik, c s i l l a g n a p n a k neveztetik. Ezt azon időtől szoktuk számítani, melyben a tavaszi éjnap egyen pontja a délkörön átmegyen. De tudjuk, hogy a tavaszi pont nem állandó, hanem az egyenlítőn hátrafelé mozog, mely mozgás két más mozgásból van összetéve, melyek közül az egyik az idővel arányos, tehát az éggömb

naponkénti mozgásával van összekötve, a másik pedig szakaszos. Ez utóbbi mozgás okozza azt, hogy a tavaszi pontnak óraszöge nem tökéletes-egyenletesen változik, és hogy a csillagidő nem tökéletes-egyenletes mérték.

A nap martius 23-án a tavaszi éjnap egyen pontjában van, tehát ezen a napon a nap a délkörön közel 0 óra csillag-időkor megyen át. De mivel a nap a pályájában tovább mozog, és szeptember 21-én az őszi éjnap egyen-pontban áll, tehát egyenes emelkedése 12 óra, azért a nap e napon közel 12 óra csillag-időkor delel. A nap delelés ideje és épen úgy annak kelte és lemenete, tehát egy évben a csillagnap minden idejét azaz 0 órától egész 24 óráig átfutja; azért a minő kényelmes ezen időmérés a csillagászati észleletekre, épen oly alkalmatlan a polgári életben, mert ily csillagnap tavasszal dél körül, nyáron reggel, őszkor éjfél körül, télben este felé kezdődik. A csillagidő ezen naptárban a II. alatti lapokon az utolsó rovatban van följegyezve.

Időegyenlet.

Mínthogy a csillagidő a polgári életben nem alkalmazható, azért a nap maga használtatik időmérőül. A nap mindenkori óraszöge a nap valódi idejének neveztetik, és azon idő, mely a napnak két egymásra következő delelése közé esik, a nap valódi napjának neveztetik. Valamely helyen 0 óra valódi idő van, ha a nap azon helynek délkörén megyen keresztül.

A valódi idő használata is kényelmetlen, a polgári életben, mivel nem halad egyenletesen. A nap ugyanis nem az egyenlítőben, hanem a nappályában mozog, minek következtében egyenes emelkedése egyenlőtlenül nő. De a nap azonkívül még pályájában is egyenlőtlenül mozog, mint az elméleti csillagászat mutatja. Mind a két oknál fogva tehát a nap egyenes emelkedése, és ezzel egyszersmind annak óraszöge vagyis a valódi napidő egyenlőtlenül nő. Mínthogy azonban óráink egyenletesen mozognak, tehát a valódi időt nem mutathatják, azért a valódi idő a polgári életben kényelmesen nem is alkalmazható, és azért a polgári életben az egyenletes idő, a nap közepideje használtatik.

A napnak két egymásra következő, a tavaszi ponton keresztül menő átvonulása között 366.24222 csillagnap múlik el, azaz bi-

zonyos állócsillag azon időben, mely fordulati évnék nevezetik, ennyszer teszi az éggömbön naponkénti keringését, vagy enyszer megyen a délkörön keresztül. De mivel a nap a pályájában saját mozgása következtében ugyanazon időben az egyenlítő 24 óráját átfutja, azért a nap egy fordulati évben egygyel kevesebbszer fog a délkörön átvonulni mint állócsillag, tehát 365·24222-szer. A fordulati év épen annyi napokra osztatik, melyek középnapoknak nevezetnek, melyek közül ismét mindegyikben 24 egyenlő óra van, úgy hogy a fordulati év az 1865-ik évre annyi mint

365 n. 5 ó. 48 p. 47·4224 mp.

közép idő. Tegyük fel tehát, hogy egy képzelt nap az egyenlítőben egyenlő sebességgel mozog, akkor ezen középnapi óraszöge a közép idő lesz. A középnapi kezdődik, ha a csillagidő a középnapi hosszával egyenlő, vagy ha ezen képzelt nap a délkörben van.

A középnapi e szerint majd a valódi nap előtt, majd az után fog lenni. A közép és a valódi napidő közti különbség **időegyenletnek** nevezetetik, és ennek algebrai jegyét mindig úgy kell venni, hogy ez a valódi időhöz algebrailag hozzáadva, a közép időt adja.

Az időegyenlet 1866-ik évben 4-szer enyészik el, vagyis a közép-idő a valódi idővel egyenlő április 15-én, június 13-án, augusztus 31-én és december 24-én. Az 1865-ik évi december 24-ike és az 1866-ik évi április 15-ike között februarius 11-én ez időegyenlet legnagyobb értékét (+ 14 p. 30·7 mp.) éri el, és ezen időközben a valódi idő a középidőtől hátra marad. Az 1866-ik évi április 15-ike és június 13-ika között május 14-én az időegyenlet legkisebb értékét (— 3 p. 53·1 mp.) éri el, tehát ezen időközben a valódi idő a középidőt elhagyja. Továbbá június 13-ika és augusztus 31-ike között július 26-án az időegyenlet ismét legnagyobb értékét (+ 6 p. 12·9 mp.) éri el, itt a valódi idő a középidőtől ismét hátra marad. Végre augusztus 31-ike és december 24-ike között november 3-án az időegyenlet ismét legkisebb értékét (— 6 p. 19·0 mp.) éri el, ezen időközben a valódi idő a középidőt ismét túlhaladja.

Az időegyenlet ezen naptárban a II. alatti lapokon az utolsó előtti rovatban van följegyezve. Ezen adatok ugyanazon napnak budapesti valódi délre vannak kiszámítva.

Lássuk már most, miképen lehet az időegyenletet a középidő

meghatározására használni. Tegyük föl például, hogy egy jó napóra martius 2-án épen 12 órát mutat, akkor az időegyenlet szerint a jó zsebórának 12 ó. 12 p. 23 mp. kell mutatni. Ha pedig a napóra szeptember 25-én delet mutat, akkor a jó zsebóra 8 p. 19 mp-el kevesebbet mutat, azaz 11 ó. 51 p. 41 mp-et mutat.

Ha pedig az időegyenletet valamely napnak más idejére akarók kiszámítani, azt egy aránylat használatával elérhetjük. Számítsuk ki az időegyenletet például az 1866-ik évi május 30-iki délutáni 3 órára.

Az időegyenlet május 30-án a valódi délben = — 2 p. 47·8 mp.
 " " " 31-én " " " = — 2 p. 39·7 mp.
 a különbség 24 órára . . . . . = 8·1 mp.
 tehát 24 ó. : 3 ó. = 8·1 mp. : x mp.; miből x = 1·0 mp.
 és így az időegyenlet az 1866-ik évi május 30-iki délutáni 3 órára
 = — 2 p. 46·8 mp.

Ha tehát a jó napóra május 30-án délután 3 órát mutat, akkor a jó zsebórának, mely középidő szerint jár, mutatni kell: 2 p. 46·8 mp-el kevesebbet, azaz 2 ó. 57 p. 13·2 mp-et.

Vegyünk fel még egy példát.

Ha a jó napóra július 5-én reggel 10 órát mutat, hány órát kell mutatni egy jó zsebórának, mely középidő szerint jár?

Az időegyenlet július 4-én a valódi délben = + 4 p. 0·6 mp.
 " " " 5-én " " " = + 4 p. 11·2 mp.
 a különbség 24 órára . . . . . = 10·6 mp.
 tehát 24 ó. : 2 ó. = 10·6 mp. : x mp.; miből x = 0·9 mp.
 tehát az időegyenlet július 5-én reggel 10 órára = + 4 p. 10·3 mp.

Ha tehát a jó napóra július 5-én reggel 10 órát mutat, akkor a jó zsebórának kell mutatni: 4 p. 10·3 mp-el többet, azaz 10 ó. 4 p. 10·3 mp-et.

Az időegyenlet segítségével határozzuk meg a közép-dél idejét Budapesten, minek következtében a Sz. Gellért hegyen a csillagda épület mellett a várdán belül fölállított haranggal jeladatik, és pedig úgy, hogy a közép-dél előtt körülbelül 22 mp-el kezdődik a jeladás 12 egymásra következő ütéssel; a 12-ik, tehát az utolsó ütés a közép-dél idejét Budapesten pontosan adja.

Ha folytonos borúlt idő a nap észleletét hosszabb ideig nem akadályozza, akkor ezen idő-meghatározás igen pontos, és csak néha hibás 1 mperezcel.

A nap és a hold hossza és elhajlása.

A III. alatti lapokon a nap és a hold hossza és elhajlása alatt földközépit kell érteni, azaz olyant, a minőt földünk középpontjából észlelnénk. Ezek a budapesti középdélre vannak kiszámítva; ha tehát a nap vagy a hold hosszát vagy elhajlását valamely napnak bármely más idejére akarnók kiszámítani, azt egy aránylat segítségével elérhetnők.

A nap és a hold kelte és lemenete.

A III. alatti lapokon a nap és a hold középpontjának kelte és lemenete Budapesten középidőben van kiszámítva. Az elsőnél a sugártörés, a másodiknál pedig a sugártörés és a látköz is tekintetbe vétetett. A hold kelte és lemenete rovatában néhány napoknál két csillag-jel (**) van följegyezve. Ugyanis gyakran megtörténik, hogy a holdnak egymásra következő kelte és lemenete között több mint 24 óra telik el; ha tehát a hold ilyenkor 12 óra előtt este fölkel vagy leszáll, akkor a hold kelte vagy lemenete a következő nap helyett, erre következő másod napra történik. A két csillagjel tehát azt jelenti, hogy azon a napon a hold nem kel föl vagy nem száll le.

A bolygók egyenes emelkedése és elhajlása.

A IV. alatti lapokon a bolygók egyenes emelkedése és elhajlása van összeállítva. Az ég ugyanis úgy tűnik elő, mint egy üres gömbfelület, melyre a csillagok vetve látszanak lenni, és a melynek középpontjában mi vagyunk. A csillagok helyének fölkeresésére és meghatározására a látszó éggömbön különböző gömbi öszrendezők rendszere van. A többiek között földünk naponkénti mozgása egy ily rendszert ad. Azon legnagyobb kör, mely a csillagok helyén és világsarkokon megy keresztül, tehát az egyenlítőre merőlegesen áll, elhajlási vagy óra-körnek neveztetik. Ezen legnagyobb körnek azon része, mely az egyenlítő és a csillag között van, elhajlásnak (declinatio) neveztetik. Ezen elhajlás igenleges vagy nemleges a szerint, a mint a csillag az egyenlítő és az éjszaki, vagy az

egyenlítő és a déli sark között van, mely 0° -tól egész 90° -ig számíttatik. Ellenben az egyenlítőnek azon része, mely a tavaszi pont, azaz azon pont, hol a nappálya az egyenlítőt metszi, és az elhajlási kör között van, egyenes emelkedésnek (ascensio recta) neveztetik. Az egyenes emelkedés a tavaszi pontból, hol zérus, 360° -ig számíttatik. Az egyenes emelkedést többnyire időben szoktuk kifejezni, 360° -ra 24 órát, tehát 15° -ra 1 órát számítva.

A bolygók kelte, delelése és lemenete.

A IV. alatti lapokon a bolygók kelte-, delelése- és lemenetéből, továbbá a nap és a hold kelte- és lemenetéből könnyen meg lehet itélni, vajjon ezek közül melyik bolygó lesz látható, és mikor: reggel, este, vagy talán egész éjjel? Ugyanazon lapokon alul egy rövid útmutatás e tekintetben föl van jegyezve.

Égi jelenetek.

Az V. alatti lapokon előfordúlnak az égi jelenetek; ezek közül legnevezetesebbek a hold fényváltozásai, ú. m. újhhold (● UH), első negyed (○ EN), holdtölte (○ HT), és utolsó negyed (○ UN).

Ha az égi testeknek egyenlő hosszúságuk van, akkor azt szoktuk mondani, hogy azok együttállásban (conjunctio) vannak, azok azután az ég ugyanazon helyén látszanak lenni. Merkúr- és Venusnál kétféle együttállást különböztetünk meg, ú. m. felsőt és alsót. Ha azok a nap és a föld között vannak, akkor az együttállás alsó; ha pedig az együttállásuk a földtől legnagyobb távban van, akkor az felsőnek neveztetik. Ha továbbá hosszúságaik 180° -ra különböznek egymástól, akkor azok szembenállásban (oppositio) vannak. Ha végre hosszúságuk különbsége 90° , akkor negyedfényben (quadratura) állanak.

A bolygó legnagyobb eltérésben van, ha a naptól keletre vagy nyugatra legtávolabbnak látszik lenni.

A bolygó emelkedő pályacsomójában van, ha a nappályakörön keresztül éjszaka felé, és a leszálló pályacsomójában van, ha a nappályakörön keresztül dél felé megyen.

Az égi test legnagyobb éjszakai vagy déli szé-

lességben van, ha a pályakör felett legmagasabban vagy az alatt legmélyebben fekszik.

A bolygó a naptávban (aphelium) vagy a napközében (perihelium) van, ha a naptól legtávolabb, vagy ahhoz legközelebb áll. Épen úgy van a bolygó a földtávban (apogaeum), vagy a földközében (perigaeum), ha a földtől legtávolabb, vagy ahhoz legközelebb áll.

Az égi jelenetek közé a nap- és a hold-, továbbá a Jupiter holdjainak fogyatkozásait is fölveltük.

Csillagfödések.

Mivel a hold földünkhöz közelebb áll, mint bármely égi test, azért valamennyi égi testet, melyet útjában talál, elföd, és ezen tűnemény csillagfödésnek neveztetik. A végtelen sok csillagok fődései szemeink előtt eltűnnek, mivel gyenge fényüket a hold fénye fölülmulja. A csillagfödések épen úgy számíttatnak ki, mint a napfogyatkozások. Észleleteik igen pontosak. A VI. alatti lapokon vannak a látható nagyobb csillagok fődései összeállítva, különösen azok nagysága, bemeneti ideje, egyenes emelkedése és elhajlása.

Az állócsillagok jegyeire nézve megjegyzendő, hogy a zárjel nélküli számok a Flamsteed-féle, az e ( ) zárjel alatti számok pedig a Piazz-i féle csillagjegyzékből vették.

Nap- és holdfogyatkozások.

A nap- és a holdfogyatkozások a 80. és 81. lapon külön vannak tárgyalva.

Pályakör ferdesége.

A pályakör ferdesége azon szög, mely a pályakör és az egyenlítő síkjától képeztetik. Ezen szög mértéke a napfordulati negyedlőnek, azaz a pályakör és az egyenlítő sarkain keresztül menő szélességi körnek azon íve, mely a pályakör és az egyenlítő között van. A pályakör ferdesége tehát a legnagyobb elhajlás, melyet a nap középpontja az év folyamában elér. Ha tehát a nap a nyári napfordulati negyedlő ideje (jun. 21.) körül minden nap, midőn a délkörön átvonul, észleltetik: akkor, ha a nap fordulati ideje a deleléssel szívesnek, az észlelt legnagyobb elhajlás lenne közvetlenül a pálya-

kör ferdesége. Ha pedig ez nem történnék: akkor a pályakör ferdeségét közbeigatással lehet elérni. Azonban a tapasztalás azt mutatja, hogy a pályakör ferdesége háboroknak van alávetve, melyek visszatérő rövid időszakokhoz (körülbelül 18 év) vannak kötve. Ezen háborok: az éjnap egyen előnyomulása, azaz az éjnap egyen-pontjainak az idővel rendes hátra maradása; továbbá a százados fogás, azaz a pályakör és az egyenlítő síkjától képezett szög változása; végre az ingadozás, azaz mind a két mozgás szakaszos háborai.

A 82. és 83. lapokon, a második rovatban a látszó pályakör ferdesége 7 napról 7 napra van följegyezve. Ezen adatok különösen ott használatnak, a hol a látszó hosszát és szélességet a látszó egyenes emelkedésre és elhajlásra kell átváltoztatni.

A nap irányferdülése.

Mivel földünk sebessége évi pályájában a nap körül a fény sebességével bizonyos arányban áll: azért a csillagokat mozgó földünk körül nem látjuk azon irányban, melyben azok valóban állanak, hanem mindig egy kis szöggel ugyanazon irányban, mely szerint földünk mozog, előbbre haladva látjuk. Ezen szög a csillag évi irányferdülése. Továbbá földünk naponkénti mozgása a tengelye körül épen úgy mint évi mozgása a nap körül irányferdülést okoz, mely naponkénti irányferdülésnek neveztetik. Ez azonban sokkal csekélyebb az évi irányferdülésnél, mivel földünk mozgásának sebessége a tengelye körül sokkal kisebb mint évi mozgásának sebessége a nap körül.

De ha még a csillagnak is van saját mozgása, mint például a napnak, akkor az állócsillagok irányferdüléséhez még valami hozzájárul. Mivel egy ilyen csillag azon idő alatt míg fénysugara a földre jő, helyét változtatja: azért a fénysugárnak észlelt iránya nem felel meg a csillag valódi földközépi helyének az észlelés idejére nézve.

Mivel azon idő, a melyben a fény a naptól a földre jő $= 493''^2$, és a nap közép mozgása egy nap alatt $= 59' 8''^{33}$: azért a nap irányferdülése a hosszban $= 20''^{255}$ mpercznyi ív, melylyel a naphosszak mindig kisebbre vétetnek. A naptávnak és sebességének változása miatt ezen érték az év folytatában egy másodpercznek néhány tized részei között ingadozik.

A 82. és 83. lapon a nap irányferdülése 7 napról 7 napra van följegyezve.

A nap és a hold látköze.

A nap és a hold helyei a csillagászati táblákban és évkönyvekben úgy vannak kiszámítva, mintha azokat földünk középpontjából látnók. Hogy tehát ezeket használhassuk, szükséges azon szöveget ismerni, mely azon két egyenestől képeztetik, melyeket a csillag középpontjából földünk középpontjához, és az észlelő helyéhez húzunk. Ezen szög *l á t k ö z n e k* (parallaxis) neveztetik. A látkör felett lévő csillagnak látköze *m a g a s s á g i l á t k ö z n e k* neveztetik.

A napnak és a holdnak látköze változékony, mivel azoknak táva a földünktől változik. A 82. és 83. lapnak 4. és 6. rovatában a napnak és a holdnak látkör-látköze 7 napról 7 napra van összeállítva, ezek a magassági látközök kiszámítására használatnak.

A nap és a hold sugara.

A 82. és 83. lapon a nap és a hold sugara 7 napról 7 napra vannak kiszámítva. A nap és a hold sugara alatt azon szöveget kell érteni, mely alatt ezen égi test a föld középpontjából észlelve mutatkozik. Ha a nap vagy a hold magasságát vagy egymástóli távát észleljük, akkor azoknak sugara mindig tekintetbe veendő, mivel csak széleiket észlelhetjük. Itt a nap és a hold látszó sugara 7 napra vannak kiszámítva, azaz azok, melyek alatt a nap és a hold az észlelő helyből látszanak.

A régiebb bolygódok szembenállás-naplói 1866-ra

A 84. lapon a 4 régiebb bolygódok szembenállás-naplói, különösen az egyenes emelkedés és elhajlás, továbbá a szembenállás ideje, fényereje és nagysága szerint vannak összeállítva.

Bolygódok.

A 85. és 86. lapon azon kis bolygók, melyek Mars és Jupiter között vannak, és az 1865-iki Almanach megjelenése óta fedeztetek föl, fölfedezési idejük, helyük, továbbá a fölfedező és kiszámító nevük, az észlelési helyek, végre a pálya-elemrendszerük szerint vannak följegyezve.

Üstökösök.

A 87. és 88. lapon előfordul az 1864-ik évben fölfedezett üstökösök tárgyalása.

Az alap-csillagok középhelyei 1866-ra.

A 89. és 90. lapon az alap-csillagok középhelyei 1866-ra vannak összeállítva évi változásaikkal az egyenes emelkedés és elhajlásban.

Különböző szemléldék földirati fekvései.

A 91. 92. és 93. lapon össze van állítva az egész földön létező nevezetesebb szemléldék földirati szélessége, továbbá azok hossza Budától időben számítva, végre a szemléldék hossza Ferrotól ívben számítva.

Jegyek és rövidítések magyarázata.

A 94. és 95. lapon össze vannak állítva mindazon jegyek és rövidítések, melyek ezen csillagászati és közönséges naptárban előfordúlnak.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
ALAPSZABÁLYAI.

ALAPSZABÁLYAI
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

A M. T. AKADÉMIA ALAPSZABÁLYAI.

I.

AZ AKADÉMIA CZÉLJA ÉS HATÁSKÖRE.

1. §.

A Magyar Tudományos Akadémia egy, ö cs. k. ap. Felsége különös oltalma alatt álló, tudományos intézet.

Czélja annak *a tudomány és szépirodalom művelése és terjesztése*, s *egyszersmind* a magyar nyelvnek egész gonddal csinosítása és gazdagítása.

2. §.

Ezen czélra mind *tudományos vizsgálatok* és kísérletek tétele, mind eredeti munkák iratása, s régi és új remekírók s egyéb jeles művek fordítása által törekszik.

3. §.

Hasonlókép a történet, nyelv, irodalom s művészet *emlékeit* gondosan felkeresi, s a tudomány gyarapodására szolgálókat közismeretbe hozza.

4. §.

Jutalomtételek által úgy a tudományos, mint a szépirodalmi, különösen a drámai munkásság élesztésére és táplálására igyekszik hatni.

A kormány által hasonló végre kiírandó jutalmakra érkező pályamunkákról az akadémia ad bíráló véleményyt.

5. §.

Az évenként nyomtatásban megjelenő magyar munkákat osztályonként szoros vizsgálat alá veszi, a legjelesbeket megjutalmazza, s a jutalmazás indító okait közzé teszi.

6. §.

Az akadémia, munkálkodása eredményeit nyomtatásban terjeszti el, és pedig ülési tárgyalásait havonkénti füzetekben megjelenő Értesítője által; történeteit, emlékbeszédeit és értekezéseit Évkönyveiben bocsátja közre.

7. §.

A beadandó kéziratokat az akadémia megvizsgálja, s ha helybenhagyást nyertek, azokat vagy tiszteletdíj mellett kinyomatja, vagy kijövetelöket illő segedelmezéssel támogatja.

8. §.

Tudományos czélok végett, különösen a haza minden tekintetbeni bővebb megismertetésére, ben és a külföldön utazásokat tétet vagy pártol.

9. §.

A tagok óvakodni fognak a vallást, az ország polgári állapotját és polgári kormányát illető, vagy akármely más politikai tárgyak vitatásától.

10. §.

Mindennemü akadémiai nyomtatványok a sajtószabály kíváncsalmái szerint kezelendők.

II.

AZ AKADÉMIA SZERVEZETE.

Tagok és tisztségviselők.

11. §.

Az akadémia szervezetét alkotják: az elnök, egy alelnök, 25 igazgatósági tag, továbbá tiszteleti tagok, kiknek száma a 24-et meg nem haladhatja, rendes tagok, kiknek száma 42-re van meghatározva, levelező tagok, egy titoknok, egy jegyző, s a szükséges tiszti és szolgaszemélyzet.

12. §.

Az akadémia munkássága *minden tudományra kiterjed*, ide nem számítván mégis a hittudományt; s azoknak következő hat osztálya van megállapítva:

1. a nyelv- és széptudományok,
2. a *philosophia*,
3. a törvénytudomány,
4. a történettudomány,
5. a matematikai és
6. a természeti tudományok,

melyek művelésével mindenik osztály terjedelméhez és fontosságához arányzott számú tiszteleti, rendes és levelező tagok foglalkodnak.

13. §.

Az *igazgató tanácsot* huszonöt tag képezi, kik az ország előkelő és tudányszerető férfiai közül választatnak (25. §.), s kiknek kötelessége az akadémia vagyonára ügyelni.

14. §.

Az akadémia közvetlen vezérlete az *elnököt* illeti, ki az ülésekben elnököl, s az akadémiát a hatóságok és mások irányában képviseli. Távolléte vagy másnemű gátoltatása esetében helyét az *alelnök* pótolja.

Mindkettőjüket illeti legközelebből az alapszabályok pontos megtartása iránti felelősség.

Osztályülésekben a jelenlevő legidősb tiszteleti, s ilyenek jelen nem létében a legidősb rendes tag is elnökölhet.

15. §.

A *tiszteleti tagok* száma, kik az osztályok által hozatnak javaslatba, a huszonnégyet meg nem haladhatja.

Ezek az összes s az illető osztályülésekben szókkal és szavazattal, az utóbbiakban s a bizottmányokban elnöklési joggal bírnak a 14. §. intézkedése szerint; s osztályuk munkálkodásaiban részt véve, a tudomány javát s az akadémia díszét előmozdítani törekszenek.

16. §.

A *rendes tagok*, kiknek száma negyvenkettőt nem haladhat meg, a nagygyűlés-, úgy az összes s az illető osztályülésekben szókkal és szavazattal bírnak. Kötelességök az illető szakokat önálló tudományos vizsgálatok és dolgozatok által előbbre vinni, s az akadémia mindennemű, alapszabályilag elébe tűzött, célja létesítésére reájok bízott dolgaiban társas munkásság, véleményezések és tudósítások adása által buzgón eljárni.

17. §.

A *levelező tagok*, kiknek száma meghatározva nincsen, az akadémia mindennemű üléseiben szókkal és tanácskozó szavazattal bírnak; s mind önálló tudományos vizsgálatok és dolgozatok által szakjokat előbbre vinni, mind az alapszabályilag kitűzött célok létesítésére reájok bízott dolgokban segédrészt venni köteleztetnek.

18. §.

A *titoknak* az igazgató tanács, úgy az akadémia mindennemű üléseiben előterjesztői hivatalt visel, azok határozatainak végrehajtásáról gondoskodik, a jegyzőkönyvet viszi, melyet az elnöklővel együtt aláír, az akadémia levelezéseit folytatja, történetét s mindennemű tudósítását írja, Évkönyveit és Értesítőjét szerkeszti, s könyvkiadásaira felügyel.

A titoknoki hivatal *tiszti személyzele* közvetlenül neki van alárendelve.

19. §.

A titoknok gondjaiban osztozik a *jegyző*, ki annak akadályoztatása esetében tisztét is viseli, s a levéltárra saját felelőssége alatt ügyel.

20. §.

Az akadémia tagjai jogosítva vannak a kineveztetésök szerint őket megillető, igazgató, tiszteleti, rendes vagy levelező tag *címét* viselni.

21. §.

A *taggá választatást* még a legérdemesb tudósnek is tehetségei elismertetésétől kell várnia; esedezőlevéllel s utánajárással *keresni* azt *nem engedtetik*.

22. §.

A *fő- és alkönyvtárnok*, valamint netán egyéb *gyűjteményörök* a reájok bízott ügyeket külön utasításaik szerint, hit alatt végzik.

23. §.

Pénztárnok és ellenőr a pénztárt utasításaik s az igazgató tanács határozataihoz képest, szintén hit alatt kezelik, s a bevétel és kiadás felől az igazgatóságnak szorosan számolnak.

Az okmányozott pénztári számadás minden év leteltével az elnököknek benyújtandó.

Az igazgató tanács tisztéhez tartozik a pénztári számadásnak utasításilag végzett könyvvivői és bizottmányi megvizsgálata, s a vizsgálatban netán felmerülő észrevételeknek a számadó pénztártisztek általi felvilágosíttatása után, annak végleges jóváhagyása, s a szokott felmentő levél kiadása.

24. §.

Az *ügyész* az akadémia jogait védi, s a számadásokat vizsgálja.

III.

VÁLASZTÁSOK.

25. §.

Az *igazgató tanács*, üresség támadván kebelében, választással egészíti ki magát, mely Magyarország cs. k. generalkormányzója, mint Ő cs. kir. ap. Felsége helytartója, megerősítése alá terjesztendő.

26. §.

Az *elnöki s alelnöki helyre* az igazgató tanács minden három évben, vagy egyébkénti hivatalüresülés esetében, három-három tagját hozza ajánlatba, kiknek kinevezése Ő cs. k. ap. Felségének van fenntartva.

Az elnökök legalább egyikének rendszeren Budapesten kell laknia.

27. §.

Tiszteleti tagok, az illető osztályok javaslatai alapján, a szavazható tagok összességének (51. §.) egyszerű többsége által vagy oly magas állású férfiak közül ajánlatnak, kiknek megnyerése által az akadémia díszé és java öregbedését várja, vagy oly jeles tudósok közül, kik a tudomány előbbre vitele vagy az akadémia körül magoknak érdemet szereztek.

A *belföldi tiszteleti tagok* kinevezése a general-kormányzóra bízott.

28. §.

Az akadémia szavazatos tagjai egyszerű többsége (51. §.) az illető osztályok javaslatára oly tudósokat ajánl mindenik megürült helyre *rendes tagokul*, kik egy vagy több szaki munka által a tudomány és irodalom körül érdemet, s ez által magoknak kitünő nevet és tekintetet szereztek.

Kinevezésök a general-kormányzóra bízott.

29. §.

Levelező tagokul, hasonlókép az osztályok javaslatára, a szavazatos tagok (51. §.) oly tudósokat ajánlanak, kik osztálybeli jeles

munkálkodásuk által a tudományok terjesztésére sikeresen hatottak, s ekkép az akadémiai czélok előmozdítására képességet bizonyítottak.

Kinevezésök a general-kormányzóra bízott.

30. §.

Külső levelező tagok, ugyanazon módon, oly *nem magyarok* sorából választatnak, kik vagy a tudományosság körül érdemeik által elterjedt bírt szereztek magoknak a tudós világban, vagy Magyarországot vagy az akadémiát közelebbről érdeklő munkával az akadémia különös kedvezéseire méltókká lettek.

Külföldi csak levelező, vagy tiszteleti taggá nevezhető. Ily kinevezés Magyarország general-kormányzója megerősítése alá terjesztendő.

31. §.

A *titoknok és jegyző* a rendes tagok sorából az igazgató, tiszteleti és rendes tagok elegyes ülésében választatnak.

A véghez ment választás mindannyiszor a cs. k. magyar general-kormányzóságnak megerősítés végett fölterjesztendő.

32. §.

Minden újonnan választott tag, a külsők kivételével, osztályába tartozó dolgozat felolvasásával vagy személyes meg nem jelenhetés esetén beküldésével, legfeljebb egy év alatt, *széket foglal*, különben megválasztása megsemmisülven.

33. §.

Mindennemű akadémiai tag a székfoglalási előadás megtartása után (32. §.) egy, az elnök és titoknok által aláírt *oklevéllel* tiszteltetik meg.

34. §.

A *főkönyvtárnokot* a gróf Teleki-nemzetség alapító ága, az *alkönyvtárnokot*, *könyvtártisztet*, úgy a *gyűjteményörököt* is, az akadémia szintén tagjai sorából, összes ülésben, szavazatok többsége által választja.

35. §.

Pénztárnokot, *ellenőrt*, *ügyészt* az igazgató tanács nevez, s azok neki vannak kizárólag alárendelve.

36. §.

Irnokokat az elnök nevez, ki egyszersmind *cselédeket* is fogad a kiszolgált katonai egyének elhelyezése iránt 1853. dec. 19-én kelt legfelsőbb rendeletre való tekintettel.

Számukat az igazgató tanács határozza meg.

IV.

FIZETÉSEK ÉS JUTALMAK.

37. §.

Elnök, alelnök, igazgató és tiszteleti tagoknak a nekik jutott kitünő méltóság és állás szolgál fáradozásaik díjául.

38. §.

A *rendes tagok* az akadémiai pénzalap erejéhez képest vonnak *munkáikért* fizetéseket; névszerint 800, 500 vagy 300 forintot conv. p., még pedig oly arányban, hogy egy hatoda a fizetett rendes tagoknak a legmagasb, két hatoda a közép, három hatoda az alsóbb *évdíjfokon* álljon.

Hány fizetéses rendes tagi hely létezzék idő szerint, azt az igazgató tanács javaslatára a general-kormányzó határozza el, ki, szintén az igazgató tanács javaslatára, a különböző évdíjfokokba léptetendő rendes tagokat is megnevezi. A többi rendes tagok munkáikért a pénzerőhöz képest, illő tiszteletdíjakra bírnak igényt, melyeket, valamint a tisztviselők fizetéseit és tiszteletdíjait is, az igazgató tanács alapít meg.

39. §.

A *cselédek* számára is, szolgálataikhoz képest, az igazgató tanács szab bért.

40. §.

A jutalomra érdemesített könyvek s pályairatok szerzőinek jutalmuk az akadémia javaslata szerint folyó vagy *emlékpénzben* adatik ki.

41. §.

Tiszteleti és rendes tag *jutalomkérdésekre* nem felelhet, kivévn az államkormány által kitéüzöttekre.

V.

Ü L É S E K.

42. §.

Az akadémia *székhelye* Pest városa.

43. §.

Az *igazgató tanács*, valahányszor szükséges, az elnök meghívására *összegyűl*, ki annak napját és óráját is meghatározza.

Arra, hogy az igazgató tanács végzéseinek érvényök legyen, legalább kilencz tag jelenléte kívántatik.

44. §.

Ezen gyűlés minden harmadik évben, vagy valamelyik elnöki hely megürülésével, tagjai közül hármat hoz javaslatba az elnöki, és hármat az alelnöki helyre; kebelében támadt üresség esetén kiegészíti magát (25. §.); az akadémia által javaslatba hozott költségek iránt végez, s az összes gazdasági ügyet intézi.

Az igazgató tanács tisztéhez tartozik a pénztári számadásnak utasításilag végzett könyvvivői és bizottmányi megvizsgálása, s a vizsgálatban netán felmerülő észrevételeknek a számadó pénztártisztek általi felvilágosíttatása után, annak végleges jóváhagyása, s a szokott felmentő levél kiadása.

45. §.

Az *osztályok* egyenként, vagy czélszerűen egyesülve, *havonként* egy-egy, vagy a tárgyak úgy kívánván, több, az elnök által bizonyos napra kirendelt *ülést* tartanak.

Ezen *osztályülésekre* az illető tiszleleti és levelező tagok hivatalosak, a Budapesten lakó *rendes tagok* ellenben megjelenni szorosan *köteleztetnek*; gátoltatásuk esetében az utóbbiak az elnöktől felmentést kérvén.

46. §.

Az *osztályülések tárgyai*: mindennemű tudományos előadás és értekeződés, a tagok vagy nem-tagoknak is az akadémia elébe terjesztett dolgozásai s egyéb közlemények olvasása, tudományos indítványok s vállalatok tárgyalása, úgy a jutalomügyi s választási előkészületek.

47. §.

Hogy valamely osztályülés végzéseinek érvényök legyen, legalább *öt szavazható tag* jelenléte (15. 16. §.) kívántatik.

48. §.

Oly ügyek, melyek bővebb átvizsgálást kívánnak, előleges tárgyalás végett *bizottmányokhoz* utasíttatnak. Ilyek vagy

a) *állandók*, melyekre bizonyos folyó munkák vagy kiadások bízattak, s melyek az illető osztály által elégséges számu rendes, és ha szükséges, levelező, sőt tiszteleti tagokból is állíttatnak össze s egészítettnek ki; vagy

b) *ideiglenesek*, melyek bizonyos munkák, pályairatok, fontos indítványok stb. megvizsgálásával minden külön alkalommal külön bízattak meg, s az illető tárgy kívánalmai szerint több vagy kevesebb, azon vagy más osztályi tagokból állíttatnak össze. Teendőik elvégzésével megbízásuk megszűnik.

Ily bizottmányi ülésekben tiszteleti, s ha olyan belé nevezve nincsen, a legidősb rendes tag elnököl.

49. §.

Az *összes akadémia* havonként az elnök által előre kirendelt napon legalább *egy összes ülést* tart, melyben a tiszteleti és rendes tagok döntő, a levelező tagok értesítő szavazattal vesznek részt.

Tárgyaik: az ülési jegyzőkönyvek olvasása, gyász- és emlékbeszédek tartása elhunyt tagok felett, az összes akadémiát illető indítványok, úgy az osztályülések által ajánlott vállalatok, jutalmazások, s minden, az igazgatóság intézkedését kívánó dolgok tárgyalása.

50. §.

Hogy az összes ülések végzéseinek érvényök legyen, legalább *kilencz szavazatos tag* jelenléte kívántatik.

51. §.

Az akadémia minden évben rendszeren *egy nagygyűlést* tart az elnök vagy alelnök személyes vezetése alatt, melyben a Budapesten kívül lakó rendes tagok is megjelenni *tartoznak*, de fontos okokból az elnök által a megjelenéstől fölmentethetnek.

Ezen gyűlés, melyben minden rendes és tiszteleti tag szava-

zattal bír, *új tagokat* hoz javaslatba kinevezés végett, s választ azon helyekre, melyek megerősítés alá terjesztendők; az osztályok által *jutalomra* ajánlott munkák és megfejtett *pályakérdéseknek* a jutalmat oda ítéli, s az osztályok ajánlására *új jutalomtárgyakat* állapít meg.

52. §.

Az akadémia minden évben a nagygyűlés után *egy ünnepélyes közülést tart*, melybe az igazgató tanács és az akadémia tiszteleti, rendes és levelező tagjai hivatalosak.

Ezen ülésben a titoknok évi jelentése az akadémia munkásságáról olvastatik, emlékbeszédek tartanak elhunyt tagok felett, tudományos és költői művek adatnak elő, kiosztatnak a jutalmak, az új jutalomfeladások s az új kinevezések és választások kihirdettetnek, emezek, a mennyiben a general-kormányzó megerősítésétől függően ez bekövetkezett.

53. §.

Minden, a mi az elsorolt különféle ülések és gyűlésekben tárgyalatik és végeztetik, a *jegyzőkönyvekbe* pontosan és teljesen felveendő.

Minden ülési jegyzőkönyvek különbség nélkül minden ülés vagy gyűlés megtartása után nyolcz nap alatt a cs. k. general-kormányzósághoz felküldendők tudomás és megvizsgálás végett.

54. §.

Az akadémiának évenként kéthavi *szünidő* engedtetik.

VI.

P É N Z T Á R.

55. §.

A *penz'árróli intézkedés* az alapszabályok értelmében az igazgató tanácsnál van; a közvetlen felügyelést arra, az elnök viszi, ki azt gyakrabban véletlenül megvizsgálván, annak mibenlétéről az igazgató tanácsot tudósítja.

56. §.

A jövedelem *hatodrésze* évenként tőkésítettik.

57. §.

Alapítóknak a tőkepénzt magoknál megtartani szabad, úgy mindazáltal, hogy ez a törvények értelmében bátorságba helyeztetve legyen, és törvényes kamatai pontosan befizetessenek.

58. §.

A pénztárba befizetett s gyümölcsözés végett kölcsön kiadott tőkepénzekről, az alapítók szándékához képest *külön-külön számadás* vitetik.

59. §.

Igazgató tanács tagja az akadémia tőkepénzeiből kölcsön nem vehet.

60. §.

A közigazgatás az alapszabályok és a közönséges egyleti rendeletek pontos megtartása, úgy az akadémia céljaira nézve vont határok figyelmébe vétele felett a felügyelést az erre meghivatott budai cs. k. helytartósági osztály—, s a generál-kormányzóság által e helytartósági osztály javaslatára kiküldött *országfejedelmi biztos* által gyakorolja. Az országfejedelmi biztos jogosítva van, az intézet ügyvezetésébe betekinteni, az erre vonatkozó számadásokat s egyéb okmányokat megsejmelni, s az igazgatóság ülései- s a nagygyűlésekben jelen lenni.

Az országfejedelmi biztosnak jogában áll az igazgató tanács vagy a nagygyűlés minden oly végzése ellen tiltakozni, mely által a legmagasb kormány céljait vagy az alapszabályokat megsértve vagy átlépve látja.

Ilyenmü végzés teljesítése iránt a cs. kir. general-kormányzóság útján a belügy-ministerium elhatározása kérendő, melynek megérkezéteig azon végzés életbe léptetése függőben marad.

Azon gyűlések jegyzőkönyvei, mikben az országfejedelmi biztos jelen volt, általa is aláírandók.

Az akadémiai gyűlések bejelentésére, azok előrajzának bemutatására nézve a magyarországi cs. k. general-kormányzóságnak 1854. jun. 11. 9142. sz. alatti (Kormánylap, 15. sz. II. r.) rendelete szabályzó marad.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ÜGYRENDE.

A Magyar Tudományos Akadémia

ÜGYREZDŐ

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ÜGYRENDE.

ELSŐ FEJEZET.

Osztályok és tagok.

I. Az akadémia, alapszabályai értelmében hat tudományosztályból áll, melyeknek köre következőleg állapítottatott meg:

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

A) Nyelv és irodalom.

Általános s különös nyelv- és írástörténet.

Általános és hasonlító nyelvtudomány.

Különös nyelvtudomány, ide értve a classicai és keleti, de főleg a magyar s azzal rokon nyelvtudományt egész terjedelmében, tehát a magyar nyelvtörténetet, hasonlítást, szónyomozást, nyelvtant és szótárírást, a nyelvjárások megismertetését, s a népi és köznyelv emlékeinek gyűjtését, magyarázatát és kiadását.

Nyelvbeli előadás tudománya.

Irodalomtörténet; könyvészet általán s különösen a hazai és nemzeti; régi magyar jeles írók jó kiadásai.

A nevezetesebb magyar munkák bírálata nyelv tekintetében.

Régi és új nemzetek remekíróinak fordítása.

B) Széptudományok.

Általános és különös szépműtan; hangzó, képző és mímező művészetek elmélete.

Műtörténet, műbírálat.

Szóló művészetek : szép prosa, különösen szónoklat.

Költészet.

II. Philosophiai osztály.

Embertan.

Elméleti bölcsészet.

Gyakorlati bölcsészet, névszerint észjog, erkölcs- és tiszta val-
lástan, történet philosophiája.

Bölcsészet története, bírálata.

Nevelés- és oktatástan, tanmunkák.

III. Törvénytudományi osztály.

Államtudomány.

Közgazdaság tágabb és szűkebb értelemben, tehát ide értve a
közrendtant, pénzügytudományt, s a segéd, névszerint kamarai tudom-
ányokat és statisticát.

Államtudományok története.

Törvények elmélete.

Nemzetek joga.

Polgári jog egész terjedelmében, tehát bányá-, váltó s keres-
kedelmi, úgy büntető törvény is.

Egyházi jog.

Oklevél-, pecsét-, idő-, nemzékrendtan, a mennyiben a tör-
vényismeret segédeszközei.

Törvények története.

Törvénytudomány története.

IV. Történelmi osztály.

Történetírás elmélete.

Emberiség és művelődés története.

Egyetemes és különös történetírás, polgári s egyházi, főleg
hazai.

A segédtudományok, névszerint, földirat, nemzékrend- és idő-
tan, úgy régiség-, érem-, oklevél-, czímer- és pecséttan.

A hazai történetek felvilágosítására közirományok, oklevelek s

egyéb történeti emlékek nyomozása, ilyenek s egyéb kútfők gyűjtése, kiadása, bármely nyelven legyenek azok írva.

Életírás, s itt is különösen a hazai.

V. Mathematikai osztály.

Tiszta mathesis.

Mechanika; matematikai természettan; csillagászat.

Geodæsia.

Építészet, polgári és vízi; géptan; hajózási tudományok; hadtudományok; műtan; bányászat.

VI. Természettudományi osztály.

Természetrajz: ásványtan, földisme; földtan; növénytan; állattan.

Kísérleti természettan, vegytan.

Boncz- és élettudomány, növényi, állati, emberi, hasonlító.

Gazdasági tudományok.

Orvosi tudományok.

2. Mindenik osztály tiszteleti, rendes és levelező tagokból áll, kiknek számát az osztályok kiterjedése és korszerinti fontossága határozza.

3. A tiszteleti tagok erkölcsi kötelességeit az alapszabályok 15. §-a határozza meg.

4. A rendes tagok kötelességei, az alapszabályok 16. §-a alapján közelebbről kifejtve, a következők:

a) Legalább minden második évben egy, az illető tudománynak hazánkban előbbvitelére szolgáló értekezést terjeszteni elő. Ezen kötelezettség alól csak azok vétetnek ki, kikre az akadémia szokott rendestagi foglalkodásaikon felül még külön más munkák kidolgozását is bízta.

b) A velők véleményadás végett közlött mindennemű nyomtatott vagy kézirati munkákat, pályairatokat, találmányokat, fölfedezéseket, javaslatokat szorosán megvizsgálni, s rólok írott jelentést tenni.

c) Minden egyéb, az osztály által a szabályok értelmében kiszabott munkálatban szorgalmasan eljárni.

d) A szakjokban feltetsző nevezetesb haladásokról, valamint

a tudományosság előmenetelére szolgálható tények-, adatok- s észleletekről az illető osztályban tudósítást adni, különösen pedig, mi a hazában a tudományt, illetőleg nemzeti nyelvet s művészetet illető, figyelemre méltó magát előadja, bejelenteni, hogy mind ezek az akadémia közlönyeiben közzé tétethessenek.

e) Akadémián kívüli munkálkodás által is igyekezni, hogy a tudományok magyar nyelven gyarapíttassanak.

5. A levelező tagok az akadémia mindennemű, tehát összes, osztályi és bizottsági üléseiben székkel és értesítő szavazattal bírnak, az illető osztály által velök véleményadás végett közlött tárgyakról jelentést adnak, valamint minden, a tudományosság előmenetelére szolgálható tények, adatok- s észleleteket az illető osztálylyal közölnek, s különösen azt, a mi a hazában a tudományt, nemzeti nyelvet s művészetet illető figyelemre méltó magát előadja, bejelentik; végre irodalmi munkásságuk által a hazai tudományosság előmozdítására törekcszenek.

6. A titoknok teendőit az alapszabályok 18. §-a határozza meg. Azok közül a) a határozatok végrehajtása mindenkor a jegyzőkönyv átvételétől számítandó nyolcz nap alatt okvetetlenül teljesítendő; akadály esetében az elnök értesítendő levén. E végrehajtásokról a titoknok ügyviteli jegyzőkönyvet viszen, melyet az illető osztályi vagy összes ülésben időről időre előterjeszt. b) A levelezésre nézve: a mennyiben az az akadémia nevében külföldi intézetekkel és tudósokkal folytattatik, két nyelven szerkesztendő, t. i. az eredeti magyar szöveg mellett, mely mint olyan aláíratik, oldallag latinul vagy azon tudományos testületek nyelvén, melyekhez a levél az akadémia nevében intéztetik. — c) A jegyzőkönyv azon szakaszát, melynél fogva valamely ügyben választmány bizatik meg, kiíratja, s az illető választmányi elnöknek legfeljebb nyolcz nap alatt, sürgetés esetben hamarább is, saját aláírása alatt, megküldi, hogy ez a kiküldött tagokat egybe hivathassa, s a választmány a jegyzőkönyvileg kijelölendő zárnagra jelentését beadhassa. d) A végre nem hajtott vagy függőben levő tárgyakról, melyekre nézve jelentés nem érkezett be, jegyzéket viszen, s azt a havi összes ülésben felolvassa.

7. A jegyző viszi az akadémia mindennemű üléseiben a jegyzőkönyvet, úgy hogy az a) az ülés után legfőlebb három nap alatt készen legyen; ekkor b) az ülés elején, az illető osztályokra

való tekintettel elnökileg kinevezett három, fontosb ügyekben öt tagu bizottmány által hitelesítettik. E bizottmánynak nyomatékosb indítvány esetében, a mennyiben kívánja, az indítványozó is tagja legyen. e) Az ekkép hitelesített jegyzőkönyvet, a hitelesítő tagokon kívül, az alapszabályok értelmében, az elnök, vagy a ki az ülésben helyette elnökölt, s a titoknok is aláírja. d) A jegyzőkönyvnek az elnökölt s a titoknok által aláírt másolata az alapszabályokban kiszabott idő alatt a kormányhoz fölterjesztetik. e) A jegyző gondoskodik róla, hogy a jegyzőkönyvek az egyik e végett rendelkezésére álló írnok által havonként letisztáztassanak.

8. A jegyző, mint egyszersmind levéltárnok, saját felelőssége mellett kezeli az akadémia levéltárát; az ebben levő irományokról pontos leltárt vezet, s abból bármely tagnak csak térítvény mellett ad ki bármely irományt.

9. Hogyha a titoknok vagy jegyző akadályozva volnának tisztökben eljárni, egymást kölcsönösen segítik s helyetteszik.

10. Tartoznak a tagok minden az akadémián kívüli tudományos dolgozásaik jegyzékét évenként a titoknokhoz beadni a végre, hogy magános munkálkodásaikról is állhasson külön pont a Névkönyvben.

11. Minden tag fel van szólítva, küldené be pecsét alatt évenként önbiographiai jegyzékeit, melyek feltöretlenül a levéltárban őriztetnek, míg azokra halál s készülendő életírás vagy emlékezésed esetében szükség leszen.

12. Halál által elvesztett tagjainak az akadémia következő végtiszteletet határozott:

a) Ha a halál esete Budapesten adja magát elő: a megholtak rókoi, osztálybeli társai-, barátai vagy szomszédaitól várja az akadémia, hogy a temetés napja- és órájáról késedelem nélkül értesítsék a titoknoki hivatalt, mely azt azonnal tudtokra adatja valamennyi Budapesten levő tagoknak, hogy az akadémia termeiben összegyűlvén, s innen testületileg indulván a gyász házához, társok temetésén fekete ruhában, minél számosabban megjelenjenek.

b) Ha ülés napján esnék a temetés, az ülés más napra tetetik át.

13. A társaság elhunyt tagjai emlékezetét háromféle módon tiszteli:

a) Rövid g y á s z b e s z é d d e l , melylyel a társ halálát valamely barátja , ki eziránt a titoknokot , mindjárt a hír vétele után tudósítja , s ilyennek nem-létében a titoknok, a temetés, vagy ha az elhunyt vidéken lakott, a vett hír utáni legközelebbi osztályülésben jelenti be. Kiadandó az Értesítőben.

b) É l e t r a j z z a l , mely az elhunyt életéhez s írói pályájához tartozó adatokat adja. Kiadandó a Névkönyvben.

c) E m l é k b e s z é d d e l , mely az elhunynak életét, munkálkodásait és hatását szónoki előadásban terjeszti elő. Különösen, midőn igazgató tagját vesztí el a társaság , készül emlékbeszéd, ha erre vállalkozó találkozik.

14. Ha valamely Budapesten lakó vagy tartózkodó tag oly szegénységben halna el , melynél fogva tisztességes eltakarítása sem lenne eszközölhető , e felől értesítettván , az elnök gondoskodni fog.

15. Általában csak holt tagok képei nyerhetnek a társaság teremében helyet ; minden egyes esetben titkos szavazás útján döntenek el : felfüggesztessék-e valakinek képe vagy se.

MÁSODIK FEJEZET.

Ü l é s e k .

Osztály- és Összes ülések.

16. Az akadémia h e t e n k é n t egyszer , ú. m. hétfőn, délután 5 órakor tart ülést ; többször , vagy más napon , csak különös szükség esetében.

17. Minden év vége felé a titoknok a jövő évre szóló Ü l é s s o r t az elnökség elébe terjeszti helybenhagyás végett. Abban az osztályok a szerint váltakoznak , hogy a nyelv- és széptudományi osztály után a philosophiai, törvény- és történettudományi osztályok kapcsolatosan , ezek után a matematikai és természettudományi együtt, s ismét a philosophiai, törvény- s történettudományi egyesült osztályok tartsanak ülést, s minden hónap utolsó osztályülését összes ülés kövesse.

18. Valamennyi helyben levő tag minden akadémiai év kezdetén körlevél által szólíttatik fel az ülések látogatására ; külön meghívó csak az Üléssortól történő eltérés esetében küldetik szét.

19. A ki *nem tagja az akadémiának*, ha az ülésekben meg kívánna jelenni, kell hogy valamely tag által a *Vendégkönyvbe* beirassék, mi által az egész illető évre bemeneti engedelmet nyer.

20. Valahányszor az elnök az előforduló tárgyak tekintetéből illőnek itéli, az ülést *zártnak* nyilatkoztatja, melyben tehát vendég nem jelenhetik meg, vagy, ha a szokott akadémiái ülés zárttá alakul, abból távozik.

21. Az *osztályok tárgyai* szorosan szakbeli előadások és közlések, mik az illető tudomány előmozdítását eszközölhetik. Ezek minél részletesebbek és kimerítőbbek, annál inkább felelendnek meg a kitzúzott czélnak. Különösen tehát:

a) Ily értekezések és emlékiratok az illető osztály köréből, s azok felett szóbeli értekeződés.

b) Nagyobb kézirati munkákból egyes szakaszok közlése, az egésznek ismertetésével.

c) Mindennemű érdekes közlemények, melyek a tudományok, s illetőleg a szépművészetek haladását tárgyazzák, tehát ide vágó figyelemre méltó esetek, vizsgálódások, tapasztalatok, mik akár az eddigi tanok megerősítésére vagy megvilágosítására, akár új nézetek megalapítására szolgálnak.

d) Bármely találmányok bemutatása és fölfedezések bejelentése, ha tudományos szempontból vétettek fel, s az illető szak gyarapítására vannak.

e) Nagy figyelmet érdemlő bel- és külföldi munkákról tudósítás.

f) Bel- és külföldi nagyhírű, s a tudomány vesztéségével elhúnyt férfiak munkálkodásai és hatásuknak méltatása, ha nem voltak is a társaság tagjai.

g) A szótári munkálkodások. Végre

h) Mindennemű osztálybeli munkálatok tárgyalása és elintézése, ide tudva a pályamunkák elítélését s a nyomtatandó kéziratok megvizsgáltatását is.

22. Az *osztályülési tudományos előadásokra* nézve a) az osztályok az Üléssor szerint reájok eső üléseknek előadási tárgyakkal ellátásáról, illetőleg a tagok vállalkozása útján, jókor gondoskodjanak, s a megállapított *előadásokról* mindig jókorán értesítsék a titoknokot, hogy ez mindegyik ülés tárgyait nyolcz nappal előbb a terem fekete tábláján kihirdethesse.

b) A felolvasó köteles teljesen előadni értekezését a részére engedett egy óra alatt, vagy egészen felolvastván azt, ha terjedelme engedi, vagy vázlatban terjesztvén elő, mutatóványok közlése mellett. A vázlat, mely az egésztől fogalmat nyújt, rövid kivonat, vagy szóbeli ismertetés lehet. Az értekezésnek a következő ülésekben folytatása nem engedtetik meg.

c) Nem-akademicusok, kik valamely értekezést az akadémia előtt fel kívánnak olvastatni, azt csak valamely osztálybeli tag útján tehetik, ki, ha a munkát előterjesztésre alkalmasnak tartja, azt idején az előrajzba felvétel végett bejelenti, s az illető ülésben elő is adja.

d) Ha a tárgyak halmaza vagy elhalaszthatlansága úgy kíváná, bármely ülés, az elnök által e végre rendelt napon, folytatható.

e) Székfoglaló értekezés elővizsgálat nélkül, minden más előadás elnökiileg kirendelt három bíráló szavazata alapján yétetik fel az Értesítőbe. Ha a székfoglaló az Évkönyvekbe adatik be, e gyűjteményszempontjatekintetéből megy osztályi vizsgálat alá. Egyébiránt

f) Az előadott munkáról szabadon rendelkezhetik a szerző. Ha azonban székfoglaló vagy emlékbeszéd az előadó tag által másutt adatnék ki, fentartja magának az akadémia, azt saját közlönyében is adhatni, s ez esetben díj nélkül.

23. Minden tagnak van joga szándéklott előadását bizonyos ülésnapra a titoknokkal bejegyeztetni. Ha az ekkép jelentkezők száma kelleténél nagyobb volna: az előadás idejére nézve intézkedjenek a titoknokkkal.

24. Ha ki valamely fontosabb *indítványt* szándékozik tenni, azt jókor bejelenti a titoknoknak, hogy az előrajzba bemehessen.

25. Ha valamely indítvány elfogadtatván, bővebb kidolgozására küldöttség rendeltetnék: az indítványozó ebben mindenkor benn legyen.

26. Minthogy a *hivatalos tárgyalások* gyakran sok időt kívánnak, s miattok ilyenkor a legérdekesb tudományos közlések is csak fáradt figyelemre tarthatnának számot; minden ülés az e napra tett egy vagy több előadással kezdetik meg; ezt követik a folyó tárgyak közül azok, mik késedelmet nem szenvednek.

27. Az osztályok közül a nyelv- és széptudományi külön, a philosophiai, törvény- és történettudományi, s ismét a matematikai és természettudományi kapcsolatban tartván üléseiket: mindenik tiszt-

teleti és rendes tag csak a maga, egyes vagy egyesült, osztályülésében bír döntő szavazattal; tanácskozó szavazattal azonban minden rendbeli tag bármely osztályban bír, valamint előadási joggal is.

28. Oly kérdésekre nézve, melyek természetöknél fogva több osztályt is érdekelnek, fenmarad az összes ülésre hivatkozás.

29. Midőn az osztályok bizottmányilag működnek, minden rendbeli osztályi tagok meghívtnak ülésokbbe, s a fölterjesztendő jelentés szerkesztésével keblökből bíznak meg valamely tagot.

30. Az összes ülések tárgyai: igazgató tagok feletti emlékeztédek, az akadémia közös ügyeire, szervezeti intézkedéseire vonatkozó kérdések, más tudományos testületekkel viszonyai tárgyalása és küldemények bemutatása.

31. Minden ülés végén a titoknak a következő ülés előrajzát felolvassa, s azt a terem fekete táblájára felfüggeszti.

II. Nagygyűlések.

32. A nagygyűlés teendői levén: tagok választása, a nagy jutalom odaitélése, a pályázatok feletti határozás és új jutalomtárgyak megállapítása: mindezen tárgyak az osztályok által jókor előkészítendőek.

33. Ehhez képest tartoznak a vidéki rendes tagok is, a nagygyűlés előtt két nappal, Pesten megjelenni, hogy a velök kiegészített osztályok szavazó tagjai összeülvén, mind a megkoszoruzandó nyomtatott munkák, mind a megállapítandó jutalomkérdések, úgy a választandó tagok iránt is, a nagygyűlés elébe terjesztendő jelentéseiket minél gyorsabban elkészíthessék.

34. A nagygyűlés üléseiben vendég nem jelenhetik meg.

III. Közülés.

35. Az összes ülések kötelessége jókor gondoskodni arról, hogy a köz ülési előadásra alkalmas munkákban foglalkozás ne legyen. E végre mind az Évkönyvekbe és Értesítőbe szánt dolgozatok vizsgálatánál ügyelettel lesznek a vegyes közönség előtti felolvashatásra, mind megbízás útján is gondoskodnak, hogy érdekes előrajzot adjanak a nagygyűlés elébe, mely azt végkép megállapítja.

IV. Állandó Bizottságok.

1. Történelmi bizottság.

36. Az állandó történelmi bizottság *feladata* a magyar-történelem kútfői felkeresése, gyűjtése, kiadása. E végre a) levelezésbe boesátkozik nyilvános és magán könyv- és levéltárak birtokosaival, őreivel, egyes gyűjtőkkel s történetkedvelőkkel, az itt-ott fenmaradt kútfőszerű emlékekről tudomás, regesták, hű másolatok, a hol lehet eredetiek szerzése végett; hol ilyek máskép a tudománynak meg nem menthetők, azok megvételét ajánlja az akadémiának. Különösen b) kötelességének tartja nemcsak rögtön kiadandókat gyűjteni, s azok közzétételét azonnal eszközölni, hanem mindent felhalmozni, mi jövőre is a reá bízott czélok létesítésére szolgálhat, hogy ekkép egy kritikai hűséggel és pontossággal később kiadandó *Egyetemes Magyar Okmánytár* előkészítettessék.

37. Ezek eszközölhetésére, a bizottságnak, az akadémiái pénztárnok kezelése alatt, egy *külön pénztár* szolgál, melynek bevételi forrásai a) az igazgató tanács által e végre kirendelt évi alap; b) a Teleki-alapítvány; c) az általa kiadott könyvek jövedelme; d) egyes hazafiak e célra tett és teendő ajánlatai. A gyűjtött történeti kincseket kiadja:

A) A *Történelmi Tárban*, melynek fő czélja a m. tört. kútfők ismeretének előmozdítása, s kisebb kútfők közlése. Ilyek különösen 1. Megyék, kerületek, városok, vidékek s kisebb községek községi életére, jogviszonyaira és szerkezetére vonatkozó iratok, mint statutumok, jegyzőkönyvek, jövedelmi és költség-kimutatások; a tanulás és fontossághoz képest egészben vagy kivonatban. 2. Családok, uradalmak, úgy egyházi megyék, káptalanok, szerzetek és egyházi községek történetére vonatkozó iratok, tehát ok-és alapítványlevelek, végintézetek, nemzékrendi jegyzetek, jószágbecsük és jövedelmi kimutatások, egyházlátogatási jelentések, anyakönyvek és necrologiumok kivonatai stb. 3. A földmívelés, műipar és kereskedelem történetére vonatkozó emlékek, mint urbáriumok, czéh-szabályok, árszabások, vásárkiváltságok stb. 4. A törvényhozás, közigazgatás, országos pénzügy és jogszolgáltatás történetét felvilágosító jelentések, utasítások, magán naplók, összeírások, nevezetesebb pörök és ítéletek, kivált a régiebb időkbel. 5. A külviszonyokat felderítő állami szerződ-

vények, békekötések s azokra vonatkozó acták, követségi utasítások, jelentések, a régibb időből. 6. Egyes nevezetesebb eseményekre, úgy historiai személyekre vonatkozó okmánysorok, levelezések. 7. Régi kéziratok- és könyvekben, régi missálék- és naptárakban stb. találtató historiai feljegyzések; továbbá kisebbféle naplók. 8. Tudományos intézetek történeti emlékei. 9. Felirások. 10. Levél-, könyv- és kézirat-tárak historiai kéziratai és okmányai ismertetése, kivonatai, regesták aiaikjában. 11. Utasító, ismertető sorozata Magyarországot s annak régi tartományait illető, külföldön megjelenő historiai kútfőknél; úgy szinte külföldi munkákban találtató magyar historiai kútfői közlések kivonatai. 12. Az akadémiához érkező okmányok tartalomjegyzékes folyó sorozata. — Mi e közlemények formáját illeti, az azokat bevezető, követő, berekesztő szöveg nem annyira okoskodó s történetnyomozó, mint lényegesen kútfő-ismertető, ezeket csoportozó és összefüggesztő legyen.

B) A *Magyar Történelmi Emlékekben* (Monumenta Hungariae Historica). Ezek fő osztályai a) *Okmánytárak* (Diplomataria), egyes nagyobb korszakok, vidékek, hatóságok, családok vagy tárgyak szerint, oklevelek- s másnemű hivatalos és történeti érdekű magán irományokból, melyek eddig vagy egészben, vagy részekben kiadatlanok; vagy kézen nem forgó, főleg külföldi munkákban jelenvén meg, írónk előtt nagyobb részt ismeretlenek; vagy ha nálunk megjelentek is, részint nem mentek még be okleveles gyűjteményeinkbe, részint igen hibásan adattak ki. b) *Kútfőszerű Történetírók* (Scriptores) deák, magyar, sőt más nyelveken is. c) *Országgyűlési irományok*: acták, naplók, kiadatlan törvényszövegek. — Külön osztályait e közzétételeknek képzik:

C) A *Török-Magyar Kor Történelmi Emlékei*, melyek gyűjtése-, fordítása- s a bizottság ügyelése alatt kiadásáról egy külön e végett megbízott tag gondoskodik.

D) A *Magyar Leveles Tár*, vagyis magyar nyelven írt régibb levelek gyűjteménye, melyek mind az országos és egyházi, mind a műveltségi, beléleti és nyelvtörténetre kútfőül szolgálnak.

38. A tárgyak megvizsgálása-, megbírálása- és összeállításában a bizottság önállólag jár el; de munkálatairól évenként az összes ülés elébe részletes jelentést ad.

2. *Archaeologiai bizottság.*

39. E bizottság figyelmének tárgyai a hazában létező és fellelhető, minden ó és középkori, régiségtani becű műmaradványok, legyenek azok magyar vagy nem magyar eredetűek. Tehát minden régi épületek, vagy olyaknak maradványai; régi kőfaragványok, akár önálló, akár mint régi épületek részei fenmaradtak, ú. m. szentek állóképei s egyéb szoborfélék, kőkoporsók vagy sírfedeleek, dombormunkával vagy régi felirattal faragott czímerképek, keresztelő-medenczék, oltárok; fafaragványok; szobrászati öntvények, ide értve a régi harangokat is; az itt-amott nagyobb csoportozatokban előforduló mesterséges halmok (különösen kúnhalmok); régi festések, templomok és házak falain, vagy önálló is; metszések nyomatai vagy táblái, rézben vagy fában; régi fegyverek, bútorok, eszközök, edények; régi érmek, pecsétnyomók és pecsétek, czímerek sat. műtörténeti tekintetben.

40. A bizottság igyekszik ilyennemű régiségek létezéséről tudomást szerezni, azoknak fellelhetése és fenttarthatása módjáról tanácskozik, s ez iránt az akadémia előtt indítványokat tesz, azoknak, vagy rajzaiknak gyűjtéséről gondoskodik; s mindezek nyomán az említett régiségek ismeretét, és azoknak a tudomány, névszerint az archaeologia, epigraphika, numismatica, sphragistika, heraldica stb. érdekében felhasználását és lehető hasznosítását eszközli és elősegíti.

41. Az archaeologiai bizottság szakértő és szakkedvelő akadémiai tagokból áll; de az akadémián kívül levő oly férfiak segítségével és hozzájárulásával is élhet, kik vagy szaktudományuk-, vagy birtokuk-, lakhelyöknél fogva, s a régiségtudomány iránti szeretetből a bizottság működését elősegíteni képesek és hajlandók.

42. Kivánatos levén a hazai s nemzeti régiségeknek rendszeres, megismertetése s leírása, úgyszintén a mű- és történeti emlékek megőrzése és fentartása, a bizottság körét a következők teszik:

1) Egy hazai archaeologiai *repertorium* készítése, melyben a) mindazon nemzeti régiségeink kimerítő s lehetőleg rendszeres összeírása és sorozata adassék, melyek eddig egyes leírások által többé vagy kevésbbé közismeretre jutottak, a tárgyaknak lehetőleg összes s minden

egyes leírásaira sőt rajzaira is utaló pontos idézetekkel, s a mennyire lehet, a tárgyaknak, valamint a leírásoknak és rajzaiknak rövid jellemzésével sőt bírálatával. c) Folyó följegyzése minden újabb fölfedezéseknek és leleteknek, melyek akár egyenes bejelentés, akár egyéb magán tudósítás, vagy a napi sajtó útján a bizottság és tagjai tudomására jutottak.

2) A hol szükségesnek mutatkozik, egyes nevezetesebb régiségi tárgyaknak *a hely színén* történendő *megvizsgálata*, tagjai vagy más szakavatottak által, ásatások, az ország egyes, régiségekben s különösen építészeti műemlékekben dúsabb vidékeinek beutaztatása, s az érdekesebb és nevezetesebb tárgyaknak avatott egyének által fölvétele s lerajzoltatása.

3) Megkeresése a kormánynak és hatóságoknak az iránt, hogy az alattok levő organumoknak a felmerülő régiségi találmányokról és fölfedezésekről minden egyes esetben teendő jelentést hagyják meg; valamint ezen jelentéseknek a bizottsággal leendő haladéktalan közlésére is fölkérése.

4) Minden adandó alkalommal viszonyba lépés mindazon világi és egyházi hatóságokkal, községekkel, egyházi védnökségekkel, vagy egyes birtokosokkal, a kiknek felügyelése alatt vagy birtokukban nevezetesebb mű- vagy csak történeti, különösen pedig építészeti emlékek vannak, hogy így a hazai régiségek s történeti emlékek kellő fentartására hasson, meggátolja azok lerombolását, s befolyjon a netalán előveendő újításokra és változtatásokra. Ezen irányban is kikéri a kormánynak és hatóságoknak fő felügyeletét, melyeknek közbevetése által igényt tart rá, hogy minden egyes felmerülő esetben az ily emlékek fentartását, azoknak változtatását vagy éppen megsemmisítését illetőleg eleve értesíttessék; tudta és közbenjárása nélkül semmi ily emlékeket érdeklő nevezetesebb határozatok, munkálatok, változtatások fogamatba ne vétessenek; sőt igyekezni fog kieszközölni, hogy a hol ezen emlékek hasonló eljárás által veszélyeztetve volnának, az ily munkálatok a bővebb tárgyalásig felfüggesztessenek; az újítások- és változtatásoknál minden befolyását oda intézvén, hogy azok a műemléknek lehető legnagyobb kíméletével s mindenkor csupán eredeti stíljének megfelelő idomban történjenek.

5) Feladata egy rövid, közérthetőségű *Utasítás* kidolgozása és minél több példányban közzétévése, mely a romladozásnak leg-

inkább kitett mű- és történeti építészeti emlékeknek, mint régi romvára-
 raknak, egyházaknak stb. a lehető legegyszerűbb módon, s legcse-
 kélyebb költséggel való fõntartását, vagy csak azoknak a további fe-
 nyegető enyészettõl megõvását, a mint mindenki által könnyen esz-
 közölhetõ, elõadja s tanítsa. Ügyelni fog egyszersmind arra, hogy
 lehetõleg népszerűen készült iratok által a mű- és építészeti stílusokat
 a nagy közönséggel megismertesse; s az által ne csak a műismerete-
 ket s műirányt terjeszsze, de különösen oda is hasson, miszerint a
 műépítészeti emlékek újításánál és javításánál azok eredeti idoma és
 ízlése tekintetbe vétessék, mind pedig a közönséget a régiségek és mű-
 emlékek iránt általa teendõ jelentéseiben és leírásaiban azok műbe-
 cse megismerésére, s kellõ megnevezésére és meghatározására utasítsa.

6) Oly kitünõ becsû vagy nemzeti érdekû emlékeknél, me-
 lyeknek fentartása veszélyeztetve van, mindent el fog követni a fel-
 ügyeléssel megbízott hatóságoknál, s különösen azon községeknél és
 egyeseknél is, kiknek azok birtokukban vannak, hogy azokat az
 érintett műemlékek kellõ fentartására bírja. Hol ez irányban siker
 nem kíséri lépteit, igyekezni fog az ily emlékeket az illetõk birtoká-
 ból számára kinyerni, azokat tehetsége szerint helyreállítani, javítani,
 vagy csak fentartani, s a mennyire ez tehetségében nem állana, a
 nemzet segélyéhez is folyamodni fog, s azokat köz nemzeti birtok és
 adakozás tárgyává igyekszik tenni.

7) Munkálkodásáról idõnként kiadandó *Közleményeiben* je-
 lentést teend a befolyása és közremunkálása által fentartott, az enyé-
 szettõl megmentett s kijavított műemlékekrõl, vagy egyéb régiségek-
 rõl, valamint e nemû szerzeményeirõl, melyeket a nemzeti Muzeumba
 teszen le. Rendesen vezeti a hazai régiségek összeírását és találmá-
 nyok följegyzését. Más részt az archaeologia összes szakaiból a hazai
 régiségeket minden irányban ismertető leírásokat, tudományos érte-
 kezéseket és monographiákat hoz, valamint egyes kisebb figyelmez-
 tetéseket és jelentéseket. Ily figyelem-ébresztésül egyes régiségi tár-
 gyakat érdeklõ *kérdéseket* tesz föl, s megfelel a mások által tett kér-
 désekre, s felvilágosításokat ad az ügybarátoknak s a közönségnek.
 Sõt tekintettel mindig a hazai régiségtanra, figyelemmel kíséri az
 általános régiségtni buvárlatokat s éfõlfedezéseket is, az újabb e
 nembeni ismereteket, valamint minden, körébe vágó, nevezeteseb szak-
 munkákat megismertet.

8) A nemzeti régiségek bejelentése iránt már előbb az akadémia által 1848-ban, újabban pedig 1859-ben közzétett felhívásoknak igyekeznek a lapokban és azokon kívül is minél nagyobb nyilvánosságot eszközölni. E végre különösen az archaeologia minden szakából különös kérdés-sorozatokot fog tagjai által kidolgoztatni s összeállíttatni, melyek minden egyes tárgynál a kevesbbé avatott ügybarátokat is a figyelemre méltóbb mozzanatokra, részletekre s eltérésekre figyelmeztessék, s így mintegy bővebb utasításul szolgáljanak a régiségtan tárgyainak felismerésében.

43. E czélok létesíthetésére a bizottság egyik tagja mint *bizottsági titkár* fog működni. Ez a) bizottsági ülésekben előadói tisztelet visel, b) ezek határozatait jegyzésbe veszi és végrehajtja; e szerint c) a bizottság rendeltetése (42. pont) érdekében szükséges felszólításokat, megkereséseket, figyelmeztetéseket, tudakolásokat, jelentéseket írja, szóval, az összes levelezést a bizottság nevében viszi; d) utazásokat teszen; e) az Archaeologiai Közleményeket szerkeszti.

44. Mind ezek eszközölhetésére a bizottságnak, az akadémiai pénztárnok kezelése alatt egy *külön pénztár* szolgál, melynek bevételi forrásai: a) az igazgató tanács által e végre kirendelendő évi alap; b) a gr. Andrássy Manó bizottsági tag és társai által nyomtatásokra felajánlott kétezer forint; c) a bizottság által kiadott nyomtatványokból befolyó pénzek; d) a tudomány barátjai által, bizottsági felszólításra beküldendő tízforintos adalékok, melyekért azoknak a bizottság által kiadott nyomtatványok járnak ki. — Sürgetős esetekben, bizottsági határozat nyomán, a bizottsági elnök is tehet utalványozásokat.

3. *Statistical bizottság.*

45. A statistikai bizottság *feladata* mindennemű statistikai adatokat, melyek a magyar koronához tartozó országok köz viszonyaira vonatkoznak, gyűjteni, rendezni, megbírálni, s más államok adataival is egybevetve feldolgozni; s azok kibocsátása által Magyarország lehetőleg hű statistikai ismertetését eszközölni.

46. Felhasználja ugyan a bizottság, kellő bírálat mellett, a más utakon is közzétett adatokat; fő teendőjéül tekinti azonban, a magas kormány, az egyházi és világi hatóságok, testületek, egyesületek és intézetek, úgy magánosok, s ha szükség, a hely színére

tett kiküldések útján jutni ez adatok birtokába. A mennyiben pedig hazai viszonyainknak más országok statistikai adataival egybevetése is kívánatos, az akadémia közbejöttével a külföld rokon irányu társulataival és intézeteivel, kiadásaira nézve, csereviszonyba lép.

47. A bizottság, munkálkodásai eredményeit „Statistikai Közlemények” czímű, időhöz nem kötött füzetekben bocsátja közre, melyekben, önérthetőleg, nem akadémiai tagok részéről is fogadtatnak el mind adatközlések, mind kidolgozott értekezések is. Mind ezek körül, valamint munkálatai módjára s belső szervezetére nézve, a bizottság önállóság jár el. Az akadémiai pénztárnok által kezelt *pénztára* forrásai: a) az igazgatóság által e célra kirendelendő évi alap; b) külön alapítványok és adakozások; c) Közleményei jövedelme.

4. *Mathematikai és Természettudományi bizottság.*

48. E bizottság feladata az összes magyar hazát természettudományi és műtani tekintetben átvizsgáltatni és megismertetni. Ehhez képest működési ágai következők: Természettudományi nyomonkérés és közlések, vidékek leírásai állat-, növény- és ásványrajzi tekintetben; földtani, öslénytani közlések; meteorologiai adatok, a mennyire lehet, kiterjesztve a nedvességi, légnyomati, villanyossági stb. viszonyokra; magasságmérések hálózatának létesítése természettudományi és technikai szempontból; vegytani vizsgálatok, gazdasági, földtani és hydrographiai tekintetben; azon iparos eljárások megismertetései, melyek többé-kevésbbé honunk sajátjai; megismertetése a honunkban létre jött nagyobb szerű építkezési, ú. m. vasúti, híd-, csatornaépítési, vízszabályozási, lecsapolási, vezetési stb. vállalatoknak.

49. E célok létesítésére a bizottság összeköttetésbe teszi magát oly férfakkal, melyek a tanárok, orvosok, gyógyszerészek, mérnökök, építésszek, iparvállalatok vezetői, bányászok, s általában tudomány- és természet-kedvelők, — kiknek segédelmével amaz adatok, rajzok, leírások birtokába juthat. Továbbá kirándulásokat, utazásokat eszközöl: tárgyakat gyűjt, melyek a nemzeti Muzeumba adatlaknak be, hol használatul úgyis minden szakember rendelkezésére állanak; sőt a múltakra is kiterjesztve figyelmét, a Magyarországról szóló nyomtatott munkákat és értekezéseket, úgy ily kéziratokat is lajstromoz, gyűjt, s tartalmukat megismerteti.

50. Kutatásai, levelezései, dolgozásai eredményeit a bizottság saját közlönyében teendi közzé; mely végre s a fentebbi czélokra szolgál neki az akadémiai pénztárnok kezelése alatt egy külön *pénztár*, melynek forrásai a) az igazgatóság által kirendelendő évi alap, b) Közleményei jövedelme.

5. Nyelvtudományi bizottság.

51. A Nyelvtudományi bizottság *feladata* arra van irányozva, hogy az osztály nyelvészeti ügyei, egységes, összevágó, következetes vezérlés és felügyelés, folytonos szemmel-tartás és gyakoribb eszmecsere mellett, élénk, öszhangzó, nyomos előhaladást tegyenek. Ehhez képest a bizottság működési ágai a következők:

A) *Nyelvtaniak*. Ide tartoznak a helyesírás, a nyelvrendszer, s a nyelvjárások ügyeinek folytonos figyelemmel tartása.

B) *A szótárügy*. Ide nem értve a nagy szótárt, mely befejezett ténykép áll a bizottság előtt, a tájszótár folytatása, a mesterműszótárról gondoskodás, a műnyelvi kérdések véleményezése, helynevek, szójárások, phraseologia stb. gyűjtése tartoznak e rovatba.

C) *A nyelvtörténet ügye*. A Magyar Nyelvemlékek szerkesztője a bizottságtól veszi utasításait a másolások, kiadások s egyes szerkesztési kérdések körül.

D) Az alapszabályok 3. §-a szerint az *irodalom emlékeinek* fölkeresése, s a tudomány gyarapodására szolgálók megismertetése.

E) *A hasonlító nyelvészet* mind fontosabb, sőt immár mellözhetlen kiegészítő része levén az összes nyelvtudománynak, a bizottság ez irányban is tért nyit az eszmecserének, vizsgálatai körébe bevonván nem csak az összes altai nyelvészetet, hanem a sémi, árja s így a classicus nyelveket is.

52. A nyelvtani, szótári és irodalmi munkálatok körében előállítandó egyes munkákról alkalmilag tesz a bizottság előterjesztéseket az osztály útján az elnökséghez és igazgatósághoz. Állandó, rendszer, folytonos kiadásai pedig a bizottságnak: 1) A régi nyelv- és irodalmi emlékek folyamatban levő kettős gyűjteménye (Nyelvemlékek és Corpus Grammaticorum). 2) A nyelvjárási, szótári és nyelvemléki anyagok iránti levelezés, másolatok, szerzések költségei. 3) Kisebb anyagok és dolgozatok közzétételére a bizottság saját

közlönyt nyer „*Nyelvtudományi Közlemények*“ cím alatt, a melybe tétetnek által az osztálybeli szorosan nyelvtudományi értekezések és közlések is. (Ehhez képest a nyelv- és széptudományi osztály Értesítője körének megszorításáról lásd a 63. §-t).

53. A *Nyelvtudományi Közleményeket* a bizottság előadója szerkeszti.

54. A bizottság rendes kiadásainak fedezésére az akadémiái pénztárnok kezelése alatt külön pénztár szolgál.

55. A bizottság nem-akadémiai tagok közremunkálását is elfogadja és díjazza, kapcsul szolgálván ekkép az akadémia és az író-közönség közt.

56. Az állandó bizottságok havonként rendszerint egyszer gyűlnek össze; névszerint az archaeologiai bizottság minden hó első keddjén, a matematikai és természettudományi bizottság a hó első szerdáján, a statistikai minden hó első csütörtökén, a történelmi minden hó első péntekén, a nyelvtudományi minden hó első szombatján, délután 5 órakor, az akadémiái teremben; rendkívül pedig, valahányszor a szükség kívánván, az illető bizottsági elnök a bizottságok tagjait összehívja.

HARMADIK FEJEZET.

Könyvkiadások.

I. Évkönyvek.

57. Az Évkönyvekbe csak oly értekezések vétetnek föl, melyek vagy új tárgyat adnak elő, vagy, bár ismeretes alapokon, új vizsgálatokba bocsátkoznak, új összevetéseket, összeállításokat, nézeteket, következtetéseket foglalnak magokban, s e mellett tárgy- és nyelvbeli előadásra a jelenkor haladási fokának teljesen megfelelnek. Ehhez képest az osztálybeli vizsgálók e tekintetre szoros figyelemmel lesznek, kiknek tudósításai nyomán az értekezések sorsát az illető osztály határozza el.

58. Az Évkönyvekbe szánt, s elébb az illető osztályülésben, egész kiterjedésök szerint, vagy ha az nem lehetne, kivonatosan felolvasott, s majd osztályilag megvizsgált és elfogadott értekezések,

legott elfogadtatásuk után, a mennyiben külön füzetet alkothatnak, egyenkéntes külön czímlappal kinyomatván, kiadatnak, félre tétetvén azokból bizonyos példányszám, hogy mikor az ily egyenként közzétett kiadványok 56—60 ívre gyűltek, az akadémiának illető évi v. évek közüli tárgyaival kiegészítve, gyűjtőczím és tartalomjegyzék hozzá adásával, mint évkönyvi kötet újra, és együtt kibocsáttathassanak.

II. Értesítő.

59. Hogy a tagok, s mind azon hazafiak, kiket az akadémia munkálkodásai érdekelnek, ezekről folyvást és részletesen értesülhessenek: mind azon értekezések és tárgyalások, mik közzétételre alkalmasak, az Értesítőben időrendben adatnak, mely 1860-tól fogva három egymástól független osztályban, időhöz nem kötött számlítványokban, jön ki.

60. Az Értesítő osztályai a következők: I. *A Nyelv- és Széptudományi Osztály Közlönye*, felelős szerkesztő Toldy Ferencz; II. *A Philosophiai- Törvény- és Történettudományi Osztály Közlönye*, felelős szerkesztő a jegyző; III. *A Matematikai és Természettudományi Osztály Közlönye*, felelős szerkesztője Győry Sándor rt. — Az I. és II. rendbeli osztályból 30 nagy nyolczadrétű ív alkot egy-egy kötetet, a III-ból 25 ív, melyekhez több-kevesebb rajztábla járul.

61. Az Értesítő mindenik osztálya körülbelül nyolcz — tíz ívnyi füzetekben adatik ki, három ilyen füzet képezvén egy kötetet. A matematikai és természettudományi osztály közlönye azonban kisebb füzetekben, egy pár ívnyi tartalommal is kiadatik, valahányszor az osztály valamely értekezésnek, a szerző prioritási jogát biztosítandó, soron kívüli, előleges kinyomatását elrendeli.

62. Az előbbi pontban érintett füzetek borítékba fűzve, s a boríték hátulsó lapjára nyomott tartalommal jelennek meg.

63. A nyelv- és széptudományi osztály szorosan nyelvtudományi értekezései a nyelvtudományi bizottság közleményeibe tétetvén által (52§.), az I. szám alatti, nyelv- és széptudományi Értesítő körébe tartoznak ezentúl: 1) a székfoglaló előadások; 2) a széptudományi és irodalomtörténeti értekezések; 3) a mit a tagok magok óhajtanak az Értesítőben kiadatni; 4) az osztályi tagok fölött tartott emlékbeszédek.

64. Minden az Értesítőbe szánt dolgozat, akár olvastatott fel az ülésben, akár csak felolvasottnak vétetett, a titoknoki hivatalnak ez által azonnal az Értesítő osztálya szerkesztőjének adatik által. A szerkesztő az elnöknek jelentést tevén, ez két bíráló tagot nevez ki, fő tekintettel az illető osztályra s a külön esetbeni illetékességre. Harmadik bíráló csak azon esetben neveztetik ki, ha a két bíráló nézetei eltérők volnának. A többség véleménye alapján vétetik fel a munka az Értesítőbe, vagy mellőztetik. Ha az értekezés, az 57. pontban előadott minőségekkel bírván, az Évkönyvekbe ajánlatnáknak fölvetetni: az osztályhoz tétetik át további rendelkezés végett.

65. A székfoglaló előadások a fenebbi pontban érintett bírálat nélkül vétetnek föl az Értesítőbe. E mellett mindazáltal fentartatik a szerkesztők ellenőrségi joga, mely felelőségekől foly, s mely szerint semmi olyas nem vétethetik föl az Értesítőbe, a mi az akadémia szabályaiba ütköznék. Oly esetben pedig, midőn valamely székfoglaló értekezés ellen az osztály tagjai nyomos ellenvetéseket emelnek, s ezeket az osztály többsége is magáéivá teszi: a székfoglaló előadások után az érintett észrevételek is kinyomtatnak.

66. Az Értesítőbe szánt dolgozatok öt ívnél nagyobb terjedelműek nem lehetnek. Szükség továbbá, hogy e dolgozatok kellőleg kidolgozott tudományos értekezések legyenek. Feldolgozatlan anyagalmaz, csak megérintett s külön mellékletül felhordott oklevelek, valamint szintén sajtó alá adandó munkákból közlendő mutatóványok az Értesítőben helyet nem foglalhatnak.

67. Az akadémia megvárja a szerzőktől, hogy előadott értekezéseiket, a mennyiben az Értesítőbe felvetetni óhajtják, hibátlanul, tisztán és olvashatólag írva, s előadásuk után azonnal beadják. Csak igen nyomos akadályok teszik megengedhetővé, hogy valamely értekezés időrenden kívül, utólag iktattassék be.

68. Az Értesítő érdekesbbé tétele végett az elnökség az osztályokban egyes tagokat igyekszik megnyerni, hogy a szakuk körébe eső legújabb tudományos mozgalmakról, haladási mozzanatokról, találmányokról és földfedezésekről, bármi általánosságban tartva s ha csak a főbb irányeszmékre szorítkozva is, legalább évenként tegyenek jelentést.

69. Az Értesítő a szaklapok hiányát pótolván némileg irodalmunkban, feladata ez idő szerint a tudományok mivelőit könyvészeti

adatokkal is ellátni. Ehhez képest minden osztály kebelében két-három tagból álló bizottság állíttatik föl, melyeknek kötelessége, a tudomásukra jutott szakbeli munkákról rövid ismertetést, vagy csak egyszerű könyvészeti jelentést adni. E könyvészeti adatok, melyeknek kiegészítéséhez minden egyes tag járúlhat, az Értesítő illető részeiben időnként közzé tétetnek.

III. Régi Magyar Nyelvemlékek.

70. A Régi Magyar Nyelvemlékek gyűjteményébe a legrégibb időktől a reformációig készült irodalmi maradványok vétetnek be.

71. E gyűjtemény a nyelvtudományi bizottság felügyelete alatt szerkesztetik. (52. pont.)

IV. Tudományos kézikönyvek.

72. A XXI. nagygyűlés *tudományos kézikönyvek* készíttetését határozta el, melyek a különböző szakokat, jelen állásuk színvonalához mérten, szoros-tudományosan, s elég bőven tárgyalják. A kötetek ívszáma 30—40-re van megállapítva, a tiszteletdíj ív szerint 30 forint.

73. Ez ügyben egy tiszteleti tag elnöklete alatt, az osztályok legidősb r. tagjaiból álló bizottság jár el, mely időről időre azon tárgyakat tűzi ki, melyekről ily kézikönyvek megbízás útján készülnek. Az e végett felszólított tag egy bő előrajzot nyújt be a bizottságnak, mely kitüntesse a tárgy elrendelését, s azon alapelvetet, melyből a szerző kiindulni kíván.

74. Ha az előrajz nem volna kielégítő, vagy a bizottság nézeteivel megegyező, vagy az akadémiában vállalkozó férfiú nem találtnék: akkor pályázat útján eszközölhető az illető munka elkészítése.

75. A bizottság az összes ülésnek terjeszti elő javaslatait mind a tárgy, mind a szerző választása, vagy a pályáztatás iránt, mely azok nyomán intézkedik.

76. Hogy a kiadandó kézikönyvek nyelv és műszók tekintében is megfeleljenek az akadémia tekintélyének: az ily művek készítésével megbízott szerzők a műszókat, melyek az egész munkában előfordúlnak, eleve közlik mind az illető tudomány e végett ki küldendő szakosztályi képviselőjével, mind a nyelvtudományi osztály

ugyane czélból kinevezendő tagjával, s ezek bírálatuk eredményéről jelentést tesznek.

V. Nyomtatás végett beadott kéziratok megvizsgálása és kiadása.

77. Az akadémia egyedül oly kéziratokat kíván saját költségén kiadni, melyek akár eredetiek, akár fordítások legyenek, jóval fölülmulván a középszert, a literatura bármely ágának díszére, előmenetelére szolgálnak; s vagy hasznosan gyarapítják a már meglevőt, vagy valóságos hiányt pótolnak; végre előadás és nyelv tekintetében is korunk jobb íróival vetélkednek.

78. Különösen a bírálók figyelmébe ajánltatik:

I. Ha a munka *tudományos*, és a) *eredeti*: hogy az, egyfelül tárgyát, a szükséges előkészületek czélirányos használása mellett, helyes rendszerrel, mennyire lehet kimerítőleg adja elő; másfelül: bármely grammatikai rendszert követ is, azt híven kövesse; a netalán szükséges műszók pedig a származtatás és összetétel szabályai szerint legyenek alkotva.

b) Ha a munka *fordítás*: vagy azon megjegyzéssel adatik ki a) hogy az eredetinek, mind magában vett, mind a mi szükségünkhöz képesti becséről hozassék ítélet: vagy b) csak a nyelv és fordítás mineműségéről; s itt nem szóhoz tapadó, hanem az értelmet híven és világosan visszaadó általtétel kívántatik.

II. Ha a munka *szépliteraturai*, és a) *eredeti*: úgy leszen elfogadandó, ha vagy magában igen jeles, vagy az illető irodalmi ágának, jelen állapotjában, érezhető előmenetelére s hasznos gyarapítására szolgálhat.

b) Ha *fordítás*: ismét vagy a) az eredetinek becse felől is vagy b) csak a fordítás milyenségéről óhajtatik ítélet. — Fordítástól azt kívánja az akadémia, hogy az eredetinek, mind értelmét s kifejezése formáját, mind hangját s mennyire lehet egész külső mineműségét tekintve, hű másolata legyen, hibátlan, keresetlen, tárgyhoz szabott szép nyelven.

79. Eredetileg hellen és római mértékben írott munkák fordításai, ha e formától eltérnének, vizsgálat alá sem bocsáttatnak.

80. Ezen tekinteteket állandóan szem előtt tartó, nem szerfelett bő, de okokkal támogatott s határozottan kifejezett vélemények váratnak az iránt:

a) Minden észrevétel nélkül kereken elfogadhatónak tartja-e a véleményadó a kéziratot? vagy

b) Elfogadandónak ugyan jelen állapotában is, de óhajt némely észrevételeket a kézirat szerzőjével közölni, annak tetszése szerint leendő haszonvétel végett? vagy

c) Csak bizonyos észrevételek tekintetbe vétele után, s így föltétlenül tartja-e a kéziratot elfogadhatónak? vagy

d) Kereken visszaadandónak?

Végül a véleményeknek olvasható leiratását, s a kitűzött határidőig beküldését várja a titoknoki hivatal; fontos akadályok esetében pedig legalább ezek iránti tudósítást.

81. A föltétellel vagy a nélkül elfogadott kéziratokról a vizsgálók észrevételei használat végett az illető szerzőkkel közölni; a kereken visszamenőkről szólók nem.

82. A mely kézirat eredetiként adatik be, s vizsgáltatásából kitetszenék, hogy fordítás vagy plagium: az akadémia által egyszerűn mellőztetik.

83. Az akadémia minden kiadványaiban az *akadémia helyesírása* használtatik. Nyelvtudományi pályairatokban s kiadás végett beadott és elfogadott kéziratokban szabadságában áll a szerzőnek saját helyesírását követni.

84. A nyomtatás végett elfogadott kéziratok a munka fontossága, sürgetőleg szükséges volta, s az akadémiai pénzerő által feltételezett sorban mennek sajtó alá, melyet az elnökség határoz el.

85. Ha valamely szerző bizonyos munka kiadhatása végett, mely tárgyánál fogva csekély kelettel bíztat, pénzbeli segedelemért folyamodnék: a munka szigorú vizsgálat alá vétetik, s ha jelesnek ítéltetik, s megjelenése az irodalom és tudomány előmozdítására szolgálónak, az igazgatóság segédpénzt rendelhet.

86. Nem akadémiai tagoktól csak úgy fogadtatik el vizsgálat végett bármily munka, ha valamely akadémiai tag által e végett különösen ajánltatik. (V. ö. a 22. §. c) pontját.)

VI. Akadémiai Almanach.

87. Az évenként kiadandó Névkönyv tárgyai: a) Astronomiai naptár, az ülések sorával és pályázatok határnapjaival; b) Alapszabályok; c) Ügyrend; d) Személyes állapot; e) Azon tudományos testü-

letek sora, melyekkel az akadémia csereviszonyban áll; f) Tagok munkálatai; g) elhunyt tagok névsora eleitől fogva; h) Azok folytatólagos életrajzai; i) Tagok földirati lajstroma; k) Az akadémiai nyomtatványok sora; l) Névmutató.

88. Hogy az elhunyt tagok életrajzai minél kimerítőbbek és alaposabbak legyenek: az akadémia megvárja, hogy tagjai az életiratok készítésében a titoknokot közremunkálásukkal elősegítik.

VII. Az akadémia jegyzőkönyvei.

89. 1863-tól fogva a jegyző az akadémia mindennemű (osztály, összes- és igazgatósági) üléseinek és nagy gyűléseinek jegyzőkönyveit, a nagy közönség elé nem tartozó dolgok elhagyásával, tehát szükséges rövidítésekkel, a Névkönyvéhez hasonló alakban, évnegyedes füzetekben, a tagok számára, közzé teszi.

90. A jegyzőkönyv kiadásánál a következő elvek tartandók szem előtt:

a) Csak oly dolgok tétetvén közzé, melyek a tagokat s a nagy közönséget általában érdekelhetik, a tisztán személyt illető ügyek elmellőzendők.

b) Az egyszerűen mellőzött indítványok kihagyatnak; a mely indítványok azonban vitatást idéznek elő, ha nem fogadtatnak is el, a mennyiben általánosabb érdekekkel bírnak, közlendők.

c) A kiadás végett benyújtott művek és értekezések fölötti bírálatok, ha az értekezések elfogadtatnak, tartalmas kivonatban, egyes esetekben terjedelmesen is közlendők. Az el nem fogadott művek és értekezések fölötti bírálatok pedig csak úgy közöltetnek, ha általánosabb irodalmi becsessel bírnak, s a közönségre és írókra nézve tanulságosak; az ily el nem fogadott művek és értekezések szerzőinek nevei azonban ellhallgatandók.

d) A pályaművek fölötti bírálatok, akár osztályok, akár bizottságok vagy bizottsági előadók által nyújtatnak be, terjedelmesen közlendők. Közzéteendő az akadémiaának ajándékozott, s külföldi intézetek által cserében küldött könyvek jegyzéke is.

e) A jelen volt tagok névsora mellőztessék, csupán az elnök neve tétetvén ki minden ülés előtt.

f) A jegyzőkönyvi számok, hogy a hivatkozás s az illető pontok fölkeresése a jegyzőkönyvben könnyíttessék, kiteendők.

NEGYEDIK FEJEZET.

Jutalmak és pályázatok.

91. Minden évben más-más osztály ajánl *akadémiai nagy jutalomra* (kétszáz arany) és másod vagyis *Marczibányi-jutalomra*, köréhez tartozó munkát oly módon, hogy mindig a legközelebb lefolyt hat évi időközben megjelent, illető szakbeli munkák vétessenek tekintetbe, oly módon mindazáltal, hogy a mint a nyelv- és széptudományi osztályra kerül a sor, ez osztály két nagy köre, a nyelv- és széptudományi, külön-külön részesítettik az egész nagy jutalomban. Az osztályok sorára nézve: 1862-ben (1856—61-ről) a történettudományi, 1863-ban (1857—62-ről) a természettudományi, 1864-ben (1858—63-ról) a matematikai, 1865-ben (1859—64-ről) a philosophiai, 1866-ban (1860—65-ről) a törvénytudományi, 1867-ben (1861—66-ról) külön a nyelv-, és külön a széptudományi, 1868-ban (1862—67-ről) a történettudományi osztály körébe eső munkák legjobbika nyeri a nagy jutalmat.

92. Azon osztály, melyre a nagy jutalom kiadásának sora kerül, mindjárt a nagy gyűlés után kihirdeti, hogy milyen szaku s mely időközben megjelent munkák pályáznak a következő nagy gyűlésen a jutalomra és Marczibányi-díjra, felszólítván mindazokat, kiknek e körbe eső munkájuk nyomtatásban megjelent, hogy azt bizonyos kitűzött határidőig az akadémiai titoknokhoz küldjék be, följegyezve röviden, a mit munkájok kiváló vonásának tartanak. Megjegyeztetik azonban, hogy e figyelmeztetésnek koránt sincs az az értelme, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, ne pályázhatna, sőt ha az akadémia kiadásában jelent volna meg, vagy már beküldetett volna az akadémia könyvtárának, a felszólítás folytán hivatkozás történhetik arra, hogy ilyen meg ilyen munkával kíván levélíró pályázni.

93. Az ötven aranyból álló Marczibányi-jutalom mindenkör azon munkának adandó, mely az akadémiai nagy jutalmat nyert munkához vagy munkákhoz becsben legközelebb állónak fog az illető osztály által ítéltetni; az eljárás e jutalom körül tökéletesen az lévén, mely szerint az akadémiai nagy jutalom kezelteik, kivéven, hogy vég elhatároztatásakor az alapító családjának egy tagja jelen lehet.

94. Nyerhet nagy jutalmat bármely munka, mely a következő (95.) pontban ki nem vétetik; különösen megjegyeztetvén a) hogy, ha valamely több darabból álló munka kitetsző jellességű volna, darabonként is jutalmaztathatik; azonban többek közt és hasonló körülmények mellett mindenkor a teljes munka nyeri el a jutalmat.

b) Egyes íróknak összegyűjtve kiadott olyféle jeles munkáik is nyerhetnek koszorút, melyek részenként vagy darabonként már ezelőtt megjelentek, ide nem értvén mindazáltal a valóságos második kiadásokat.

c) Oly munkák, mik valamely nagyobb gyűjtemény részét teszik, de külön is megjelentek, szinte vívhatnak a nagy jutalomért.

d) Fordítás csak remek nyerhet jutalmat, és nagy jutalomra érdemesíthető eredeti szűkében.

e) Ha meghalt író munkája íteltetnék legjobbnak, minden különös esetben különösen határoztatik meg: kiadassék-e az elhunyt örököseinek a jutalom, vagy ne?

95. Nem nyerhetnek nagy jutalmat

a) A több írók dolgozataiból álló gyűjtemények, s az efféle gyűjteményekben előforduló egyes dolgozatok.

b) A külön kijött munkák pusztá második kiadásai.

c) Az akadémia bármely jutalmáért vívott, s mint olyan már jutalom vagy tiszteletdíjra méltatott munkák.

96. Minden munka azon évben megjelentnek tekintetik, mely év a címlapon áll. Azon esetre, ha valamely munkán kétféle évszám található, a későbbi tartatik elhatározónak; a mely munkán pedig évszám épen nem fordul elő, az maga zárja ki magát a jutalomért víható munkák sorából.

97. *Sámuel-díj.* A Sámuel-díj évenként 15 aranyban oly szorosán nyelvészeti értekezésnek adatik ki a nagy gyűlésen, mely a legközelebb lefolyt évi nyelvészeti értekezések közt a nyelvtudományi osztály által legjobbnak íteltetik, akár külön, akár valamely gyűjteményben jelent legyen az meg. Kivétetnek pedig közölök a) a pusztá második kiadások; b) oly dolgozatok, mikben a dolog ügye a személyével össze van szöve; c) akadémiai vagy más valamely jutalmat nyert pályamunkák.

98. Az akadémia jónak látta a tudományos *jutalomkérdéseknek* évenként két-két osztály részéről való rendes kitűztetését eltörölni; azonban fentartja magának, egyes esetekben, egy vagy más osztály ajánlatára, kérdéseket tűzni ki, s az igazgató tanácsot az akadémiai pénzalapból jutalom rendelésére felhívni.

99. Ilyeneken kívül a következő rendes és megalapított pályadijak állanak fenn: a) *Marczibányi-jutalomkérdések*. Minden második évben (1862, 64, 66, s így tovább), a Marczibányi-alapítványból negyven arany jutalom mellett, egy a magyar-nyelvtudomány köréből választandó kérdés tűzetik ki. A viszonylag legjobb felelet, ha egyszersmind sajtóra is érdemesnek találtatik, mindig megnyeri a jutalmat; ellenben ha abból a tudományra semmi haszon nem háramolnék, jutalom és nyomtatás nélkül marad.

100. A Marczibányi-jutalomtételek meghatározásakor s a jutalmak vég elítélésekor a Marczibányi-család valamely tagja mindenkor jelen lehet: e végre a család idősbike a nagy gyűlés mikorlétéről jókor tudósítandó, s a megjelenendő családtag azon ülésekre, melyekben az említett tárgyak felveendő, külön is meghivandó.

101. b) A *Vitéz-jutalomkérdések*. Minden második évben (1861, 63, 65, s így tovább) a Vitéz-alapítványból, negyven arany jutalom mellett, jutalomkérdés hirdettetik ki, mely vagy a történeti, vagy a természettudományi szakból veendő: amannak köre különösen a magyar irodalmi, egyházi és polgári történet, statistika, érem- és régiségtudomány; ezé különösen az ásvány-, növény-, állat-, gazdaság- és műtan lévén. A jutalmazás egészen a Marczibányi-jutalomfeleleteknél tett határozat szerint történik. (l. 99. pt.)

102. c) *Gorove-jutalomkérdések*. Minden második évben (1861, 63, 65, s így tovább) a Gorove-alapítványból, harmincz arany jutalom mellett, jutalomkérdés hirdettetik ki, mely váltva az erkölestudomány, széptan- és magyar miveltségtörténetből veendő. E jutalom is a Marczibányi-jutalom szabályát követi.

103. Jutalmat ugyan csak a legjobbnak vallott felelet kaphat: azonban igen becses másod, sőt harmad rangbeli munka is kijöhet tiszteletdíj mellett.

104. Tudományos kérdések támasztásakor a feladás okainak előadása vagy elmellőzése ahhoz képest történik, a mint ezt minden külön esetben az akadémia jónak vagy éppen szükségesnek látja.

105. A mely pályamunka fordításnak , plagiumnak fog találatni, a társaság által egyszerűen elmellőztetik.

106. d) *Magyar hölgyek díja.* Negyvennyolcz hazaírói lelkű nő Balogh Pál rt. által 1860-tól fogva tíz évre évenként 144 darab aranyat kötelezett azon czélra, hogy pályázás útján évenként négy *tudományos kézikönyv* készíttetvén , egy évtized alatt negyven, az illető szakok állásának s a művelt rendek szükségeinek megfelelő, közhasznu ismereteket tárgyazó , vonzó előadásu, tiszta és szabatos nyelvű, munka birtokába jöjjon a magyar irodalom , s ez által is a köz értelmesség sikeres haladása előmozdítassék. Az ügy kezelését, s a jutalomtételeknek egyenként 300 forintig kiegészítését , úgy a koszorúzandó munkák kiadását az akadémia elfogadván, meghatározza e kézikönyvek tárgyát, kiterjedését, s netán formai feltételeit.

107. Az alapítók akaratához képest okvetlenül szükséges, hogy a felvett tárgyak alaposan, a tudomány- állásához , a kor érdekeihez, úgy a magyar közönség szükségei s eszközei fokához mértén dolgoztassanak ki; a mi nem zárja ki azt, hogy egyenesen külföldi, angol, francia, német, a czélnek megfelelő ily munkák ne vétesse nek fel alapul , de ily esetben a bírálát körül egybevetés végett az eredetiek is hozzászótaltassanak a pályaműhöz ; megjegyeztetvén egyszersmind , hogy hasonbecsü eredeti mű mégis elsőséget nyer az átdolgozott mű felett.

108. A határnapig beérkező pályamunkák három-három osztálybeli tagnak adatnak ki vizsgálat végett , kik mindenkor a közlelbbi nagy gyűlésig terjesztik elő mindenik pályázatról összesített véleményöket. A jutalom csak úgy adatik ki , ha a legjobbnak ítélt könyv egyszersmind a fentebbi minőségekkel (107. p.) bírva, az alapítók czéljának megfelel.

109. A jutalmazott munka az akadémiaé, s ez eszközli kiadatását.

110. e) *Gróf Teleki József-féle drámai jutalom.* E száz aranyból álló jutalom évenként adatik ki, még pedig 1865-től kezdve egymást követő két-két évben (1865. 1866.) az érte pályázó legjobb szomorú, és szintén egymást követő két-két évben (1867. 1868.) a legjobb vígjátéknak. Amazok sorában csak valódi tragoediák fogadtatnak el , a középfajok kizárásával ; ezekében tiszta vígjátékok, tehát a bohózatok mellőztével.

111. A Teleki-jutalomért versenyző pályamunkák beadása állandó határnapja december 31-dike; a jutalomosztásé az erre következő martius 19-ke, a dicsőült alapító névnapja.

112. A pályamunkák megvizsgálásában az alapító végintézetéhez képest egy vegyes bizottság jár el, mely egy akadémiai tiszteleti tag elnöklete alatt két akadémiai s két nemzeti-színházi tagból áll: mely intézkedésből azon vezérnézete tűnik ki a dicsőült alapítónak, hogy a művek a költői becszel szinszerűséget is kössenek össze.

113. Az ezen jutalomért pályázó szomorujátékok kell hogy versekben irassanak, és pedig lehető gonddal és szigorral; a vígjátékokban is a verses forma, előnyéül tekintetik a műnek hason vagy közelhason becsü társak felett.

114. A jutalom a viszonylag legjobb műnek mindig kijár, és pedig megosztatlanul.

115. Oly esetben, midőn a bírálók egy művet sem találnak jutalomra érdemesnek: a jutalom odaitéléséről szóló jelentés, mely a bizottság többséget képező tagjainak egyike által szerkesztetik, azon megjegyzéssel tétetik közzé, hogy ha az író, a rosszaló ítélet daczára is fel akarja venni a díjat, félév alatt jelentse ebbeli szándokát a titoknoki hivatalnál. Ha az író jelentkezik, a nevét rejtő jeligés levél felbontatván, a jutalomdíj részére azonnal utalványoztatik. Ha ellenben a mondott félévi határidő alatt a pályanyertes író nem jelentkeznek: a nevét rejtő jeligés levél elégettetik, s a pályadíj a következő évi jutalomdíjhoz csatoltatik.

116. A jutalmat nyert mű előadás végett a nemzeti színház sajátja, kiadásra az íróé.

117. f) *Gróf Karácsonyi-féle drámai jutalom.* E jutalomdíj ezentúl két évre tűzetik ki mindenkor kétszáz aranyban, oly módon, hogy az első pályázási időszak 1863. december 31-én jár le, s azután is a pályaművek beadásának állandó határnapja minden második, páratlan számú évi (1865, 1867 stb) december 31-ke, a jutalomosztásé pedig a következő páros évek martius 31-ke.

118. A jutalomért felváltva egyik versenyzési időszakon komoly drámai művek versenyeznek, — hová nem csak szomorujátékok, hanem másnemű, történeti, regényes, polgári színművek, drá-

mai erkölcsrajzok stb. is értetnek ; — a következő pályázási időszakon viszont vígjátékok.

119. A nyelvtudományi osztálynak joga van mind a két jutalomnemre nézve, minden egyes esetben, annak drámai költészetünk és színpadunk állapotjaihoz képest szükségesnek vagy kívánatosnak mutakozó, közelebbi minősítését meghatározni.

120. A pályaművek megbirálásában az osztály által választandó öt akadémiai tag jár el ; kik elolvastván azokat, közös értekezletben szótöbbséggel elvégzik, melyik mű nyerje el a jutalmat, melyik, vagy melyek dicséртessenek meg ; s ezután választanak magok közül oly tudósítót, a ki a többség nézetét pártolja, s a ki saját felelőssége mellett értekezik az egész pályázatról, s adja elő a köz megállapodás szerint alaposan indokolva ennek eredményét.

121. A jutalom a viszonylag legjobb műnek csak úgy adatik ki, ha egyszersmind színi, drámai és formai tekintetben haladást tanúsítónak s ekkép önbecsileg is kitiüntetésre méltónak találta-tik.

122. Ha ily önbecsileg is kitünő mű nem találta-tik, s a jutalom nem adathatik ki : a benmaradt kétszáz arany a legközelebbi jutalomdíjhoz csatolta-tik, mely azonban a 117. pont szerint újlag két évre tűzetik ki. Ily esetben 400 darab arany lesz a pályadíj.

123. Ha az írójogi törvény azon kívánatos módosítást nyere-ndi, mely szerint a nyomtatott színművek szerzőinek biztosítva leszen műveik színházi tulajdona : a Karácsonyi-jutalmat nyerő író köteles leszen három hónap alatt a koszorúzott művet kinyomtatni : mit ha teljesíteni elmulasztana, az akadémia fogja azt, mint bármely más munkáját kiadni, még pedig külön díj nélkül, s írójogi birto- kában tíz évig megmarad.

124. g) Ifj. gróf Nádasdy Ferencz által alapított *époszi Nádasdy Tamás-díj*. Minden páratlan számu évre (1861, 63, 65 stb.) száz aranyból álló jutalom hirdettetik a legjobb elbeszélő költeményre, mely a magyar történetből vagy mondából vett tárgyat úgy kezel, hogy abban történeti vagy mondai személyek cselekvénydús mesében jelenjenek meg, a mű forrástanulmányokra mutasson, s a korfestésre, érdekes feltalálásra, correct compositióra, költői tárgyalásra, választékos nyelvezetre, s a versbeli technika szigorú, tiszta és szabályos megalkotására nézve, költészetünk díszére szolgáljon. Ha

ily, önálló becsü mű nem találtatnék a pályázók között, a díj ki nem adatik, hanem újra kihirdettetik.

125. A pályaművek beküldésének állandó határnapja május utolsó vasárnapja. A pályázás eredménye pedig mindenkor az akadémia illető évi közülésében tétetik közzé. Ha azonban valamely évben a nagygyűlés elmaradna, a jutalmazás összes ülésben is megtörténhetik.

126. A koszorúzott mű a szerző tulajdona marad, ki tartozik azt egy esztendő alatt közrebocsátani.

127. *h) A Fáy András nevét viselő alapítvány.* A hazai első pesti takarékpénztár a magyarországi takarékpénztárak, különösen pedig a pesti első hazai takarékpénztár alkotója Fáy András nevének emlékére, s e téren érdemei kegyeletes elismerésül Fáy András nevét viselendő 20,000 forintos örökös alapítványt tett. Ezen tőkeösszeg az 1862. évi január 1-jétől kezdve, az évenkénti takarékpénztári tiszta haszonnak két száztólja s ennek 5% kamatai által fog kiegészítettetni; mely húsz ezer forintnyi alapítványi tőke s ennek 5% kamatai, valamint e kamatok időközi kamatai, a hazai első pesti takarékpénztár által, és minden más vagyonától elkülönítve kezelendő.

128. Ezen alaptőke kamatai, szépirodalmi és szépművészet munkák egyedüli kivételével,

a) magyar nyelven írt oly szaktudományos munkák megjutalmazására fordítandók, melyek az illető szaktudomány európai színvonalát emelik, vagy legalább annak színvonalát fölérvén, a hazai tudományosságnak hasznos szolgálatot tesznek.

b) oly hazai fölfedezések s találmányok megjutalmazására fordítandók, melyek a szaktudományok, vagy a technika valamely ágában tétetnek, s a külföld figyelmét is magokra vonni képesek.

129. E jutalmat abszolút becsü munkák, találmányok s fölfedezések nyerhetik meg; népszerű nyelv a munka előnyéül szolgál; — a jutalmazásra már kijelölt munka, a szerző által legalább 500 példányban kinyomatandó, s a munka megvétele a közönség részére lehetővé teendő: ellen esetben a jutalom ki nem adatik. Technikai fölfedezések s találmányok csak azon esetben nyerhetnek jutalmat, ha a fölfedező vagy föltaláló kizáró szabadalom által jutalmazva nincs. A jutalmazandó fölfedezés vagy találmány tehát közhasználat végett minden részleteiben közhírré teendő. Fordított munkák e jutalom

tárgyai nem lehetnek. A jutalmazott munka a szerző tulajdona marad, ki a munkának három nyomtatott példányát a takarékpénztári könyvtár számára díjtalanul átadni köteles. A jutalom összege csupán ezen átadás után lesz fölvehető.

130. A jutalmazás három egymásutáni évfolyam alatt nyomtatásban megjelenendő, s a jelen szabályzat minden föltételeinek megfelelő művekre vagy felmerülendő fölfedezésekre s találmányokra, vagy a hatodik szakasz esetében meghatározandó pályafeladat kitűzésére nézve foganatosítandó.

131. A jutalom 3,000 forintnál sem több sem kevesebb nem lehet, s föl nem osztható. Az alapítványi tőke kamatainak időközi kamatai, az alaptőkének 20,000 forintig leendő kiegészítéséig, ennek javára, azután pedig a pályázat s bírálat költségei fedezésére fordítandók.

132. Ha a jutalom bármely okból ki nem adatik, ez esetben a jutalom összege kamatoztatandó mindaddig, míg a jutalmazás esete e szabályok értelmében előálland. Ha ugyanazon pályázatnak első s ennek kétszer ismételve meghosszabbítandó határidejére jutalomra képes mű nem találtatnék, ez esetben ugyanazon jutalom valamely más, az alapítólevél 4-ik pontjában foglalt kérdések egyikére tűzendő ki.

133. Ezen esetre azon kérdés elhatározását: vajjon a pályafeladat a szaktudományok melyik ágában tűzessék ki? a takarékpénztár esetről esetre kizárólag magának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

134. Az előbbi pontbeli korlátozás mellett, a pályakérdések kitűzése, a pályázatok kiírása, a pályaművek átvétele, a megbírálás és a jutalom odaitélésének joga a Magyar Tudományos Akadémiára ruháztatik, mely a jutalom odaitélését maga, vagy belátása szerint szakértők meghívása mellett alakítandó bizottmánya által titkos szavazattal, indokolt határozatban eszközlendi, pályázókat a pályabíró-ságból kizárván.

135. Pályázat esetében, a munkák jeligével ellátva, idegen kézzel írva, lapjak számozva, bekötve, a szerző nevét tartalmazó lepecsételt, és a jeligével ellátott levél kíséretében nyújtandók be.

136. Míg az első pontbeli takarékpénztári tiszta haszonnak két százalékából s ennek kamataiból a 20,000 forintnyi alaptőke ki-

egészítve nem leendő : ezen alaptőkéből s kamataiból jutalom ki nem adathatik. — Hogy azonban az alaptőke kiegészítéséig is a takarékpénztár itt kifejezett szándékának sikerét lássa : minden harmadik évben egy 1500 forintos jutalom irandó ki, s ezen 1500 forintnyi jutalmat a takarékpénztár időszakonként azon öszletből fogja utaltatni, melyet évenként jótékony és közhasznú czélokra szán. Az első 1500 forintos jutalom 1866-ik évre kiirandó. S e jutalomdíj is a jelen szabályzat szerint kezelendő. Ezen 1500 forintos jutalom az alaptőkének 20,000 forintra leendő kiegészítésekor megszűnik.

137. Ha a M. Tudományos Akadémia ezen alapítványt kezelni bármely okból gátolva lenne, ez esetben a 134. pontbeli jogok a hazai első pesti takarékpénztárra viasszaszállandának. A hazai első pesti takarékpénztár megszűnése, vagy feloszlása esetében a 133-ik s esetleg a 134-ik, továbbá a 138-ik pontbeli jogokról a takarékpénztári utolsó közgyűlés határozandó.

138. E szabályok módosításának jogát a takarékpénztár önmagának tartja fenn, s választmánya által gyakoroltatja.

139. *i) Fekésházy-alapítvány.* A M. Kir. Helytartó Tanács által az ennek kezelése alá bocsátott F e k é s h á z y - a l a p í t v á n y - b ó l a M. Tudom. Akadémia javaslata alapján, minden ötödik évben ötszáz forintnyi jutalom fog kiadatni egy nem-magyarok számára, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kívül) írt, a magyar nyelv és irodalom megismertetésére rendelt, s nyomtatásban megjelent, tan-, kézi- vagy olvasókönyvnek, mire a hazai írók időről időre figyelmesekké tétetnek. Az első ily jutalom 1867-ben adatik ki. Azon esetben, ha az akadémia véleménye szerint ily jutalomra érdemes könyv nem található, jogában állandó a kir. Helytartótanácsnak ily könyvekre az akadémia útján pályázatot hirdetni.

140. *Általános pályázási szabályzat.* Minden rendű pályáirat a kitett határnapig az akadémia titoknokához küldendő; azon túl semminemű ily munka el nem fogadtatván. A 'kitett határnapig' kifejezés olyképen lévén értelmezendő, hogy a postán feladott pályaművekre nézve e határnap alatt nem a beérkezés, hanem a postáraadás napja legyen értendő, minden oly pályamű, melynek postai jegye mutatja, hogy a beküldési határnapon már postára volt adva, pályázásra lesz bocsátva, ha később érkeznék is be az akadémiahoz.

141. A pályamű idegen kézzel, tisztán írva, lapszámozva és kötve legyen.

142. A szerző nevét, polgári állását és lakhelyét tartalmazó pecsétet levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán. A pecsétet levelben talán följegyzett kikötések, föltételek, vagy a versenyügy körül régtől fogva bevett szokásos eljárástól való eltérések kívánata, tekintetbe nem vétetnek.

143. Álnév alatt pályázónak a jutalom ki nem adatik.

144. Ha a jeligés levél felbontása után kitetszenék, hogy a munka saját kezeirása a szerzőnek, műve a jutalomtól elesik.

145. Bármely jutalomra egyszer beküldött pályamunkát szerzője vissza többé nem húzhat.

146. A jutalmat nem nyert pályairatok kéziratai az akadémia levéltárában maradnak.

147. Bármely ez Ügyrendben tárgyalt jutalmakért akadémiai minden rendű tagok is versenyezhetnek. (Az Alapszabályok 41. §-a csak az osztályok által az akadémia saját alapjából kitűzetni szokott *rendes* jutalomkérdésekre való pályázástól rekesztvén ki a tiszteleti és *rendes* tagokat.)

148. Bármely, ha csak formai szabálynak is elhanyagolása, elejti a pályázót a jutalomtól.

149. A bírálókkal akár levél által, akár máskép közlekedni tilalmas levén a szerzőknek, ha a jeligés levélké felnyitása után mégis kitudódnék a levelezés, az ilyennek kézírata a jutalomtól elmozdítottatik. Egyébiránt a netalán értesített bíráló kötelessége ez iránt jelentését lepecsételt levélben az összes ülésnek beadni, mely jutalom-kiosztáskor felnyittatik.

150. Mindennemű pályamunkák beküldési határnapja után a következő heti ülésben, mely ennél fogva mindannyiszor egyszermind összes ülés lesz, a titoknak a pályamunkákat bemutatja; s miután azok formáság tekintetében elfogadtattak, s jeligés leveleik közös boríték alá lepecsételtettek, azonnal átadatnak az illető osztályoknak, melyek legott összeülnek, kebelökből bírálókat választanak, s ezeket a legközelebbi akadémiai összes ülésnek jóváhagyás végett bejelentik.

151. A vizsgálók mind az általok jutalomra és mellékjutalomra, mind dicsértetésre ajánlott pályamunkákról külön, részletes

és okokkal támogatott véleményt terjesztenek az osztály elébe, s azok az illető szerzőkkel közölhetők is; ellenben a kereken elmellőzöttekről szóló részei tudósításaiknak nem adatnak ki.

152. A mely pályamunka fordításnak, vagy plagiumnak fog találtatni, a társaság által egyszerűen elmellőztetik.

153. Akár első, akár másodrangnak ítelt pályamunka szerzőjének szabadságában áll munkáját, mielőtt kiadná, kijavítani vagy átdolgozni, de ezt vagy a címlapon, vagy az előszóban megemlíteni köteles, nehogy megtörténhessék, hogy másod rangu pályamunka ily kijavított alakban első rangunak ítelt pályatársát becsben felülmúlván, az akadémia bírálatát ál világban tüntesse föl.

154. A jutalmat nyert tudományos pályairatok az akadémia által adatnak ki.

155. Minden egyes esetben, melyben az akadémia valamely pályázat eszközzése vagy kezelése végett megkerestetik, a szükség és körülmények szerint határozza el annak el vagy el nem fogadását, valamint az ily rendkívüli pályázat külön feltételeit és szabályait is.

156. A pályaművekről az osztályok összesített véleményei tétetnek közzé, — a közülésben mindazáltal a véleményekből csak kivonatos jelentések olvastatnak fel.

ÖTÖDIK FEJEZET.

E l e g y.

157. *Kézirat-sajátságí jog.* Az Évkönyvek és Értesítők számára készült s oda díj mellett bevett dolgozatok, kijövetelöktől számított egy évig kirekesztőleg az akadémia tulajdonai.

158. Minden, az akadémia által tiszteletdíj mellett külön kiadott munka tíz évig az akadémiaé, úgy hogy addig, a kijárt díj s minden egyéb kiadási költségek lehúzása után fenmaradó tiszta haszon egy harmada a szerzőké; azontúl a kézirat-sajátságí jog ismét a szerzőkre menván vissza.

159. Minden irományok, melyek az akadémia által, saját külön használatára s nem kiadásra készültek, annak tudta s megegyezése nélkül ki nem adhatók.

160. Oly közlések, melyeket tagok vagy nem-tagok, felszólí-

tásra vagy önként küldenek be, nem kiadás, hanem használás végett, folyvást a szerzők tulajdonai maradnak.

161. A jutalmat nem nyert pályamunkák kéziratai az akadémia levéltárában maradnak ugyan, de a munka sajátságai joga, tehát a kiadhatás folyvást a szerzőé.

162. *Levél- és kéziratárba letett irások használása.* Magán használatra a 159. 160. pontokban érdeklött iratok rendes tagoknak kiadathatnak, térítvény mellett, a levéltárból; idegeneknek nem.

163. Akadémiai költségen megjelenő munka sem testületnek, sem magánosoknak nem ajánltathatik.

164. *A körnégysegítését, a szög háromfelé metszését, s örökmozgony feltalálását* előadó értekezések vizsgálatlanul visszautasítottak.

165. *Levelezés.* Az igazgatóság végzése szerint megváltva kapja minden tag a hozzá menő hivatalos levelet és csomókat, valamint a hozzá tagok által hivatalosan küldött csomók vitelbérét is az akadémia fedezi.

166. *Könyvvételbeli kedvezés.* Minden rendbeli tag s tisztviselője az akadémiának, ennek bármely nyomtatványát a bolti ár egy negyede elengedésével kapja.

167. *Ingyen példányok.* Minden rendbeli, tehát a külföldi tag is ingyen kapja a) az Értesítő valamennyi osztályát; b) a „Közülések Tárgyait”; c) az Almanachot; d) a Nyelvtudományi Közleményeket; e) a Nagy Szótárt, (külföldiek közül csupán a nyelvtudományi osztály tagjai); f) az akadémia nyomtatásban megjelenő Jegyzőkönyveit.

168. Az állandó bizottságok tagjai az illető bizottságok kiadásaiból egy-egy ingyen példányt kapnak, így a pályairatok s egyéb kéziratok vizsgálói az általok vizsgált munkákból, ha kijönnek, egyet; a szerzők minden az akadémia által kiadott munkájokból hat példányt; végre a gyűjteményes munkák illető kötetéből egy példányt mindazon szerzők, kik abba dolgoztak.

169. A gyűjteményes munkákba felvett darabokból a szerző saját költségére, 25 példány külön lenyomatot rendelhet.

170. *Könyvkiadási ügy.* A kiadandó könyvek alakjának, beütiinek, papírjának, példányai számának, nyomtatási költségeinek s a példányok árának meghatározása, az elnökség helybenhagyása mellett, a titoknoki hivatalt s illetőleg a bizottságokat illeti. Azonban

az előleges intézkedéseket mindenkor az illető szerkesztő végezi, s egyfelül a bizottságot, melynek meghagyásából jár el, másfelül — a mennyiben nem maga a titoknok a szerkesztő — a titoknoki hivatalt is tudósítja.

171. Mihelyt valamely könyv — kötet vagy füzet — a nyomdában elkészült, erről az illető szerkesztő a titoknoki hivatalt, ez pedig az akadémiai könyvtárust értesíti, tudatván vele a kinyomott példányok számát is.

172. A könyvtár azonnal átveszi a könyveket a nyomdából, gondoskodik kellő számú példányok bekötéséről, s a többi példányt raktárba teszi.

173. A megjelent munkák a titoknoki hivatalban e végett készült könyvbe iktattatnak, bejegyeztetvén a címeken s a kötetek és füzetek számán kívül, a nyomott példányok mennyisége s kiállítási költségei is. E végett a nyomdatulajdonos, metsző stb. minden nyomtatványról, mihelyt megjelent, előleges számlát köteles beadni a titoknoki hivatalnak, honnan e számlák, az illető szerkesztő és a titkár láttamozása után a pénztárnokhoz tételnek által.

174. A bevétel nyilván-tartása végett köteles az akadémiai könyvtár oly könyvet vezetni, melyből bármikor látható legyen minden egyes mű kelendősége. Az év végén szintén oly részletes számadást kíván az akadémia könyvtárusától, melyből minden egyes kiadás kelendősége kitűnjék.

175. Az illető szerkesztők kötelesek azon jelentésekben, melyben a titoknoki hivatalt az általok szerkesztett munkák elkészültéről a 171. pont szerint értesítik, a megjelent kötetben vagy füzetben foglalt dolgozásokról s azok terjedelméről is pontos kimutatót tenni. A titoknok e kimutató alapján utalványozza az írói díjakat, melyek azután, az íróknak megküldött titkári utalvány folytán, a pénztárnál fizettetnek ki.

176. Az akadémiai könyvtár utalvány nélkül senkinek sem adhat könyvet. A tisztelet- és ingyenpéldányokat a titoknoki hivatal, — a bizottságok külön rendelkezésére adott példányokat pedig az illető bizottságok előadói utalványozzák.

177. A nyomdai, metszői, könyvkötői stb. számlák csak az illető szerkesztő és titkár (173. pontban érintett) láttamozása után fizettetnek ki az akadémia pénztárnoka által.

178. Az akadémia összes kiadásaiából két-két példány az akadémia könyvtárába tétetik, — tíz-tíz példány pedig a raktárban fenntartatik, a többi példányok minden munkából kereskedésbe adatván.

179. *A könyvek kelendőségének előmozdítása végett:*

a) az akadémiai könyvtáros köteles az új könyveket, mihelyt megjelennek, az akadémia költségén a Pesti Naplóban, saját költségén a Buchhändlerblatt című külföldi lapban hirdettetni.

b) A nevezetesebb hazai lapoknak és folyóiratoknak minden munkából egy-egy ingyen példány küldetik, hogy azokat ismertessék, vagy legalább azok megjelenését, árát és részletes tartalomjegyzékét a közönséggel tudassák. Azon szerkesztőstől, mely az akadémia ez utóbb érintett kívánatának sem teszen eleget, a tiszteletpéldányok elvonatnak.

c) Az akadémiai könyvtáros köteles az akadémia könyveinek kezelésében, szétküldözésében, minél nagyobb pontossággal és buzgósággal járni el, s vidéki bizományosokról gondoskodni országszerte.

d) Az új könyvek ára lehető olcsórá tétessék. A régibb munkák pedig leszállított áron árulhatók.

e) Az akadémiai könyvtáros az akadémia kiadásairól koronként könyvészeti jegyzékeket tesz közzé. E jegyzékekbe a gyűjteményes kiadások (Értesítő, Évkönyvek, bizottsági közlemények stb.) részletes tartalma is fölveendő.

f) A bizottságok füzeteknek borítékain is folyvást hirdetendők az illető szakbeli akadémiai kiadások.

g) Oly tagok részére, kik az akadémia által kiadott munkák ismertetésére vállalkoznak, néhány példány minden munkából rendelkezésére áll a titoknak.

h) A gyűjteményes címek, mint szintén akadályai a könyvek kelendőségének, ezentúl az akadémia kiadásaiiban lehetőleg kerülendők. A már folyamatban levő munkákra nézve pedig a kötetek borítékain a kötet tartalmát jelentő külön címek tétetnek főcímmekké, a közös címek felül kisebb czímbevetükkel jelöltetvén.

180. *Azon külső tudományos testületek, melyekkel az akadémia csereviszonyt folytat,* a következők: és pedig a) *azok, melyek a népszerű, fordított vagy kézikönyveken kívül mindent kapnak:*

Amsterdam: K. Akademie von Kunsten en Wetenschappen.

Bécs : Kais. Akademie der Wissenschaften.

Bécs : Bibliothek des geh. Haus- Hof- und Staatsarchivs.

Berlin : K. Preussische Akademie der Wissenschaften.

Brüssel : Académie R. des Sciences et belles lettres.

Göttingen : K. Societät der Wissenschaften.

Krakó : K. Gelehrte Gesellschaft.

London : Royal Society.

München : K. Bairische Akademie der Wissenschaften.

New-Orleans : Academy of Sciences.

Pétervár : Acad. Imp. des Sciences.

Washington : Smithsonian Institution.

181. b) azok, a melyek *Évkönyveket, Értesítőket, történelmi archaeologiai, statistikai, geographiai kiadásokat* kapnak :

Bécs : K. k. Geographische Gesellschaft.

Belgrád : Szerb tudós társaság.

Berlin : Gesellschaft für allgem. Erdkunde.

Boroszló : Verein für Gesch. und Alterthümer Schlesiens.

Brünn : Bibliothek des mähr. schles. Landes-Ausschusses.

Görlitz : Oberlausitzische Gesellschaft.

Lisabon : Academia Reale.

London : R. Institution of Great Britain.

London : Ethnological Society.

London : Society of Antiquaries.

London : Royal geographical Society.

Nürnberg : Germanisches Muzeum.

Koppenhága : Société des antiquaires du Nord.

Páris : Académie des Inscriptions.

Páris : Académie des Sciences morales et politiques.

Páris : Société géographique.

Prága : K. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften.

Prága : Gesellschaft des vaterländ. Muzeums.

Pétervár : Soc. Géographique Imp. de Russie.

Új-York : Geogr. and Statistical Society.

Velenceze : Instituto I. R. Veneto delle Scienze ed Arti.

182. c) azok, melyek az *Évkönyveket, az Értesítő nyelvtudományi füzetét s a nyelvtudományi kiadásokat* kapják :

Calcutta : Asiatic Society of Bengal.

Firenze : Accademia della Crusca.

Helsingfors : Finnlandi Tud. Társaság.

Konstantinápoly : Société orientale.

Lipscse : Deutsche Morgenl. Gesellschaft.

London : Royal Asiatic Society.

London : Philological Society.

Páris : Académie Française.

Páris : Société Asiatique.

183. d) azok, melyek az *Évkönyvek*, és *Értesítő math. és természettudományi füzetek* s a math. és természettud. kiadásokat kapják :

Basel : Naturforschende Gesellschaft.

Bécs : K. k. Zoologisch-botanische Gesellschaft.

Bécs : Geologisch. Reichsanstalt.

Berlin : Physikalische Gesellschaft.

Bern : Allg. Schweizerische Gesellschaft für die gesamten Naturwissenschaften.

Cherbourg : Soc. Imp. des Sciences naturelles.

Dijon : Acad. des Sciences et belles lettres.

Edinburgh : Royal Society.

Frankfurt : Physikalischer Verein.

Genf : Société de Physique et d'Hist. naturelle.

London : Anthropological Society.

London : Geological Society.

London : Museum of practical Geology.

London : Zoological Society.

London : Astronomical Society.

St.-Louis : Academy of Sciences.

Madrid : Acad. Reale.

Manchester : Litterary and philosophical Society.

Ohio : Ohio-State Agricultural Society.

Páris : Académie des Sciences.

Philadelphia : American Philosophical Society.

Philadelphia : American Acad. of Natural Sciences.

Stockholm : Acad. R. des Sciences.

London : Practical Society.

184. e) azok, a melyek csupán az archaeologiai bizottság kiadásait kapják kezdettől fogva :

Altenburg : Historische u. antiquarische Gesellschaft.

Augsburg : Historischer Kreisverein im Regierungsbezirke von Schwaben und Neuburg.

Bécs : K. k. Centralkommission zur Erhaltung und Erforschung der Baudenkmäler.

Bécs : Alterthumsverein zu Wien.

Bécs : K. k. Antikencabinet.

Berlin : Verein für die Kunst des Mittelalters.

Berlin : Numismatische Gesellschaft.

Bonn : Verein der Alterthumsfreunde im Rheinlande.

Brüssel : La société numismatique Belge.

Darmstadt : Verein f. d. Hessische Gesch. u. Alterthumskunde.

Drezda : Königl. Sächsischer Verein für Erforschung vaterländ. Alterthümer.

Hdla : Sächsisch-Thüringischer Alterthumsverein.

Innsbruck : Ferdinandeum für Tyrol.

Laibach : Historischer Verein für Krain.

Leiden : Musée néerlandais d'antiquités.

Liège : L'Institut Archéologique Liégeois.

Linz : Museum Francisco-Carolinum.

Lüneburg : Alterthumsverein zu Lüneburg.

Luxembourg : Société pour la recherche et la conservation des Monuments dans le Grand-Duché de Luxembourg.

Mainz : Verein für Erforschung Rheinischer Geschichte und Alterthümer.

Nassau : Verein für Nassauische Alterthumskunde.

Namur : La Société Archéologique de Namur.

Paderborn : Vereinf. Gesch. u. Alterthumskunde Westphaliens.

Riga : Gesellschaft für Gesch. und Alterthumskunde der Russischen Ostsee-Provinzen.

Salzburg : Vaterländisches Muzeum Carolino-Augustum.

Kiel : Schlesvig-Holstein-Lauenburgische Gesellschaft für die Sammlung und Erhaltung vaterl. Alterthümer.

Stuttgart : Gesamtverein der deutschen Gesch. und Alterthumsfreunde.

Stuttgart : Württembergischer Alterthumsverein.

Ulm : Verein für Kunst und Alterthümer.

Zürich : Antiquarische Gesellschaft.

185. f.) *a történelmi, philosophiai és jogtudományi kiadásokat kapja* :

Laibach : Juristische Gesellschaft.

186. g.) *a statisztikai kiadásokat kapják* :

Berlin : Porosz statisztikai hivatal.

Berlin : Hübner Ottó intézete.

187. h.) *a történelmi kiadásokat kapja* :

Gratz : Histor. Verein für Steiermark.

188. i.) *Évkönyveket, Értesttöket, történelmi, archaeologiai, statisztikai, geographiai kiadásokat és Természettudomány kiadásokat kap* :

Brüssel : Établissement géographique etc. de M. Van der Maelen.

189. k.) *A philosophiai, törvény-, történettudományi osztályok, a történelmi és archaeologiai bizottságok kiadásait kapja* :

Nápoly : Real Accademia delle Scienze Morali e Politiche.

190. l.) *A természettudományi és matematikai kiadásokat* :

Bécs : Kais. Mineralien Kabinet.

191. m.) *Az archaeologiai bizottság kiadásait és a Magyar Történelmi Okmánytárt* :

Meckl. Schwerin : Verein für mecklenburgische Geschichte und Alterthumskunde.

192. *A magyar korona területén levő tudományos testületek és intézetek, vagy a külföldön levő magyar könyvtárak, melyeknek az akadémia kiadásai megküldését elhatározta ; és pedig a) mindennemű kiadásait* :

Az erdélyi országos Muzeum.

A pozsonyi jogakadémia.

A pozsonyi kir. főgymnasium.

A pozsonyi prot. főiskola könyvtára.

A zágrábi jogakadémia.

A zágrábi Muzeum.

A kassai jogakadémia.

A kassai kir. fő reáltanoda.

A nagyváradi jogakadémia.

Az árvai Csaplovics-könyvtár.

- A debreczeni ref. collegium.
  - A sárospataki ref. collegium.
  - A losonczy köz könyvtár.
  - A kecskeméti r. kath. lyceum.
  - A kecskeméti ref. főiskola.
  - A máramaros-szigeti r. főtanoda.
  - A pápai ref. collegium.
  - A késmárki főiskola könyvtára.
  - A holdmezővásárhelyi ref. főgymnasium.
  - Az eperjesi evang. collegium.
  - A kolozsvári ref. collegium könyvtára.
  - A kolozsvári r. kath. lyceum.
  - A kolozsvári unit. collegium.
  - A lőcsei kath. főgymnasium.
  - A marosvásárhelyi ref. collegium.
  - A marosvásárhelyi Teleki-féle könyvtár.
  - A nagyenyedi ref. főiskola.
  - A hálai magyar tanulók könyvtára.
  - A szarvasi evang. főiskola.
  - A nagykőrösi ref. lyceum.
  - A budai József műegyetem.
  - A budai k. főgymnasium.
  - A bécsi akadémiái olvasóköri.
  - A jénai Bibliotheca Hungarorum.
  - A pesti kir. főgymnasium.
  - A pesti fő reáltanoda.
  - A pesti ágost. hitv. gymnasium.
  - A pesti ref. theologiai intézet könyvtára.
  - A Matica serbska.
- b) Az *Éekönyvek*, *Értesítő történelmi füzetek*, s a *történelmi, archaeologiai és statistikai kiadásokat* kapják:
- Szeben: Verein für Siebenb. Landeskunde.
  - Zágráb: Déli szláv történelmi- és régiségtani társulat.
- c) Az *Éekönyvek és Értesítő math. és természettud. füzetek*, s a *math. és természettudományi kiadásokat* kapja:
- Pest: Kir. magyar természettudományi társulat.
  - Szeben: Sibenbürg. Verein. für Naturwissenschaft.

Pozsony: Verein für Naturwissenschaft.

d) *Az Évkönyvek, Értesítő történelmi füzetait, s a történelmi-nyelv- és széptudományi kiadásokat kapja:*

A pesti nemzeti színház könyvtára.

193. A külföldi tudományos intézetek és társulatok, s a hazaiak közül azok, melyek csereviszonyban állanak kiadásaikra nézve a M. Tud. Akadémiával, az akadémia könyvtárusa által veszik az őket illető küldeményeket.

194. A titoknoki hivatal ügyel föl, hogy e küldeményezés évenként többször pontosan történjék.

195. A könyvküldeményekhez, azon tudományos testületek nyelvét tartva szem előtt, melyekhez a küldemények intéztetnek, magyar-francia, magyar-angol és magyar-német nyelven írt, nyomtatott kísérőlevél és vételi elismervény mellékeltetik. A könyvküldemények csomagai folyó számmal láttatnak el, s a kísérőlevélbe az illető csomag száma s a könyvek címei (egyes esetekben latin vagy francia fordításban is) bejegyeztetnek.

196. Minden könyvküldemény, a csomag számával, tartalmával s a küldés keletével együtt, e végre nyitott küldeményi könyvbe iktattatik, — a mely könyvben az egyes intézetek, testületek, társulatok számára, a melyekkel az akadémia csereviszonyban áll, külön lapok nyitvák.

197. A csomagolási és szállítási költségeket az akadémia megtéríti a szállítást eszközölő könyvtárusnak.

198. A titkári hivatal a visszaérkezett vételi elismervényeket egybegyűjti, s időnként jelentést tesz a csereviszonyról és a könyvküldeményekről.

199. A titoknoki hivatal időközben is jelentést tesz minden nevezetesebb küldeményről, kivált ha valamely intézet valamely hiánynak pótlását kívánja.

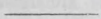
200. A titoknok intézkedik, hogy a 167-dik pontban érintett ingyen példányok az akadémia külföldi tagjainak is megküldessenek évenként legalább kétszer. S e küldemények költségeit az akadémia viseli.

201. A 192. a) pont alatt elsorolt intézetek, az erdélyi és zág-rábi Muzeumot kivéve, magok gondoskodnak az akadémia által részőkre megajánlott példányok átvételéről.

Előszó

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIAI
N É V K Ö N Y V.

Igazgató tanács.

Elnökség.

GR. DESSEWFFY EMÍL (Tarkői és Cserneki), a M. Tud. Akadémia igazg. s tisztt. tagja és elnöke. *Váltva Pozsonyban és Búd-Szent-Mihályon. Kinevezetett negyed ízben 1865. január 26.*

B. EÖTVÖS JÓZSEF (Vásáros-Naményi), a Kisfaludy-Társaság elnöke, a M. Tud. Akad. igazg. s tisztt. tagja és alelnöke. *Pesten, Lipót-város, Erzsébet-tér 10. sz. Kinevezetett negyed ízben 1865. január 26.*

Igazgató tanács.

1830. nov. 17-én az akadémia alaprajzának országgyűlési megerősítésekor kihirdetett tagok :

GR. ANDRÁSSY GYÖRGY (Csik-Szent-Királyi és Krasznahorkai), ő cs. k. ap. Felsége aranykulcsos híve, valós. belső titkos tanácsosa, sz. István ap. k. rendének vitéze, Magyarország főpohárnok mestere, Sáros vármegye főispánja, a Magy. Tud. Akad. tisztt. tagja, a cs. k. szab. tiszta vaspálya- s a felsőmagyarországi bányamivelő egyesület elnöke. *Pesten, Lipót-város, Nádasz-utca 14. sz.*

BARTAL GYÖRGY (Beleházi), m. k. udvari tanácsos, sz. István ap. m. király jeles rendbeli és aransarkantyús vitéz, a M. Tud. Akadémia tisztt. tagja. *Pozsonyban.*

HG. BATTHYÁNY FÜLÖP (Batthyányi), Németújvár örökös, Strattmanni gróf, ő cs. k. ap. Felsége valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcsos híve, Leopold cs. rendének középkeresztese és Vas vármegye örökös főispánja. *Bécsben.*

GR. KÁROLYI GYÖRGY (Nagy-Károlyi), val. belső titkos tanácsos, koronaőr, a M. Tud. Akad. tiszt. tagja. *Pesten, belváros, Egyetem-utca, saját házában.*

1840. mart. 8-án választott:

B. PRÓNAY ALBERT (Tót-Prónai és Blatniczai), cs. kir. kamarás és val. belső titkos tanácsos, koronaőr, a m. k. hétszemélyes tábla közbírája. *Pesten, Kerepesi-út 64. sz.*

1853. mart. 16-án vál.

BARTAKOVICS ADALBERT (Kis-Apponyi), ő cs. k. ap. Felsége val. belső titkos tanácsosa, egri érsek, Heves vármegye örökös főispánja, s a Szent-István-Társulat alapító-tagja. *Egerben.*

GR. CZIRÁKY JÁNOS (Cziráki és Dénesfalvi), ő cs. k. ap. Felsége valós. belső titkos tanácsosa és aranykulcsos híve, Sz. István ap. m. király jeles rendének vitéze, a vaskoronarend másodosztályu lovagja, stb. *Lovas-Berényben.*

GR. DESSEWFFY EMIL, I. elnökség.

HG. ESTERHÁZY PÁL (Galantai), Edelstätteni herceggróf, Fraknó várának örökös grófja, aranygyapjas, a sz. István ap. m. király jeles rendje nagy-keresztése, a polgári ezüst érdemkereszt tulajdonosa, az orosz cs. sz. András, sz. Newsky Sándor és sz. Anna első osztályu, a porosz kir. fekete sas, nagybritanniai kir. Bath, a hannoverai kir. Guelf, a siciliai sz. Ferdinánd és több érdemrendek nagy-keresztése, ő cs. k. ap. Felsége aranykulcsos híve, és val. belső titkos tanácsosa, Sopron vármegye örökös főispánja. *Bécsben.*

GR. KÁROLYI ISTVÁN (Nagy-Károlyi), a Krisztusrend vitéze, s a Sz. István-Társulat elnöke. *Pesten, belváros, Zöldfa-utca, saját házában, és Fóton Pest mellett.*

KUBINYI ÁGOSTON (Felső-Kubini és Nagy-Olaszi), ő cs. kir. ap. Felsége aranykulcsos híve és tanácsosa, a m. nemzeti Múzeum igazgatója, a porosz sz. János lovagrend tiszt., a portugál sz. Mária-fogantatási lovagrend harmadik osztályu, ahessen-darmstadti Lajos-lovagrend első osztályu vitéze, a M. Tud. Akad. tiszt. tagja, a m. földtani társulat első, a képesarnoki egylet másodelnöke, a m. természettud. társulat pártoló, s több más hazai tndományos és művészi társulatok, úgy a regensburgi füvészeti, a nassauai természettud., az am-

sterdami „Natura artis magistra“ nevű zoologiai társulatok tisztt., a majnarajnai, szászaltenburgi, jászvásári természettud. társulatok levelező, a kopenhágai éjszaki s a római archaeologiai társulat lev. tagja. *Pesten, Orszádg-út, a m. nemzeti Muzeumban.*

SCITOVSZKY JÁNOS (Nagy-Kéri), a római szentegyház bíboros főpapja, Magyarország herczeg-primása, esztergomi érsek, az apostoli sz. székh. született követ, sz. István ap. m. királyjeles rend nagykeresztése és főpapja, a Leopold cs. rend nagy keresztése, ő cs. kir. ap. Felsége valós. belső titkos tanácsosa, Esztergom vármegye örökös főispánja, hittud. és bölcsészettudora, a pesti egyetemi hittud. kar bekebelezett tagja, a Sz. István-Társulat pártfogója. *Esztergomban.*

B. SENNYEY PÁL (Kis-Zsenneyei), val. belső titkos tanácsos, Magyarország tárnokmestere. *Budán.*

1855. apr. 19-én vál.

DEÁK FERENCZ (Kehidai) a M. T. Akadémia tisztt. tagja. *Pesten, belváros, Nagyhíd-utca, az „Angol királyné“ szállodában.*

B. EÖTVÖS JÓZSEF, I. elnökség.

SZÖGYÉNY LÁSZLÓ (Magyar-Szögyéni), ő cs. k. apostoli Felsége aranykulcosos híve, valós. belső titkos tanácsosa, s Fehérme-gye főispánja. *Csóron. Székesfehér vármegyében.*

GR. TELEKI DOMOKOS (Széki), a M. T. Akadémia tisztt. tagja. *Gernyeszegen, ut. posta Maros-Vásárhely.*

1858. dec. 19-én vál.

GR. APPONYI GYÖRGY (Nagy-Apponyi), ő cs. kir. apostoli felsége aranykulcosos híve, valós. belső titk. tanácsos. *Bécsben.*

B. SINA SIMON (Kizdai és Hodosi), valós. belső titkos tanácsos. *Bécsben.*

1860. oct. 11-én vál.

B. VAY MIKLÓS (Vajai), ő cs. k. ap. Felsége aranykulcosos híve, valós. belső titkos tanácsos, Borsod megye főispánja, a tiszántuli reform. superintendentia főgondnoka. *Golopon, ut. posta Tály.*

1863. januárus 14-én vál.

LONOVICS JÓZSEF (Nagy-Krivinai), hittudor, amáziai érsek, ő cs. k. apost. felségének valós. belső titkos tanácsosa, sz. István ap. kir. rendjének középkeresztése, a m. k. hétszemélyes táblának közbírája, a Sz. László-társulat elnöke, a pesti hittudományi kar tagja, a M. T. Akadémia tisztt. tagja. *Pesten, Fel-Dunasor 9. sz.*

MAILÁTH GYÖRGY (Székhelyi), Magyarország főcancellárja, ő cs. k. ap. Felsége val. belső titkos tanácsosa. *Bécsben.*

MARCZIBÁNYI ANTAL (Puchói és Csókai), ő cs. kir. ap. Felsége aranykulcosos híve. *Pesten, Lipót-város, Három-korona-utca, saját házában.*

I. Nyelv- és széptudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

DEÁKY ZSIGMOND, caesaropoli felszentelt püspök, kácsi sz. Péter és Pál apostolok apátja, a pápa házi praelatusa, hittantudor, a győri káptalan nagyprépostja, a pesti hittudom. kar tagja. *Győrött. Lev. taggá vál. sept. 1. 1832. tiszteletivé dec. 15. 1858.*

B. KEMÉNY ZSIGMOND (Gyerő-Monostori), a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Ferenczesek tere 7. sz. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843., tiszteletivé a törvényt. osztályban dec. 29. 1847., a nyelvtud. osztályba áttétetett dec. 15. 1858.*

LUKÁCS MÓRICZ (Vizmai), a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Széchenyi-tér, Frohner-szálloda 9. szám. Lev. taggá vál. nov. 23. 1839. tiszteletivé dec. 15. 1858.*

Rendes tagok.

TOLDY FERENCZ kir. tanácsos, bölcsészeti és orvostudor, szemészet mestere, a m. k. egyetemi könyvtár igazgatója, s azon egyetemnél a magyar nyelvészet és irodalom-történet nyilvános rendes tanára, a bölcsészeti kar ez id. prodékánja, a kir. gymnasiumi tanárvizsgáló bizottság tagja, a Magy. Tud. Akadémia rendes, a tud. cs. akadémiájának lev., a buda-pesti kir. orvosegyesület tisztt., a k. m. természettud. társulat rendes, a pesti orvosi kar, a berlini kritikai egyesület, a drezdai természettud. és orvosi, a würzburgi philos. és orvosi, a nagyszombati országismertető társaságok lev. tagja, a m. szép-irodalmi intézet (Kisfaludy-Társaság) alelnöke. *Pesten, belváros, Lipót-utca 45. sz. Vál. nov. 17. 1830.*

BALOGH PÁL (Almási), orvostudor, a pesti orvosi kar, a k. magyar természett. társulat rendes, s a berlini orvosi és seborvosi társaság lev. tagja. *Pesten, Lipót-város, Három-korona-utca 18. sz. Lev. taggá vál. febr. 17. 1831., rendessé sept. 14. 1835.*

FABIÁN GÁBOR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Aradon. Lev. taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé sept. 14. 1835.*

CZUCZÓR GERGELY, sz. Benedek-rendi áldor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Országút 26. sz. Lev. taggá vál. febr. 17. 1831., rendessé sept. 10. 1836.*

NAGY JÁNOS, hittudor, szombathelyi megyei áldor, a püspöki lyceumban a keleti nyelvek s bibliai hittud. tanára. *Szombathelyen. Lev. taggá vál. nov. 15. 1833., rendessé sept. 7. 1838.*

BALLAGI MÓR, bölcészettudor, a keleti nyelvek és szentírás-magyarázat tanára a pesti belv. hitv. főtanodánál. *Pesten, belváros, Lipót-utca 39. sz. Lev. taggá vál. sept. 5. 1840., rendessé dec. 15. 1858.*

HUNFALVY PÁL, a M. Tud. Akadémia könyvtárnoka, a Kisfaludy-Társaság tagja, a pesti evang. magyar-német iskola felügyelője. *Pesten, az akadémia palotájában. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., rendes taggá dec. 15. 1858.*

LUGOSSY JÓZSEF, s debreczeni reform. collegium nyugalmazott tanára s könyvtárnoka, a k. m. természettud. társulat r. tagja. *Felsőbányán. Lev. taggá vál. sept. 3. 1841., rendes taggá dec. 15. 1858.*

ARANY JÁNOS, a Kisfaludy-Társaság tagja; a M. Tud. Akadémia titoknoka. *Pesten, Üllői-út 7. sz. Vál. dec. 15. 1858., titoknokká jan. 26. 1865.*

JÓKAI MÓR, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Országút 18. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé dec. 20. 1861.*

Levelező tagok.

JAKAB ISTVÁN, bölcészettudor, magyar kir. helytartósági tanácsos. *Budán, a várban, Sz. György-tere 7. sz. Vál. nov. 15. 1833.*

KOVÁCS PÁL, orvostudor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Győrött. Vál. nov. 15. 1833.*

MÁTRAY GÁBOR, a m. nemzeti Múzeumnál a Széchenyi országos könyvtár öre. *Pesten, a nemzeti Múzeum épületében. Választ. nov. 15. 1833.*

ÁRVAY GERGELY, csornai prépostságheli premontrei kanonok és könyvtárnok. *Osornán, Sopron vármegyében. Vál. nov. 8. 1834.*

BARABÁS MIKLÓS (Markosfalvi), cs. kir. akadémiai képiró. *Pesten, Lipót-város, József-tér 17. sz. Vál. sept. 10. 1836.*

SZÉKÁCS JÓZSEF, bölcészettudor, az ág. hitvallásuak bányakerületi superintendense, pesti magyar ev. predikátor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Szén-tér, az ev. gymn. épül. Vál. sept. 10. 1836.*

GAAL JÓZSEF, a Kisfaludy-Társaság tagja és nevelő. *Pesten, belv. Kecskeméti-utca Csékonics-ház, és Hatzfelden. Vál. sept. 7. 1837.*

SZABÓ ISTVÁN, rozsnyómegyei áldor, plebános, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Kazáron, ut. posta Pásztó. Vál. nov. 23. 1839.*

SZIGLIGETI EDVÁRD, a Kisfaludy Társaság tagja, a nemz. színháznál rendező. *Pesten, Országút 18. sz. Vál. sept. 5. 1840.*

KRIZA JÁNOS, erdélyi unitar. püspök, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Kolozsvárt. Vál. sept. 3. 1841.*

FRANKENBURG ADOLF, m. k. udv. cancelláriai titoknok. *Bécsben. Vál. nov. 22. 1845.*

GONDOL DÁNIEL. *Baracskán, ut. posta Martonvásár. Vál. nov. 22. 1845.*

SZILÁGYI ISTVÁN, a máramaros-szigeti ref. főtanoda igazg. tanára. *M.-Szigeten. Vál. dec. 18. 1846.*

SZVORÉNYI JÓZSEF, czisztercei szerzetbeli áldor, egri főgymnasiumi tanár. *Egerben. Vál. dec. 18. 1846.*

FÁBIÁN ISTVÁN, süttöri plebános. a finn irodalmi társaság 1. tagja. *Sopron Süttörön, ut. posta Eszterháza. Vál. dec. 15. 1858.*

FINÁLY HENRIK, az erdélyi Muzeum régiség- és érem-tárnoka. *Kolozsvárt. Vál. dec. 15. 1858.*

GYULAI PÁL, a magyar írók segélyegyletének ideig. titkára, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, József-város, Főhg. Sándor-utca 17. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

IMRE SÁNDOR, a debreczeni reform. főiskolában könyvtárnok, s a magyar irodalom tanára. *Debreczenben. Vál. dec. 15. 1858.*

MÁTYÁS FLÓRIÁN. *Pécsett. Vál. dec. 15. 1858.*

PODHORSZKY LAJOS. *Vál. dec. 15. 1858.*

RIEDL SZENDE, bölcsészettudor, a pesti kir. főgymnasiumnál a bölcsészet r. tanára, a magyar k. tud. egyetemen az összehasonlító nyelvészet m. tanára, a helsingforsi finn irodalmi társaság tagja, a „Kalauz“ kiadó-szerkesztője. *Pest, Al-Dunasor 19. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

SZÁSZ KÁROLY, ref. pred., a Kisfaludy-Társaság tagja. *Szabad-Szálláson. Vál. dec. 15. 1858.*

SZEPESI IMRE, bölcsészettudor, kegyes rendi áldor s a pesti kegyesrendi nagygynasium igazgató tanára, a bécsi cs. egyetem bölcsészeti karának, s a kir. m. természettud. társulatnak tagja. *Pesten, belváros, Városház-tér, a kegyesrendiek épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

TÁRKÁNYI BÉLA JÓZSEF, egri érsekmegyei áldor, és plebános. *Egyeken, ut. posta Tisza-Füred. Vál. dec. 15. 1858.*

TOMPA MIHÁLY, ref. lelkész, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Hamva, ut. posta Putnok. Vál. dec. 15. 1858.*

VASS JÓZSEF, kegyes tanítórendi áldor, felgymnasiumi tanár, a váci r. k. lyceum könyvtárnoka, az Erdélyi Muzeum-Egylet levelező tagja. *Vácson. Vál. dec. 15. 1858.*

ZSARNAY LAJOS, miskolczi ref. lelkész, tiszán-inneni hely. hitv. superintendens. *Miskolczon. Vál. dec. 15. 1858.*

BÉRCZY KÁROLY, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pest, belváros, Szervitátér, 1. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

ENGEL JÓZSEF, orvostudor. *Kolozsvárt. Vál. dec. 16. 1859.*

LICHNER PÁL, a pozs. evang.-lyceum tanára. *Pozsonyban. Vál. dec. 16. 1859.*

B. PODMANICZKY FRIGYES. *Pesten és Aszódon. Vál. dec. 16. 1859.*

POMPÉRY JÁNOS. *Pesten, belváros, Úri-utca 3. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

VÁMBÉRY ÁRMIN. *Londonban. Vál. oct. 9. 1860.*

BUDENZ JÓZSEF, a M. Tud. Akad. alkönyvtárnoka. *Pesten, Teréz-város, István-tér 2. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

ORMÓS ZSIGMOND. *Buziáson. Vál. dec. 20. 1861.*

SZILÁDY ÁRON, ref. lelkész. *Halason. Vál. dec. 20. 1861.*

TÓTH KÁLMÁN. *Pesten, belváros, Lipót-utca 1. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

LÉVAY JÓZSEF, a Kisfaludy-Társaság tagja, miskolczi ref. tanár. *Miskolczon. Vál. jan. 12. 1863.*

SZEMERE MIKLÓS. *Lasztóczon, Zemplén vármegyében. Vál. jan. 13. 1863.*

TÉLFY IVÁN, a bölcsészet tudora, a magy. kir. egyetemen a classica philologia nyilvános, és a bölcsészet magántanára, a páduai akadémia, a görögországi archaeologiai társaság és a gymnasiumi tanárjelölteket vizsgáló kir. bizottmány tagja, köz- és váltótörvényszéki ügyvéd. *Pesten, belváros, Reáltanoda-utca 6. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

PÁKH ALBERT. *Pesten, belváros. Magyar-utca 2. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

Külső lev. tagok.

BÓWRING JÁNOS, baronet, szabad művészetek tudora, az angol kir. tudós társaság, a németalföldi kir. intézet, a frizlandi, grönningeni, párisi, leydeni, leuwardeni, athénei, turini, sheffieldi stb. tudóstársaságok tagja. *Londonban. Vél. mart. 10. 1832.*

BOPP FERENCZ, a tud. porosz kir. akadémiájának r. tagja. *Berlinben. Vél. dec. 16. 1858.*

GABELENTZ (von der) JÁNOS. *Poschwitzban, Altenburg mellett. Vél. dec. 16. 1858*

POTT ÁGOSTON FRIGYES, a hálai porosz kir. egyetemen az egyetemes nyelvtudomány tanára. *Hálában. Vél. dec. 16. 1858.*

RAWLINSON HENRIK (Creswicke) baronet, angol kir. őrnagy, az angol kir. tudóstársaság tagja. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

SCHOTT VILMOS, a tud. porosz kir. akadémiájának rendes tagja. *Berlinben. Vél. dec. 16. 1858.*

WATTS TAMÁS, a britt muzeum könyvtárnoka. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

AHLQUIST ÁGOST, phil. magister. *Helsingforsban. Vél. dec. 16. 1859.*

EWALD HENRIK, a göttingeni egyetem tanára. *Göttingenben. Vél. dec. 16. 1859.*

LÖNROTT ILLYÉS, phil. mag. *Helsingforsban. Vél. dec. 16. 1859.*

RENAN ERNŐ. *Párisban. Vél. dec. 16. 1859.*

STIER THEOPHÍL, gymnasiumi igazgató. *Colbergben. Vél. oct. 9. 1860.*

BENFEY TIVADAR, a göttingeni egyetem tanára. *Göttingenben. Vél. jan. 13. 1863.*

SCHLEICHER ÁGOST, weimari udvari tanácsos, s jénai egyetemi tanár. *Jénában. Vél. jan. 20. 1864.*

II. Philosophiai Osztály.

Tiszteleti tagok.

DANIELIK JÁNOS, bölcészettudor, vél. prisztinai püspök, az egri főkáptalan örkanonokja, sajó-szent-péteri cz. prépost, a pápa

ő szentsége titkos kamarása, a m. kir. helytartótanács tanácsosa, a Sz. István- és Sz. László-társulatok alelnöke. *Budavárban, Bécsi-kapu-utca 187. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

HOVÁNYI FERENCZ, nagyvárad kanonok. *Nagy-Váradon. Vál. dec. 15. 1858.*

Rendes tagok.

HORVÁTH CYRILL, bölcsészettudor, kegyes tanítórendi áldozár, a m. k. tudományegyetemben a bölcsészet ny. rendes tanára, a cs. birod. közoktatási tanácsnak külső, a bécsi földtani társulatnak levelező, és a gymnasiumi tanárvizsgáló bizottságnak tagja. *Pesten, belváros, Városház-tér, a kegyes tanítórendiek épületében. Lev. taggá vál. nov. 8. 1834., rendessé sept. 10. 1836.*

PURGSTALLER JÓZSEF, bölcsész- és hittudor, a gymnasiumi tanárvizsgáló bizottmány elnöke, a magyar k. tudományegyetem bölcsészeti karának kebeleztet, a cs. kir. birodalmi földtani intézet lev. tagja, a magyar- és erdélyországi kegyes tanítórend főnöke. *Pesten, belváros, Városház-tér, a kegyes tanítórendiek épületében. Lev. taggá vál. dec. 24. 1844, rendessé kinevezte az igazgatóság martius 16. 1853.*

ERDÉLYI JÁNOS, a sárospataki reform. collegiumban bölcsészettanára, Kisfaludy-Társaság tagja. *S.-Patakon. Lev. taggá vál. a nyelvtud. osztályba nov. 23. 1839., rendessé a phil. osztályba dec. 15. 1858.*

GREGUSS ÁGOST, a Kisfaludy-Társaság titkára, s helyettes igazgatója. *Pesten, Al-Dunasor 22. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendessé jan. 13. 1863.*

Levelező tagok.

PÉTERFI KÁROLY, (Kibédi), marosvásárhelyi ref. pred. *M.- Vásárhelyen. Vál. nov. 8. 1834.*

ILLÉS PÁL (Edvi), kiszolgált evang. esp. lelkész. *Pesten, József-város, Státió-utca 7. sz. Vól. sept. 14. 1835.*

WARGA JÁNOS (Szigeti), a nagy-körösi ref. nagygynasium tanára, a dunamelléki hely. hitv. egyházkerület és a kecskeméti ref. egyházmegye tanácsbírája, a cs. kir. birod. földtani intézet lev. tagja. *Nagy-Körösön. Vál. sept. 14. 1835.*

BRASSAI SÁMUEL, az erdélyi országos Muzeum igazgatója. *Kolozsvárt. Vál. sep. 7. 1837. A mathematicai osztályból áttétetett jan. 19. 1864.*

HEREPEI KÁROLY, vizaknai ref. predikátor. *Vizaknán, ut. posta N.-Szeben. Vál. sept. 7. 1838.*

CSATSKÓ IMRE, bölcsezszer- és jogtudor, hites ügyvéd, a kir. ítélőtáblánál előadó bíró, az államvizsgálat jogosztálya bizottmányának tagja. *Pesten, Váci-út 6. sz. Vál. nov. 23. 1839.*

WARGHA ISTVÁN. *Szelezsáni pusztán, ut. posta Boros-Sebes. Vál. sept. 5. 1840.*

PEREGRINY ELEK, bölcsezszer tudor, a pesti tudományegyetem bölcsezszeri karának tagja s egy finevelő intézet tulajdonosa. *Budán a várban, Urak utcája, saját házában. Vál. sept. 3. 1841.*

NAGY MÁRTON, kegyes tanítórendi kormánytanácsos, házfőnök, a rend könyvtárnoka, a k. m. természettudományi és a bécsi földtani társulat tagja. *Pesten, belváros, Városház-tér, a kegyes tanítórendiek épületében. Vál. dec. 24. 1844.*

SZÖNYI PÁL, a kir. m. természettud. társulat tagja, s egy tan- és nevelő intézet tulajdonosa. *Pesten, belváros, Czukor-utca 6. sz. saját házában. Vál. dec. 18. 1846.*

VANDRÁK ANDRÁS, bölcsezszer tudor, az eperjesi ev. collegium igazgatója, a bölcsezszer, római és magyar irod. r. tanára. *Eperjesen. Vál. dec. 29. 1847.*

BALOGH SÁMUEL, (Almási), ref. predikátor. *Serkén, ut. posta Rima-Szombat. Vál. dec. 15. 1858.*

MÉSZÁROS IMRE, esztergomi főegyházi kanonok, a Pázmány-intézet igazgatója Bécsben, zsinati vizsgáló és egyházmegyei könyvbíráló. *Bécsben, belváros, Pazmaneum. Vál. dec. 15. 1858.*

NEY FERENCZ, a pesti főreáltanoda igazgatója, a magyar nyelv és irodalom rendes tanára, a m. term. tud. társulat rendes, a kisdedővő intézeteket Magyarorszáiban terjesztő egyesület örökös választmányi és tanbizottmányi, a Sz.-István társulat választm. tagja, az alsó tiszai tankerület tanítói karának tiszteletbeli kartársa, a reáltanárokat vizsgáló bizottmány és a pestvárosi tanodai bizottmány tagja. *Pesten, belváros, Reáltanoda-utca, a főreáltanoda épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

SOMOGYI KÁROLY, Esztergom főmegyei áldor, hittudor, a pozsonyi káptalan kanonokja. *Pesten, Ferencz-város, Márton-utca 1. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

SZALAI ISTVÁN, ref. predikátor. *Szentesen. Vál. dec. 15. 1858.*

HEGEDÜS LÁSZLÓ, a sárospataki ref. collegiumban tanár. *Sáros-Patakon. Vál. oct. 9. 1860.*

III. Törvénytudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

GR. KÁROLYI GYÖRGY, l. Igazg. Tanács. *Vál. mart. 10. 1832.*

GR. ANDRÁSSY GYÖRGY, l. Igazg. Tan. *Vál. dec. 8. 1833.*

DEÁK FERENCZ, l. Igazg. Tan. *Vál. nov. 23. 1839.*

LONOVICS JÓZSEF, l. Igazg. Tan. *Vál. oct. 7. 1843.*

BARTAL GYÖRGY, l. Igazg. Tan. *Vál. dec. 15. 1858.*

GR. DESSEWFFY EMIL, l. Elnökség. *Lev. taggá vál. oct. 7. 1843., tiszteletivé dec. 15. 1858.*

LÓNYAY MENYHÉRT (Nagylónyai és Vásáros-naményi), az első magy. általános biztosító társaság elnöke, tiszaszabályozási osztályelnök, a M. Földhitelintézet alelnöke, a békési ref. egyházmegyének gondnoka. *Budán, Vízi-város, a Vízi-kapunál 130. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., tiszt. taggá dec. 20. 1861.*

Rendes tagok.

ZÁDOR GYÖRGY, a m. kir. hétszemélyes tábla közbírája, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, belváros, Duna-utca 3. sz. Lev. taggá vál. febr. 17. 1831., rendes taggá sept. 1. 1832.*

ZSOLDOS IGNÁCZ, a m. kir. hétszemélyes tábla közbírája. *Pesten, Lipót-város, Két-sas-utca 9. sz. Lev. taggá vál. sept. 7. 1837. rendessé nevezte az Igazgatóság sept. 8. 1838.*

FOGARASI JÁNOS (Alsó-Viszti), a m. kir. hétszemélyes tábla bírása. *Pesten, Lipót-város, Dorottya-utca 3. sz. Lev. taggá vál. sept. 7. 1838. rendes taggá nev. az Igazg. által sept. 3. 1841.*

TÓTH LÖRINCZ, h. ügyvéd, az első m. ált. biztosító társaság jogtanácsosa, a Kisfaludy-társaság tagja, s a M. Tud. Akad. s a Kazinczy-alapítvány pénztárnoka. *Pesten, az akadémia palotájában. Lev. taggá vál. sep. 10. 1836., rendessé dec. 15. 1858.*

PAULER TIVADAR, kir. tanácsos, bölcsész- és jogtudor, a magy. kir. tud. egyetemen az ész- és büntető-jog nyilv. rend. tanára, az elméleti államvizsgálati bizottság bírósági osztályának, s a gráci

Károly-Ferencz-egyetem törvénytud. karának tagja. *Pesten, belváros, Papnövelde-utca 1. sz. Lev. taggá vál. nov. 23. 1845., rendes taggá dec. 15. 1858.*

Levelező tagok.

GR. BENYOVSZKY ZSIGMOND (Benyói és Urbanói). *Solton. Vál. mart. 9. 1832.*

BERTHA SÁNDOR (Felső-Eőri), a M. Tud. Akad. pénztári ellenőre. *Pesten, belváros, Országút 26. sz. Vál. nov. 23. 1839.*

TREFORT ÁGOSTON. *Pesten, Nádor-utca 17. sz. és Csaba-Csüdön, utolsó posta Szarvas. Vál. sept. 3. 1841.*

SZENTKIRÁLYI ZSIGMOND (Komjátszegi), a pesti k. m. természettud. társulat rendes s a bécsi geológiai intézet levelező tagja, nyug. országos bányakapitány. *Kolozsvárt. Vál. nov. 22. 1845.*

KARVASY ÁGOST, jogtudor, a pesti tud. egyetemnél a politikai tud. s a keresked. és váltójog nyilv. r. tanára, a bírósági államvizsgálati bizottmány alelnöke, az államtudományi vizsgálati bizottmány tagja. *Pesten, belváros, Duna-utca 12. sz. Vál. dec. 18. 1846.*

SZÚCS ISTVÁN, köz- és váltójogi ügyvéd, a tiszántúli kerületi k. ítélő tábla közbírája. *Debreczenben. Vál. dec. 18. 1848.*

KONEK SÁNDOR, jogtudor, a pesti egyetemen a statistika, egyházjog stb. r. tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság tagja. *Pest, belváros, Egyetem tér 2. sz. Vál. dec. 15. 1858. A történettudományi osztályból áttételezt jan. 19. 1864.*

UDVARDY IGNÁCZ, hittudor, Veszprém egyházmegyei alldor, a püspöki papnöveldeben egyház-történelem és törvénytudom. tanára, a pesti egyetemi hittud. kar tagja, szentszéki bíró, s a házasság és szerzeti fogadalmak védője. *Mura-Keresztúr, u. p. Kottori. Vál. dec. 15. 1858.*

KAUTZ GYULA, jogtudor, a pesti tudományegyetemnél a magyar államjog, s a közigazgatási és pénzügyi törvényisme ny. r. tanára. *Budán, Vízi-város, Fő-utca 60. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

DÓSA ELEK (Makfalvi), jogtudor, a maros-vásárhelyi ev. ref. collegiumban jogtanár. *Maros-Vásárhelyen. Vál. dec. 20. 1861.*

FALK MIKSA, bölcsészettudor, a bécsi takarékpénztár titkára. *Bécs. Vál. dec. 20. 1861.*

HORVÁTH BOLDIZSÁR, a magyar földhitelintézet jogtanácsosa. *Pesten, Ország-út 26. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

SZINOVÁ CZ GYÖRGY, a k. váltó-feltörvényszéknél előadó bíró. *Pest, belváros, Kis-híd-utca 2. sz. Vél. dec. 20. 1861.*

HOFFMANN PÁL, jogtudor, hit. ügyvéd, a pozsonyi jogakadémiánál a római és egyházi jog nyilv. rend. tanára, az ottani elm. államvizsgálati bizottság tagja. *Pozsonyban. Vél. dec. 20. 1861.*

KALLÓS LAJOS, ny. r. jogtanár a debreczeni ref. főiskolában. *Debreczenben. Vél. jan. 13. 1863.*

B. KEMÉNY GÁBOR. *Pesten, Lipót-város, Három-korona-utca 30. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

SUHAYDA JÁNOS, m. kir. helytartósági tanácsos. *Budán, a várban, Országház-utca 85. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

Külső levelező tagok.

MITTERMAIER KÁROLY JÓZSEF ANTAL, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vél. dec. 18. 1846.*

LABOULAYE EDUÁRD, a franczia Institut tagja. *Párisban, Vél. dec. 16. 1858.*

LORD OVERSTONE. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

RAU KÁROLY HENRIK, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vél. dec. 16. 1858.*

VANGEROW ADOLF, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vél. dec. 16. 1859.*

WELCKER KÁROLY TIVADAR, a heidelbergi egyetemen jogtanár. *Heidelbergben. Vél. dec. 16. 1859.*

ROSCHER VILMOS, a lipcsei egyetemen tanár. *Lipcseben. Vél. dec. 20. 1861.*

IV. Történettudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

B. EÖTVÖS JÓZSEF, I. Elnökség. *Lev. taggá vél. sept. 14. 1835., tiszteletivé nov. 23. 1839.*

GR. MIKÓ IMRE (Hidvégi), ő cs. k. ap. felsége aranykulcsosa és valós. belső titk. tanácsosa, az erdélyi Múzeum elnöke. *Kolozsvár. Vél. dec. 15. 1858.*

GR. TELEKI DOMOKOS, (I. Igazgatóság.) *Tiszteleti taggá vél. dec. 20. 1861.*

Rendes tagok.

ÉRDY JÁNOS, jogtudor, hites ügyvéd, a magyar nemzeti muzeumi kincs- és régiségtár őre, a pesti egyetemi törvénytud. kar tagja. *Pesten, a magyar nemzeti Muzeumban. Lev. taggá vál. febr. 17. 1831., rendes taggá nevezt. az Igazg. által sept. 9. 1832.*

PODHRADCZKY JÓZSEF (Nemes-Podhradi) nyug. m. k. udv. kamarai számvevő tiszt. *Budán, Krisztina-város, Fő-utca 367. sz. Lev. taggá vál. nov. 8. 1834., rendes taggá dec. 15. 1858.*

FÉNYES ELEK. *Pesten, Teréz-város „London városához“ 2. emelet, 22. sz. Lev. taggá vál. sept. 7. 1837., rendes taggá dec. 15. 1858.*

WENZEL GUSZTÁV, bölcsész- jogtudor, a pestiegyetemnél a magyar magán- és bányajog s a jogtörténet ny. r. tanára, a déli-szláv történeti és régiségtani, a felső luziczi tudós társaságok, a morva-sziléziai cs. k. társulat történeti és statist. osztályának, s az erdélyi országismertető egyesületnek tagja. *Pesten, Al-Dunasor, 9. sz. Lev. taggá vál. dec. 18. 1846., rendes taggá dec. 15. 1858.*

CSENGERY ANTAL, a Kisfaludy-Társaság s a k. magyar természettud. társulat r. tagja, a M. Tud. Akadémia jegyzője, a M. Földhitelintézet titoknok. *Pesten, József-város, Fh. Sándor-utca 17. sz. Lev. taggá vál. dec. 29. 1847., rendes taggá dec. 15. 1858.*

IPOLYI STUMMER ARNOLD, egri főegyházi kanonok, pápai kamarás, hittud., az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. k. központi bizottságnak, a morva-sziléziai cs. k. társulat hist. és statistikai osztályának Brünmben, ugyanott a tartományi rendek levéltári intézetének, a bécsi archaeologiai társaságnak, s a k. dániai éjszaki archaeologiai intézetnek Kopenhágában tagja. *Egerben. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendes taggá dec. 20. 1861.*

Levelező tagok.

KARÁCSON MIHÁLY, jogtudor, a kir. ítélő tábla közbírája. *Pesten, belváros, Uri-utca 2. sz. Vél. mart. 9. 1832.*

SZILÁGYI FERENCZ. *Budán a várban, Urak utcája 58. sz. Vél. nov. 15. 1833.*

ZSIVORA GYÖRGY, a királyi hétszemélyes tábla közbírája. *Pesten, Lipót-város, Három-korona-utca 14. sz. Vél. nov. 15. 1833.*

HENSZLMANN IMRE, orvostudor, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pesten, Lipót-város, Dorottya-utca, Almay-ház 2. em. Vél. sept. 3. 1841.*

GOROVE ISTVÁN (Gattájai). *Pesten, belváros, Lipót-utca, 9. sz. Vál. oct. 7. 1843.*

KOVÁCS ISTVÁN (Nagy-Ajtai), az erdélyi k. legfőbb törvénytörvényszék tanácsosa. *Bécsben. Vál. nov. 22. 1845.*

BOTKA TIVADAR. *Kis-Vezekényen, Aranyos-Marót mellett. Vál. dec. 29. 1847.*

PALUGYAY IMRE, k. tan., *Pozsonyban. Vál. dec. 29. 1847.*

GR. ANDRÁSSY MANÓ (Krasznahorkai és Csik-Szentkirályi), *Pesten, Lipót-város, Mázsza-utca 3. sz. és Pásztón, ut. p. Gálzézcs. Vál. dec. 15. 1858.*

CZINÁR MÓR, bölcsészettudor, pannonhegyi szent Benedek-rendi áldor, házi lelkész, termény-, érem-, könyv-, és levéltárnok, a Ferencz-József-rend kiskeresztése, a néh. Király József pécsi püspök ösztöndíji alapítványának felügyelője, és sz. mártoni szentszéki ülnök. *Pannonhalmán, ut. posta Győr-Sz.-Márton. Vál. dec. 15. 1858.*

HUNFALVY JÁNOS, volt történettanár. *Budán, Vízi-város, Fő utca, 198. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

KNAUZ NÁNDOR, Esztergom főmegyei áldor, s a primási könyvtár őre. *Esztergom. Vál. dec. 15. 1858.*

MAGYAR LÁSZLÓ (Öttömösi), portugall kir. hajóhadnagy. *Benguelában, Nyugat-Áfrikában. Vál. dec. 15. 1858.*

NAGY IVÁN (Felső-Győri), a pesti egyetemi könyvtár első őre. *Pesten, Mészáros-utca 8. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

PAUER JÁNOS, székesfehérvári székesegyházi kanonok, budai főesperes, a pápa tiszti. káplánja, a püspöki lyceumban az egyházi törvények és történelem r. tanára, a helybeli nagygymnasiumban vallásiakban és erkölcsiakban püspöki biztos, zsinati vizsgáló, és szentszéki tanácsos. *Székesfehérvárt. Vál. dec. 15. 1858.*

PAÚR IVÁN, a gr. Széchenyi család levéltárnoka. *Sopronban. Vál. dec. 15. 1858.*

RÁTH KÁROLY, a győri ágost. evang. gyülekezet levéltárnoka. *Győrben. Vál. dec. 15. 1858.*

SOMHEGYI (SCHRÖCK) FERENCZ, bölcsészettudor, kegyesrendi áldor, a szegedi nagygymnasium igazgatója és történettanára. *Szegeden. Vál. dec. 15. 1858.*

SZABÓ KÁROLY, az erdélyi Muzeum könyvtárnoka. *Kolozsvárt. Vál. dec. 15. 1858.*

SZALAY ÁGOSTON, udvari tanácsos, s a pesti m. kir. váltótörvényszék elnöke. *Pesten, belváros, Újvilág-utca 19. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

SZILÁGYI SÁNDOR, a nagykörösi ref. nagygymn. tanára. *Nagy-Körösn. Vál. dec. 15. 1858.*

KERKAPOLY KÁROLY, a pápai reform. collegiumban a bölcsészet tanára. *Pápán. Vál. dec. 16. 1859.*

PESTY FRIGYES, az Első magyar iparbank titkára, a stájerhoni gazd. egyesület, a párisi Institut d'Afrique tagja. *Pesten, Terézváros, Király-utca 47. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

RÉVÉSZ IMRE, debreczeni reform. lelkész. *Dobreczenben. Vál. dec. 16. 1859.*

SALAMON FERENCZ, a Kisfaludy-Társaság tagja. *Pest, József-város, Fh. Sándor-utca 17. sz. Vál. dec. 16. 1859. A nyelv- és széptud. osztályból áttétetett a történettudományiba jan. 13. 1863.*

KUKULYEVICS másképp BASSANI DE SACHI IVÁN, zágrábmegyei főispán, az orosz sz. Vladimirrend commandeurje, az éjszaki archaeologiai társaságnak Kopenhágában, a cs. orosz tudományos akadémiának Petersburgban, a cs. kir. tud. akadémiának Krakóban, a quiriti-k akadémiájának Rómában, a kraini és karántföldi történettudományi — s a szerb irodalmi társaságnak Belgrádban, a cs. kir. geologiai intézetnek Bécsben, a krakói egyetemnek s a prágai akadémiának levelező tagja; a zágrábi délszláv történet- és régiségtudományi társaság elnöke, a horvátországi és szlavoniai építészeti emlékek conservatora, a sz. Jeromos-féle illyr congregatiónak Rómában tiszteleti tagja, Zágráb és Eszék városok tiszteletbeli polgára. *Zágrábban. Vál. oct. 15. 1860.*

RÓMER FLÓRIÁN, pannonhegyi sz. Benedek rendi áldor, a pesti kir. főgymnasium igazgatója, és a természetrajz r. tanára, bölcsészet és szépművészetek tudora, a m. k. egyetemenél a régiség- és éremtan magántanára, a M. Tud. Akadémia kézirat- és éremtárának őre; a m. k. természettudom. és a m. k. földtani, valamint a bécsi archaeologiai, szebeni, pozsonyi természettudományi, bécsi zoologico-botanicus- és geologiai társulatok r. tagja; a bécsi cs. kir. mű- és ipar-muzeumnak, az építészeti műemlékek fentartására és vizsgálatára ügyelő bécsi cs. kir. középponti bizottságnak, úgyszint a görliczi és szász-altenburgi természetvizsgáló társulatoknak le-

velezője. *Pesten, Lipót-város, Színház-tér 1. sz. Vél. oct. 9. 1860. A Természettud. osztályból áttételezt 1864. január 19.*

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD. *Pest, belváros, Zöldfa-utca 25. sz. Vél. dec. 20. 1861.*

ROSTI PÁL. *Pesten, Lipót-város, Fel-Dunasor, Ganz-ház, és Duna-Pentelén. Vél. dec. 20. 1862.*

TORMA KÁROLY, a római Instituto di corrispondenza archeologica levelező tagja; az építészeti műemlékek fentartására ügyelő bécsi cs. k. középponti bizottság levelezője, stb. *Csicsó- Keresztúron. Választ. dec. 20. 1861.*

ÚRHÁZY GYÖRGY. *Pesten, József-város, Fh. Sándor-utca 17. sz. Vél. dec. 20. 1861.*

HORNYIK JÁNOS, Kecskemét városának főjegyzője. *Kecskeméten. Vél. jan. 13. 1863.*

FABÓ ANDRÁS, lelkész. *Agárdon, utolsó posta Vác. Vél. januárius 20. 1864.*

THALY KÁLMÁN, a pesti reform. főiskolában a magyar irodalom tanára. *Pesten, belváros, Lipót-utca 33. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

Külső levelező tagok.

PERTZ HENRIK GYÖRGY, a porosz kir. könyvtár igazgatója, a tudom. porosz kir. akadémiajának r. tagja. *Berlinben. Vél. nov. 15. 1833.*

PALACKY FERENCZ, a tud. bécsi cs. akadémiaja s a cseh királyi tudóstársaság rendes tagja. a cseh rendek historiographusa. *Prágában. Vél. nov. 8. 1834.*

DUSSIEUX LAJOS, a saint-cyri cs. katonai tanodában történelem tanára. *Páris. Vél. dec. 18. 1846.*

CANTU CAESAR. Több tudományos társaság tagja. *Milano. Vél. dec. 16. 1858.*

HG. DEMIDOFF ANATOL. *San-Donato, Olaszországban. Vél. dec. 16. 1858.*

FLEGLER SÁNDOR, bölcsészettudor és tört. tanár. *Nürnbergben. Vél. dec. 16. 1858.*

GUIZOT FERENCZ, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

MIGNET FERENCZ, az erkölcsi és polit. tud. francia akadémiajának titoknokja. *Párisban. Vál. dec. 16. 1858.*

GR. MONTALEMBERT KÁROLY, a francia Institut tagja. *Párisban. Vál. dec. 16. 1858.*

RAFN KÁROLY KERESZTÉLY, az éjsz. régiségtársaság titoknokja. *Kopenhágában. Vál. dec. 16. 1858.*

RANKE FERENCZ LIPÓT, a tudom. porosz kir. akadémiajának tagja. *Berlinben. Vál. dec. 16. 1858.*

RAUMER FRIGYES, por. kir. udv. tanácsos, s a tud. porosz kir. akadémiajának tagja. *Berlinben. Vál. dec. 16. 1858.*

THEINER ÁGOSTON, a vaticani levéltár első öre. *Rómában. Vál. dec. 16. 1858.*

THIERRY AMADE, a francia Institut tagja. *Párisban. Vál. dec. 16. 1858.*

VALENTINELLI JÓZSEF, a velencei sz. Márk könyvtárának igazgatója, s a tudom. velencei cs. kir. akadémiajának tagja. *Velenczében. Vál. dec. 16. 1858.*

B. PROKESCH-OSTEN ANTAL, cs. k. internuncius, ócs. k. felsége val. titk. tanácsosa. *Konstantinápolyban. Vál. jan. 13. 1863.*

GROTE ARTHUR, a bengali Asiatic Society elnöke *Calcutában. Vál. jan. 13. 1863.*

SÜPHY BEY, a török államlevéltár igazgatója. *Konstantinápolyban. Vál. jan. 13. 1863.*

DUDIK BÉDA FERENCZ, a raigerni sz. Benedek rendü káptalan tagja Morvában, Morvaország történetirója, a cs. kir. Ferencz-József rend lovagja s több külföldi rendjelek birtokosa, számos külföldi tudományos társulatok és egyletek tagja. *Brünnben. Vál. jan. 20. 1864.*

THIERS ADOLF, a francia Institut tagja. *Párisban. Vál. jan. 20. 1864.*

V. Matematikai osztály.

Tiszteleti tag.

BITNICZ LAJOS, bölcészettudor, a Komárom feletti monostrai B. Sz. M. apátja, a szombathelyi főegyház nagyprépostja és kanonokja, székesegyházi főesperes, helyettes és főügyhallgató, a

házassági törvényszék elnöke, zsinati vizsgáló, a szentszék közbírája, az Adelfi-Kelcz-féle árvaház igazgatója, a boroszlói tud. társaság tiszt., s a pesti philos. kar tagja. *Szombathelyen. Rendes taggá vál. nov. 17. 1830. tiszteletivé dec. 23. 1847.*

Rendes tagok.

GYÖRY SÁNDOR, hites mérnök. *Pesten, József-város, Nap-utca 7. sz. Lev. taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé sept. 1. 1832.*

NAGY KÁROLY, az amerikai philos. társaság rendes tagja. *Párisban. Lev. taggá vál. mart. 9. 1832., rendessé sept. 10. 1836.*

KISS KÁROLY, a Kisfaludy-Társaság, s a kir. magyar természettud. társulat tagja. *Pesten, belváros, Szép-utca 3. sz. Lev. taggá vál. sept. 17. 1837. Rendes taggá a hadi tudományok részére nevezte az Igazgatóság sept. 6. 1840.*

FEST VILMOS, m. k. országos építészeti felügyelő, hites mérnök, Kassa sz. kir. városa tiszt. polgára. *Budán, Krisztina-város, Attila-utca, 413. sz. Lev. taggá vál. dec. 24. 1844., rendessé nev. az Igazgatóság által nov. 22. 1843.*

PETZVAL OTTÓ, bölcsészettudor, okleveles mérnök, a pesti egyetemnél a felsőbb mennyiségtan nyilvános tanára, a gymnasiumi tanárjelöltek vizsgáló-bizottságának tagja. *Pesten, Teréz-város, Három-dob-utca 2. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

SZTOCZEK JÓZSEF, a kir. József-műegyetem igazgatója, ugyanott a mechanikai és technikai természettan tanára, okleveles mérnök, a k. magyar természettud. társulat elnöke, a reáltanodai tanárjelöltek—úgy a gőzgépi kezelő személyzet állandó vizsgáló bizottságának elnöke. *Budán, a várban, Országház-utca 121. sz. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendes taggá dec. 20. 1861.*

HOLLÁN ERNŐ, a déli vasúttársaság fő-inspectora, s magyarországi képviselője. *Pesten, belváros, Hatvani-utca, Horváth-ház. Lev. taggá vál. dec. 15. 1858., rendes taggá dec. 20. 1861.*

Levelező tagok.

UDVARDY CHERNA JÁNOS, hites mérnök, a frauendorfi kertmivelő társaság tiszt. tagja. *Egerben. Vál. mart. 9. 1832.*

TAUBNER KÁROLY, bölcsészettudor, az Olaszország, Vorarlberg, Tirolban állomásozó cs. k. II-dik hadsereg evang. őrségi s

tábori papja, consist. tanácsos, a kir. m. természettud. társulat, a berlini philologiai seminarium, s több olaszországi tud. egyesület tagja, a cs. k. aranyéremjegy tulajdonosa, a hesseni nh. Lajos-lovagrend keresztjének első- s a hannoveri k. Guelf-lovagrend negyedik osztályu vitéze. *Veronában. Vál. sept. 5. 1840.*

KORPONAY JÁNOS, Abaúj vármegye levéltárnoka. *Kassán, Vál. dec. 24. 1844. a hadi tudományok részére.*

ARENSTEIN JÓZSEF, a kegyesrend tagja, bölcsészettudor. *Bécsben. Vál. dec. 20. 1847.*

KRUSPÉR ISTVÁN, a budai m. k. József-műegyetemben gyakorlati mér- és iparműtan r. tanára, a kir. m. természettud. társulat rendes tagja. *Budán, a várban, Országház-utca 90. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

TOMORI ANASZTÁZ, hites mérnök, nagykőrösi nagygymn. tiszt. tanár. *Pesten, belváros, Régi posta-utca 3. sz. és Gombán, u. p. Monor. Vál. dec. 15. 1858.*

VÉSZ JÁNOS ÁRMIN, hites mérnök, a budai magy. kir. József-műegyetemben a felsőbb mennyiségtan és a leirati mértan r. tanára. *Budán, a várban, Sz. György-tér 9. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

LUTTER NÁNDOR, bölcsészettudor, a budai királyi főgymnasium igazgatója s a kir. magyar természettud. társulat r. tagja. *Budán, a várban, Iskola-tér 186. sz. Vál. dec. 16. 1859.*

WENINGER VINCZE, technicus, a pesti kereskedelmi akadémia tanára, az első magyar általános biztosító társaságnál az életbiztosítási osztály főnöke, a magyar természettudományi társulat rendes tagja, az államtudományi vizsgálati bizottmány tagja. *Pesten, Lipót-város, Nádor-utca 18. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

KONDOR GUSZTÁV, bölcsészettudor, hites mérnök, a pesti főreáltanodánál mennyiségtan rendes tanára, a k. magyar természettudományi társulat választmányi tagja, és a Heidelbergben alakult csillagászati társulat tagja. *Pesten, Fel-Dunasor, 1. sz. Vál. december 20. 1861.*

MARTIN LAJOS, a pozsonyi k. reáltanodában tanár. *Pozsonyban. Vál. dec. 20. 1861.*

ASBOTH LAJOS, *Lugoson. Vál. jan. 13. 1863.*

CSÁNYI DÁNIEL, a debreczeni főiskola tanára. *Debreczenben. Vál. jan. 13. 1863.*

CORZAN AVENDANO GÁBOR, a k. főgymnasiumban meny-
nyiségtn tanára, a természettudományi társulat tagja. *Pesten, Jó-
zsef-város, Sándor-utca 15. sz. Vál. jan. 20. 1864.*

Külső levelező tagok.

BABBAGE KÁROLY, az angol kir. tudós társaság s több
tudom. akadémiák tagja. *Londonban. Vál. nov. 15. 1833.*

PONCELET JÁNOS VICTOR, a francia Institut tagja.
Párisban. Vál. dec. 23. 1847.

ETTINGSHAUSEN ANDRÁS lovag, bölcsészet- és orvostu-
dor, cs. k. kormánytanácsos, a bécsi egyetemnél a természettani in-
tézet igazgatója, számos külföldi akadémiák és tudós társaságok tag-
ja. *Bécsben. Vál. dec. 16. 1858.*

HERSCHEL JÁNOS, az angol k. tudóstársaság tagja. *Col-
lingwoodban. Vál. dec. 16. 1858.*

QUETELET ADOLF JAKAB LÁMPERT, a belga kir. csil-
lagda igazgatója, a brüsseli kir. akad. állandó titoknoka, a francia
Institut lev. és számos akadémiák és tudóstársaságok tagja. *Brüssel-
ben. Vál. dec. 16. 1858.*

VÁLLAS ANTAL, bölcsészettud., a neworleansi akad. titok-
noka. *New-Orleansban. Rendes taggá vál. sept. 9. 1837. a külső lev.
tagok közé áttételezt dec. 16. 1858.*

GRUNERT JÁNOS ÁGOST, egyetemi tanár. *Greifswaldban.
Vál. oct. 9. 1860.*

VI. Természettudományi osztály.

Tiszteleti tagok.

KUBÍNYI ÁGOSTON, l. Igazg. Tan. *Vál. oct. 7. 1843.*

KUBÍNYI FERENCZ (Felsőkubínyi és Nagyolaszi). *Pesten,
Országút 17. sz. Lev. taggá vál. sept. 3. 1840., tiszteletivé dec. 15. 1858.*

BALASSA JÁNOS, cs. tanácsos, orvos-sebésztudor, a m. kir.
egyetemben a gyakorl. sebészet nyilv. r. tanára, a műtő-intézet igaz-
gatója, a budapesti k. orvosegyesület, a bécsi cs. k. orvosi egyesület
rendes tagja. *Pesten, Teréz-város, Váci-út 8. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

KORIZMICS LÁSZLÓ, m. kir. helytartósági tanácsos, a m.
gazd. egyesület alelnöke, a Magyar Földhitelintézet igazgatója. *Pes-
ten, Üllői-út, a Köztelken. Vál. dec. 15. 1858.*

Rendes tagok.

GEBHARDT FERENCZ k. tanácsos, Ferencz József j. rend lovagja, félszázados orvostudor, szülész-mester, nyugalmazott egyetemi orvostanár, a frauendorfi kertmivelő társaság tiszteleti, a cs. k. bécsi orvosi egyesület l. és a m. k. természettudományi társulat r. tagja. *Pesten, belváros, Hatvani-utca 5. sz. Kinevezetett az Igazgatóság által nov. 17. 1830.*

FRIVALDSZKY IMRE (Frivaldi) orvostudor, a m. nemzeti Múzeum nyug. öre, a pesti orvosi kar tagja, a kir. m. természettud. társulat választmányi, a m. földtani társulat r., a párisi, londoni, firenzei, regensburgi, altenburgi, stettini és lipcei természettudományi társulatok tiszt. és lev. tagja. *Pesten, belváros, Servita-tér 3. sz. Lev. taggá vál. nov. 15. 1833., rendessé sept. 7. 1838.*

TARCZY LAJOS, a dunántúli ref. főtanodában a természettud. r. tanára, a k. m. természettudományi társulat tagja. *Pápán. Levelező taggá vál. sept. 7. 1838., rendessé kinevezte az Igazgatóság Pozsonyban, sept. 7. 1840.*

PÓLYA JÓZSEF, orvostudor, a pesti orvosi kar tagja. *Pesten, belváros, Magyar-utca 35. sz. Levelező taggá vál. mart. 9. 1832. rendessé dec. 15. 1858.*

TÖRÖK JÓZSEF, orvos és sebésztudor, a debreczeni reform. főtanodában vegytan és természetrajz r. tanára, a k. m. természettudományi társulat, a budapesti kir. orvosegyesület s a pesti orvosi kar tagja. *Debreczenben. Lev. taggá vál. oct. 7. 1843. rendessé dec. 15. 1858.*

NENDTVICH KÁROLY, orvostudor, szemész- és szülész-mester, a budai m. k. József-műegyetemben a műipari vegytan r. tanára, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat választmányi, a pesti magyar s bécsi birodalmi földtani, a jénai ásványtani és a pfalzi gyógyszerési és iparműi társulatok lev. tagja, *Budán, a várban, Dísz tér 116. sz. Levelező taggá vál. nov. 22. 1845., rendessé dec. 15. 1858.*

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN, sz. Benedek-rendi áldor, bölcészettudor, a pesti egyetemen a természettan ny. r. tanára, a k. m. természettud. társulat rendes tagja, a gymnasiumi és reáltanodai ta-

nárvizsgáló bizottságok tagja. *Pesten, belváros, Egyetem-tér, az Egyetem épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

Levelező tagok.

KACSKOVICS LAJOS, h. ügyvéd. *Pesten, belváros, Lipót-utca 20. sz. Vál. sept. 7. 1837.*

FLÓR FERENCZ, orvos és sebésztudor, szülész-mester, a pesti orvosi kar s a budapesti k. orvosegyesület tagja. *Pesten, belváros, Servita-tér 4. sz. Vál. sept. 7. 1838.*

BALLA KÁROLY. *Pót-Harasztyán. Vál. nov. 23. 1839.*

TÖRÖK JÁNOS, a m. gazd. egyesület s a sz. István-Társulat alapító, a m. földtani, a magyar kertészeti, a bécsi cs. k. gazd. egyesület, a württembergi k. középponti földészeti intézet rendes, a Schweidnitz és Jauer herczegségek hazafiúi egyletének tiszt. tagja és érdempénzese, a stájerhoni, morva-sziléziai, a karantán cs. k. s az orosz cs. moszkvai gazdaságitársulatok, az osterlandi természetvizsg., a morva-sziléziai, a frauendorfi kertmívelő egyletek lev. tagja. *Pesten, belváros, Lipót-utca 14. sz. Vál. sept. 3. 1841.*

ARÁNYI LAJOS, orvos-sebésztudor, szemész- és szülész-mester, a pesti egyetemen a kórbonecztan nyilván. r. tanára, a jogi karban a törvénytudományi orvostan magán tanára, az orvosi kar s a k. m. természettudományi társulat és budapesti k. orvosegyesület tagja. *Pesten, Kerepesi-út, 5. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

BERDE ÁRON (Laborfalvi), a természettud. r. tanára a kolozsvári unit. collegiumban. *Kolozsvárt. Vál. dec. 15. 1858.*

DORNER JÓZSEF, a pesti ev. gymnasiumban a természettud. tanára. *Pesten, Lipót-város, Két-sas-utca 24. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

ENTZ FERENCZ, orvostudor, több tudós és gazdasági társulatok r. és tiszt. tagja, a m. gazd. egyesület budai fa- és szőlőiskolájának felügyelője. *Budán, az orsz. szőlőiskolában. Vál. dec. 15. 1858.*

GALGÓCZY KÁROLY, h. ügyvéd, a m. gazd. egyesület és földtani társulat rendes, a Heves megyei gazdasági egyesület tiszt. tagja. *Pesten, belváros, Lipót-utca 45. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

GÖNCZY PÁL, a pesti ref. egyház iskolaigazgatója, magán finővelde-tulajdonos, a k. m. természettudományi s a földtani társu-

lat r., a magyar gazdasági egyesület alapító tagja. *Pesten, József-város, József-utca 1 sz. Vál. dec. 15. 1858.*

KÉRY IMRE, orvostudor, a pesti orvosi kar, a k. m. természettudományi társulat s a budapesti orvosi egyesület tagja. *Boros-Sebesen, Arad megyében, ut. post. Butyin. Vál. dec. 15. 1858.*

KOVÁCS GYULA (Kézdi-szent-léleki) a m. nemzeti Múzeum természettud. osztályának öre, a m. kir. egyetemen a fűvésztan ny. r. tanára, a magyar földtani társulat első titkára, a cs. k. bécsi földtani intézet levelezője, a m. gazdasági egyesület választmányi, és számos bel- s külföldi tudományos egyesületek tagja. *Pesten, Ország-út, a m. nemz. Múzeum épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

KOVÁCS SEBESTYÉN ENDRE, orvos sebésztudor, közkórházi főorvos, a budapesti m. k. orvosegylet első elnöke, az orvosi kar tagja, a m. k. természettudományi társulat tiszteletbeli, a magyar földtani társulat stb. rendes tagja. *Pesten, Lipót-város, József-tér, 17. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

MORÓCZ ISTVÁN, orvostudor, a m. gazdasági egyesület titoknok. *Pesten, Üllői-út, a Köstelken. Vál. dec. 15. 1858.*

NAGY JÓZSEF, orvostudor, szülésmester, Nyitra vármegye főorvosa, a k. m. természettudományi, a m. földtani, a bécsi állat- és növénytan, s a pozsonyi természettudományi egyesület tagja. *Nyitrán. Választ. dec. 15. 1858.*

SCHIRKHUBER MÓRICZ, kegyesrendi áldor, bölcsészettudor, *Pesten, belváros, Városház-tér, a kegyes tanítórendiek épületében. Vál. dec. 15. 1858.*

SZABÓ JÓZSEF, bölcsészettudor; Ferencz József j. rend vitéze; a m. k. egyetemen az ásványtan r. tanára; a kir. tanulmányi bizottság tagja, a budai h. bányabíróság ülnöke, a magyarországi földtani társulat másodtitkára, a k. m. természettudományi társulat rendes, a cs. birodalmi földtani intézet levelező tagja, a párisi Académie nationale agricole, manufacturière et commerciale külf. tiszt. alelnöke. *Pesten, Lipót-város, Fürdő-utca 1. sz. Vál. dec. 15. 1858.*

BENKŐ DÁNIEL, (Árkosi) gazdasági tanácsos, a m. országos gazd. egyesületnek r., az erdélyinek tiszt., a bécsinek lev. tagja. *Pesten, Mészáros-utca 2. sz. Vál. dec. 15. 1859.*

XANTUS JÁNOS, több tudományos társaság tagja, *Görött. Vál. dec. 15. 1859.*

MARGÓ TIVADAR, ss. mm. és bölcsészeti, orvos- és sebésztudor, szülésmester, a m. k. tud. egyetemnél az állat- és összehasonlító boncztan nyilvános rendes tanára, s a bölcsészeti kar ez id. dékánja, az egyetemi állattani s állatboncztani intézet- és gyűjteménytár igazgatója, az orvosikarnál a szövettan r. k. tanára, a M. Tud. Akadémia matematikai és természettudományi állandó bizottságának tagja, a budapesti kir. orvosegyelet rendes, — a m. kir. természettudományi társulat választmányi, — a bécsi cs. kir. állat- és növénytani társulat levelező tagja. *Pesten, Országút 18. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

B. PRÓNAY GÁBOR, Magyarország ág. hitv. superintendenciáinak főfelügyelője. *Pesten, Lipót-város, Bálcány-utca 16. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

THAN KÁROLY, vegytudor, a m. k. tudományegyetemnél a vegytan ny. r. tanára, a m. k. természettudományi társulat alelnöke, a budapesti kir. orvosegyelet bizottsági tagja. *Pesten, belváros, Újvilág-utca 26. sz. Vál. oct. 9. 1860.*

CHYZER KORNÉL, orvostudor, szülész, Bártfa városi főorvos, a budapesti k. orvosegyelet levelező, a k. m. természettudományi, a magyarhoni földtani, a bécsi es. k. állatnövénytani társulat, a pozsonyi, s nagyszebeni természetvizsgáló egyletek rendes tagja. *Bártfán. Vál. dec. 20. 1861.*

PETTKÓ JÁNOS, cs. k. bányatanácsnok és a selmeczi bánya-akadémiánál tanár. *Selmeczbányán Vál. dec. 20. 1861.*

GR. WASS SÁMUEL. *Pesten. Lipót-város, Dorottya-utca 2. sz. Vál. dec. 20. 1861.*

DUKA TIVADAR, orvostudor. *Keletindiában. Választ. jan. 13. 1863.*

HALÁSZ GEJZA, orvos-sebésztudor, pestbelvárosi főorvos, az első magyar általános biztosító társaság központi orvosa, a pesti egyetemi orvoskar tagja sat. *Pesten, belváros, Himző-utca 1. sz. Vál. jan. 13. 1863.*

HAZSLINSZKY FRIGYES, az eperjesi collegiumban a mathesis és természettudomány tanára. *Eperjesen. Vál. jan. 13. 1863.*

HOLLÓSY JUSZTINIÁN, sz. Benedek r. áldor, bölcsészettudor s a pannonhegyi papnöveldeben a természett. tanára. *Győr-Sz.-Mártonban. Vál. jan. 13. 1863.*

JENDRASSEK JENŐ, bölcészeti és orvos-sebésztudor, szülésmester és mütő, a m. k. egyetemnél az élet- és felsőbb boncztan ny. r. tanára, a m. k. természett. társulat tagja. *Pesten, belváros, Kéményseprő-utca 2. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

MARKUSOVSKY LAJOS, orvostudor. *Pesten, Lipót-város, Erzsébet-tér, 10. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

PREYSZ MÓRICZ, vegytanár a pesti főreáltanodánál, a reáltanszaki tanítójelölti vizsg. bizottság tagja, a m. k. természettudományi társulat választmányi tagja, a hegyaljai bormivelő egyesület tiszteletbeli, az orsz. m. gazd. egyesület rendes tagja, a pesti vízvezetéki társulat titkára. *Pesten, József-város, Fh. Sándor-utca 12. sz. Vél. jan. 13. 1863.*

BALOGH KÁLMÁN, akadémiai tanár. *Kolozsvárt Vél. januárius 20. 1864.*

DIVALD ADOLF. *Vukováron. Vél. januárius 20. 1864.*

ÉRKÖVY ADOLF, tiszteleti tagja a hevesi, szolnoki és győri gazdasági egyesületnek, s a „Royal Agricultural Society of England” tagja. *Pesten, belváros, Országút, a „Zrinyi” épületében. Vél. januárius 20. 1864.*

GREGUSS GYULA, pesti ev. gymnasiumi tanár. *Pesten, Al-Dunasor 22. sz. Vél. januárius 20. 1864.*

HANTKEN MIKSA, a pesti kereskedelmi akadémiában a természettudományok tanára, a magyar földtani, a bécsi növény- és állattani társulat rendes és a bécsi birodalmi földtani intézet levelező tagja. *Pest, Lipót-város, Fő-út 5. sz. Vél. januárius 20. 1864.*

KALCHBRENNER KÁROLY, ev. lelkész. *Szepes-Olasziban. Vél. januárius 20. 1864.*

LENHOSSÉK JÓZSEF, orvos és sebésztudor, szemész és szülésmester, a magyar k. pesti egyetemnél a leíró és tájbonztan nyilvános rendes tanára; a boncztani intézet igazgatója; a német orvostársulat tiszteletbeli és valódi tagja Párizsban, a k. magyar természettudományi, és a budapesti k. orvosegylet rendes, a bécsi cs. k. állattani füvészeti egylet, a nagy-szebeni természettudományi társulat, és a bécsi orvosi egylet levelező tagja. *Pest, belváros, Realiskola-utca 14. sz. Vél. jan. 20. 1864.*

PÓOR IMRE, orvostudor, szülész; magántanár a k. magyar tudomány-egyetemnél, főorvos a pesti közös kórházban, a budapesti

k. orvosegylet s a k. m. természettudományi társulat rendes tagja. *Pesten, belváros, Papnövelde-utca 1. sz. Vél. januarius 20. 1864.*

RÓZSAY JÓZSEF, orvostudor, szülészmester, sz. k. Pestvárosi aggyámoldai és dologházi rendes főorvos, a magyar k. egyetemi orvosi kar rendes, a budapesti orvosegylet választmányi, a magyar k. természettudományi társulat, a magyar földtani társulat rendes, az erfurti k. porosz tud. akadémia, az erlangeni orvosi és természettani társulat levelező tagja, az Izraelita magyar egyletnek e. i. elnöke. *Pesten, Teréz-város Országház 54. sz. Vél. januarius 20. 1864.*

SCHVARCZ GYULA, jénai bölcsészettudor, a k. magyar természettudományi t. pártfogó tagja; a magyarhoni földtani társulat alapító tagja; a londoni Geological Societynek, Ethnological Societynek és Anthropological Societynek részint külső levelező tagja, részint fellowja; a párisi Société Géologique de France, és az Académie Nationale tagja, stb. *Székes-Fehérvárt. Vél. januarius 20. 1864.*

ZLAMÁL VILMOS, egyetemi állatgyógyászati tanár. *Pesten. Vél. januarius 20. 1864.*

Külső lev. tagok.

BAER KÁROLY ERNŐ, orosz csász. államtanácsos, a tud. pétervári cs. akadémiájának r. tagja. *Petersburgban. Vél. dec. 16. 1846.*

MANDL LAJOS, orvostudor, a francia becsületrend vitéze, s a bécsi cs., a müncheni s pesti k. orvosi társaságok, a tudományok nápolyi k. akadémiája lev., a párisi boncztudományi társulat s a pesti orvosi kar tagja, a párisi egyetemen rendkiv. tanár. *Párisban. Vél. dec. 18. 1846.*

BELL TAMÁS, a londoni King's college-ben a zoologia tanára, az angol k. tudós társaság tagja. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

BUNSEN RÓBERT VILMOS, bölcsész- és orvostudor, bádeni nagyhercegi tanácsos, a heidelbergi egyetemen a vegytan r. tanára, számos tudományos társaságok tagja. *Heidelbergben. Vél. dec. 16. 1858.*

DUMAS KER. JÁNOS, a francia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

FARADAY MIHÁLY, a Royal Institution of Great-Britain-

nél a vegytan tanára, az angol k. tudós társaság tagja. *Londonban. Vél. dec. 16. 1858.*

FLOURENS PÉTER, a franczia tud. akadémia állandó titoknok. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

B. LIEBIG JUSZT, a müncheni egyetemen a vegytan tanára, a bajor kir. tudom. akadémia r. tagja. *Münchenben. Vél. dec. 16. 1858.*

MILNE-EDWARDS HENRIK, orvostudor, a párisi természetrajzi muzeumnál tanár, a franczia Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 16. 1858.*

BOUÉ AMI, a bécsi cs. tudom. akadémia r. tagja. *Bécsben. Vél. dec. 9. 1860.*

LYELL KÁROLY, baronet, az angol kir. tudóstársaság sat. tagja. *Londonban. Vél. dec. 20. 1861.*

MURCHISON RODERIK (Impey) baronet, a londoni k. földíratí társaság elnöke. *Londonban. Vél. dec. 20. 1861.*

REGNAULT HENRIK VIKTOR, a franczia becsületrend vitéze, a Collège de France-ban tanár, az Institut tagja. *Párisban. Vél. dec. 20. 1861.*

AGASSIZ LAJOS, a cambridgei egyetemen tanár. *Cambridgeben (Boston mellett). Vél. jan. 13. 1863.*

ATKINSON N. A. a 'Public Instruction of Bengal' igazgatója, s az 'Asiatic Society' tagja. *Calcuttában. Vél. jan. 13. 1863.*

CASSIN JÁNOS, a természettudományok philadelphiai akadémiajának öre; az amériikai Philosophical Society elnöke, s a philadelphiai ornithologiai társulat alelnöke. *Philadelphidban. Vél. jan. 13. 1863.*

DANA JAKAB, a massachusettsi geologiai társulat elnöke. *New-Havenben, (Connecticut) Éjszak-Amérikában. Vél. jan. 13. 1863.*

SPENCER F. BAIRD, a Smithsonian Institution titkára; a National Institut alelnöke, s az American Literary Society elnöke. *Washingtonban. Vél. jan. 13. 1863.*

HAIDINGER VILMOS, cs. k. udvari tanácsos, a bécsi tud. akadémia tagja, a cs. k. birodalmi földtani intézet igazgatója, sat. *Bécsben. Vél. januarius 20. 1864.*

ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGOK.

I. Nyelvtudományi bizottság.

(Felállítatott 1856. évben.)

Lukács Móricz t. t. bizottsági elnök.
 Arany János r. t.
 Ballagi Mór r. t.
 Budenz József l. t.
 Czuczor Gergely r. t.
 Fogarasi János r. t.
 Hunfalvy Pál r. t. bizottsági előadó és szerkesztő.
 Riedl Szende l. t.
 Toldy Ferencz r. t.
 Vass József l. t.

Régi magyar nyelvemlékek gyűjtője s szerkesztője (rendszerezésített 1834.)

Toldy Ferencz r. t.

Magyar Nagy Szótár szerkesztősége (rendszerezésített 1844.)

Czuczor Gergely r. t.

Fogarasi János r. t.

II. Történettudományi bizottság.

(Felállít. 1854.)

B. Eötvös József ig. és t. t. bizottsági elnök.

Csengery Antal r. t.

Érdy János r. t.

Nagy Iván l. t.

Podhradczky József r. t.

Salamon Ferencz l. t.

Toldy Ferencz r. t. bizottsági előadó és szerk.

Wenzel Gusztáv r. t.

III. Archaeologiai bizottság.

(Felállít. 1858.)

Kubinyi Ágoston ig. és t. t. bizottsági elnök.

Gr. Andrássy Manó l. t.

Arányi Lajos l. t.

Érdy János r. t.

Henszlmann Imre l. t.

Ipolyi Arnold r. t.

Kubinyi Ferencz t. t.

Mátray Gábor l. t.

Paúr Iván l. t.

Pauer János l. t.

Rómer Flórián l. t. bizottsági előadó és szerkesztő.

Toldy Ferencz r. t.

Wenzel Gusztáv r. t.

IV. Statistikai bizottság.

(Felállít. 1860.)

Gr. Dessewffy Emíl ig. és t. t. bizottsági elnök.

Korizmicz László t. t. bizottsági alelnök.

Dr. Barsi József.

Csengery Antal r. t.

Galgóczy Károly l. t.

Hunfalvy János l. t. bizottsági előadó és szerkesztő.

Dr. Kautz Gyula l. t.

Keleti Károly.

Dr. Konek Sándor l. t.

Lónyay Menyhért t. t.

Szathmáry Károly.

Dr. Tormay Károly.

Trefort Ágoston l. t.

Weninger Vincze l. t.

V. Matematikai és természettudományi bizottság.

(Felállít. 1860.)

Kubinyi Ferencz t. t. bizottsági elnök (öslénytan, emlősök).

Frivaldszky Imre r. t. (állattan).

Gönczy Pál l. t. (növénytan).

Jendrassek Jenő l. t. (élettan).

Jedlik Ányos r. t. (meteorologia).

Kovács Gyula l. t. (növénytan, őslénytan, és általános).

Kruspér István l. t. (magasságmérések).

Margó Tivadar l. t. (összehasonlító boncztan).

Nendtvich Károly r. t. (vegytan).

Petzval Ottó r. t. (építészet).

Szabó József l. t. (ásvány- és földtan), bizottsági előadó és szerkesztő.

Sztoczek József r. t. (meteorologia).

Tisztviselők.

Titoknok.

Arany János. *Vál. jan. 26. 1865.*

Jegyző és levéltárnok.

Csengery Antal. *Vál. dec. 19. 1858.*

Könyvtárnok.

Hunfalvy Pál. *Kinevezetett a gr. Teleki család alapító ága által jun. 27. 1851.*

Alkönyvtárnok.

Budenz József. *Vál. febr. 24. 1862.*

Érem- és kéziratár-őr.

Rómer Flórián. *Vál. jul. 1. 1861.*

Pénztárnok.

Tóth Lőrincz. *Kinevez. az Igazgatóság által mart. 16. 1853.*

Ellenőr.

Bertha Sándor. *Kinevez. az Igazgatóság által mart. 16. 1853.*

Pénztártiszt.

Szöke János. *Posten, Barátok-tere 9. szám. Kinevezetett az Igazgatóság által 1861.*

Tiszti ügyész.

Hinka József. *Pesten, Fehérhajó-u'cza, 10. sz. Kinevezetett az Igazgatóság által nov. 21. 1858.*

I r o d a.

Sasku Károly. Főjavítnok. *Pesten, József-város, József-utca 23. sz. Kinevezetett javítnoknak a másodelnök által január 1. 1860., főjavítnoknak az elnök által jan. 26. 1865.*

Takács István. Kiadó. *Pesten, József-város, Ösz-utca 2. sz. Kinevezetett javítnoknak az elnök által februárius 9. 1863., kiadónak az elnök által jan. 26. 1865.*

Ring Adorján. Írnok. *Pesten, Józsefváros, József-utca 24. sz. Kinevezetett az elnök által június 22. 1844.*

Potemkin Ödön. Javítnok. *Pesten, Teréz-város, Nyár utca 26. sz. Kinevezetett a másodelnök által mart. 15. 1861.*

Mészáros Péter. Javítnok. *Pesten, József-város, Fh. Sándor-utca, 19. sz. Kinevezetett másodszor az elnök által nov. 15. 1862.*

N y o m d á s z.

Emich Gusztáv.

K ö n y v á r u s.

Eggenberger Ferdinánd.

S z o l g a s z e m é l y z e t.

Emödy Mihály. *Kinevezte az elnök 1854. Lakik az Akadémia palotájában.*

Mészáros János. *Kinevezte a másodelnök 1858. Lakik az Akadémia palotájában.*

Merbich Ernő. *Kinevezte az elnök 1865. Pesten, Lipót-város Nap-utca 5. sz.*

Kapus.

Házi szolgál.

Szobatisztító.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TAGJAINAK

MUNKÁLTAI.

A M. T. AKADEMIA TAGJAINAK MUNKÁLATAI 1864—65.

I. Nyelv- és Széptudományi osztály.

BALOGH PÁL (Almási).

1. A nagy Oczeán virágkertjei. (Mutatvány egy nagyobb munkából.) Uj korszak 1865. 1. 2. 6. 7. 9. szám.

2. Párisból Londonba. Sajtó alá bocsátandó kézirat.

3. A francia tudományos intézet. (Institut impérial de France)

Sajtó alá kész kézirat.

4. Des dangers des mariages consanguins. Páris. 1865. Ismertetés.

FÁBIÁN GÁBOR.

Cicero Vegyes Munkáinak fordítása, II-dik kötet, mely a következő darabokat foglalja magában :

1. De natura Deorum, libri 3.

2. De Divinatione, libri 2.

3. De Fato.

4. De Legibus, libri 3.

Munkában van a III-dik kötet, mely a Tusculanákat, Academicákat, s De Finibus-t foglalja magában.

CZUCZOR GERGELY.

A Magyar Nyelv Szótára. Harmadik köt. 2. 3. 4. füzet.

HUNFALVY PÁL.

a) Önálló.

Reguly hagyományainak II. kötete, e cím alatt :

A v o g u l n y e l v. Nyelvtan és szótár. Sajtó alatt van.

b) Folyóiratban.

A finn nemzet történet-írásáról.

1. Első fogás. A finn történetírók jellemzése általában, s Koskinen munkájának „A Buzogány háború“ bővebb ismertetése.

2. Második fogás. Ugyancsak Koskinen egy másik munkájának „A finn (áltaji) népek régiségei“ bírálatos és részletes ismertetése. A Nyelvtudományi Közlemények IV. kötetének I. és II. füzetében.

c) Szerkesztés.

A Nyelvtudományi Közlemények III. és IV. kötete.

LUGOSSY JÓZSEF.

Családrendű magyar szótár, a három főnyelv kör tényei párhuzamában. Kéziratban.

Hasonlító magyar Csillagisme. Kéziratban.

ARANY JÁNOS.

A „Koszorút“ szerkesztette.

JÓKAI MÓR.

A „Hon“-nak és „Üstökös“-nek kiadó tulajdonosa és szerkesztője.

MÁTRAY GÁBOR.

Szerkesztősége alatt jelent meg:

a) A pestbudai hangász egyesületi zenede évkönyve 1863-ra. XXIV-ik évfolyamat. Pest, 1864. 135 lap; Tartalom két lap. 8.-rét.

b) Ugyanaz 1864-re XXV-ik évfolyamat. Pest, 1865. 125. lap; Tartalom 2 lap, 8.-rét.

c) A pestbudai hangászegyleti zenede növendékei nyilvános vizsgálatainak tárgyai. Pest, 1864. 16. lap. 8.-rét.

d) Ugyanaz. Pest, 1865. 16. lap. 8.-rét.

e) A pestbudai hangászegyesületi zenede növendékeinek érdemsorzata. — Pest, 1864. 27. lap. 8.-rét.

f) Ugyanaz. Pest, 1865. 28 lap. 8.-rét.

g) Ünnepegy a pestbudai zenedében Engeszer Mátyás tanár, és Mátray Gábor igazgató negyedszázados működésük üdvözlétére 1865. Febr. 16. Pesten, 9. lap. 4-ed rétbén.

Önállólag:

1) Mátray Gábor újabb két beszéde a szavalat-tanszak ügyé-

ben (Különnyomat a pestbudai zenede 1863-ki évkönyvéből.) Pest, 1864. 14. lap. 8.-ad rét.

2) Mátray G. beszéde a szavalat-tanszak ügyében. 1865. Jan. 8.-kán. (Különnyomat a pestbudai zenede 1864-ki évkönyvéből.) Pest, 1865. 8. lap. 8.-adrét.

SZILÁGYI ISTVÁN.

A „Máramaros“ heti lapot szerkeszti, s abban cikkek jelennek meg tőle.

FÁBIÁN ISTVÁN.

1) Ujabb vizsgálatok a szóképzés terén, jelesül; α) a va, ve, képzőnek s ennek változatainak (ó, ö, ú, ü a, e és p, b, f képzőknek) szereplése nyelveinkben. β) a m. cs = tön : či, ži stb. nomen actoris képzőről. γ) az l bötü tájdivatos elolvadásának némi nyomai észlelhetők a cs nomen actoris képző közelében. (Kéziratban a m. Nyelvtud. Közlemények számára.)

2) A „Kalevala“ című finn eposz fordításának folytatása.

IMRE SÁNDOR.

„A magyar irodalom és nyelv rövid története.“ Iskolai és magán használatra. Debreczen 1865. Nyomatott a város könyvnyomdájában. N. 8-r. (17 ív). Megjelenik sept. első napjaiban.

MÁTYÁS FLÓRIÁN.

1864. Régi magyar családi és időnevezetek.

1865. Magyar nyelvritkaságok.

— Értekezések keresztény házi nevelésről a „Népnevelők Kalauza“ című időszakos lapokban.

Készülőben.

A magyar nyelv történeti szótára.

SZÁSZ KÁROLY.

1. A lelen cz. A kolozsvári nemz. színháznál 50 arany pályadíjt nyert színmű 3 felv. Kézirat.

2. Heródes. A m. t. Akadémiánál dicséretet nyert tragédia 5 felv. Kézirat.

3. Zrínyi a Költő, tört. költői beszély; és Lorántfy Zsuzsána szégye. Pesten, Emich Gusztávnál.

4. Shakespeare kisebb költeményei; székl foglalo értekezés a Kisfaludy-Társaságnál. Shakespeare 25 sonettjével. Kézirat.

5. Buzgóság könyve. Elmélkedések és Imák prot. hölgyek számára. Második bővített kiadás. Pesten, Heckenast Gusztávnál.

6. Halotti Imakönyv. Debreczenben, Telegdi Lajos-nál.

7. Mocznik Algebrája (fordítás.) Pesten, Heckenast Gusztávnál.

8. Macaulay: Lord Clive és Warren Hastings (fordítás). Pesten, Ráth Mór.

9. Értekezések, bírálatok, kisebb közlemények a Sárospataki Füzetekben, Ország Tükrében, Fővárosi Lapokban.

10. Versek (eredeti s fordított) a Koszorúban, Fővárosi Lapokban, Nefelejtsben, Családi Körben, Hölgydivatlapban, Ország Tükrében, Kolozsvári Közlönyben, Hazánk s a Külföldben, Varsárnapi Ujságban, Növendékek Lapjában, és kéziratban.

11. Predikációk, gyászbeszédok, imák sat. Fördös L. különf. papi dolgozataiban, és kéziratban.

TÁRKÁNYI BÉLA JÓZSEF.

1. Az ó és új szövetség Szentírás, a Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre. Káldi György fordítása nyomán jegyzetekkel átdolgozva. Az apostoli Szék jóváhagyásával. IV. (utolsó) füzet. Az új szövetség szent könyvei egészen. Eger, 1865. 4-rét.

2. Az új szövetség szent könyvei, a Vulgata szerint, figyelemmel az eredeti szövegre. Káldi György fordítása nyomán rövid jegyzetekkel átdolgozva. Az apostoli Szék jóváhagyásával. Eger, 1865. 8-rét.

3. Új Rózsáskert. Imádságos és énekes könyv kathol. hívek használatára. Pest, 1865.

4. Vezércsillag az üdv elnyerésére. Imakönyv a kath. nőnem használatára. (Új Zsebkidás). Pest. 1865.

VASS JÓZSEF.

a) Önállóak.

1. Béla király névtelen jegyzőjének kora. Újabb történelmi nyomozások alapján írta V. J. — A m. k. Egyetem által Schwartner-féle jutalommal koszorúzott pályamunka. Pest, 1865. N8r. Kugler Adolf tulajdona. Nyomatott Pollák-testvéreknél. X és 93 lap.

2. A latin nyelv ékes-szókötése. — Toldalékul a latin és magyar költészet elemei. A honi ifjúságnak kézikönyvül. Harmadik, átdolgozott kiadás. Szegeden, Burger Zsigmond nyomdájában és költségén. 1865. 8r. 182 l.

3. Kézi-Szótár Cornelius Neposhoz. Harmadik, javított kiadás. Kiadja Lampel Róbert. Pest, 1865. (Sajtó alatt.)

b) Folyóiratok- és gyűjteményekben.

1. Emléklapok Kolozsvár előkorából. — K o r u n k. 1864. évfoly. T á r c z a 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 144, 145, 146, 147. sz. — Külön lenyomatban is. Kolozsvártt, 1864. 8r.

2. Észrevételek Takács Istvánnak „A részesülők“ című értekezésére. — Nyelvtud. Közlem. Harmad. köt. II. Füz. Pesten, 1864. 8r. 230—233. ll.

3. Az ősegyház és ősnymatok. — Magyar Sion. Egyháztörténelmi havi folyóirat. Szerk. és kiad. Knauz Nándor. Harmadik évfoly. Jun. füz. Esztergom, 1865. 8r. 426—441. ll.

B. PODMANICZKY FRIGYES.

1864. „A kék szemüveges nő.“ Regény két kötetben.

„Liliom Eszter.“ Beszély a „Koszorúban.“

„A varázs-hegedű.“ Beszély a „Koszorúban.“

„A vad rózsza.“ Beszély a „Fővárosi Lapokban.“

1865. „Régen történt mind ez.“ Regény három kötetben. Most van sajtó alatt.

„Két bokréta.“ Beszély a „Fővárosi Lapok“ által elfogadva.

BUDENZ JÓZSEF.

Cseremiszt tanulmányok, I. és II. czikk. (Nyelvtudományi Közlemények III. 3. füz. és IV, 1. füzet.)

Néhány magyar igeképzőről. (Nyelvtudományi Közlemények IV., 2. füz.)

TÉLFY IVÁN.

1. Homér Iliása folyóbeszédben. 4-ik és 5-ik füzet. Pest, 1865.
2. Üdvözlét Kuti Márton úrnak, mint critizáló ethicusnak. Pest, 1865.
3. Válasz Bajáky Gyula úr észrevételeire. (*Hon*, 1864. 109—110 sz.).
4. Aristoteles Politikája. A m. k. egyetemen 1864-ik évi oct. 19-én és 22-én tartott előadás. (*Hon*).
5. A *Times* cikkei a hellen kiejtésről. (*Hon*, 1865. 45. sz.).
6. Trencsin-Teplitz. (*Hon*, 1865. 95. sz.).
7. Szent-Katolna, közmiveltség, tudomány, tanügy. (*Hon*, 1865. 103, 107, 108, 109. sz.).
8. Plutarchus még sem utibiztos. (*Hon*, 134. sz.).

II. Philosophiai osztály.

HORVÁTH CYRILL.

1. Apáczai Csere János, mint bölcsész.
2. Cartesius philosophiai főelve.
3. Cartesius ismeretana.
4. Cartesius dualismusa.
5. A philosophia szervezete.

PURGSTALLER JÓZSEF.

Bölcsészeti értekezések.

1. Az anyag és erő közti viszonyról.
2. A tünemény és eszme közti viszonyról.

(Az első az akadémia 1865-ik évi február hó 20-kán, a második azon évi június hó 12-kén tartott ülésében olvastatott.)

GREGUSS ÁGOST.

a) Önálló munkák.

Beszéd, melyet Kölcsey szobrának leleplezése ünnepén Szatmárt 1864. sept. 24-dikén mint az Akadé-

mia képviselője mondott. Megjelent először külön füzetben, másodszor „Kölcsey Ferencz Emlékezeté“-ben. Kiadta a szatmármegyei gazdasági egyesület. Szatmár, 1864.

A balladáról. Koszorúzott pályamű. Kiadta a Kisfaludy-Társaság. Pest, 1865.

Julius Caesartörténete, III. Napoleontól. Első kötet. (Székely Józseffel.) Kiadta Ráth Mór. Pest, 1865.

Szegetszeggel, Shakespearétól. A Kisfaludy - Társaság magyar Shakespeare-kiadása részére.

Athenaei Timon, Shakespearétól. Ugyan oda.

b) Folyóiratok- és lapokban.

Széptani, bírálati, politikai s egyéb czikkek és értekezések a Budapesti Szemlében, Koszorúban, M. Sajtóban, Honban, P. Naplóban, Politikai Hetilapban, a M. Képzőművészeti-Társulat Évkönyveiben, stb.

c) Szerkesztés.

Magyar Sajtó, politikai napilap. (Pákh Alberttel, 1864-diki márczius végéig.)

PÉTERFI KÁROLY (KIBÉDI).

Kálvin élete és tettei.

Népszerű kéziratban: Filozofia.

Filozofia története II. rész (K. u. 850. évtől a Reformatióig).

Egyházi beszédek.

ILLÉS PÁL (EDVI).

1839. Pantheismus, pályamű.

1848. Nemzeti hitszónok, azaz eredeti egyházi beszédek, — Oberlin Fridrich, — falusi lelkésznek ideálja egy francia papban. 1790—1820. írva 1848.

Dömölki krónikák, azaz politikai országos emlékeztetések 1848—1852. írva nemes Dömölkön, Vas megyében.

Kézikönyv, népiskolai encyclopaedia, az akadémiától megkoszorúzva és megjavítva, a 4-ik kiadáshoz elkészítve.

WARGA JÁNOS (SZIGETI).

1. Latin nyelvtan. Második kötet. Mondattan. Harmadik javított kiadás. Pest, 1863.

2. Magyar nyelvtan. Első Rész. Alaktan. Ötödik kiadás Pest, 1864.

3. Latin nyelvtan. Első kötet. Alaktan. Negyedik javított kiadás. Pest, 1864.

4. Bibliai történetek, Palesztina földrajzával és bibliai ismerettel összekötve. Második tanfolyamat. Negyedik javított kiadás. Pest, 1865.

5. A rendszeres bölcsészettan alapvonalai. (Kézirat, nyomtatásra vár.)

CSATSKÓ IMRE.

Bűnös cselekvény által egy harmadiknak elidegenített jószágot tartozik-e a birtokos tulajdonosának visszaadni? Megjelent a „Törvényszéki Csarnoknak“ 1865. évi 23 és 24. számaiban.

A büntető bíróságok illetősége és még valami. (A „valami“ és több jegyzetek nélkül a Törvénykezési Csarnok 1865-diki 70, 71, 72 és 73. számaiban.)

A bírósági szervezetről. (A „Sürgöny“ 1865-diki 206 és 207. számaiban.)

Jegyzetek törvénykezési gyakorlatában előfordult esetekről. (Kézirat.)

PEREGRINY ELEK.

Epitome Historiae Sacrae, ad usum tironum linguae latinae. Auct. C. F. Lhomond. A magyar ifjúság használatára alkalmazta Peregriny Elek. Pest, 1865.

A nőnevelés tanfolyama.

A francia „Cours complet d'Education pour les filles“ szerint. I. Elemi nevelés.

a) Szemléleti, Gondolkodási és Beszélési Gyakorlatok Tanmenete. Sajtó alá kész.

b) Elemi Magyar Nyelvtan. Sajtó alá kész.

c) Lélektan. Sajtó alá kész.

d) Olvasó Könyv. Sajtó alá kész.

e) Elemi Számтан. Készülőben.

NAGY MÁRTON.

Kéziratban:

1. „A nevelészet története“ I. kötet.
2. Az iskolai élet.
3. A testgyakorlás.
4. A gyermek fokozatos fejlődése.
5. A gymnasiumok.
6. A növeldek.

VANDRÁK ANDRÁS.

Bölcsészeti erkölestan, iskolai kézikönyv alakjában. 2-ik átdolgozott kiadás. Eperjesen, Rosenberg S. kiadónál.

Általános neveléstan, kéziratban. Hirlapi cikkek.

NEY FERENCZ.

A pestvárosi ny. főreáltanoda tizenegyedik tudósítványa. Több tanügyi cikk, értekezés és beszéd a Tanodai Lapokban s más hírlapokban.

SZALAI ISTVÁN.

„Elméleti Lélektan.“ Sárospatak. 1865.

III. Törvénytudományi osztály.

PAULER TIVADAR.

Jog- és államtudományok encyclopaediája. Harmadik javított és bővített kiadás. Pest. 1865. VIII és 341 l.

Büntető jogtan II. kötet. Anyagi büntető jog különös része. Alaki jog. Pest. 1865. VI és 458 l.

KARVASSY ÁGOST.

Az alkotmányi és az igazságügyi politika. Második, tökéletesbített kiadás.

A váltójogtan. Második tökéletesbített kiadás.

A közrendészeti tudomány. Második tökéletesbített és bővített kiadás.

KAUTZ GYULA.

1. „Az európai államtudomány újabb irányai“ című czikk-sor (Csengery Budapesti Szemléjében.)
2. Kisebb közgazdasági értekezések.

HOFFMANN PÁL.

a) Önálló.

Közönséges és magyar részszerű katolikus egyházjog alapvonalai. Pozsony. 1865.

b) Folyóiratban.

A magyar kir. egyetem jogi karának jelenállapota. (A „Hon“ 1865-ki 166-ik számában.)

KALLÓS LAJOS.

- 1) „A magyar polgári jog alapelvei“ XI. füzete. Debreczen.
- 2) Az osztrák büntetőjog ismerete; iskolai tanulmányul, és használatra. Kőrajz. Debreczen.

IV. Történettudományi osztály.

ÉRDY JÁNOS.

Kiadatlan magyar érmek az Árpádok korszakából. 1. Közl. (Megjelent az Archaeologiai Közlemények V. kötete 1-ső füzetében.)

PODHRADCZKY JÓZSEF.

A pogány classicus írók tökéletes értelmére vezérlő kézi könyvön avagy Mythológián dolgozott.

WENZEL GUSZTÁV.

Jelentés 1863. és 64-ki tudományos utazásáról.

Emlékbeszéd Waltherr László felett. (Mindkettő a m. t. akad. Értesítőjében.)

Emlékbeszéd Récsi Emil felett, (az egyetemi díszteremben 1865. július 13-án.)

CSENGERY ANTAL.

A Budapesti Szemlét szerkesztette.

IPOLYI STUMMER ÁRNOLD.

Újabb munkálatai.

Az egri megye sz. János Apostol és Evangelistáról nevezett régi székesegyháza az egri várban. Különnyomat Kis-apponyi Bartakovics Béla egri érsek aranymiséjére az egri főmegyei papság által kiadott emlékkönyvből. Eger, az érseki Lyceum könyvnyomdájában. 1865. Öt képtáblával. Negyedré. 79 lap.

Szerkesztés.

Emlékkönyv Kisapponyi Bartakovics Béla egri érsek aranymiséjének ünnepére MDCCCLXV. Május XXVIII. Felajánlva az egri főmegyei papságtól. Egerben, nyomtatott az érseki Lyceum könyvnyomdájában 1865. Nagy negyedré. 324 lap. 6 képpel.

HENSZLMANN IMRE.

A Régészeti Kalauznak (különös tekintettel Magyarországra) 2-ik része, mely a középkori építészetet tárgyalja.

Az Österreichische Revueben „Die mittelalterliche Baukunst in Ungarn“ cikksorozat.

Az akadémia Évkönyvei számára. „A byzanti építészet“ sok fametszettel.

Számos újsági cikk a „Lloyd“-ban, Vasárnapi Ujságban és az Új Korszakban.

BOTKA TIVADAR.

„Jogtörténeti Tanulmányok a Magyar Vármegyék Szervezetéről“ cím alatt több közleménye jelent meg a Budapesti Szemlében.

PAÚR IVÁN.

Hazai Okmánytár. I. kötet. Kiadják Nagy Imre, Paúr Iván, Ráth Károly és Vég hely Dezső. Győrött, 1865. Sauerwein betűlivel.

RÁTH KÁROLY.

Szerkesztés.

Győri történelmi és régészeti füzetek. (Rómer Flórisossal.) Eddig III. kötet és 1 füzet jelent meg.

Önálló.

Hazai Okmánytár. (Paúr, Nagy és Vég helyvel.) I. kötet. Győr, 1865. VI és 448 l.

Folyóiratok- és lapokban.

Az Ozman uralkodó-ház egy ága Magyarországbán. (Magyar akadémiai Értesítő. A phil. törv. és tört. osztályok közlönye. 1864. IV. kötet, 407—410. l.)

A Rohonczi convent. (Magyar Sion, III. kötet, 266—269. l.)

Győr városa története. (Győri Közlöny 1864. 80—82. 88. 89.)

Somlyó vára, Veszprém megyében. (Képpel, Vasárnapi Ujság. 1865. 185. 186. l.)

A Dunántúli történet-kedvelők összefüggéseiről. IV—VI. (Pesti Napló 1864. 207. 208. l., 1865. 57. 95. — Hon 1864. 211. l. 1865. 94. l.)

A győri káptalan által kiadott okmányok. (Győri történ. és rég. füzetek IV. 88—94. l.)

Szolnok történetéhez. (Ugyanott III. 366. l.)

Bródszky Sándor életrajza. (Képpel, Vasárnapi Ujság, 1864. 51. szám.)

Apróbb cikkek a napi lapokban szétszórva.

Sajtó alatt.

Hazai Okmánytár II. kötete.

Kéziratban.

A keszői vár története.

A győri keresztesekről.

A Hazai Okmánytár III. kötetéhez 130 okmány.

SZABÓ KÁROLY.**a) Önálló.**

Attila és utódai történelme a magyarok Európába telepedéséig. Írta *Thierry Amadé*. A 3-dik javított és bővített kiadás szerint. Ford. *Szabó Károly*. I. rész. Attila történelme. Pest. 1865.

b) Folyóiratokban.

1. Taks kora (947—972). I. II. közlemény. (Budapesti Szemle. Új folyam. I. köt.)

2. Gyeics kora (972—997). (Ugyanott III. köt.)

3. A magyar nemzeti büszkeségről. (Növendékek lapja. Kolozsvár. 1865.)

4. Emlékezzünk régiekről. (Ugyanott.)

SZILÁGYI SÁNDOR.

a) Önálló.

1. Erdélyország Története. Pest, Heckenaszt. Két köt. (Sajtó alatt).

2. A Hajdankor Története; növendék ifjakkak Lamé Henry után. II-dik kiadás. Kolozsvárt. Stein.

3. Törökmagyarkori történelmi Emlékek. III-ik kötet. Államokmányok I. és II. kötet (sajtókézen, Szilády Áronnal és Salamon Ferenczcel).

b) Folyóiratokban.

Báthory Gábor háboruja Havasalföldje és Magyarország ellen. 1611. (Budapesti Szemle. Új folyam II. köt.)

Róbert Károly uralkodása Erdélyben (Koszorú 1865. I. f. é.)

Az arany bulla s német vitézi rend Erdélyben. (Hazánk s a Külföld 1865. I. f. é.)

Zápolya János Erdélyi Vajdasága. (Korunk tárczája 1865.)

Történeti oklevelek. (Kolozsvári Naptár I. évfolyam, s Hazánk s a Külföld 1865. II-ik f. é.)

KERKAPOLY KÁROLY.

„Világtörténet esztanilag előadva.“ 2-ik kötet. Sajtó alatt.

RÉVÉSZ IMRE.

a) Önálló.

Egyetemes egyháztörténelem főiskolai tanulók s művelt protestánsok számára. Első füzet, az egyház alapíttatásától a reformációig. Debreczen, 1865.

b) Gyűjteményekben és folyóiratokban.

Dévay, Matthias Biró, und die ungarisch-reformirte Kirche. (A Herzog által kiadott „Real-Encyclopaedie für protestantische Theologie und Kirche“ 186-dik füzetében. Gotha. 1864.)

Magyar protestáns egyháztörténelmi emlékek. (A „Sárospataki Füzetek“ 1865-dik évi folyamában.)

Kéziratban.

Egyetemes egyháztörténelem. Második füzet.

Különbféle egyházi dolgozatok.

RÓMER FLÓRIS.

A két hazában talált régi arany műemlékekről. (Az Archaeologiai Közlemények V. köt. 1. füzetében.)

Magyar régészeti krónika. (Arch. Közl. IV. k. III. f. V. k. I. f.)

Adalék az újabb magyar archaeol. könyvészethez. (Archaeol. Közl. IV. k. III. füz. és V. k. I. füzet.)

Tót-e a szemerédi templom felirata? („Magyar Sion“ 1865. 4. füzet.)

Pozsony régészeti műemlékei, vázolta Rómer Flóris. (A m. orvosok és természetvizsgálók gyűlése alkalmával kiadott Emlékkönyvben.)

Ugyanaz németül: Pressburgs archaeologische Denkmale.

Prunksessel im National-Museum zu Pesth. (Mitth. der k. k. Central-Comm. für Baudenkmale in Wien. 1865. 41. lap.)

Dudik életrajza (a „Vas. Újságban“); Schulze Ferenczé (az „Ország Tükrében“); több egyéb apróbb czikkel.

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD.

a) Önálló.

Magyarország mivelődése történetének 2-ik kötete.

b) Folyóiratokban.

Mivelődéstörténeti s irányezikkek és könyvbírálatok az 1865-diki „Időki Tanujában.“

TORMA KÁROLY.

a) Folyóiratokban.

1. Római feliratok Erdélyből. II. közlemény. (Archaeologiai Közlemények IV. k.)

2. Archaeologiai levelek. II. (A „Kolozsvári Közlöny“ 1865-dik évi 86. számában).

3. Kornis Gáspár búcsúztatója 1683-ból. (Kolozsvári „Nagy Naptár. 1865.).

4. Kornis György emlékezete 1587—1593. (A „Kolozsvári Közlöny“ 1865-dik évi 73, 74, 75-dik számaiban.).

b) Sajtó alatt és kéziratban.

1. Tököli Imre naplója 1676—1678. évekből. (Megjelenik a Monumentákban.)

2. II. Rákóczi Ferencz hadi szabályai 1706-ból. (Megjelenik a Győri tört. és rég. füzetekben.).

3. Gúnyvers 1676-ból. (Megjelenik a Kolozsvári „Nagy Naptár“ 1866-diki folyamában.).

4. Über einige dacische Inschriften. (Megjelenik a bécsi cs. k. középponti bizottság közleményeiben).

5. Oklevelek az 160⁷/₈ évek történetéhez. (Megjelenik a „Történelmi Tárban“).

6. Szaniszló Zsigmond naplója 1682—1711. (A „Monumenták“ számára.)

7. Borsai Nagy Pál krónikája 373—1692. (A Monumenták számára.)

8. Az erdélyi római régiség- s felirattani irodalom története. (Az „Archaeologiai Közlemények“ számára).

9. A Daciában állomásozott római hadosztályokról. (Az „Archaeologiai Közlemények“ számára).

URHÁZY GYÖRGY.

Antonomia és souverainitás. (Kézirat.)

A jelenkori szabadság, tekintettel a magyar alkotmányra. (Székfoglaló beszéd.)

Szerkesztés.

A „Hon“ felelős szerkesztője 1865. augusztus 17-kéig.

FABÓ ANDRÁS.

Vitnyédy István levelei. Első és második közlemény, felolvasva az Akadémia üléseiben.

Folyóiratokban.

Közlemények és könyvismertetések a „Pesti Napló“, „Sárospataki Füzetek“ és „Budapesti Szemlé“-ben.

Önálló.

Monumenta evangelicorum aug. conf. in Hungaria historica. III. kötet. Pest, 1865.

THALY KÁLMÁN.

1864. december 5-kén egy ismeretlen XVI-ik századi codexről tartott értekezést a Magyar Tud. Akadémia ülésén.

A „Dunántúli történetkedvelők“ 1865. tavaszi gyűlésében a kurucok által 1705. és 1708-ban nyomtatott hirlapokról, s Tökölyi Imrének élte utolsó hónapjában írt leveleiről értekezett.

Megjelentek tőle 1865. folytán:

1.) „Bottyan János, II. Rákóczi Ferencz fejedelem

vezénylő tábornoka. Történeti életrajz a kuruczvilág hadjárataival." (Pest, 1865. Kiadja Ráth Mór. 8-ad rét 512 l.)

2.) Kisebb-nagyobb történeti czikkek, főként a Tökölyi és Rákóczi korszakról, jelentek meg töle a hirlapokban s folyóiratokban.

3.) **II. Rákóczi Ferencz korához.** Történelmi érdekű naplók, emlékiratok, országgyűlési diariumok és törvény-czikkek, hadi szabályzatok, pátensek, s nevezetes férfiak levelezései. Eredeti, eddig még kiadatlan kéziratokból szerkesztve. (Az első kötet Laufer Vilmos kiadásában most van sajtó alatt.)

Sajtókészen áll a „Régi Magyar Vitézi Énekek és Elegyes Dalok” harmadik kötete, s a kuruczvilági énekek és dalok gyűjteménye. Készülőben több rendbeli történelmi monographia II. Rákóczi Ferencz korának kiválóbb egyéniségeiről s eseményeiről.

V. Matematikai osztály.

GYÖRY SÁNDOR.

1. A régi római font súlymértékéről. (Megjelent a math. és term. tud. Értesítő V. köt. I. füzetében 1865.)

2. A matematikai műszavakról. Kéziratban.

FEST VILMOS.

Magyarország álladalmi és országos útjai. (Feloľvastatott a M. T. Akadémiában 1865. Jul. 3-án.)

SZTOCZEK JÓZSEF.

1. A Fessel-féle készüléken észlelhető tűnemények leírása és megfejtése. Megjelent a magyar k. term. tudom. társulat 1864-ik évi Közlönyében.

2. A hatványozott Mariotte-féle egyenletek egyszerű lehozatala. Előadatott a magyar k. term. tud. társulat szakülésén 1865-ik évi februárban.

HOLLÁN ERNŐ.

A magyar Gazdasági-Egyesület közgazdasági szakosztályából kiküldött bizottmány munkálatát az „olcsó vasutakról” szerkesztette.

UDVARDY CHERNA JÁNOS.

A Pyrkerféle Tunisiás és Rudolphiás szépirodalmi műveket fordította. Az első sajtó alá kész.

VÉSZ JÁNOS ÁRMIN.

Értekezett egy leirati feladatról.

Szerkeszté a k. magyar természettudományi társulat közlönyét 1863—1864-re. I. és II. rész.

Ügyszinte ugyanazon társulat évi jelentését 1862—1864-re.

Leirati mértanának 1-ső része sajtó alatt van.

LUTTER NÁNDOR.

Mennyiségtan a középtanodák alsóbb osztályainak számára. Ötödik kiadás. Pest, 1865. Hartleben Adolf sajátja.

Mennyiségtan a középtanodák felsőbb osztályainak számára. I. rész: Számtan. Második kiadás. Pest, 1864. Hartleben Adolf sajátja.

Mennyiségtan a középtanodák felsőbb osztályainak számára. II. rész két kötetben. Második kiadás. (Szeptember végeig a sajtót elhagyja).

A természettan elemei. Negyedik kiadás. (Szeptember végeig a sajtót elhagyja.)

WENINGER VINCZE.

1. A kamatozási tényezők, a percentek tizedrészeivel haladva, számítva a Thomas-féle géppel.

2. A kölcsönös segélyegyletek mathematikai tekintetben.

3. A tőkebiztosításokra nézve egy új módja a tartalékszámításnak.

Mindez a mathem. osztály közleményeiben.

Továbbá:

a) A magy. kir. udv. Cancellária budgetje.

b) A statistika fontossága a tűzbiztosítási társaságoknál, és

c) apróbb közlemények,

a statist. bizottság füzetében.

KONDOR GUSZTÁV.

1. A fokmérésről általában és különösen a közép európai fok-

mérésnek egyik előmunkálatáról. (Felolvasta a k. magyar természettudományi társulatnak egyik szakülésén).

2. Indítvány a mostani naptárak javítása ügyében. (Megjelent a „Hon“-ban.)

3. Az Eneke és a Faye-féle üstökösökről. (Felolvasta a k. magyar természettudományi társulatnak egyik szakülésén.)

4. Vámisme a reáltanodák számára.

5. Csillagászati és közönséges Naptár 1866-ra. (Magyar Tud. Akadémiai Almanach 1866.)

CSÁNYI DÁNIEL.

Rövid tájékozás a mértan rendszere felett. Székfoglaló értekezés. Megjelent a Matematikai Értesítő V. kötete 2. füzetében.

VI. Természettudományi osztály.

FRIVALDSZKY IMRE.

Jellemző adatok Magyarország Faunájához. Kézirat, fel van véve az Évkönyvek számára.

TÖRÖK JÓZSEF.

1. Vegytani czikkek a Magyar Nyelv Szótára számára az L. és M betűből.

2. Debreczen pikkelyröpüi. Kézirat.

3. A dadai ásványvíz. Kézirat.

Dr. NENDTVICH KÁROLY.

A „dada i ásványvíz vegybontása“. Előadatott a m. természettudományi társulat ülésében.

A „herendi porcellángyár“. Megjelent a „Pesti Napló“ Tárczájában.

JEDLIK ÁNYOS ISTVÁN.

1. A mindszenhó 1-jén tartott egyetemi rectori végbeszéd.

2. Értekezés a Rumpelles Mihály kőbányai pinczéinek beomlásáról. (A magyar akadémiai Math. és Term. tud. Értesítő V. kötet, I. füzet. 108—129. lapjain.)

BALLA KÁROLY.

A bolygók nem-hosszadkörben (ellipsis vagy kerülék) hanem teljes körben forognak a nap körül. S mind e mellett e teljes kör-

utaikban évenként a nap közelébe s távolába jutnak. De keringéseikben egész éven át egyenlő sebességgel haladnak. Így értvén ezt a bolygók holdjairól is, bolygóik körül. (Kézirat).

ENTZ FERENCZ.

a) Az orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által kiadott „Kis tükör“-ben, mely már a sajtót elhagyta, dolgozta a „szőlőszetet, kertészetet, méhészetet, gazd. faültetvényeket“.

b) „Utazási böngészetek“ most van a sajtó alatt; 7—8 ív.

c) Működik mint a „Gazdasági Lapok“ állandó munkatársa.

KÉRY IMRE.

A menyházai ásványfürdő vegy- és gyógytani tekintetben.
Kézirat.

NAGY JÓZSEF.

1. Dissertatio inauguralis de Thermis Büdösköensibus. Vienne. 1840. — Eredeti mű.

2. Enchiridion medicinae Pastoralis. 1855. Comaromii.

3. A „Magyarhoni Természetbarát“ természettudományi lap főszerkesztője és alapítója volt.

4. A madár. 1861. Komáromban.

5. Nyitra-megye helyirása. Jelenleg a 2. füzetrel foglalkozik; az 1-ső és 3-ik megjelent.

Ezenkívül számos orvosi és természettudományi értekezések magyar és német időszakos lapokban.

SCHIRKHUBER MÓRICZ.

Értekezés az éghajlatról. (Megjelent a Sz. István társulat 1866-diki naptárában a 84—93. lapokon.)

XANTUS JÁNOS.

1. Levelek Holland, Belgium és Németországból. (Győri Közlöny 1864. 2-ik félév.)

2. Notes on bird breeding, on the Pacific islands. Proceedings of the Philadelphia Academy. 1864.

3. Rambles in Transylvania and upper Hungary. Harpers Weekly, New-York. 1865.

4. New-Yorkból Granadába. Hazánk s a külföld 1865. 1-ső félév.

5. Apróbb czikkek különféle hírlapok és folyóiratokban.

MARGÓ TIVADAR.

1. A tudományos állattan kézikönyve. I. rész. Sajtó alatt.
2. Több, folyamatban levő, állattani búvárlatok.

CHYZER KORNÉL.

Közlemények a bártfai gyógygyakorlatból. (A „Gyógyászat” 17. 18. 19. 20. számaiban.)

BALOGH KÁLMÁN.

Könyvek.

1.) Az Ember Élettana. I. köt. 1862. 8-rét 429 l. II. kötet 1864. 8-rét 496 l. Mind a két kötet 235, a szöveg közé nyomott fametszetű ábrával. Pest, Emich Gusztáv kiadása.

2.) Általános Kór- és Kórjelzéstan. 1865. 8-rét. XVI és 576 l. Pest, Emich Gusztáv kiadása.

Önálló értekezetek, melyek folyóiratokban jelentek meg.

1.) A juh Jacobson-szerve. 2 kömetszetű táblával. 1862. A M. T. Akadémia Értesítőjében. — Ugyanaz németül a bécsi cs. akadémia „Sitzungsberichte“ XLII-ik kötetében.

2.) „Der Klauenschlauch des Schafes“ 1. kömetszetű táblával. A bécsi cs. Akadémia XXXIX. kötetében. — Ugyanaz magyarul, ábrák nélkül, a k. m. természettudományi-társulat Közlönye I. kötetében.

3.) A bélbolyhok hámja a felszívódás különböző szakában. I. kömetszetű táblával. A k. m. természettudományi-társulat Közlönye I. kötetében. — Ugyanaz németül (Moleschott „Untersuchungen zur Naturlehre“ VII-ik köt.)

4.) Néhány szó a mesterséges gyomornedvről. („Orvosi Hetilap.” 1861. és a k. m. természettudományi-társulat Közlönye. 1861.)

5.) A látatágító idegek ujonnan felfedezett útjáról. A k. m. természet-tudományi-társulat közlönye II. köt. — Ugyanaz németül (Moleschott „Untersuchungen zur Naturlehre“ VIII. köt.)

6.) A szilárd testek behatolásáról a bélbolyhok szövetébe. (A k. m. természettudományi-társulat Közlönye. III. köt.)

7.) Az ondószálcák meddig élhetnek el az ivarszerveken kívül? 1863. („Orvosi Hetilap“ 41. sz.)

8.) Marey érlökés jelzője az orvosi gyakorlatban. 2 fametszettel. 1860. („Orvosi Hetilap“ 41. sz.)

9.) A láz. Egyetemi magántanári nyilvános előadás. 1862. („Orvosi Hetilap“ 27, 28, 44, 45, 47, 50, 51, 52. sz.)

10.) A külső agyburok lobja. 1863. („Orvosi Hetilap“ 36, 37, 38, 42, 43, 45, 51, 52 sz.)

11.) Adalék a köpedékek vizsgálásának fontosságához. 1863. („Orvosi Hetilap“ 26. sz.)

12.) Érdugulás (embolia) a jobboldali Sylviusféle árok üterében. 1864. („Orvosi Hetilap“ 26. sz.)

13.) A visszériesség és a ráknak egyidejű összeférése a heveny gümőképződéssel. 1864. („Orvosi Hetilap“ 37, 38, 41. sz.)

14.) Vérömlenyes és egyszersmind hólyagos vörheny. 1864. („Orvosi Hetilap“ 45. sz.)

15.) Visszérkö. 1861. („Orvosi Hetilap“ 31. sz.) — Németül Virchow „Archiv“-ja 1861-iki folyamában. Két ábrával.

16.) Sarcoma női emlőből. 1861. („Orvosi Hetilap“ 33. sz. Fametszetekkel.)

17.) Porczdag. 1861. („Orvosi Hetilap“ 45. sz. Fametszetekkel.)

18.) A rák. 1862. („Orvosi Hetilap“ 2, 3, 6, 7. sz. Egy könyomatú táblával.)

19.) A színes vérsejtek fejlődéséről. 1862. („Orvosi Hetilap“ 35, 36. sz. Fametszetekkel.)

20.) Rostdag. 1863. („Orvosi Hetilap 21. sz.)

21.) Zsirdag. 1863. („Orvosi Hetilap“ 20. sz.)

22.) Színes enyvédrák egy esete. 1863. („Orvosi Hetilap“ 10 és 11. sz.)

23.) Adat a tömlő-növedékek fejlődésének történetéhez. 1864. („Orvosi Hetilap“ 9. sz. Fametszetekkel.)

24.) A petefészek-tömlő szöveti szerkezete és fejlődési története. 1863. („Orvosi Hetilap“ 49. sz. Fametszetekkel.)

25.) A rákféle (Cancroid). 1864. („Orvosi Hetilap“ 21 és 22. sz. Fametszetekkel.)

26.) Az összes savós hárttyák lobja. 1864. („Orvosi Hetilap“ 19. sz.)

27.) A dobányal hatása az állati szervezetre. 1862. („Orvosi Hetilap“ 37, 38, 39, 40, 49, 50, 51. sz.)

28.) A szénlégennykőneg (Hydrocyan) hatása az állati szervezetre. 1863. („Orvosi Hetilap 30, 33. sz.)

29.) A vérfoltok vizsgálatáról. 1860. („Orvosi Hetilap“ 14. sz.)

30.) Az emberi bőr. 1861. („Orvosi Hetilap“ 6, 7, 10, 12, 21, 22, 29. sz.)

31.) Megemlékezés Tóth Sándor felett. Tartatott 1863-ban a k. m. természettudományi-társulat téli közgyűlésén. („Orvosi Hetilap“, 1863-iki 38. sz.)

32.) A k. magyar egyetem orvosi kara. 1863. (Orvosi Hetilap“ 521, 539, 561, 603, 621 és a következő lapjain.)

Ezeken kívül

1.) Kiseb-b-nagyobb átdolgozatok az „Orvosi Hetilap“ 1860—1864-iki folyamaiban, nem különben a „Gyógyszerészi Hetilap“ 1863-iki folyamában, valamint az 1862-iki utósó és az 1864-iki első számaiban.

2.) Könyvismertetések az „Orvosi Hetilap“ 1860—1864-iki folyamaiban.

3.) Apróbb és terjedelmesebb lapszemelvények, nemkülönben tárczaczikkek és vegyesek az „Orvosi Hetilap“ 1860—1864-iki folyamaiban.

4.) Élettani műszavak az „Orvosi Hetilap“ szerkesztősége által 1862-ben kiadott „Orvos-gyógyszerészi Műszógyűjtemény“ben.

DIVALD ADOLF.

Mint az „Erdészeti Lapok“-nak 1862-ben szerkesztője, azontúl főmunkatársa, legnagyobb részt abba dolgozott, s e kívül a „Vadász-és Versenylap“-ban, a „Gazdasági Lapok“-ban, a „Pesti Napló“-ban, a „Hazánk és Külföld“-ben, az „Új Korszakban“ közölgetett egyes cikkeket. Most az „Erdészeti műszótár“ összeállításával, s az „Orsz. M. Gazd. Egyesület“ megbízása folytán két erdészeti szakmunka szerkesztésével foglalkozik, melyek elseje „Erdészeti tankönyv“ a második „Erdészeti kézikönyv“.

ÉRKÖVY ADOLF.

Az „Ismertető“ című gazdasági lapban, négy éven által számos mező-gazdasági és nemzetgazdászati értekezéseket írt, 1840-ben ugyancsak az „Ismertető“ havi függelékét szerkesztette

„Gazdasági literatura“ cím alatt. A „Gazd. Tudósítások“ és „Magyar Gazda“ 1841—1848-ik évi folyamaiban sok cikket, részben a hazai mezői gazdaság történetére, s a gazdasági könyvésztetre vonatkozólag közölt.

Robot és dézma című pályaműve 1844-ben 50 arannyal, Haszonbér és népesítés című pályairata 1847-ben 100 arannyal jutalmaztatott.

Homokkötés című értekezését a pestmegyei gazdasági fiókegyesület 1846-ban adta ki.

A M. Gazdaság Könyvében a hazai gazdasági tanintézetek, egyesületek és gazdasági könyvésztetről szóló szakaszt írta.

1857-től 1859-ig a „Falusi Gazdát“, 1859-től kezdve 1861-ig a „Magyar Gazdát“,

1861-ben a „Gazdasági Füzeteket“ (8 füzet) szerkesztette.

1863-ban írta „Az 1863-ik évi aszályosság a magyar alföldön“ közgazdasági tanulmányt; s azóta számos nemzetgazdasági értekezést a „Pesti Napló“, „Hon“, „Új Korszak“ és egyéb lapokban: a Tiszaszabályozás, erdősítés, kereskedelem sat.

GREGUSS GYULA.

Az állandó nyomás és állandó térfogat melletti hőfogatóságok különbségéről. — Székfoglaló értekezés. (A m. akadémiai Értesítőben.)

Dolgozatok a „Budapesti Szemlében“, „Magyar Sajtó“-ban, „Vasárnapi Újságban.“

HANTKEN MIKSA.

1. Az újszöny-pesti Duna s az újszöny-fehérvár-budai vasút befogta területnek földtani leírása. (Mathem. és Természettud. Közlemények. III. kötet. 1865.)

2. A Hegyalján és környékén 1863. év nyarán tett magságmérések. (Math. és Természettud. Közlemények. III. köt. 1865.)

3.) A buda-esztergomi vidék szerves testek által képződött kőzetei. (Akadémiai székfoglaló értekezés.)

KALCHBRENNER KÁROLY.

1. Abendandacht am Schlusse des Jahres 1843. gehalten in der evangelischen Kirche A. C. zu Wallendorf (kötött beszédben). Leutschau, bei Werthmüller.

2. Abendandacht am Schlusse des Jahres 1844. (kötött beszédben). Kaschau, bei C. Werfer.

3. Adatok Szepes virányához. (M. Akad. Értesítő II. kötet.)

4. Jelentés, Szepesmegyében tett természettudományi utazásáról. A Természettudományi Közlemények III. kötetében.

5. A szepesi gombák jegyzéke. Ugyanott.

6. A Tatra hömpölyeiről. Székfoglaló, még nincs kinyomva.

7. Számos gombafajok leírásai, Rabenhorst „Fungi europaei exsiccati“ című gyűjteményében és „Hedwigia“ című folyóiratában.

8. Gazdasági és növénytudományi cikkek, népregék sat. a „Zipser Anzeiger“ nevű hetilapban.

LENHOSSEK JÓZSEF.

1. De Iride. Dissertatio anatomico-physiologica. Budae 1841.

2. Über den feineren Bau der gesammten Medulla spinalis. (Sitzungsberichte der math.-naturwiss. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. 1854. Band XIII.) Külön lenyomat.

3. Neue Untersuchungen über den feineren Bau des centralen Nervensystems des Menschen. (Denkschriften der mathem.-naturwiss. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. 1855. Band X. 4-ed-rét. Négy ábrával. Külön lenyomat.)

4. Ugyan ennek második bővített kiadása. 1858. Öt ábrával.

5. Beitrag zur älteren Litteratur der Cholera. (Österreichische Zeitschrift für practische Heilkunde. 1856. Nro 27.)

6. Über eine Zwillingsbildung der Medulla spinalis (Wochenblatt der k. k. Gesellschaft der Aerzte in Wien. 1857. Nro 25.) Egy ábrával.

7. Étude du système nerveux central. (Comptes-rendus hebdomadaires de l'académie des sciences (L'Institut). Paris, 1857. Nro 15 et 16.)

8. Mémoire sur la structure intime de la moelle epinière, de la moelle allongée, et du pont de Varole. (Annales des sciences naturelles. Paris. 1857. Zoot. T. VII. Cahier Nro 5.) K ü l ö n l e n y o m a t.

9. Beiträge zur Erörterung der histologischen Verhältnisse des centralen Nervensystems. (Sitzungsberichte der mathem.-naturwiss. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. 1858. Band XXX.) Egy ábrával. K ü l ö n l e n y o m a t.

10. Beiträge zur pathologischen Anatomie des Rückenmarkes. (Beilage zur Österreichischen Zeitschrift für practische Heilkunde. Wien 1859.) 4-ed-rét. Egy ábrával. K ü l ö n l e n y o m a t.

11. A gerinczoszlop alkata- és mozgásáról. („Orvosi Hetilap“. 1860. 12-ik szám.)

12. A gerincz, nyultagy és a Várolhid tájviszonyai, ábrákkal. Benyújtatott a tek. magy. tudományos Akadémiának 1863-ik octóber 3-kán kinyomtatásra.

RÓZSAY JÓZSEF.

„Az Aggkór mint halál-ok.“

„Az ozokerit és annak készítményei.“

Szerkesztés.

A magyar orvosok és természetvizsgálók 1864. Marosvásárhelyt tartot X. nagygyűlésének évkönyvéhez munkálatait Szabó József tanárral együtt szerkesztette.

SCHVARCZ GYULA.

Önállók.

1. A közoktatásügyi reform keresztülvitelének lehetőségéről Magyarországon parlamenti központosítás segélyével. Pest, Eggenberger, 1865. (nagy 4-rét.)

2. On the Failure of Geological Attempts in Greece prior to the Epoch of Alexander the Great. Part II. London, Taylor and Francis. Red Lion Court, Fleet Street, 1865. (Royal 4-to).

Naplófélék.

„Magyar író külföldön. Irta Szent-Katolna.“ Pest, Heckenast 1865. (2 kötet, 8-ad rét.)

Kéziratban.

1.) Megírta a következő értekezést : „On the cosmical aetiology of Geological Dynamics“, mely előszóul szolgál a sajtó alá rendezett „Bevezetés bolygónk multjának földtani méltatásához“ című nagyobb mű angol kiadásához. Ugyanezen értekezést föl is olvasta a M. T. Akadémia előtt febr. 26-dikán.

2.) Folytatólagosan dolgozott : a föld belső melege, 3.) az emberkövületek, és 4.) a fajkeletkezés elméleteinek itészi méltatásán. 5.) On Democracy as based on popular Education.

Végre alapította az „Új Korszak“-ot, és írt bele a közoktatásügy érdekében vezércikkeket. Hasonérdekben dolgozott angol folyóiratokba is.

A

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

által 1862. october óta közrebocsátott

NYOMTATVÁNYOK LAJSTROMA.

A Magyar Tudományos Akadémia Évkönyvei. *Tizedik kötet.* X-dik darab: A Magyar Tud. Akadémia 1863. jan. 17-dikén tartott ünnepélyes közülésének hivatalos tárgyai. Pest, 1863. 42 l. 4-edr. XI. darab: Emlékbeszéd id. Székhelyi Mailáth György ig. tag felett, Lonovics József t. tagtól. Pest, 1863. 19 l. 4-edr. XII. darab: Emlékbeszéd Fallmerayer Fülep külső lev. tag felett, Trefort Ágoston lev. tagtól. Pest, 1863. 10 l. 4-edr. XIII-dik darab: A középkori szobrászat Magyarországon, Ipolyi Árnold r. tagtól. Pest, 1863. 80 l. 4-edr. XIV-dik darab: A temesi bánság földje, gazdasági és műipari tekintetben, Nendtvich Károly r. tagtól. Pest, 1863. 17 l. 4-edr. *Tizenegyedik kötet.* I-ső darab: A vegyelemek paránsúlyáról, Than Károly l. tagtól. 12 l. 4-edr. II-ik darab: Adalékok Éjszaknyugoti Dácia föld- és helyiratahoz, Torma Károly l. tagtól. 3 tábl. Pest, 1864. 40 l. 4-edr. III-dik darab. „A középkori magyar festészet emlékeiből. Ipolyi Árnold r. tagtól. Pest, 1864. 19 l. 4-edr. *Tizenkettedik kötet.* I-ső darab. *Regulyhagyományai.* Kiadta Hunfalvy Pál. I. rész: „A Vogul föld és népe.“ Pest, 1864. VI és 364 l. 4-edr.

A Magyar Tudományos Akadémia Jegyzőkönyvei. 1863. A M. Tud. Akadémia rendeletéből közzé teszi Csengery Antal akad. jegyző. Első kötet. I. füzet. Pest, 1863. 125 l. 8-adr. Első kötet. II-ik füzet. Pest, 1863. 46 l. 8-adr. Második kötet. Pest, 1864. 164 l. 8-adr. Harmadik. köt. I. füz. Pest, 1865. 78 l. 8-adr.

Magyar Tudományos Akadémiai Almanach csillagászati és közönséges naptárral MDCCCLXIII-ra, Pest, 1862. VI és 328 l.

8-adr. MDCCCLXIV-re, Pest, 1863. 302 l. 8-adr. MDCCCLXV-re, Pest, 1864. 288 l. 8-adr.

Magyar Akadémiai Értesítő 1859-ről. Nyelv- s Széptudományi, Philosophiai, Történeti- és Törvénytudományi osztályok. Az Akadémia rendeletéből kiadta Toldy Ferencz titoknak. Harmadik kötet. Pest, 1859. (1863.) 272 l. 8-adr.

Magyar Akadémiai Értesítő. (Új Folyam.)

a) *A Nyelv- és Széptudományi Osztály Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Toldy Ferencz r. t. II-dik kötet, 3-dik és 4-dik szám. Pest, 1863. 227—449 l. 8-adr. III-dik kötet, 1. 2. 3. szám. Pest, 1863—65. 1—425 l. 8-adr.

b) *A Philosophiai, Törvény- és Történettudományi Osztályok Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Csengery Antal akad. jegyző. III-dik kötet, 2-dik és 3-dik füzet. Pest, 1862—3, 177—460 l. 8-adr. IV-dik kötet, Pest, 1864. 434 lap. 8-adr. V. köt. 1. füz. Sr. Pest, 1865. 157 l.

c) *A Matematikai és Természettudományi Osztályok Közlönye.* Az Akadémia rendeletéből szerkeszti Győry Sándor r. tag. III-dik kötet, 2-dik füzet, Pest, 1862. 101—225 l. 8-adr. IV-dik kötet, I. füzet, Pest, 1863. 145 l. 8-adr. III-dik kötet, 3-dik füzet. Pest, 1864. 160 l. 8-adr. IV-dik kötet, 2-ik és 3-ik füzet. Pest, 1864. 147—387 l. V. köt. 1. füz. 186 l. 8-adr.

Nyelvtudományi Közlemények. Kiadja a M. Tud. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkeszti Hunfalvy Pál. I. kötet, 2-dik és 3-dik füzet. Pest, 186²/₃. 157—316 és 317—476 l. 8-adr. II-dik kötet, 1-ső és 2-dik füzet. Pest, 1863. 1—316 l. 8-adr. II-dik kötet, 3-dik füzet. Pest, 1863. 157 l. 8-adr. III-dik kötet. Pest, 1864. 480 l. IV. köt. 1-ső és 2-dik füz. Pest, 1865. 1—320 l. 8-adr.

Archaeologiai Közlemények. A hazai műemlékek ismertetének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Archaeologiai Bizottsága. Harmadik kötet, 2-dik, 3-dik, 4-dik füzet. Képtáblákkal és fametszetekkel. Pest, 186²/₃. 33—179 l. 4-edr. Negyedik kötet. Pest, 1864. 177. és IV l. V. köt. 1. füz. Pest, 1864. 86 l. 4-edr.

Statistikai Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a M. Tud. Akadémia Statistikai Bizottmánya. Szerkeszti **Hunfalvy János**. Negyedik kötet. Pest, 1863. 319 l. 8-adr. Ötödik kötet, 1. füzet, Pest, 1863. 174 l. 8-adr. Ötödik kötet, 2-dik füzet. Pest, 1864. 144 l. Hatodik kötet. Pest, 1864. 319 l. 8-adr.

Statistikai és Nemzetgazdasági Közlemények. A hazai állapotok ismeretének előmozdítására kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Statistikai Bizottsága. I. kötet. 1. füzet. Pest, 1865. IV és 160 l. 8-adr.

Mathematikai és Természettudományi Közlemények, vonatkozólag a hazai viszonyokra. Szerkeszti **Szabó József**. II. kötet. Pest, 1863. 1—240 l. 8-adr. III. kötet. Pest, 1865. XXVI és 444 ll. Több táblával. 8-adr.

Monumenta Historiae Hungarica. Magyar Történelmi Emlékek. Kiadja a M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottsága. Második Osztály. Írók. Hetedik kötet. **Gr. Illésházy István** nádor följegyzései 1592—1603., és **Hidvégi Mikó Ferencz** historiája 1594—1603. **Biró Sámuel** folytatásával. Közli **Kazinczy Gábor**. Pest, 1863. XI és 331 l. 8-adr. Kilenczedik kötet. Pest, 1860. **Verancsics Antal** m. kir. helytartó, esztergami érsek Összes Munkái. Közli **Szalay László** M. Akad. r. tag. VI. köt. Vegyes Levelek. VI és 368 l. 8-adr. — Tizenegyedik kötet. **Altorjai B. Apór Péter** munkái. Közli **Kazinczy Gábor**. Pest, 1863. IX és 484 l. — Tizenötödik kötet. **Késmárky Tököly Imre** naplója 1693—1694. évekből. Az eredeti kéziratból közli **Nagy Iván** m. akad. l. t. Pest, 1863. VIII és 701 l. 8-adr. — Tizenkettedik kötet. **Brutus János Mihály** magyar kir. történetíró **Magyar Historiája** 1490—1552. Közli **Toldy Ferencz**. I. kötet. Pest, 1863. CIX és 461 l. 8-adrétben. Első Osztály. Okmánytárak. Tizedik kötet. Árpádkori új okmánytár. Közli **Wenzel Gusztáv**. Pest, 1864. 336 l. 8-adr.

Török-magyarkori történelmi emlékek. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága. Első osztály. Okmánytár a hódolt-ság történetéhez Magyarországon. **Nagy-Kőrös, Czegléd, Dömsöd,**

Szeged, Halas levéltáraiból. Összegyűjték Szilády Áron és Szilágyi Sándor. Pest, 1863. I. k. XXX és 458 l. 8-adr. II. k. 480 l. 8-adr.

Magyar Történelmi Tár. Kiadja a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága. Tizenegyedik kötet. Pest, 1862. VIII és 240 l. 8-adr. Tizenkettedik kötet. Pest, 1863. VIII és 292 l. 8-adr.

A Magyar Nyelv Szótára. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából készítették Czuczor Gergely és Fogarasi János m. t. akad. r. tagok. Első kötet. 5-dik füzet. Pest, 1862. 1281—1326 és 1—164 l. Második köt. Pest, 1862—64. 1774 l. 8-adr. Harmadik köt., 1—4 füz. Pest, 1864—65. 1—1040 l. 8-adr.

A Magyar Birodalom Természeti Viszonyainak Leírása. A M. Tud. Akadémia megbízásából készítette Hunfalvy János, a M. Tud. Akadémia lev. s a magyar természettudományi társulat r. tagja. I. kötet. Pest, 1863. VI és 539 l. 8-adr. II. kötet. Pest, 1864. 689 l. 8-adr.

A Hunyadiak Kora Magyarországon. Írta gr. Teleki József. Hatodik köt. I. rész. Pest, 1863. I—V és 1—320 l. 8-adr.

A Strategia Elvei. Károly főherczeg után Kiss Károly. II-dik és III-dik kötet. Pest, 1863. 265 és 280 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia Munkálódásairól és Pénztára mibenlétéről 1863-ban. Jelentése az Igazgató Tanácsnak. Pest, 1864. 26 l. 8-adr.

A Magyar Tudományos Akadémia által kiadott Nyomtatványok Lajstroma. Kapható Pesten, Eggenberger Ferdinánd magyar akadémiai és minden hiteles hazai könyvtárosoknál. Pest, 1862. 27 lap.

Petényi S. János hátrahagyott munkái. Szerkeszti Kubinyi Ferencz. 1. füzet. 4 képtábl. Pest, 1864. 130 l. 8-adr.

Leirati Mértan. I. Rész. A Vetülettan. Irta Vész János Ármin I. Fél. Pest, 1865. 175 l. 32 kömetszetű táblával.

A MAGYAR TUD. AKADÉMIA HALOTTJAI

1830–1865.

1830.

1. Kisfaludy Károly, rt. † nov. 21.

1831.

2. Köteles Sámuel, rt., † máj. 17.
3. Kazinczy Ferencz, rt., † aug. 22.
4. Tittel Pál, rt., † aug. 26.
5. Gr. Teleki Ferencz, tt., † dec. 16.

1832.

6. Kresznerics Ferencz, tt., † jan. 18.
7. Imre János, rt., † máj. 12.
8. B. Zach Ferencz, külf. lt., † sept. 3.

1833.

9. Simai Kristóf, lt., † jul. 14.
10. Görög Demeter, tt., † sept. 7.

1834.

11. Kovács János, tt., † apr. 12.
12. B. Berzeviczy Vincze, tt., † apr. 15.
13. Végh István, ig. t., † sept. 30.

1835.

14. Horváth János, tt., † jan. 16.
15. Horváth Elek, lt., † jan. 20.
16. B. Humboldt Vilmos, külf. lt., † apr. 8.

17. Forgó György, lt., † jul. 17.
18. Georch Illés, tt., † jul. 31.
19. Klaproth Gyula külf. lt., † aug. 27.
20. Gr. Kornis Mihály, ig. t., † nov. 27.

1836.

21. B. Férussac Endre, külf. lt., † jan. 21.
22. Ercsey Dániel, lt. † febr. 23.
23. Berzsenyi Dániel, rt., † febr. 24.
24. Petrovics Frid., rt., † apr. 12.

1838.

25. Gelei József, lt., † mart. 1.
26. Schuster János, rt., † máj. 19.
27. Perger János, rt., † máj. 25.
28. B. Szepessy Ignác, tt., † jul. 16.
29. Gr. Illésházy István, ig. t., † jul. 30.
30. Kölcsey Ferencz, rt., † aug. 24.
31. Nyiry István, rt., † aug. 27.

1839.

32. B. Prónay Sándor, ig. t., † febr. 5.
33. Horvát Endre, rt., † mart. 7.
34. Gorove László, lt., † mart. 11.
35. Angyalffy Mátyás, lt., † mart. 17.
36. Guzmics Izidór, tt., † sept. 1.
37. Buczy Emíl, lt., † oct. 28.
38. Fessler Ignác, külf. lt., † dec. 15.
39. Tanárky Sándor, rt., † dec. 29.

1840.

40. Gombos Imre, tt., † jan. 12.
41. Thaisz András, lt., † jul. 9.
42. Márton József, lt., † jul. 26.
43. Baricz György, lt., † dec. 27.

1841.

- 44. Csató Pál, lt., † febr. 15.
- 45. Hoffner József, lt., † febr. 16.
- 46. Péchy Inre, ig. t., † apr. 20.
- 47. Kossovich Károly, rt., † jan. 19.
- 48. Budai Ézsaiás, tt., † jul. 14.
- 49. Magda Pál, lt., † jul. 23.

1842.

- 50. Farkas (Bölöni) Sándor, lt., † febr. 2.
- 51. Gr. Dessewffy Aurél, lt., † febr. 9.
- 52. Kassai József, lt., † mart. 15.
- 53. Vass László, tt., † mart. 24.
- 54. Csoma (Körösi) Sándor, lt., † apr. 11.
- 55. Kolosváry Sándor, ig. s tt., † dec. 7.

1843.

- 56. Gr. Dessewffy József, ig. és tt., † máj. 1.
- 57. B. Lakos János, tt., † jun. 28.

1844.

- 58. Hegedüs Sámuel, lt., † apr. 29.
- 59. B. Mednyánszky Alajos ig. stt. † jun. 17.
- 60. Tessedik Ferencz, lt. † jun. 17.
- 61. Gegő Elek, lt., † oct. 9.
- 62. Kisfaludy Sándor, tt., † oct. 28.
- 63. Filinger Leopold, lt., † dec. 6.

1845.

- 64. Bacsányi János, lt., † máj. 12.
- 65. Döme Károly, tt., † máj. 22.
- 66. Hoblik Márton, lt., † máj. 26.
- 67. Gévay Antal, lt., † jun. 9.
- 68. Horváth Zsigmond, lt., † oct. 17.

1846.

- 69. Gr. Csáky Károly, ig. t.
- 70. Vajda Péter, lt., † febr. 10.
- 71. Kis János, rt., † febr. 19.
- 72. Vásárhelyi Pál, rt., † apr. 8.
- 73. Jankowich Miklós, tt., † apr. 18.
- 74. Sárvári Pál, lt., † dec. 19.
- 75. Duponceau Péter, külf. lt.

1847.

- 76. JÓZSEF FÖHG. NÁDOR PÁRTFOGÓ, † jan. 13.
- 77. Klauzál Imre, lt., † mart. 5.
- 78. Fülep József, lt., † jul. 17.
- 79. Csécsi Imre, lt., † jul. 23.
- 80. Kopácsy József, tt., † sept. 18.
- 81. Kiss Pál, tt., † oct. 31.
- 82. Schedius Laj. ig. s tt., † nov. 12.
- 83. Pyrker László, tt., † dec. 2.

1848.

- 84. Szegedi Ferencz, ig. t., † máj. 24.
- 85. Gyurikovics György, lt., † jun. 25.
- 86. Kovács Mihály, lt.
- 87. Szalay Imre, tt., † sept. 17.

1849.

- 88. Mezzofanti József, külf. lt., † mart. 14.
- 89. Bárány Ágoston, lt., † apr. 11.
- 90. Stáhly Ignác, tt., † apr. 28.
- 91. Péczely József, rt., † máj.
- 92. Gr. Somssich Pongrácz, ig. t., † aug. 26.
- 93. Hanák János, lt., † sept. 2.
- 94. B. Perényi Zsigmond, ig. t., † oct. 24.
- 95. Degérando Ágost, külf. lt., † dec. 8.
- 96. Dohovics Vazul, lt., † dec. 13.

- 97. Viola József, lt.
- 98. Ragályi Tamás, tt.
- 99. B. Wesselényi Miklós, ig. t., † apr. 21

1850.

- 100. Antal Mihály, lt., † jun. 20.
- 101. Horváth József, rt.
- 102. Sztrokay Antal, rt., † jul. 9.
- 103. Kerekes Ferencz, lt., † jul. 29.
- 104. Beudant Ferencz Szulpicz, külf. lt., † dec. 10.

1851.

- 105. Horváth Lázár, lt., † febr. 5.
- 106. Bresztyenszky Adalbert, lt., † febr. 15.
- 107. Döbrentei Gábor, rt., † martius 28.
- 108. Gr. Nádasdy Ferencz, ig. t. † jul. 22.
- 109. Fraehn Keresztély Márton, külf. lt., † aug. 16.

1852.

- 110. Lassu István, lt., † jan. 19.
- 111. Gr. Cziráky Antal, ig. t., † febr. 22.
- 112. Széchy Agoston, lt., † mart. 6.
- 113. Méhes Sámuel, lt., † mart. 29.
- 114. Beszédes József, lt., † jul. 21.
- 115. Helmeczy Mihály, szavazatos pénztárnok, † dec. 1.
- 116. Jászay Pál, rt., † dec. 29.

1853.

- 117. Kiss Bálint, lt., † mart. 25.
- 118. Hetényi János, rt., † jul. 26.
- 119. Szász Károly, rt., † oct. 21.
- 120. Garay János, lt., † nov. 5.
- 121. Kriebel János, külf. lt.

1854.

- 122. Nagy Ignác, lt., † mart. 19.
- 123. Gr. Keglevich Gábor, ig. t., † jun. 14.

124. Schelling Frigyes Ágoston, külf. lt., † aug. 20.
125. Czéh János, rt., † nov. 1.

1855.

126. Gr. TELEKI JÓZSEF ELNÖK. † febr. 16.
127. Gauss Károly Frigyes, külf. lt., † febr. 23.
128. Repiczky János, lt., † mart. 25.
129. Gr. Vay Ábrahám, ig. t., † mart. 3.
130. Schueler Gusztáv, külf. lt., † jul. 13.
131. Somossy János, lt., † aug. 21.
132. Vecsei József, lt., † sept. 11.
133. Gr. Kemény József, tt., † sept. 12.
134. Petenyi Salamon, lt., † oct. 5.
135. Deáki Fülöp Sámuel, lt., † oct. 21.
136. Vörösmarty Mihály, rt., † nov. 19.
137. Jerney János, rt., † dec. 24.

1856.

138. Ferenczy István, lt., † jul. 4.
139. Bólyai Farkas, lt., † nov. 20.
140. B. Hammer-Purgstall Józs., külf. lt., † nov. 23.
141. Szlemenics Pál, rt., † dec. 26.

1857.

142. Heckel Jakab, külf. lt., † jan. 3.
143. Szenvey József, lt., † jan. 22.
144. Nagy Pál, ig. t., † mart. 26.
145. Balásházy János, rt., † nov. 19.

1858.

146. Ürményi Ferencz, ig. t., † febr. 12.
147. Bajza József, rt., † mart. 3.
148. Schoepf Ágost, lt., † mart. 12.
149. Fabriczy Sámuel, lt., † mart.
150. Bártfay László, lt., † máj. 12.
151. Szontagh Gusztáv, rt., † jun. 7.

- 152. Bene Ferencz, tt., † jul. 2.
- 153. Császár Ferencz, tt., † aug. 17.
- 154. Tunyogi Csapó Józs., lt. † aug. 27.
- 155. Reguly Antal, lt., † aug. 23.
- 156. Mészáros Lázár, lt., † nov. 6.
- 157. Csorba József, lt., † nov. 23.
- 158. Chmel József, külf. lt., † nov. 23.
- 159. Bright Richárd, külf. lt., † dec. 15.

1859.

- 160. Tocqueville Elek, külf. lt., † apr. 17.
- 161. B. Humboldt Sánd., külf. lt., † máj. 26.
- 162. Kiss Ferencz, lt., † jul. 25.
- 163. Gáthy István lt., † sept. 24.
- 164. Ritter Károly, külf. lt., † sept. 29.
- 165. Szilasy János, tt., † nov. 4.
- 166. Lord Macaulay Tamás, külf. lt., † dec. 30.

1860.

- 167. Szenczy Imre, lt., † febr. 2.
- 168. Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN, ig. és tt., † apr. 8.
- 169. Markó Károly, lt., † nov. 19.

1861.

- 170. Kállay Ferencz, rt., † jan. 1.
- 171. Szemere Pál, rt., † mart. 14.
- 172. Vachott Sándor, lt., † apr. 9.
- 173. Fallmerayer J. Fülöp, külf. lt., † apr. 26.
- 174. Gr. Teleki László, tt., † máj. 8.
- 175. Márkfi Sámuel, lt., † jun. 2.
- 176. Tasner Antal, lt., † aug. 25.
- 177. Ötvös Ágoston, lt., † oct. 25.
- 178. Savigny Károly Frigyes, külf. lt., † oct. 25.
- 179. Geoffroy-Saint-Hilaire Izidór, külf. lt., † nov. 10.

1862.

180. Mailáth György, ig. t., † apr. 11.
181. Gr. Reviczky Ádám, ig. t., † apr. 21.
182. Vághy Ferencz, ig. t., † apr. 23.
183. Egyed Antal, lt., † aug. 27.
184. Tóth Sándor, lt., † nov. 22.

1863.

185. Chlumecky Péter, külf. lt., † mart. 29.
186. Béély Fidél, lt., † jun. 20.
187. Grimm Jakab, külf. lt., † sept. 20.
188. Waltherr László, lt., † oct. 23.
189. Sauer Ignác, lt., † nov. 20.
190. Láng Adolf, lt., † nov. 23.

1864.

191. Kazinczy Gábor, lt., † apr. 18.
192. Récsi Emíl, lt., † jun. 1.
193. Szalay László, rt., † jul. 17.
194. Fáy András, ig. t. † jul. 26.
195. Kúthy Lajos, lt., † aug. 27.
196. Madách Imre, lt., † oct. 5.

1865.

197. B. Jósika Miklós, ig. és tt., † febr. 27.
198. Torkos László, lt., † jul. 5.
199. Bugát Pál, rt., † jul. 9.
200. Baumgartner András, külf. lt., † jul. 30.
201. Bartal György, ig. és tt., † sept. 20. *)
202. Mészáros Imre, lt., † sept. 25. *)

---

*) A „Névkönyv” már ki volt nyomva, midőn e tisztelt tagok halála bekövetkezett.

ÁZ AKADÉMIA TAGJAI FÖLDIRATI RENDBEN.

1. MAGYARORSZÁG.

Abaúj megye.

Korponay János lt. *Kassán.*

Arad megye.

Fábián Gábor rt. *Aradon és Kurticszon.*

Kéry Imre lt. *Boros-Sebesen.*

Baranya megye.

Mátyás Flórián lt. *Pécsett.*

Bars megye.

Botka Tivadar lt. *Kis-Vezekényen.*

Bihar megye.

Csányi Dániel lt. *Debreczenben.*

Hoványi Ferencz tt. *N.-Váradon.*

Imre Sándor lt. *Debreczenben.*

Kallós Lajos lt. *Debreczenben.*

Révész Imre lt. *Debreczenben.*

Szücs István lt. *Debreczenben.*

Török József rt. *Debreczenben.*

Wargha István lt. *Nagy-Váradon.*

Borsod megye.

Lévay József lt. *Miskolczon.*

Zsarnay Lajos lt. *Miskolczon.*

Csongrád megye.

Somhegyi Ferencz lt. *Szegeden.*

Szalai István lt. *Szentesen.*

Esztergom megye.

Knauz Nándor lt. *Esztergomban.*

Scitovszky János hg. pr. ig. t.

Esztergomban.

Fehér megye.

Gr. Cziráky János ig. t. *Lovas-Berényben.*

Gondol Dániel lt. *Baracskán, u. p. Martonvásár.*

Pauer János lt. *Székesfehérvárt.*

Schvarcz Gyula lt. *Székes-Fehérvárt.*

Szögyény László ig. t. *Csórón.*

Gömör megye.

Balogh Sámuel lt. *Serkén, u. p. Rima-Szombat.*

Tompá Mihály lt. *Hamván, u. p. Putnok.*

Győr megye.

Czinár Mór lt. *Pannonhalmán, u. p. Győr-Sz.-Márton.*

Deáky Zsigmond tt. *Győrött.*

Hollósy Jusztinián lt. *Győr-Sz.-Mártonban.*
 Kovács Pál lt. *Győrött.*
 Ráth Károly lt. *Győrött.*
 Xantus János lt. *Győrött.*

Heves megye.

Bartakovics Adalbert ig. t. *Egerben.*
 Ipolyi Árnold rt. *Egerben.*
 Szvorényi József, lt. *Egerben.*
 Udvardy Cherna János lt. *Egerben.*

Hont megye.

Pettkó János lt. *Selmeczbányán.*

Kis-Kunság.

Szász Károly lt. *Szabadszálláson.*
 Szilády Áron lt. *Halason.*

Krassó megye.

Asboth Lajos lt. *Lugoson.*

Máramaros megye.

Szilágyi István lt. *M.-Szigeten.*

Nógrád megye.

Fabó András lt. *Agárdon.*
 Szabó István lt. *Kazáron.*

Nyitra megye.

Nagy József lt. *Nyitrán.*

Pest megye.

Buda.

Danielik János tt.
 Entz Ferencz lt.
 Fest Vilmos rt.
 Hunfalvy János lt.
 Jakab István lt.

Kautz Gyula lt.
 Kruspér István lt.
 Lónyay Menyhért. tt.
 Lutter Nándor lt.
 Nendtvich Károly rt.
 Peregriny Elek lt.
 Podhradecky József rt.
 B. Sennyey Pál ig. t.
 Suhayda János lt.
 Szilágyi Ferencz lt.
 Sztoczek József rt.
 Vész János Ármin lt.

Pest.

Igazgató tagok.

Gr. Andrássy György.
 Deák Ferencz.
 Gr. Dessewffy Emíl, elnök.
 B. Eötvös József másod elnök.
 Gr. Károlyi György.
 Gr. Károlyi István.
 Kubínyi Ágoston.
 Lonovics József.
 Marczibányi Antal.
 B. Prónay Albert.

Tiszteleti tagok.

Balassa János.
 B. Kemény Zsigmond.
 Korizmicz László.
 Kubínyi Ferencz.
 Lukács Móricz.

Rendes tagok.

Arany János.
 Ballagi Móricz.
 Balogh Pál.

Csengery Antal.
 Czuczor Gergely.
 Érdy János.
 Fényes Elek.
 Fogarasi János.
 Frivaldszky Imre.
 Gebhardt Ferencz.
 Greguss Ágost.
 Győry Sándor.
 Hollán Ernő.
 Horváth Cyrill.
 Hunfalvy Pál.
 Jedlik Ányos.
 Jókai Mór.
 Kiss Károly.
 Pauler Tivadar.
 Petzval Ottó.
 Pólya József.
 Purgstaller József.
 Toldy Ferencz.
 Tóth Lőrincz.
 Wenzel Gusztáv.
 Zádor György.
 Zsoldos Ignác.

Levelező tagok.

Gr. Andrássy Manó.
 Arányi Lajos.
 Barabás Miklós.
 Benkő Dániel.
 Bécezy Károly.
 Bertha Sándor.
 Budenz József.
 Corzan-Avendano Gábor.
 Csatskó Imre.
 Dorner József.

Érkövy Adolf.
 Flór Ferencz.
 Gaal József.
 Galgóczy Károly.
 Gorove István.
 Gönczy Pál.
 Greguss Gyula.
 Gyulai Pál.
 Halász Géjza.
 Hantken Miksa.
 Henszlmann Imre.
 Horváth Boldizsár.
 Illés Pál.
 Jendrassek Jenő.
 Kaeskovics Lajos.
 Karácson Mihály.
 Karvasy Ágost.
 B. Kemény Gábor.
 Kerékgyártó Árpád.
 Kondor Gusztáv.
 Konek Sándor.
 Kovács Gynla.
 Kovács Sebestyén Endre.
 Lenhossék József.
 Margó Tivadar.
 Markusovszky Lajos.
 Mátray Gábor.
 Morócz István.
 Nagy Iván.
 Nagy Márton.
 Ney Ferencz.
 Pákh Albert.
 Pesty Frigyes.
 B. Podmaniczky Frigyes.
 Pompéry János.
 Poor Imre.
 Preysz Móricz.

B. Prónay Gábor.
 Riedl Szende.
 Rómer Flórián.
 Rosti Pál.
 Rózsay József.
 Salamon Ferencz.
 Schirckhuber Móríc.
 Somogyi Károly.
 Szabó József.
 Szalay Ágoston.
 Székács József.
 Szepesi Imre.
 Szigligeti Edvárd.
 Szinovác György.
 Szőnyi Pál.
 Télfy Iván.
 Thaly Kálmán.
 Than Károly.
 Tóth Kálmán.
 Török János.
 Trefort Ágoston.
 Urházy György.
 Vámbéry Ármin.
 Gr. Wass Sámuel.
 Weninger Vincze.
 Zlamál Vilmos.
 Zsivora György.
 Balla Károly lt. *Pót-Harasztyján.*
 Gr. Benyovszky Zsigmond lt.
Solton.
 Hornyik János lt. *Kecskemét.*
 Szilágyi Sándor lt. *Nagy-Körö-*
sön.
 Tomory Anasztáz lt. *Gombán.*
 Vass József lt. *Vácson.*
 Warga János lt. *Nagy-Körösön.*

Pozsony.

Gr. Dessewffy Emíl elnök (*vált-*
va Pesten is; nyáron Búd-Sz.-
Mihályt, Szabolcsban.)
 Hoffmann Pál lt.
 Lichner Pál lt.
 Martin Lajos lt.
 Palugyay Imre lt.

Sáros megye.

Chyzer Kornél lt. *Bártfán.*
 Hazslinszky Frigyes lt. *Eper-*
jesen.
 Vandrák András lt. *Eperjesen.*

Sopron megye.

Árvay Gergely lt. *Csornán.*
 Fábíán István lt. *Sopron-Süttő-*
rön, u. p. Eszterháza.
 Paúr Iván lt. *Sopronban.*

Szabolcs megye.

Tárkányi Béla József lt. *Egye-*
ken, u. p. Tisza-Füred.

Szatmár megye.

Lugossy József rt. *Felöbányán.*

Szepes megye.

Kalchbrenner Károly lt. *Szepes-*
Olasziban.

Temes megye.

Ormós Zsigmond lt. *Buziáson.*

Vas megye.

Bitnicz Lajos tt. *Szombathelyt.*
 Nagy János rt. *Szombathelyt.*

Veszprém megye.

Kerkapoly Károly lt. *Pápán.*

Tarczy Lajos rt. *Pápán.*

Zala megye.

Udvardy Ignác lt. *Mura-Keresztúron, u. p. Kottori.*

Zemplén megye.

Erdélyi János rt. *S.-Patakon.*

Hegedűs László lt. *S.-Patakon.*

Szemere Miklós lt. *Lasztócson.*

B. Vay Miklós ig. t. *Golopon, u. p. Tályá.*

Zsarnay Lajos lt. *S.-Patakon.*

II. ERDÉLY.

Kolozsvár.

Balogh Kálmán lt.

Berde Áron lt.

Brassai Sámuel lt.

Dósa Elek lt.

Engel József lt.

Finály Lajos Henrik lt.

Kriza János lt.

Gr. Mikó Imre tt.

Szabó Károly lt.

Szentkirályi Zsigmond lt.

Herepei Károly lt. *Vizaknán.*

Péterfi Károly lt. *M.-Vásárhelyt.*

Gr. Teleki Domokos ig. és tt.
Gernyeszege, u. p. M.-Vásárhely.

Torma Károly lt. *Csicsó-Keresztúron.*

III. HORVÁT ÉS TÓTORSZÁG.

Divald Adolf lt. *Vukováron.*

Kukulyevics Iván lt. *Zágrábban.*

IV. AUSZTRIA.

Bécs.

Arenstein József lt.

Gr. Apponyi György ig. és tt.

Hg. Batthyány Fülöp ig. t.

Boué Ami k. lt.

Hg. Esterházy Pál ig. t.

Ettingshausen András k. lt.

Falk Miksa lt.

Frankenburg Adolf lt.

Haidinger Vilmos lt.

Kovács István lt.

Mailáth György ig. t.

B. Sina Simon ig. t.

V. CSEH-ÉS MORVAORSZÁG.

Dudik Béda k. lt. *Brünnben.*

Palacky Ferencz k. lt. *Prágában.*

VI. VELENCZEI KIRÁLYSÁG.

Taubner Károly lt. *Veronában.*

Valentinelli József k. lt. *Velen-
czében.*

VII. BADEN NAGYHERCZEG-
SÉG.

Heidelberg.

Bunsen Róbert Vilmos k. lt.

Mittermaier K. József k. lt.

Rau Károly Henrik k. lt.

Vangerow Adolf k. lt.

Welcker K. Tivadar k. lt.

VIII. WEIMARI NAGYHER-
CZEGSÉG.

Schleicher Ágost k. lt. *Jénában.*

IX. SZÁSZ ALTENBURG.

Gabelentz János k. lt. *Poschwitz-
ban, Altenburg mellett.*

X. SZÁSZORSZÁG.

Roscher Vilmos k. lt. *Lipcsében.*

XI. BAJORORSZÁG.

Flegler Sándor k. lt. *Nürnberg-
ben.*

B. Liebig Juszt k. lt. *München-
ben.*

XII. HANNÓVER.

Benfey Tivadar k. lt. *Göttingá-
ban.*

Ewald Henrik k. lt. *Göttingában.*

XIII. POROSZORSZÁG.

Berlin.

Bopp Ferencz k. lt.

Pertz H. György k. lt.

Ranke F. Lipót k. lt.

Raumer Frigyes k. lt.

Schott Vilmos k. lt.

Grunert J. Ágost k. lt. *Greifs-
waldban.*

Pott Ágost Frigyes k. lt. *Hálá-
ban.*

Stier Theophil k. lt. *Colbergben.*

XIV. OLASZORSZÁG.

Cantu Caesar k. lt. *Milanóban.*

Hg. Demidoff Anatol k. lt. *San-
Donatoban.*

Theiner Ágoston k. lt. *Rómában.*

XV. FRANCZIAORSZÁG.

Páris.

Dumas Ker. János k. lt.

Flourens Péter k. lt.

Guizot Ferencz k. lt.

Laboulaye Edvárd k. lt.

Mandl Lajos k. lt.

Mignet Ferencz k. lt.

Milne Edwards Henrik k. lt.

Gr. Montalembert Károly k. lt.

Nagy Károly rt.

Poncelet J. Victor k. lt.

Regnault Henrik Victor k. lt.

Renan Ernő k. lt.

Thiers Adolf k. lt.

Thierry Amade k. lt.

Dussieux Lajos k. lt. *St.-Cyr-
ben.*

XVI. BELGIUM.

Quetelet A. J. Lámpert k. lt.
Brüsszelben.

XVII. ANGLIA.

London.

Babbage Károly k. lt.

Bell Tamás k. lt.

Bowring János k. lt.

Faraday Mihály k. lt.

Lyell Károly k. lt.

Murchison Roderik k. lt.

Lord Overstone k. lt.

Rawlinson Henrik k. lt.

Watts Tamás k. lt.

Herschel János k. lt. *Colling-
woodban.*

XVIII. DÁNIA.

Rafn Károly K. k. lt. *Kopenhágában.*

XIX. FINNHON.

Ahlquist Ágoston k. lt. *Helsingforsban.*

Lönrott Illyés k. lt. *Helsingforsban.*

XX. OROSZORSZÁG.

Baer K. Ernő k. lt. *Petersburgban.*

XXI. TÖRÖKORSZÁG.

B. Prokesch-Osten Antal k. lt. *Konstantinápolyban.*

Süphy bey k. lt. *Konstantinápolyban.*

XXII. KELETINDIA.

Atkinson N. A. k. lt. *Calcuttában.*

Duka Tivadar lt. *Monghyrban a Ganges mellett, (Bengala.)*

Grote Arthur k. lt. *Calcuttában.*

XXIII. ÁFRIKA.

Magyar László lt. *Benguelában.*

XXIV. AMÉRIKA.

Agassiz Lajos k. lt. *Cambridgeben.*

Cassin János k. lt. *Philadelphiabán.*

Dana Jakab k. lt. *New-Havenben (Connecticut).*

Spencer F. Baird k. lt. *Washingtonban.*

Vállas Antal k. lt. *Új-Orleansban.*

Az akadémiai személyzet létszáma.

Elnökség és igazgató tanács (köztök 8 tiszt. tag.) 22

Tiszteleti tag helyben 14, vidéken 5, összesen	19
Rendes tag " 31 " 8 "	39
Levelező tag " 85 " 80 "	165
Külső levelező tag	67

290

I. A nyelv- és széptudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 2, vidéken 1, összesen	3
Rendes " " 7 " 3 "	10
Levelező " " 17 " 24 "	41
Külső levelező tag	14

68

II. A philosophiai osztályban.

Tiszteleti tag helyben 1, vidéken 1, összesen	2
Rendes " " 3 " 1 "	4
Levelező " " 7 " 9 "	16
Külső l. " " — " — "	—

22

III. A törvénytudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 6, vidéken — összesen	6
Rendes " " 5 " — "	5
Levelező " " 9 " 8 "	17
Külső l. " " — " — "	7

35

IV. A történettudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 1, vidéken 2, összesen	3
Rendes " " 5 " 1 "	6
Levelező " " 16 " 18 "	34
Külső l. " " — " — "	20

63

V. A matematikai osztályban.

Tiszteleti tag helyben —, vidéken 1 összesen . . .	1
Rendes " " 6 " 1 " . . .	7
Levelező " " 7 " 7 " . . .	14
Külső l. " " " " " . . .	7
	<hr/>
	29

VI. A természettudományi osztályban.

Tiszteleti tag helyben 4, vidéken — összesen . . .	4
Rendes " " 5 " 2 " . . .	7
Levelező " " 29 " 14 " . . .	43
Külső l. " " " " " . . .	19
	<hr/>
	73

Alapszabályilag az igazgató tagok teljes száma 25 levén, üres

hely van . . . —3

Alapszabályilag a tiszteleti tagok teljes száma 24 levén, üres

hely van . . . —5

Alapszabályilag a rendes tagok teljes száma 42 levén, üres

hely van . . . —3

N É V M U T A T Ó.

Agassiz Lajos	196	Bitnicz Lajos	186
Ahlquist Ágost	176	Bopp Ferencz	176
Gr. Andrásy György	169, 179	Botka Tivadar	183, 213
Gr. Andrásy Manó	183, 198	Boué Ami	196
Gr. Apponyi György	171	Bowring János	176
Arany János 173, 197, 199, 204		Brassai Sámuel	178, 227
Árányi Lajos	191, 198	Budenz József 175, 197, 199, 207	
Arenstein József	188	Bunsen Róbert Vilmos	195
Árvay Gergely	173	Cantu Caesar	185
Asboth Lajos	188	Cassin János	196
Atkinson N. A.	196	Chyzer Kornél	193, 222
Babbage Károly	189	Corzan-Avendano Gábor 189, 243	
Baer Károly Ernő	195	Csányi Dániel	188, 243, 220
Balassa János	189	Csatskó Imre	178, 210
Balla Károly	191, 220	Csengery Antal 182, 197,	
Ballagi Mór	173, 197, 218	198, 199, 212	
Balogh Kálmán	194, 222	Czinár Mór	183, 233
Balogh Pál	172, 217, 203	Gr. Cziráky János	170
Balogh Sámuel „	178	Czuczor Gergely 173, 197, 203	
Barabás Miklós	173	Dana Jakab	196
Bartakovics Adalbert	170	Danielik János	176
Hg. Batthyány Fülöp	169	Deák Ferencz	171, 179
Bell Tamás	195	Deáky Zsigmond	172
Benfey Tivadar	176	Hg. Demidoff Anatol	185
Benkő Dániel	192	Gr. Dessewffy Emil 169,	
Gr. Benyovszky Zsigmond	180	170, 179, 198	
Bérczy Károly	175	Divald Adolf	194, 224
Berde Áron	191	Dorner József	191
Bertha Sándor	180, 199	Dósa Elek	180

Dudik Béda	186	Greguss Gyula	194, 225
Duka Tivadar	193	Grote Arthur	186
Dumas János	195	Grunert J. Ágost	189
Dussieux Lajos	185	Guizot Ferencz	185
Eggenberger Ferdinánd	200	Győry Sándor	187, 218
Emich Gusztáv	200	Gyulai Pál	174
Engel József	175	Haidinger Vilmos	196
Entz Ferencz	191, 221	Halász Géjza	193
B. Eötvös József 169, 171, 181, 197		Hantken Miksa	194, 225
Erdélyi János	177	Hazslinszky Frigyes	193
Érdy János 182, 197, 198, 212		Hegedűs László	179
Érkövy Adolf	194, 224	Henszlmann Imre 182, 198, 213	
Hg. Esterházy Pál	170	Herepei Károly	178
Ettingshausen András	189	Herschel János	189
Ewald Henrik	176	Hinka József	200
Fábián Gábor	172, 203	Hoffman Pál	181, 212
Fábián István	174, 205	Hollán Ernő	187, 218
Fabó András	185, 217	Hollósy Jusztinián	193
Falk Miksa	180	Hornyik János	185
Faraday Mihály	195	Horváth Boldizsár	180
Fényes Elek	182	Horváth Czirill	177, 208
Fest Vilmos	187, 218	Hoványi Ferencz	177
Finály Lajos Henrik	174	Hunfalvy János	183, 198
Flegler Sándor	185	Hunfalvy Pál 173, 197, 199, 203	
Flór Ferencz	191	Illés Pál	177, 209
Flourens Péter	196	Imre Sándor	174, 205
Fogarasi János	179, 197	Ipolyi Árnold	182, 198, 218
Frankenburg Adolf	174	Jakab István	173
Frivaldszky Imre 190, 199, 220		Jedlik Ányos	190, 199, 220
Gaal József	173	Jendrassek Jenő	194, 199
Gabelentz János	176	Jókai Mór	173, 204
Galgóczy Károly	191, 198	Kacs Kovics Lajos	191
Gebhardt Ferencz	190	Kalchbrenner Károly	194, 226
Gondol Dániel	174	Kallós Lajos	151, 212
Göröve István	183	Karácson Mihály	182
Gönczy Pál	191, 199	Gr. Károlyi György	170, 179
Greguss Ágost	177, 208	Gr. Károlyi István	170

Karvasy Ágost . . .	180, 211	Marczibányi Antal . . .	172
Kautz Gyula . . .	180, 198, 212	Margó Tivadar . . .	193, 199, 222
B. Kemény Gábor . . .	181	Markusovszky Lajos . . .	194
B. Kemény Zsigmond . . .	172	Martin Lajos . . .	188
Kerékgyártó Árpád . . .	185, 216	Mátray Gábor . . .	173, 198, 204
Kerkapoly Károly . . .	184, 215	Mátyás Flórián . . .	174, 205
Kéry Imre . . .	192, 221	Mészáros Péter . . .	200
Kiss Károly . . .	187	Mignet Ferencz . . .	186
Knauz Nándor . . .	183	Gr. Mikó Imre . . .	181
Kondor Gusztáv . . .	188, 219	Milne-Edwards Henrik . . .	196
Konek Sándor . . .	180, 198	Mittermaier Károly J. A. . .	181
Korizmics László . . .	189, 198	Gr. Montalembert Károly . . .	186
Korponay János . . .	188	Morócz István . . .	192
Kovács Gyula . . .	192, 199	Murchison Roderik . . .	196
Kovács István . . .	183	Nagy Iván . . .	183, 197
Kovács Pál . . .	173	Nagy János . . .	173
Kovács-Sebestyén Endre . . .	192	Nagy József . . .	192, 221
Kriza János . . .	174	Nagy Károly . . .	187
Kruspér István . . .	188, 199	Nagy Márton . . .	178, 211
Kubínyi Ágoston . . .	170, 189, 198	Nendtvich Károly . . .	190, 199, 220
Kubínyi Ferencz . . .	189, 198	Ney Ferencz . . .	178, 211
Kukulyevics Iván . . .	184	Ormós Zsigmond . . .	175
Laboulaye Eduárd . . .	181	Overstone lord . . .	181
Lenhossék József . . .	194, 226	Pákh Albert . . .	176
Lévay József . . .	175	Palacky Ferencz . . .	185
Lichner Pál . . .	175	Palugyay Imre . . .	183
B. Liebig Juszt . . .	196	Pauer János . . .	183, 198
Lonovics József . . .	171, 179	Pauler Tivadar . . .	179, 211
Lónyay Menyhért . . .	179, 198	Paúr Iván . . .	183, 191, 213
Lönrott Illyés . . .	176	Peregríny Elek . . .	178, 210
Lugossy József . . .	173, 204	Pertz Henrik György . . .	185
Lukács Móricz . . .	172, 197	Pesty Frigyes . . .	184
Lutter Nándor . . .	188, 219	Péterfi Károly . . .	177, 209
Lyell Károly . . .	196	Pettkó János . . .	193
Magyar László . . .	183	Petzval Ottó . . .	187, 199
Mailáth György . . .	172	Podhorszky Lajos . . .	174
Mandl Lajos . . .	195	Podhradezky József . . .	182, 197, 212

B. Podmaniczky Frigyes	175, 207	Somhegyi Ferencz	183
Pólya József	190	Somogyi Károly	179
Pompéry János	175	Spencer F. Baird	196
Poncelet János	189	Stier Theophil.	176
Poor Imre	194	Suhayda János	181
Potemkin Ödön.	200	Süphi bey	186
Pott Ágoston Frigyes	176	Szabó István	174
B. Prokesch-Osten Antal	186	Szabó József	192, 199
Preysz Móricz	194	Szabó Károly	183, 214
B. Prónay Albert	170	Szalai István	179, 211
B. Prónay Gábor	193	Szalay Ágoston	184
Purgstaller József.	177, 208	Szász Károly	174, 205
Quetelet Adolf J. Lampert	189	Székács József	173
Rafn Károly Keresztély	186	Szemere Miklós	175
Ranke Ferencz Lipót.	186	Szentkirályi Zsigmond	180
Ráth Károly	183, 213	Szepesi Imre	174
Rau Károly Henrik	181	Szigligeti Edvárd	174
Raumer Frigyes	186	Szilády Áron	175
Rawlinson Henrik.	176	Szilágyi Ferencz	182
Regnault Henrik Viktor	196	Szilágyi István	174, 205
Renan Ernő	176	Szilágyi Sándor	184, 215
Révész Imre	184, 215	Szinováczy György.	181
Riedl Szende	174, 197	Szögyény László	171
Ring Adorján	200	Szöke János	199
Rómer Flórián	184, 198, 199, 215	Szőnyi Pál.	178
Roscher Vilmos	181	Sztoczek József	187, 199, 218
Rosti Pál	185	Szücs István	180
Rózsay József	195, 227	Szvorényi József	174
Salamon Ferencz	184, 197	Takács István	200
Sasku Károly	200	Tarczy Lajos	190
Schirckhuber Móricz	192, 221	Tárkányi Béla József.	175, 206
Schleicher Ágost	176	Taubner Károly	187
Schott Vilmos	176	Gr. Teleki Domokos	171, 187
Schvarcz Gyula	195, 227	Télffy Iván	175, 208
Scitovszky János hg. primás	171	Thaly Kálmán.	185, 217
B. Sennyey Pál.	171	Than Károly	195
B. Sina Simon.	171	Theiner Ágoston	186

Thierry Amade	186	Vangerow Adolf	181
Thiers Adolf	186	Vass József	175, 197, 207
Toldy Ferencz	172, 197, 198	B. Vay Miklós	171
Tomori Anasztáz	188	Vész János Ármin	188, 219
Tompa Mihály	175	Wargha István	178
Torma Károly	185, 216	Warga János	177, 209
Tóth Kálmán	175	Gr. Wass Sámuel	193
Tóth Lőrincz	179, 199	Watts Tamás	176
Török János	191	Welcker Károly Tivadar	181
Török József	190, 220	Weninger Vincze	188, 198, 219
Trefort Ágoston	180, 198	Wenzel Gusztáv	182, 197, 198, 212
Udvardy Ignác	180	Xantus János	192, 221
Udvardy Cherna János	187, 219	Zádor György	179
Urházy György	185, 217	Zlamál Vilmos	195
Valentinelli József	186	Zsarnay Lajos	175
Vállas Antal	189	Zsivora György	182
Vámbéry Ármin	175	Zsoldos Ignác	179
Vandrák András	178, 211		

TARTALOM.

<i>Csillagászati és közönséges naptár.</i>	Lap.
Ünnepszámítás	5
Időszámítás	6
Gergelyféle naptár	I. 8—74
Juliusféle naptár	I. 8—74
Zsidó-naptár	II. 9—75
Török-naptár	II. 9—75
Időegyenlét	II. 9—75
A nap hossza, elhajlása, kelte és lemenete	III. 10—76
A hold " " " " "	III. 10—76
A bolygók egyenes emelkedése, elhajlása, kelte, delelése és lemenete	IV. 11—77
Égi jelenetek	V 12—78
Csillagfödések	VI. 13—79
Nap- és holdfogyatkozások	80
Pályakör ferdesége, nap irányferdülése, látköze, és sugara, hold látköze és sugara	82
A régibb bolygódok szembenállás-naplói	84
Bolygódok	85
Üstökösök	87
Az alap-csillagok középhelyei	89
Különböző szemléldék földirati fekvései	91
Jegyek és rövidítések magyarázata	94
Csillagászati és közönséges naptár elrendezése	96
<i>A M. T. Akadémia alapszabályai.</i>	109
<i>A M. T. Akadémia ügyrende.</i>	123
Osztályok és tagok	123
Ülések és bizottságok	123
Könyvkiadások :	140
Jutalmak és pályázatok	147
Elegy.	157

<i>Magyar Akadémiai névkönyv.</i>	Lap.
Elnökség és igazgató tanács	169
Nyelv- és széptudományi osztály	172
Philosophiai osztály	176
Törvénytudományi osztály	179
Történettudományi osztály	181
Mathematikai osztály	186
Természettudományi osztály	189
Állandó bizottságok	197
Tisztviselők	199
Iroda	200
Nyomdász. Könyvtár	200
Szolgák	200
<i>A tagok munkálatai 1864—65.</i>	203
<i>Az Akadémia által 1862. october óta közrebocsátott nyom-</i> <i>tatványok lajstroma</i>	229
<i>Az Akadémia halottjai 1830—1865.</i>	233
<i>Az Akadémia tagjai földirati rendben</i>	241
<i>Az akadémiai személyzet létszáma</i>	248
<i>Névmutató.</i>	250

